8657–

శ్రీరస్తు.

శ్రీదరదరవిందబంధువంశసింధుచంద్ర రామచంద్ర

చరణసరసిజసేవాధురంధరుండును, సుకవిజనమనోహరుండును,

సమదకుకవివారణసింహుండగు

వెంకంటి. నారసింహకవిసార్వభౌమ

ప్రణీతంబును,

క్షత్రియక్షత్రపారాయణదాసజనపోషణధానమగు

విష్ణుమాయావిలాసము

ఇది,

పాలపర్తి. నాగేశ్వరశాస్త్రులుగారిచే

లేఖకప్రమాదాదిజనితదోషంబులు లేకుండునటుల

పరిష్కరింపఁబడి,

విద్వన్మనోరంజనీ

ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపఁబడి,

శాలివాహనశకము ౧౭౮౮ వ సంవత్సరమగు

క్రోధనసంవత్సరవైశాఖశుద్ధపూర్ణిమాసౌమ్యవాసరంబునందుఁ
ప్రచురము చేయఁబడెను.

౧౮౬౫ వ సం॥ ము సెం.

కాపీరైట్.

ఈముద్రాక్షరశాలాధికారులు.

పాలపర్తి. నాగేశ్వరశాస్త్రిలు.

మద్దాళి. అయ్యపరాజుగారు.

గోవిందరాజు. అప్పయ్యపంతులుగారు.

రామచంద్రుని. రామయ్యపంతులుగారు.

శ్రీరస్తు.

విష్ణుమాయావిలాసమునందుఁగల కథానుక్రమణసూచిక.

విషయసంఖ్య.		పుటసంఖ్య.
౧,	ప్రథమాశ్వాసము	౧
౨,	కథారంభము.	౬
౩,	పరీక్షిన్నరేంద్రుండు శుకయోగితోఁ బ్రశ్నించుట.	౪
౪,	శుకయోగి పరీక్షిన్మహారాజునకు విష్ణుమహిమఁ దెలుపుట.	౫
౫,	శుకుఁడు పరీక్షిత్తునకు ధర్మరాజప్రభావముఁ దెలుపుట.	౮
౬,	వేదవ్యాసుండు ధర్మజునికడకేతెంచుట.	౯
౭,	ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణుని మహిమలు వ్యాసునితోఁ జెప్పుట.	౧౧
౮,	వ్యాసుండు ధర్మజునకు శ్రీకృష్ణుని మాహాత్మ్యముఁ దెలుపుట	౧౨
౯,	ధర్మరాజుకడకు శ్రీకృష్ణసఖుండగు గోవిందశర్మ యేతెంచుట.	౧౪
౧౦,	నారదుఁడు మొదలగువారు ధర్మజుని గొనియాడుట.	౧౬
౧౧,	గోవిందశర్మ తనకుఁ బారిజాతపుష్పహారము గలిగినవిధము ధర్మజునకుఁ దెలుపుట.	౧౭
౧౨,	సత్యభామ శ్రీకృష్ణదేవునిఁ గూడి క్రీడించుట.	౧౮
౧౩,	సత్యభామ రుక్మిణీప్రముఖులకుఁ బారిజాతపుష్పంబులు పంపుట.	౧౯
౧౪,	సత్యభామ శ్రీకృష్ణుని దూరుట.	౨౧
౧౫,	ద్వితీయాశ్వాసప్రారంభము.	౨౫
౧౬,	గోవిందశర్మ ధర్మరాజునకు విష్ణుదేవుండు లక్ష్మీదేవితోఁ బాచికలాడినకథఁ దెలుపుట.	,,
౧౭,	విష్ణుదేవుఁడు లక్ష్మీదేవిని జూదంబున మోసపుచ్చుట.	౨౬
౧౮,	లక్ష్మీదేవి విష్ణుదేవునిఁ దిరస్కరించి పలుకుట.	౨౭
౧౯,	లక్ష్మీదేవి వైకుంఠపురమును బాడుఁగావించుట.	౨౮
౨౦,	విష్ణుదేవుఁడు లక్ష్మీదేవి మొదలగు నెలఁతలతో సముద్రతీరంబున విహరింపఁబోవుట.	౨౯
౨౧,	విష్ణుదేవుఁడు లక్ష్మీదేవి గర్వమడఁగింపఁదలఁచుట.	౩౧
౨౨,	విష్ణుమాయచే లక్ష్మీదేవి భ్రమఁజెంది మాయాలక్ష్మిని బ్రార్థించుట.	౩౪
౨౩,	లక్ష్మీదేవికి మాయాలక్ష్మి తనవృత్తాంతంబు దెలుపుట.	౩౭
౨౪,	మాయాలక్ష్మి విమానారూఢయై వైకుంఠమునకరుగుట.	౪౧
౨౫,	లక్ష్మీదేవి విష్ణుదేవునిఁ గానక విలపించుట.	౪౩
౨౬,	లక్ష్మీదేవి యుద్యానవనమునను౦డి వైకుంఠమునకేఁగుట.	౪౫
౨౭	లక్ష్మీదేవి వైకుంఠపురోద్యానమందుండెడు చెలులతో భాషించుట.	౪౬
౨౮,	లక్ష్మీదేవి విష్ణుదేవునిఁ గూర్చి తపంబు సేయుట.	౪౭

విషయసంఖ్య. పుటసంఖ్య.

౨౯, ॥ తృతీయాశ్వాసప్రారంభము. ॥ ౪౮
౩౦, బ్రహ్మనారాయణునిచే వరంబువడసి ప్రపంచనిర్మాణంబు సేయుట. ౪౯
౩౧, బ్రహ్మ కొలువుదీరియుండుట. ౫౧
౩౨, బ్రహ్మదేవుండు విష్ణుమాయచే మోహితుండై సభాసదులం జూచి పలుకుట. ౫౨
౩౩, మార్కండేయమహాముని బ్రహ్మదేవునిం దిరస్కరించి పలుకుట. ౫౩
౩౪, బ్రహ్మ మార్కండేయునకుం బ్రత్యుత్తరంబిచ్చుట. ౫౪
౩౫, మార్కండేయమహాముని బ్రహ్మకు నిజమహిమం దెలుపుట. ౫౫
౩౬, మార్కండేయుండు బ్రహ్మకుం బుండరీకునిచరిత్రంబు దెలుపుట. ౫౭
౩౭, పుండరీకునికడకు నారదుండు వచ్చుట. ౫౮
౩౮, నారదుండు పుండరీకునకుం దులసీసాలగ్రామములమహిమం దెలుపుట. ౫౯
౩౯, పుండరీకుండు విష్ణుమాయం దగిలి బోయదానిం జూచి మోహించుట. ౬౧
౪౦, పుండరీకునకుం బులిందస్త్రీ నిగూఢనీతిమార్గము చెప్పుట. ౬౫
౪౧, పుండరీకుండు బోయదానిం జూచి శిక్షించుట. ౬౮
౪౨, పుండరీకుండు కళత్రపుత్రసహితంబుగ గోదావరీతీరంబునకరుగుట. ౬౯
౪౩, పుండరీకుండు భిక్షుండై పోవుట. ౭౦
౪౪, పుండరీకునకుం బ్రత్యక్షంబైన శ్రీవిష్ణుదేవుని నుతించుట. ౭౨
౪౫, బ్రహ్మ మార్కండేయమహర్షి నిమారుట. ౭౪
౪౬, బ్రహ్మ తపంబు సేయుటకు మందరపర్వతంబునకరుగుట. ౭౬
౪౭, మందరపర్వతవాసులగు ఋషులకు బ్రహ్మ వరములిచ్చెదననుట. ౭౭
౪౮, మాయాసరస్వతి బ్రహ్మతపంబు జెరుపం దలంచుట. ౭౮
౪౯, బ్రహ్మ మాయాసరస్వతినిం జూచి మోహించుట. ౮౦
౫౦, మాయాసరస్వతి చతుర్ముఖునితో సంభాషించుట. ౮౨
౫౧, మార్కండేయుండు నలువకు హితబోధం బొనర్చుట. ౮౪
౫౨, బ్రహ్మ శ్రీవిష్ణుదేవుని ధ్యానించుట. ౮౫
౫౩, శ్రీవిష్ణుదేవుండు బ్రహ్మకుం బ్రత్యక్షమగుట. ౮౬
౫౪, బ్రహ్మ శ్రీవిష్ణుదేవునిం గొనియాడుట. ౮౭
౫౫, ॥ శ్రీఉత్తరభాగము చతుర్థాశ్వాసము. ॥ ౮౯
౫౬, గోవిందశర్మ ధర్మరాజునకు సముద్రమథనకథం దెలుపుట. ,,
౫౭, నారాయణుండు మోహినీరూపంబుం దాల్చుట. ౯
౫౮, బలీంద్రుండు మోహినీదేవితో భాషించుట. ౯
౫౯, మోహినీదేవి యమృతము వడ్డించుట. ౯
౬౦, నారాయణుండు మోహినీరూపము విడిచి వైకుంఠమునకరుగుట. ౯
౬౧, నారదుండు తుంబురుసహితముగ కైలాసమునకరుగుట. ౯
౬౨, శివుండు నారదుని యమృతపుబంపకపువృత్తాంత మడుగుట. ౯
౬౩, శివుని పలుకులకుం బార్వతి ప్రత్యుత్తరంబిచ్చుట. ౯
౬౪, శివుండు వైకుంఠపురంబునకేగుట. ౯

విషయసంఖ్య.		పుటసంఖ్య.
౬౫,	శివుఁడు పార్వతీదేవికి వైకుంఠమును జూపి వర్ణించుట.	౧౦౦
౬౬,	శ్రీవిష్ణుదేవుఁడు శివుని నెదుర్కొని తోడ్కొని పోవుట.	౧౦౩
౬౭,	శివుఁడు విష్ణుదేవుని మోహినీరూపంబుఁ జూపుమనుట.	౧౦౫
౬౮	నారాయణుండు శివునకు మోహినీరూపంబుఁ జూపుట.	౧౦౭
౬౯	శివుఁడు మోహినీరూపంబును వర్ణించుట.	౧౦౯
౭౦	శివుఁడు మోహిని నాలింగనంబు సేయఁదలంచుట.	౧౧౧
౭౧,	శివుఁడు మోహినీదేవినిఁ బట్టికొనఁబోవుట.	౧౧౨
౭౨,	——శ్రీపంచమాశ్వాసము.శ్రీ——	౧౧౮
౭౩,	నారాయణుని కడకు నారీరూపంబున మాయ వచ్చుట.	,,
౭౪,	నారదుఁడు విష్ణుదేవుని కడ కేతెంచుట.	,,
౭౫,	మాయ విష్ణ్వాదుల కెల్లఁ దనవిచిత్రశక్తిఁ జూపుట.	౧౧౯
౭౬,	నారాయణుఁడు కృత్రిమఋషివేషము ధరించుట.	౧౨౧
౭౭,	నారదుఁడు కపటఋషివేషంబుం బూనిన విష్ణుని కడకు వచ్చుట.	౧౨౨
౭౮,	కపటఋషి నారదుని విష్ణుమాయకు లోఁబడనివానిఁ జెప్పుమనుట.	౧౨౩
౭౯,	ఆకాశవాణి నారదునకుఁ జండదమనునివృత్తాంతముఁ దెలుపుట.	౧౨౫
౮౦,	చండదమనునకు బ్రహ్మ ప్రత్యక్షం బగుట.	౧౨౬
౮౧,	చండదమనునకు రుద్రభాస్కరులు ప్రత్యక్షం బగుట.	౧౨౭
౮౨,	విష్ణుమాయానిర్మితపురవర్ణన.	౧౨౮
౮౩,	చండదమనుఁడు రాజ్యపరిపాలనం బొనర్చుట.	౧౨౯
౮౪,	సనత్కుమారుఁడు చండదమనుని కడ కేతెంచుట.	౧౩౦
౮౫.	చండదమనుఁడు శ్రీవిష్ణుదేవుని నుతించుట.	౧౩౧
౮౬,	నారదుఁ డాకాశవాణిపలుకులఁ దిరస్కరించుట.	౧౩౨
౮౭,	విష్ణుమాయచే నారదమహాముని స్త్రీరూపమును దాల్చుట	౧౩౩
౮౮,	స్త్రీరూపధారియైన నారదుఁడు చంద్రకేతుని వరించుట.	౧౩౪
౮౯,	చంద్రకేతుని మీఁదికి యమహికేతనుఁడు దండెత్తుట.	౧౩౬
౯౦,	ఫణికేతుఁడు చంద్రకేతునిఁ దునుముట.	౧౩౭
౯౧,	నారదునకు నారాయణుఁడు ప్రత్యక్షమవుట.	౧౪౦
౯౨,	నారదుఁడు నారాయణునిఁ గొనియాడుట.	౧౪౧
౯౩,	ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణస్తోత్రము చేయుట.	౧౪౨

సమాప్తము.

ప్రకటన.

ఈగ్రంథము నపేక్షించువారు చెన్నపురి, పెద్దినాయనిపేట, సాలెవీధియందు, తలుపులెక్క ౭౦ గలయింటస్థాపించియుండు విద్వన్మనోరంజనీముద్రాక్షరశాలాధికారులపేరజాబువ్రాసి బంగీద్వారా తెప్పించుకోవచ్చును. బంగీచార్జివారే అచ్చుకొనవలసి వది.— ఈపుస్తకము వెల అణాలు ౧౨.

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః.

విష్ణుమాయావిలాసము.

పూర్వభాగము— ప్రథమాశ్వాసము.

ద్విపద.

శ్రీగరిమమునరంజిలుహంసకులము। బాగుమీఱఁబలాశిపటలిపెంపెడలఁ*
నవనీస్థలంబుననావిర్భవించి। యవనిజయనెడుపాయనిమించుఁగూడి*యలరిలో
కముపైదయామృతవృష్టిఁ। జెలువుగానెపుడువర్షించుచుమించు * నతిచిత్రరా
మదివ్యఘనైకమూర్తి।వితతభక్తిస్ఫూర్తివెలయఁగీర్తించి*తెలివిగాఁదానుదిద్ది
నమ్మృగమదపు। తిలకంబుతనతళ్కుతేటచెక్కులనె* నీడఁగన్గొనురామునెమ్మోము
వింతఁ।గూడఁగామవ్వంపుగొనబునవ్వులను * ఘనసారసారరేఖావిభ్రమంబు।
మొనయించుభూపుత్రిమోహనగాత్రి*నారీజనములతల్లినసుఁగన్నతల్లిఁ।గోరి*
వెల్లఁజేకూర్పసేవించి*తళుకొత్తుభూతిపూఁతలమించుమించు। వలనొప్పసహజ
ధావళ్యంబుగాఁగ* మంజుపాటలిజటామండలికినల। పుంజంబుగాఁజందుపాలు
పుపువ్వుగను * దలవాఁకమకరందధారఁగాగరళ। గళనీలిమమదాళికాండంబు
గాఁగఁ * గలితబాహువులుశాఖలుగనర్ధాంగ। లలితయాగిరిజవల్లనినీడగాఁగ*
భాసిల్లుపరమేశపారిజాతంబు।భాసురకల్యాణఫలకాంతుఁగొలిచి* బెళుకుచూ
పులఁగోడెబేడసడాలుఁ।బలుకులఁజిలుకబాబాబిటారంబు*నగవులపోడిమినాడె
మాకీర్తిఁ।జిగురువాతెఱవిరాజిలుప్రతాపంబు* నెనలేనికనుబొమనిక్కుచావం
బుఁ।గనుపించియునునిజాంగకసమాశ్రయతఁ*బునరుదితుండైనపూవిల్తుమీఁది।
కనలెఱుంగనిశంభుఁగౌఁగిటనలమి*యలమిమైసామునసింపొందుగౌరి।కలితయా
నమయూరిఘనభక్తిఁదలఁచి*శారదాసతియనఁచక్రాంగిఁగూడి। చారునిజానన
జలజములేవలయఁ*బ్రకటతత్త్వసుభాష్యములవేదాంత। మకరందధారలుపాటి
కినొలయ*గాలవశాండిల్యకణ్వాదిమాని।రోలంబములకుఁదద్రుచులుసొంపొసఁ
గ* భువనోన్నతఖ్యాతిఁబొలుపువహించి।కవులకత్యానందగరిమఁగల్పించి*సర
సులలోమేటిసరవిఁబ్రాపించి। మెరయువిధాతనర్మిలిఁబ్రశంసించి * ఉరుసు
ధాధరకాంతిసుదయరాగంబు।బెరసియునిడువాలుబెళుకుకన్నులను * గలువారే
కులకోకఁగైకొనిమేని। తెలిచాయవెన్నెలతేఁటనీటియును * వదనవంకజరుచి
వన్నియఁగన్న।సుదతిభారతివింతసొబగులనెంచి*కొమ్మునఁబ్రత్యూహాసుధరసం
ఘములఁ। ద్రవ్వియాడుచుదోమురురజాపటలిఁ * గరసీకరంబులఁగడదేర్చునే

ర్వ్యా।కరిముఖుఁగృతివిఘ్నగతిమాన్పఁబోగడి*హరునంశమునఁబుట్టిహరిమూర్తిఁ
గొలిచి।పరమేష్ఠిపట్టంబుఁబ్రాపించనున్న*కరుణాగుణవిధేయుకవిహితోపా
యు।నిరపాయుమాయాంజనేయువర్ణించి*కౌముదిఁదగిబుధకావ్యగురూజ్వ।లా
మోదరతిమించియమృతోపమాన* సరసభాషాలీలపరిలేనికీర్తి।నిరవొందికువల
యహితకారుఁడగుచు*సకలపదార్థదర్శకతవర్తించు।సుకవిరాజులభక్తిస్తుతులుగా
వించి*తప్పొప్పులెఱుఁగకతమకుఁదోఁచినవె।యొప్పులంచునుబెడయుక్తులుపన్ని*
చండివాదములచేసరసులఁదెగడు।పండితమన్యులభావంబుఁదెగడి* యతులమా
విష్ణుమాయానాటకంబు।వితతవాగ్వైఖరిద్విపదఁగావించి* యీవిశ్వహితకృ
తికేవేల్పునధిపుఁ।గావింతుననియాత్మగణియించునపుడు* నార్వేలవంశాబ్ధిహారి
ణలాంఛనుఁడు।గర్వితరిపుమంత్రిగర్వభంజనుఁడు * గురుతరశ్రీవత్సగోత్రపా
వనుఁడు।పరిలబ్ధమదనగోపాలభావనుఁడు * అకలంకనిత్యసత్యవిచక్షణుండు।స
కలవిద్వత్కవిజనరక్షణుండు*ప్రవితానుహుసివల్లభప్రభుఁబోలి। యొప్పుడుబం
ధులఁబ్రోచుహితకీర్తిశాలి*యగణితసుతిధాతమైతపుతాత।యగునయ్యఘునుఁ
బోలునఖిలైకదాత*కంకంటియప్పయాగ్రణిసుమారుండు। పంకజాప్తసమప్ర
భావిహారుండు*మాయన్ననరసమాంబాగర్భశుక్తి। జాయతమౌక్తికంబగుశు
భవ్యక్తి*నరవర్ణ్యవేంకటనరసింహుఁగన్న।పరమపుణ్యుఁడుదయాపరులలోమి
న్న*దురితసరోరుహతుహినభానుండు। సరసుండుపాపరాజప్రధానుండు*నా
కలలోనొకనాఁడుగాన్పించి।యేకతంబునఁగూర్మియొసఁగనిట్లనియె*నాకూర్మి
సోదరనరసింహనీవు।చేకొనిద్విపదగాఁజేసినయట్టి*అనుపమవిష్ణుమాయానాట
కమున।కనురూపవిభుఁడెవ్వఁడనితలంచెదవు*దానికివిభుఁడుసీతామనోహరుఁడె
కానితదన్యుండుగలఁడెలోకమున*నతనికేనీకృతియర్పింపుమతని। యతులకృపా
స్ఫూర్తినధికవైభవము* నాయురారోగ్యభాగ్యంబులువెలయు।నాయతపుత్ర
పౌత్రాభివృద్ధియగుఁ*జింతితార్థములెల్లఁజేకురునింక। నంతరంగంబుననుమా
నమేల*శ్రీరామయనినసించుఁబాపములు।తారకబ్రహ్మమాతఁడుకేవలుండె*
రసికతనుత్తరరామాయణంబు।పొసఁగనేరచియించిభూవలయమున* వెలయిం
చుటెఱుఁగవే[illegible]పవకభక్తి।సలిపినవారికాజానకీవిభుఁడు*ముంగిటిపెన్నిధిముం
గొంగుపసిఁడి[illegible]ంగెటిజున్నుముందరికల్పనగము* చేరువమేరువుసిద్ధంబటంచు।
గారవంబునఁదెల్పికప్రంపువిడెము * నయమొప్పనన్నించినన్నుదీవించి। దయ
దయివారనంతర్హితుండయ్యె * నేనునంతటిలోననిదురమేల్కాంచి। యానంద
మొందియయ్యారెనామీఁద*మాయన్నయెంతప్రేమముగలవాఁడొ। సేయుప్ర
బంధంబుసీతాధిపతికి*నంకితంబొనరింపుమనియానతిచ్చె। శంకలన్నియుమాన్చి
చాలబోధించె* దీవించెనదిచాలదేయాఘునుండు । దేవుండుగాకభూదేవమా
త్రుండె*యనియలరుచునుసంధ్యాదికృత్యంబు।లొనరించిహితగోష్ఠినుండిశీఘ్ర

మున*ననఘునిపుష్పగిర్యప్పన్నతనయు।ఘనుసంస్కృతాంధ్రైకకవనాతిదక్షు*
మాయన్నసఖునితిమ్మనకవిఁగృతిస। హాయునిఁబిలిపించియమ్మేటితోఁడ* నాక
న్నకలఁదెల్పినను సంతసిల్లి। యాకవిదేవేంద్రుఁడనియెనిట్లనుచుఁ* గృతకృత్యుఁ
డవుమతిరేమినీభాగ్య। మతులితంబౌరమీయన్నరూపమున* శ్రీరామవిభుఁ
డెవేంచేసియీయాద్విపదఁ।గోరికొన్నాఁడొసంగుమటంచునిన్ను* నెలమితోఁ దాం
బూలమిచ్చెనీకంచుఁ।దెలిపితివదిహితోధికమహైశ్వర్య* కారణంబరయకళంకం
టప్పఘనుని। నారసింహామాత్య నయగుణౌన్నత్య* తదయకకృతిసంకితము
సేయుమిపుడె।పుడమియల్లునికన్నబుద్ధిలోనలరి* భానుతేజంబుచేఁబరగియుఁగౌ
శి।కానందసంధాయియై యెవ్వఁడమరెఁ* బరధర్మరతుఁడాపరుఁడయ్యుధర్మ।పర
ధర్మహారతనేప్రభువురాణించెఁ* బుణ్యజనావళిఁబ్రోవఁబుట్టియును।బుణ్యజనా
ళినేపుణ్యుండుగెడపె*భువనరాశికిఁబ్రియంబుగమెలంగియును। భువనరాశికినే
విభుఁడుకీడొనర్చె*నట్టిరామునకుజయాభిరామునకు। దిట్టయాస్వామికిఁదీర్ఘభూ
మికిని*గారుణ్యశాలికిఁగాంతిహేళికిని।దారుణ్యనిధికివిధ్వస్తాంబునిధికి*శరణార్థి
హితునకుసత్యవ్రతునకుఁ।బరమార్థవేదికిఁబాపభేదికిని* వాలిమర్దనునకువరకుర్ద
నునకు।నీలకాయునకునిర్నిద్రమాయునకుఁ*బూతనామునకుసంపూర్ణకామునకు
దాతమిత్రునకుసీతాకళత్రునకు* శ్రీమంతునకుసుదాక్షిణ్యశాంతునకు। రామ
భద్రునకువీరత్వభద్రునకు* నర్పితంబుగనేర్పుహరువొప్ప నేన। మర్పఁబూనినవి
ష్ణుమాయావిలాస* నామప్రబంధంబునకుఁగవిప్రణుత। కామనియ్యకకథాక్ర
ము మెట్టిదనిన*.

—— * కథారంభము. *——

భాగవతులకుమేల్బంతియైనసుకృత। భాగవతంబమైప్రఖ్యాతిఁగన్న* బాద
రాయణిచేతభగవచ్చరిత్ర। లాదృతివినుచుండియలపరీక్షిత్తు* హరినీలకాంతి
యొకఱపుఁ బువహించి।సరపూర్ణచంద్రచందనచంద్రదీప్తి* నొకఱ వేళధరించి
యొఱపుప్రాఁగెంపు। చొకఱ బునునుగెంపుసొంపొకఱ తతిని * భరియించి త్రిగు
ణైకభాసితుండగుచు। హరువొందితానెసమస్తంబునైన* హరియద్భుతక్రీడ
లాత్మనూహించి।యతుదొందితొల్లిప్రశ్నోదుఁడాడినది*నిలిపెడుకొఱకుబూనిన
విశ్వమయత।యలబ్రహ్మమొదలైనయఖిలజంతువులు*నడఁగిననొకఁడెశూన్యం
పుపెట్టబైటి।కడలిలోఁదేలాఁడుగబ్బితనంబు*.గంసకారాగృహాంగణమునశి
వ।తంసాదినుతిఁగాంచితగుజన్మకేళి* నిర్వికల్పస్థితినిల్పెపుడయ్యు। సర్వాత్మకత
మించుసరిలేనిమహిమ * గలదచ్యుతునకేయాఘునునివర్ణింప।నలవియెబ్రహ్మాదు
ద్రాదులకైన* నాతత్త్వమయునాద్యునఖిలాత్ము నెఱుఁగు।నాతఁడెయతఁడౌట
కనుమానమేల* యదిఁగాకయతనిమాయావిలాసంబు।బదనమైతొక్కొకఱయ
వసరంబునను* వారకపారదుర్వారగంభీర।పారాకరతరంగవర్గంబుభంగి*ద

దయకతండోపతండంబులగుచుఁ। బొడముచు నడఁగుచుఁ బొదలు నొక్కొక్కట * తే
లిఁగాళరాత్రి నితాంతదుర్దాంత। తరమహాధ్వాంతసంతానసంతపన * కారకా
తపచంద్రికాముఖజ్యోతి। రారూఢరూపంబులై యట్టె నిలుచు * మొనసి యొక్కొ
క కాలమున జగత్ప్రాణు। ననువున వెలిలోన నంతట నిండి * వాచామగోచరవైఖరు
లైందు। నాచయ్యు విట్టులట్టన నెవ్వఁడోపు * ననిహర్షరసవిస్మయాకారహృదయ।
వనజుఁడై శుకయోగివర్యునిఁ జూచి * సంజాతరోమాంచసంఘన్నుఁడగుచుఁ। బ్రాం

——* పరీక్షిన్నరేంద్రుండు శుకయోగితోఁ బ్రశ్నించుట. *——

జలియై యిట్లను మహీరాజు పలికె * మునినాథ సర్వోత్తముఁడు విష్ణుఁ డతని। ఘనదివ్య
కలనలు కౌతుకాశ్చర్య * జనకంబులై మించి సకలాగమాంత। కనదర్థముల నెఱుం
గఁదరంబుఁ గాక * మనసార్చనధ్యానమహిమావధాన। మునిజనసత్క్రియామా
లంబులగుచుఁ * గ్రతుతపస్స్వాధ్యాయగతుల నమ్మునులు। సతతంబు సేవింపసరిమీఱి
యుండు * భావనాతీతప్రభావుండనన్య। దేవతాసామాన్యతేజోవిలాసి * భువనై
కపతియాదిపురుషుండటంచు। వివిధోపనిషదర్థవితతుల విష్ణు * వినుతింపఁదెలిసి
యు వేదవేదాంత। ఘనులు దామయ్యునకటమహామతులు * నా సర్వమయుని
యనంతతేజోవి। లాసంబులాత్మఁదలంచి యెల్లపుడు * తాదాత్మ్యమొందక తమమ
తుల్లేద। మోదహేతుకకర్మములఁదగిలించి * పలుమారు భవవృద్ధిపతనాదివికృతి। క
లితసప్రాణిలోకములలోఁగలసి * మునుఁగొని సంతతంబు త్రివర్గఫలము। లనుభ
వించుచు నల్పమైన సౌఖ్యంబె * యిచ్చగించుట కేమి హేతువు దీన। హెచ్చు సంశయ
మిది యేర్పాటుగాఁగ * నానతియియ్యవే యనుచుఁ బ్రార్థింప। నానృపాలు వివేకమా
త్మలో మెచ్చి * పలికె శుకబ్రహ్మ బ్రహ్మపదాబ్జ। చలితనూపురఝుళంఝుళనాద
మెనయ * నవనీశ నీవిప్పుడాడిన యట్ల। భువనైకకర్తయు భువనైకభర్త * భువనహ
ర్తయునగు పుండరీకాక్షు। నవనీయమహిమ లెన్నఁదరంబుగాదు * అతని తత్వంబి
ట్టిదతని రూపిట్టి। దతని తేజంబిట్టి దాతని క్రీడ * యిట్టిదాతని గుణంబిట్టిదటంచు। గట్టి
గాఁగ నెఱుంగవు వేదములును * వినుమనంతంబులు వేదంబులందు। జనవర యర్బు
దాంశములలోనొకట * యంశంబు శ్రుతియె సహస్రమార్గములఁ। బ్రాంశుతరా
దిమబ్రహ్మాస్యకమల * సీమఁదుమ్మెదగుంపు చెలువున మ్రోయు। నా మినుకుల పర
మాణ్వంశమునను * గలిగిన యర్థంబుఁ గనలేరు వ్యాస। పులహభృగ్వాదితపోధను
లైన * నపరవిష్ణుఁడు వ్యాసుఁడాదికాలమునఁ। దపము గ్రమ్ముగఁ జేసి ధాతమె
ప్పించి * యారమ్యమతిశితునలశ్రుతి నొకట। చేరికఁగొని యభ్యసించెఁదాఁగొం
త * తాను నేరిచిన వేదమె నాల్గు తెగలు। గానొనరించె లోకము లెల్ల నెఱుఁగ * నా
నాల్గు వేదంబులను పుగాఁజదివి। పూని యందలి యర్థములు గాన లేమిఁ * దదనురూప
ముఁగ శాస్త్రముల లాఱుఁ జేసి। పదునెనిమిదొనర్చెఁ బటుపురాణములు * వేదవీ
ధాతురవిన్యాససరణి। నాదట నొనరించె నఖిలమంత్రములు * మతశాస్త్రములు

యోగమార్గశాస్త్రమ్ము।లతిరహస్యార్థంబులమరనిర్మించె * వేదంబులందర్థవిత
తులుపెక్కు।భేదంబులనుగానుపించుటఁజేసి*మతములుపెక్కయ్యెనుతమతంబు
నకు।నతిశయస్థితిగలిగిరధిదేవతలును*మతములలోనఁదామసరాజసములు। క్షితి
ననేకములుగల్గి ప్రసిద్ధిఁజెందెఁ*దదధీనమై।ప్రజాతతియుఁజెలంగె।నదిగాకసాత్వి
కంబైనమతంబు*ఆమతములలోననతిసూక్ష్మతరము। భూమీశయందిచ్చపుట్టెడి
నరుఁడు*మతములర్చనములుమంత్రతంత్రములు।వ్రతములుఫలములువాంఛితా
ర్థములు* దేవతలోకసంస్థితులుభిన్నంబు।లై వెలయుచునుండునమ్మతస్థులకు*
నిటులశాస్త్రములుప్రత్యేకార్థయుక్తిఁ। బటుతఁబ్రవర్తిల్లబహుమతావళులు*
దానఁబుట్టుటఁజేసితమబుద్ధికెద్ది। యానందకరమగునమ్మతంబూని * యదియె
యుత్తమమనియన్యోన్యవాద। మదమత్తులై జనుల్మలయుచుండుదురు* ఎందఱె
న్నిమతంబులెనసిననేమియందఱిమతములాయాదైవతములు*తానెయాటము
రారితత్త్వఫలంబు।లానందముననిచ్చునాయాయిగతుల*సారస్వతైశ్వర్యసమ
ధికభోగ।పారంపరికిఁజొక్కభావముల్గనరు * కతమునఁగోరుకలేకాబకైవల్య।
మతులితంబనికోరరబ్జజాదులును* గేవలమోక్షలక్ష్మికిసాత్వికంబు।దావలంబర
యఁదత్పతిశౌరియతని * త్రోవకెవ్వారిబుద్ధులుహెచ్చిసొచ్చి।పోవవుపెఱమ
తంబులుసొచ్చుపగిదిఁ*గావుననుత్తమఘనసత్వరూప।ధీవిభవమునఁదద్దేవతమై
న * శ్రీవిష్ణునిర్మలాకృతిభక్తియుక్తి। భావింపవలయుఁదప్పకముముక్షుండు*
భావనాదృఢతనప్పరమాత్మఁదలఁచు । భావనాత్మకుఁడు తద్భావంబు నొందు*
నచ్చుననుత్తిననందమైప్రతిమ । హెచ్చుచందముననోయిందుకులేంద్ర * వి
నవయ్యసహజసాత్వికమతంబూని । మనమునవిష్ణునేమఱకనిల్పుకొని * తాదా
త్మ్యమొందుటెంతయుదుర్లభంబు। లేదనవలదుచలింపనిదృష్టి * నంతసాత్విక
వృత్తియావిర్భవించు।స్వాంతమన్యమతాప్తివ్రాలకుండినను * నారాయణుం
డెయింతటకినిపరమ । కారణంబాజంత్రకాఁడుకల్పించు* నింద్రజాలముసుమీ
యీప్రపంచంబు।సాంద్రఫలావహసకలకర్మములు *తన్నిష్ఠకేళితంత్రముల
మ్మహాత్మ । హృదయమెట్లుండునట్లసఁగువిశ్వంబు * ఆకృపాజలధికటాక్షం
బులేక । చేకూరదువిముక్తిస్వేచ్ఛనెవ్వరికిఁ * గపటనాటకసూత్రకలితుఁడౌ
నతఁడు । నిపుణతఁబన్నికాన్పించుకృత్యములు* బహువిచిత్రములవిప్రకటింతుఁ

——శుకయోగిపరీక్షిన్మహారాజునకువిష్ణుమహిమఁదెలుపుట.——

గొన్ని । మహీనాథయేకాగ్రమతినాలకింపు * అజుఁడుయోగీశ్వరుండైనఁబ్రో
నేమి । నిజముఁగాశ్రుతులగణింపనేలుచునె * కమలాప్తుఁడుసహస్రకరుఁడైన
నేమి । తిమిరమంతయువిభేదింపఁగాగలఁడె * బలవిరోధిత్రిలోకపతియైననేమి।
వెలయఁదృష్టావధివివరింపఁగలఁడె * ఖగనేతయతివేగగతియైననేమి। గగనంబు
నకుఁగడఁగాంచనేరుచునె * ఆరీతిఁదేజోగుణాధికుండైన । శౌరిమాయావిలా

సంబులై తెఱఁగుఁ * జెలుతమాయలు నేర్చు సిద్ధగంధర్వ। నరసురాసురులకై నసనె
ఱుంగఁదరమె * యిదియాదియదిమధ్య మిదియంతమనని । పదమిదితత్స్వ
రూపంబిదియనుచు * హరియున్నరూపు వేదాలియు లెస్స। నెఱుఁగ లేదనఁగ నేనె
ఱుఁగ శక్తుఁడనె * ఐనభక్తిప్రియునర్థయామూర్తి। ధ్యానింతుశక్తిఁ జెందను
పాత్రుయింతు * నని నిజాంతరదృష్టిహరిపదధ్యాన । మునుగీలుగొలిపి గ్రొంబు
లకలు మేనఁ* గలుచుజనింపను ద్బాష్పబిందువులు । గురియుగన్నులు తేనెగురియు
దామరల * కై నడివహాయింపఁగరతలామలక । మైవిలసిల్లి వేదాంతరహస్య *
భావమంతయుఁ దేటపఱచువాక్ప్రౌఢిఁ। గై వల్యలక్ష్మిలోఁగఱఁగింపఁబూన* హా
వదీక్షితర్థుంకలరిపాల్గురియు। దివిజలోకముకానుధేనువోయనఁగఁ * బైగులవా
డుఁ దీర్పంగవర్షించు। సారవర్షాకాలజలదాలియనఁగ * భద్రేశలోలసౌభద్రజ
భ్రమర। హృద్రాగమునకాటహేతుకంబగుచుఁ* బరిశుద్ధనిజముఖాబ్జవినిర్గతారి।
ధరకథామకరందధారసొంపొసఁగ * నొకమొగంబునఁ జెలువొందియునాల్గు।
మొగములదొరవేయు నొగములమేటి* గై కొన్నవాక్చమత్కారజంఘాల। తా
కళ్లానిర్వాహ దర్పధూర్వహత* తనవాక్కులంటె యంతయువిస్తరిల్ల। వనధి
లోమునిఁగినవరరత్నసమితి* కగణిఁ ద్రయీగర్భగతములై నట్టి। హరికథారత్నం
బులటఁగూడఁదిగిచి* సరసవసంతావసరసముల్లసిత। సురుచిరవికచప్రసూనగు
ళుచ్ఛ* మధుకరామోదసంపాదితామోద। మాధురిమబుధమనోమధుపసంఘ
ముల* సరసకాకర్షింపసమకట్టిరాజ। వరునితోమారలసవ్వాయయ్యోసివలికె* నరుని
తోమునుగదనస్థలంబునను। హరిమాయమాయాదురత్యయాయనఁడె* అప్పరమో
క్తికినను గుణంబగుచు। నొప్పవతన్మాయానిరూఢిఁ జెప్పెదను* ఘనవర్ణమాయయ
న్గాఘాంధకార। మునఁజిక్కి ఖద్యోతములచందములను* దిరుగుచుందురజాదిదేవ
తాగ్రణులు। ధరణీశపెఱవారిఁదలఁపఁగానేల* జననసమృద్ధినాశములించుకళలు
వినువీధిఁగనుమాడ్కి విష్ణునిమాయ* యందెపుట్టురహించునడఁగులోకములు। దం
దశూకాధిపదండై కకలిత* భువనాంతరములనెపుడసురేంద్రాది। వివిధజంతుశ్రే
ణివింతగానుంచి* కనుఁగొనఁదగినయక్షుకరండమట్లు। పొనరించెనమ్మాయభూలో
కనాథ* నీలపయోదముల్నిగుడియాడాడఁ। గ్రొక్కాఱుమెఱుఁగులఁ గొల్పిగ్ర
హించుఁ* బొలుపునరవితేజములఁ జంద్రరుచులఁ। గలిగించుమాయించుఘనవిష్ణు
మాయ* నవనీయరుచులవైష్ణవమాయయనెడు । యవనికజ్ఞానకళాఖ్యపాంచా
లి* మాటుసేయుచుమంచుమహిమఁదద్భక్త । కోటిఁగన్గొనిమెచ్చికొనియామె
చుండు* నాచతురాస్యకీటాంతజంతువులు। ఆచక్రధరుమాయయనువలఁదగిలి* పో
వుచుందురుమత్స్యములప్రకారమున। నే వేళఁదృష్టాబ్ధినీఁదుచునధిప* భూజలాధిక
భూతములునుదన్మాత్రలోజలుగుణములుయోగభోగములుఁ* దనువులింద్రియ
ములుధర్మముల్గళలు। దినములునెలలేండ్లుదిగ్రహావళులుఁ* దగవులుఁదెగువలుఁ

దలఁపులుఁ గ్రియలు*వగపులోర్పులురుచులావ్ర్తలార్తులును।రసములుచెయువ్వరీ
రసములువలపు * లసములుపాపపుణ్యములురాజ్యములు। సతులుసుతులిష్టతుల్య
శత్రులుమిత్రు*లతనువెతల్వ్యాజ్జులౌషధాదులును। నాయువుల్సంపదలాయువ్యయ
ములు।పాయములైన్ఖ్యానుభవములున్నతులుఁ*బ్రాయముల్వనములుభవనము
ల్గతులు।పాయములేర్పులుఁబంధుగుర్రుజలుఁ*స్పృష్టులుదీప్తులుస్మృతిఁబుష్టివసతు
లు।వ్యాప్తులుఁ బ్రాప్తులువ్యసనాదికములుఁ*దానెయ్యైహరిమాయసనుజాదితేయ।
మానవాదికజంతుమండలిఁగలఁచు*మాయమాయయనంగమనుజేంద్రప్రకృతి।
పోయిందులకుఁగర్తపురుషుండతండె*ఆదివిష్ణుఁడు మొదలాతండెయతని।మీఁద
లేదిదిగాంచుమేటిసుజ్ఞాని*పంచేంద్రియములకుఁబరమంబులగుస।మంచితస్థితవి
షయార్థంబులనఘ*అఖిలార్థములకెక్కుడై మించుమనసు। నిఖిలప్రవర్తననియ
మంబుగలిగి*మనమునకధికమైమలయుసద్బుద్ధి । యనుపమసూక్ష్మభావాలంబి
యగుచు*బుద్ధికినుత్కృష్టభూమియానాత్మ। సిద్ధిసమ్యగ్జ్ఞానసీమాంతమగుచు*న
త్తత్వమునకెక్కుడగుమహాత్మా।మహాత్మునకంటెనవ్యక్తంబుమించు* నవ్వలప
రకాష్ఠయైపురుషుండు।నివ్వటిల్లుపయోదనికరగర్భస్థ * భానునిచందానఁబ్రకృ
తిలోఁగలసి।భూనాథయిటులనప్పురుషుండుకుంభ* నిహితదీపికభాతినిబిడస్వకీ
య।మహితమాయావృత్తిమధ్యస్థుఁడగుచుఁ*దనతేజమఖిలచేతనులనిండించి।ఘ
నకేళిసంచారగతులపేక్షించి* యొకమాటుద్రిప్పినమారకతిరుగు। సుకులాలచ
క్రంబుసొబగుననాత్మ*కలితమాయభ్రమించుఁగాలచక్రమున। నలవేదఁదిరు
గుబ్రహ్మాదులలోన*జ్వలనాంకురమునసంజాతమాదీప।కలికాపరంపరక్రమము
నమీన*కమఠాదికిరినరకంఠీరవాదికములైనబహువిధాకారముల్దనచు* తేజో
లవమునఁజెందియుండదైర్య।రాజితసౌకుమార్యస్థైర్యశౌర్య* సౌందర్యగాం
భీర్యచాతుర్యవీర్య। సందీప్తదాక్షిణ్యశాంతకారుణ్య* గురునయవినయాదిగుణ
ములుత్కృష్ట। తరములైవిలసిల్లఁదరచక్రశార్ఙ్గ* కౌమోదకీఖడ్గఘనవనమాలి।
కామణిసౌవర్ణకౌశేయముఖ్య* శుభలాంఛనములతోసొగసువహించి। త్రిభువ
నంబులఁబ్రవర్తించుచుజనన*పాలనోన్మూలనప్రముఖకర్తృత్వ।శాలియైయొ
కకేళిసలుపుచునుండు*నాయవతారంబులందభీష్టార్థ।దాయియైకృష్ణావతారసం
యుక్తి*రహిఁజెందునాదినారాయణస్వామి। సహజమాయామానుషస్వరూప
మున*సరిమీరితత్పురుషప్రభావాప్తి।నిరవొందునతఁడెకాఁడేకౌరవేంద్రు*కు
లమెల్లనాహుతిఁగొనిధర్మసుతుని। నిలిపెరాజ్యంబునసీయార్తిఁగెడపె* భవదీ
యవంశమాపరమాత్మువలన। భువిలోననభివృద్ధిఁబొందుటవినవె* ఆయనకపట
కృత్యంబులుసువ్వె।మాయావిధానముల్మహితలాధీశ * నీకునేదెల్పుదఁబూనినవి
యునవియె।యాకర్ణనముసేయుమువిమొక్షింగింతుఁ * భువిమిలోఁగలిగినభూరి
జంతువుల।యడుగులన్నియునేనుఁగడుగులోనివియె* కానిహెచ్చునిలీలకములజే

శాది। నానాసురేంద్రబృందము మాయలెల్ల * హరిమాయలోపలనడకముల్లచర।
గరుడకిన్నరయక్షగంధర్వసిద్ధ* మునిజనభూతకింపురుషాదితేయ। దనుజపన్నగ
సాధ్యదైత్యముఖ్యులకు*ననఘాత్మ కలవుమాయలుస్వల్పకాల। మునమాయునవి
నీటిబుగ్గలలీల* మొగులుచాయలచందమున వానినెల్ల। దిగఁద్రావిహరిమాయతే
జంబు నెందు*జలజసంభవశంభుశక్రాదిసురలు। బలమేదిసుడిగాలిఁబడునాకుల
టుల*గుమునుకైదువవేల్పుఘోరంపుమాయ। సుడివడిబడలినసుద్దులువినవె* పు
వ్వునపరిమళంబుజెలంగునటుల। దివ్వెలఁదేజంబుదీపించులీలఁ* గిరిరాజవరదుహిఁ
గలసియనోన్య్య। సరససౌభాగ్యప్రసక్తిఁజూపట్టి* చెలువైనకౌస్తుభసింహాసన
మున। నెలకొనియద్దేవునకుఁబ్రాణమగుచు* వెలుగొందుసిరియుగర్వించితన్మా
య। నలఁతపహించెమున్నదియునుఁగాక* కమలలోచననాభికమలమధ్యమున।
భ్రమరంబువలెనుండుభారతీశుండుఁ* దనకునుహరికిభేదములేనిమహిమ। నెన
పెసర్వజ్ఞుఁడౌనిందుజూటుఁడును* నారాయణపరాయణస్వాంతుఁడగుచు। భూ
రిమోహాంధులఁబొడగననగుచు*హరిమంత్రముఖరియైయలరారువీణ। భరియిం
చిహరినెంచిభవములడంచి*చరియించునారదసంయమీంద్రుఁడును। నుగులాందె
వవిష్ణుమాయచేనధిప * వీరుమాత్రమెకాదువిశ్వంబులోన। పారసుజ్ఞాన
సంపన్నులౌవారు*పెక్కండ్రు హరిమాయఁబెంపేదిబడలి। రక్కథల్విసుపింతు

—— శుకుఁడుపరీక్షిత్తునకు ధర్మరాజప్రభావముఁదెలుపుట. ——

నాలింతుగాక * తరణితేజుండుమీతాతధర్మజుఁడు। కురురాజుసహచరకోటి
తోఁదునిమి*పాలించెనేకాతపత్రంబుగాఁగ। భూలోకమెల్లనంబుజనాభుకరు
ణ* ధర్మదేవతకునుద్భవమొందెఁగాన। ధర్మపరాయణత్వమునందెనిలిచె*రాజ
సూయమహాధ్వరముసేయఁబూని। రాజులచెరలుగారవమునమాన్చె* సత్యప్ర
తిజ్ఞవిశ్వజనంబుపొగడ। నత్యంతబలుఁడయ్యునడవిలోమెలఁగె * దారుణనిజఖడ్గ
ధారాజలమునఁ। గౌరవవంశపంకంబుఁబోఁగడిగె* సామాన్యుఁడేయతండుసక
లదిగ్దేశ। భూమండలాధీశపూగప్రవర్తితభోగార్హవస్తువిస్ఫురితాశ్వమేధ। యా
గభాగానందితామరేంద్రాది*దేవతాకీర్తితోద్దీప్తసత్కీర్తి। పావనమూర్తిభూ
పతిచక్రవర్తి। అతఁడొకదినమునన్నైందవవంశ * పతులుమున్నెక్కినభద్రమాణి
క్య। ఖచితసింహాసనాగ్రమునద్వితీయ * ఖచరలోకాధీశుకరణిఁగొల్వుండి। న
మదశేషనృపాలనవరత్నఘటిత * సముదగ్రమకుటతేజములంఘ్రులారయఁ।
గురువరోరుప్రోహగురుగదాభరణ। మరుదాత్మజుఁడురాజమణులఁగొల్వంపఁ*
గానీనవిపులవక్షఃపీఠఘట్ట। నానూనశరుఁడైంద్రియడిదంబుఁబూన* దుర్దాం
తకురుబలోద్ధురసౌబలాది। మర్దనుల్గవలుచామరములువీవ * గురుఁడింద్రునకుఁ
బోలిగురురత్నపీఠి। నిరవొందినిజపురోహితుఁడుధౌమ్యుండు * సమయోచితము
లైనసద్ధర్మకథలు। రమణీయమతిఁజెప్పరాజర్షిమహిమ * తనయందపెనుపొందఁ

వేదవ్యాసుండు ధర్మజుకడ కేతెంచుట.

దనరారు వేళ। నినసుతపురుహూతుఁడై యేతెంచె ననఁగ * లలితమహేంద్రనీలముల
ప్రోవనఁగ।దలిరుజొంపములొందు తాపింఛమనఁగ * నవ్యసాలగ్రామవగశ్యం
గమనఁగ। భవ్యనీలోత్పలప్రసవాళియనఁగ* ఘనతరామృతవర్షి ఘనఖండము
నఁగ। దనువొందు సామాద్యధిదైవతంబనఁగ * హరిమూర్తినచ్చొత్తినట్టిరూపనఁ
గ। మరకతశ్యామల మహనీయదేహ * తతకాంతిచకచకల్దశదిశలొరయ।
నతులకౌరవ పాండవాన్వయకర్త * యామునద్వీపాకరైంద్ర రత్నంబు।
తామసోద్భవతమోంతరంబు * మోహవికారతమోహరసైక। మాహాత్మ్య
విద్యార్కమండలోదయము * ద్వైపాయనుఁడభీష్టదైవంబువోలె। నాపూ
ర్ణకారుణ్యమాత్మఁజొబ్బిలఁగ* నెమటఁదోఁచినఁజూచి యొదపట్టులేక।సదమలా
నందరసప్రవాహంబు* వెలువడఁ చందానవిపులనేత్రముల।బలువిడినానందబా
ష్పముల్దొలుకఁగ*గనకాసనముడిగ్గి గ్రక్కున నెదురు।కొనియమ్మహాత్మునికోమ
లాంఘ్రులకు * నభివందనమొనర్చెనతనితోనతని। సభనున్నరాజులు సామం
తవరులు * సచివులుబాంధవుల్సహజన్ములాత్మ। రుచిరరత్నకిరీటరోచులనతని*
చరణపంకజములర్చనసేసిరిటులఁ। దరలనిభక్తితోధర్మనందనుఁడు * వినతుఁ
డై హస్తారవిందముల్మోడ్చి। వినయంబుమొనయనవ్వేములుఁదోడుకొని* తె
చ్చిసభామధ్యదీప్తకుశోచ్చ। యోచ్చాసనంబుననునిచిపూజించి* తదనుమతం
బునఁదానును వేడ్కఁ।బొదలిసింహాసనంబునఁగూరుచుండి * తక్కనవారలఁదగి
నపీఠముల। నెక్కటమునుపట్లుండనేమించి* జనితప్రసక్తినంజలిబంధమూని।
తనకభిముఖుఁడైనధర్మనందనుని* గనుఁగొనికనుగొనఁగరుణారసంబు। మును
కొనసమ్మునిమూర్ధన్యుఁడనియె * రాజబిడౌజధర్మతనూజతొంటి।రాజులకంటె
ధర్మమునహెచ్చితివి* సత్యసంపదహరిశ్చంద్రుఁబోలితివి।నిత్యయశోద్ధివినీసాటి
లేరు*భానువంశులుహిమభానువంశజులు।పూనినసత్కీర్తిపుణ్యముల్నీవమొ*క
లవెవారలకునీగాంభీర్యశౌర్య। కళలుబ్రహ్మజ్ఞానగౌరవంబులును* సౌభ్రాత్ర
మునరామచంద్రునిభాతి। విభ్రాజితఖ్యాతివెలసితౌనయ్య* జలజసంభవభవశ
క్రాద్యమలకును।గొలఁదివెట్టఁగరానిగోవిందుఁడెపుడు* నీకూర్మిచుట్టమైనీసఖుండ
గుచు।నీకురతుకుఁడౌటనీభాగ్యమధిప* పరమాత్ముఁడునుభక్తపరతంత్రుఁడైన।
హరియేదుగడయుఁదానయినెమ్మిమిమ్ము* నాప్లోదమునఁజెక్కులాపదల్గడపి।ప్ర
స్తోమంగాచినబాగునఁగాచెఁ* గావఁడేమానంబుకౌరవ్యసభను।ద్రోవదికమిత
ముల్దువ్వల్వలొసఁగి* యాకొన్నదూర్వాసునలుకవారించి। మీకుమేలొసఁగఁ
డేమెదుకొండుమెక్కి* సైంధవుచనుమఖాస్కరుమాటిధవళ।సైంధవుఁద్రోవఁ
దేవరించిప్రతినఁ*గురురాజుతండ్రియుక్కునసుక్కఁగంబుమొరయించిపవమా
నసురాదుకొనఁడె*నారాయణాస్త్రకినద్వహెన్నాశీల। [illegible]

న్యములఁ * గడుసరియగు ద్రౌణి కతిన శాపమునఁ । బడనీక యుద్ధరింపఁ జేసెనీ కులంబు *
నసురలు సురలకెల్ల నలమీ కీర్తి । మెసఁగ గాంధారేయు లెక్కుడం జేయఁ * దోడఁ
గుడురదత్తాను బూరథ్యుఁడయ్యె । నడఁచి మిస్మ్మరయఁ డెంరాయాయురమొదల * మీరె
ల్లఁ గనుఁగొనమీ పార్థు మీఁద । వైరంబున నమోఘ వైష్ణవాంకుశము * భగదత్తుఁ
డేసిన పటువై జయంతి । పగిదిఁ జేరెద దాని భరియించి కొనఁడె * బలభేది యొసఁగిన వ
రుషంపు శక్తి । బలభేదినందను పైపై వకుండఁ * గురురాజ కర్ణాదికులకు యుద్ధమున ।
ముఖపుఁ బుట్టింపఁడే మహిమాశోభిలఁగ * రణభూమి నలుకమై రాధేయుఁ డేయు । ఫణి
బాణమునకును బ్రతిఁ బాణ మేయ * నెఱుఁగని నరుఁ దలయిల వ్రాలనీక । నరదంబుఁ
ద్రొక్కఁడె యవనిలోఁ జొరఁగ * గురునదీభవ కృప గురుసుత ప్రభృతి । కరవీర మో
ఘదివ్యాస్త్ర మంత్ర వీర్య * కలితదివ్యాస్త్ర సంఘముల సంఖ్యంబు । గొలసి యర్జును దేహ
ముడుకొందకుండ * నయ్యాస్త్రకీలోష్మల పుడు స్తంభించి । కయ్యంబు తుదఁ దురంగ
ములతోఁ దేరు * నస్త్రాగ్ని కీలల కాహుతి నిడఁడె । నిస్త్రాణమై సుతానీక శోకమునఁ *
గాగిలెడి గాంధారి భూరి శాపంబు । దగులకుండఁగ మిమ్ముఁ దానెగ్గి కొనఁడె * ఘో
రదుర్వార్య పారకురుకులాపార । పారావరంబు కోపమున నింకించి * హృద్రాగము
న నిల్పఁడే చతుర్జలధి । ముద్రితక్ష్మా రాజ్యమున నాఁడె నిన్నుఁ * గలఁడె కృష్ణునిఁ బో
లు కారుణ్యశాలి । వెలయించె నీకీర్తి విశ్వంబునందు * నేనత్తయని కుంతి మెచ్చి పూ
జించు । తానీకు నుఱది చందంబున మ్రొక్కు * ననిలజుఁ జెలికాని యటుల లాలించుఁ ।
గనుఁ దన ప్రాణంబుగా ధనంజయునిఁ * గవల సాత్యకిఁ జూచు గతిఁ జూచి ప్రోచు । న
వరజన్మ సుభద్రయ శ్లాఘించుఁ గృష్ణఁ * దన కృత్యములు గాఁగఁ దలఁచు నీపనులు । అన
యంబు మేలు సేయనె కోరు మీకుఁ * దల్లిదండ్రులమీఁదఁ దనయుల మీఁద । నిల్లాండ్ర
మీఁద లేదింత ప్రేమంబు * ననిమిషపతుల చేయతులచే మ్రొక్కు । గొను జనార్దనుఁ
డు నీకు నమస్కరించి * కంటికిఁ గను తెప్పకరణిఁ గాచునఁట । కంటిమే నీవంటి ఘనుని
నెందైన * దేవతలకు నైనఁ దిలకింపనీ ప్ర । భావంబు లేమ భూపాలురేపాటి * అనిప
రాశర సూనుఁ డా పుణ్యసత్యోక్తి । బనురాగమున వినియా సభాసదులు * అనిలజార్జున
నకులాదిసోదరులు । అనుఁగు చుట్టంబులు నట్లయౌననుచు * నొండురు వదనం
బులొప్పఁగ న్గొనుచుఁ । బుండరీకాక్షుని భూరిదాక్షిణ్య * కారుణ్య భక్తరక్షణపర
త్వములు । సారె సారెకుఁ బ్రశంసలొనర్చుచున్న * సముదార భృంగీత సంగీత రవ
ము । కొమరొప్పు చెంగల్వకొలను మేల్కన్న * కైవడి నక్కొల్వు కడు వింతయయ్యె ।
నావేళ ధర్మజుఁ డమ్మునీశ్వరుని * వదనేందుబింబంబువలన వెల్వడిన । మదను నితం
త్రి నిర్మలగుణామృతము * శ్రుతిపుటంబులఁ గ్రోలి సొక్కిన మొదలు । మతి ప్రపంచం
బెల్ల మరచి నెమ్మేను * పులకింప సమ్మదాంబుధిఁ దేలి కొంత । తెలిసి బ్రహ్మధ్యానదృ
ష్టి వీడ్కొనిన * ఘనయోగి విధమున కన్నులు విచ్చి । తనవారి కలయ నందఱను లోకిం
చి * యమ్మహాభాగునికంజలి సేసి । క్రమ్మర మధుర వాక్ప్రౌఢి నిట్లనియె * నయ్యారె ము

—— ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణుని మహిమలు వ్యాసునితోఁ జెప్పుట. ——

వినాథయామిము త్తేము। నెయ్యంబు మొప్పనిర్మలో క్తులను* అభినవపటిమ
రభినుతి సేయ। నీభవరఘునిదర్యలింతయొప్పగు నె* హరినామనికరంబులఘుభీక
రంబులవిజయకరంబులమృతాకరములు * కలుష్యమవల్లకీగానంబుకంటెసల
లితవాసంతసమయప్రమత్త*కలకంఠనినదంబుకంటెమృదంగ। కలితవాద్యము
కంటెఁగలికిప్రోయాలి*పలుకులకంటెశ్రీపతిగుణవర్ణ్య। నలువినవినఁగనానంద
బకాదె*రెంలమిమీరానతియిచ్చినయటుల। జలరుహాక్షుణుఁడా ర్తజనరక్షణం
దం*భరపడిమాయార్తిఁబాపఁగాఁగాక।పరపీడలను మేముబ్రతుకఁగాఁగల మె*
జలధినిర్మగ్నభూస్థలమె త్తినట్టి। యలక్రోడమూర్తిదానగుటమాధవుఁడు*ఆకా
రవాన్వయంబను వార్ధి మునుఁగ।నీక నాకులముఁడా నేయుద్ధరించె*మానసంబునఁ
దన్ను గుఱువకదలఁచు।దీనులఁబ్రోచునెంతేసంతసమునఁ*దగిలితన్నెదకుపెద్దల
కంగణస్థ।మగుపెన్నిధిముకుందుఁడదియునుఁగాక*చేరికై కలుపుదీసినమీఁదవర్ష।
ధారచేసస్యంబుదళుకొత్తుభంగి*కంటకవిషవృక్షఖండనాంతమున।నంటగుమధు
చేవనంబొప్పపగిది* బహువిషయవిరక్తిపైఁజిదానంద। లహరిచేయోగియుల్ల
ముమించుకరణి* అనినరుజనాశ సైనహితాన్న।పానాదులను మేము భాసిల్లు
టఁ*గాక విపశునిరాకరణంబుతుదమ।హాకవిచేసభయల రారునట్లు* కౌరవవంశ
పంకజాళనక్రి।యారూఢిఁగనిరయనంతరంబునను*హరికృపచే నేనుహస్తినాపు
రిని।సరిలేని ప్రాజ్యరాజ్యశ్రీలుగంటి* నలవిభీషణునిపట్టాభిషేకంబు। వలెధ్రు
వోపాఖ్యానవైఖరిహస్తి* పతిమోక్షకథరీతిప్రస్లోదచరిత। గతినాప్రసిద్ధియు
గ్రహతారకములు* మిన్నునుమన్నును మేర్వాదిశిఖరు।లున్నంతగాలంబునుర్వీ
స్థలమునఁ* బొలుపుగావెలయింపఁబూనినవాఁడు।నలిననాభుఁడుజగన్నాథుఁడ
చ్యుతుఁడు* భవపద్మభవదివస్పతిముఖ్యముఖ్య। దివిజులందావాసుదేవునిమహి
మ*వింటిమెకంటిమే వెన్నండెపరముఁ।డంటయథార్థమొట్లంటి రేవినుఁడు*హరి
యం నేమునుగూడినదియాదిగాఁగ । మెరయునద్దేవున మేయ తేజంబుఁ * గనుఁ
గొనియు మ్మేటికపట్టమనుష్య।తనుధారియగుపరంధాముఁడటంచు* బ్రొకట్టఁద
లంచునన్మోహితుఁజేసి।[illegible]వచ్చిదండంబువెట్టు* దానవేఁబ్రకృతిబాంధ
వుఁడనితలఁతుఁ।గానియాతఁడటంచుగణుతింపనేర* మొక్కినిచ్చినవేళముర
వైరిఁగాంచి।మకుటవమఱదిగాపుదిలోఁదలంచి*గ్రుచ్చికౌఁగిటఁజేర్చుకొందు
నవ్వెనుక।నిచ్చభీతిలిదైవమితఁడని దెలిసి* మొక్కొకటషళనాయుల్లంబునందే।
మ్రొక్కఁదునమ్మహాత్ముని పాదములకు*గురుఁడుభీష్ముఁడుఁ శ్రీడికొడుమయుద్ధ
మున।మరణమొందిన వేళమనములుగలఁగ* నేముశోకింపఁడా నెమింతలేక।నెూ
మునఁజిలువప్పమొలకలాత్తంగఁ।దనరుచున్నందునెందఱుగాలమేలె*యును
[illegible]

వంబున నేనా వెతయు * బంధునాశమునకు భయపడి మేము। సంధినొనర్ప వేఁజల
నాతుండయిన* సంధి నొనర్పఁ డీర్ష్యను పెంచి మోహబంధంబు విడనాడుఁ బ్రబోధ
వాక్యములు* నన్నలుఁ దమ్ములు నా పుత్రులు గురులుఁ। బన్నుఁదు పోవు పాపము దూఁడన
నాఁడు* మానవదలంచిన మమ్ము బోధించు। నేనెకర్తను మీర లెవ్వరటంచుఁ। గురుకు
లనాశంబు గురుబంధుమిత్ర*మారణంబు సకలదేశాధీశలయము। దత్కులాంగన
లయార్తధ్వనుల్ మాము* కోతఁ దెంచె జేజీ బిమాకు పతాపమిడఁగ। సవ్వలను గడి
తాపసించుచుఁ జక్రి *యివ్వసుంధర భారమెడఁ బాసెనను చుఁ। గనకాంబరంబు
తోఁ గౌస్తుభహార *వనమాలికా చారువక్షంబుతోడఁ। బద్మాలి మోహనభావంబు
తోడఁ*బద్మాక్షుఁ డఖిలరూపములఁ గాన్పించుఁ। జూచుచునందెల్లఁ దోఁచును నీడలీ
ల*నాచందమునకెనా కాశ్చర్యమొదవు। నీలమేఘశ్యాము నిర్మలావయవ*లీలతో
ధవళనాళీక పత్రముల। కలకలనగు డెలిగన్నులతోడ * నలిననాభుఁడు వచ్చి నా
ముంగలనిలుచు। నిలిచినఁ గనుఁగొందు నేత్రోత్సవముగ *నొలవక పలుమారుఁ జూడఁ
జూడంగ। నాజగన్మోహనంబగురూపుమాటి* రాజితోజ్వలకాంతిరాశియై తోఁచు।
నాతేజమీక్షించు నంతలో నీల * పీతసితప్రభాస్ఫీతమై మించు। నరుణమౌ శ్వేత
మౌనసితమౌ నరల * వెలఁగందిపరికింప వెన్నుఁడై నిలుచు। భ్రాంతియందునఁ దీ
యభావంబునందె। వింతగాదితఁ డాదివిష్ణుండటంచుఁ *దలఁచఁగాఁ బోవఁ దవ్వ్య
బోధంబు। నిలువ దజ్ఞానంబు నెమ్మదిఁ గప్పు* నందుననిదియే మొయనివితర్కింతు।
నెందునఁ బొడగాన మివ్విచిత్రములు * సొనఁదీఱని మణిచందానగాథ। మైన తే
జంబుతో నమ్మహామహుఁడు * జలధివీచికఁ దోఁచు జలజాప్తురీతిఁ। దెలుపుచును
న్నాఁడు దీని నేర్పఱచి* ఘనబుద్ధిఁ గృష్ణునికలరూపమెల్ల। వినుతింపుఁడు త్రికాలవే
దులు మీరు* తిలకింపమీ దివ్యదృష్టి కాంధ్యంబు। గలదె సమస్త జగద్వృత్తులెల్లఁ*
గరతలామలకంబుగా నెఱుంగుదురు। పరికింపమీకుఁ దోఁపనియవి లేవు * యీలా
గు సందియంబెనయుట పెద్ద। కాలంబునందుండి గలఁగెడి మనసు* పాలుమనీరు నే
ర్పరచు రాయంచ। పోలికఁ గైతవంబునఁ గప్పఁబడిన * హరిస్వరూపంబు యథా
ర్థంబు గాఁగ। నెఱిఁగింపఁదగునంచు నెలమిఁ బ్రార్థింప* నాయపూర్వ ప్రశ్నమాత్మ
మెచ్చికొని। యమ్మేడ వ్యాసమహామునీశ్వరుఁడు*అస్తోక బుద్ధి నేత్రాబ్జముల్మోగి
చిని స్తరంగతరంగిణీశ భర్తబోలి* యొకకొంతదడవూరకుండియు త్తెఱఁగు। ముక
రాంకజనకుని మాయ గాఁదెలిసి*కన్నులు విచ్చి యక్కాంతేయుఁ జూచి। దిన్ననిరొ

——* వ్యాసుండు ధర్మజునకు శ్రీకృష్ణుని మాహాత్మ్యముఁ దెలుపుట *——

ల్లఁగునఁ జేటుగాఁ బలికె*నన్న! నీవిపుడు నన్నడిగిన వెల్ల। నన్నలఁ సత్యమౌ మాయానా
టకంబు * హరికాయజానకుని సయ్యజానకునై । నతని మాయ నెఱుంగ నలవిగాకుం
డు* నా హరియె నైనవ ఖిలలోకములు। భూమీశ తన మాయ భువనబీజముగఁ*దా
నిత్యత్యములఁ దాసాక్షియగుచు। దానికిఁ గర్తయై ధర్మంబుఫలముఁ* దానయై భ

లభో క్తశాసనత్రైదాన। నానందమొందెదునతఁడు దానగుచుఁ * దన తేజమునన
ము స్తము వెలుఁగించు । మనుసడిపించు విష్ణుఁడు విశ్వమనఘ * నెటినిజతత్వంబు నెర్గ
యంబొ దవ । నెటుఁగనీఁ దెవ్వారి నెఱిఁగితియున్న * ఘనమాయ లిడియహాక్ష్యా రం
బమాన్చ్య౧దనునన్నుతిమటన్నదయ గానుపించు * మెరుపు ఘంటంబున మెరసికొం
దజను । మరులునఁ బొందించుమనముననెటులఁ * దలఁచునట్టులజగత్త్రయమునున
దుపు । వలచు కార్యములకువలయుచందమున * నానావిధాకారనటనల వెలఁగు ।
భూనాథనీరూపమునజనార్దనుఁడు * తన తేజ మొలయించి తనపముల్దీర్ప । నినుఁ బెద్దఁ
గావించినీకుదా ప్రొక్కు * సహచరుఁడై కార్యసంసిద్ధికొఱకు । బహుసత్వంబు
లు ప్రకటించుచుండు * నన లేంద్ర భానురుద్రాబ్జచంద్రాది । ఘనులలోనున్నయ
గ్గలపు తేజంబు * హరి తేజమే కాక యదియితరంబె । యరు మైత్రివారలకొక్కొ
క్క వేళ * ప్రొక్కఁడే కార్యార్థముగనిజరూప । మెక్కఁ డఁగనుపింపనిదివింతపని
యె * కావుననీకు శ్రీకాంతుండు బంధు । భావంబు చేఁ గాదు ప్రణుతి సేయుటలు * త
నకుఁ దాఁ జేయు సత్కారంబు గాఁగ । మనమునఁ దలఁపుము మఱి భేద మేల * యతనికి
నీవు నేనను వేరు లేదు । నతియును నతుఁడును నత్యర్థ్యుఁడతఁడ * జననవర్ధనవినాశము
లాత్మ మాయఁ । బొనరించినవి గానభువనజీవులకు * మే లైనఁ గీడైనమిన్నక చూచుఁ
గాలకర్మములు సత్కపటతంత్రములు * గురుభీష్మనరపుత్రములఁ జెప్ప నేల । దరహా
స్తునకు స్వమాతాపితృభ్రాతృ * పుత్రమిత్రకళత్రపుంజంబులడఁగ । ధాత్రీతలేంద్ర
ఖేద మొకింత లేమ * ఆనాగశయనుఁ డత్యానందమయుఁడు । గానిముఖియుతుండు
గాఁ డొకప్పుడును * మాయందుఁ గృపగల్గి మముఁ బ్రోచునట్టి । యోయియధర్మజ భక్తి
యోగనిష్ఠులను * భక్తప్రియుఁడు గానఁ బాలించుచుండు । భక్తులమిముఁ బ్రోచుట
నియెంతహరికి * మునుఁ గూర్మిఁ బ్రహ్లాదముఖులఁ బ్రోచినది । వినవె ప్రపన్నులవే
డ్కఁ బ్రోచుటయ * వ్రతమతనికిధరావనితభారంబుఁ । బ్రతిలేనిభుజశక్తిఁ బరిహ
రించుటకు * బనిఁబూనినట్టియాపద్మాక్షుఁ డెటులఁ । బనిచినట్లొనరింపఁ బాపంబు
లేదు * కావించుఁ గార్యంబు కారయితయును । గావించుకర్తయుఁ గములలోచనుఁ
డె * తాను గావించు పాతకమైనఁ బుణ్య । మైనమానవుఁడు శ్రీహరికిఁ కృతంబనుచుఁ *
నాహించి చేసిన నుభయకర్మంబు । లాహరి కరుణచే నంటవా తనికి * మీరొనరించిన
పోటియుద్ధంబు । నారాయణునిప్రయత్నముననగావునను * దరము పాతకమయ్యు
ధారతంబనఁగ । దురితవిధ్వంసమై స్తుతిగాంచునింక * హరికద్విరదము గానిహావక
ర్మమైన । నిరసనార్థ్యంబగు నీలవర్ణునకు * నానందకారకంబగు బ్రహ్మహత్య । యైన
మహాధర్మ మగునం ద్రుబ్ర బుధులు * భూవర సాత్విక బోధై కనిధివి । గావు
న నొక్కొక్క కాలంబునందుఁ * దనదివ్య తేజ మాటఁడు నీయందు [illegible] । ట
నిరానుగ్రహం బనిపొందింపు * [illegible] ప్రత్యాఘలాంబు । [illegible]
రబమాని సత్వపు వి త్తమమ్మున * జనియించు హరిశక్తి నంశానసన్ని । [illegible]

యనూర్మ్యుఁ డాహృదయాలవాలమునఁ * జెలువుమీఱఁగఁ బ్రోదిసేయునందుల
కు । ఫలమై ముక్తిదారిగన్నడిసౌఖ్యమొసఁగు * వెన్నునిభక్తి సాత్త్వికధర్మకలనఁ । జె
న్నొంది మునినుఁ బూజ సేసియు నతఁడు * ఆలీలఁ బొడఁగట్టుటపవర్గ మొసఁగు । బాలి
మైతమ్ము భూపాలవతంస * మహిని సర్వం విష్ణుమయమనవినవె । యహిఁ శౌయి
తత్త్వంబునన్నింటియందుఁ * బ్రతిబింబములు జీవభావంబులెల్ల । నతఁడె బింబము వి
ష్ణుమదియును గాక * త్రిగుణమయుండౌటఁ దీపించు వివిధ । మగు ప్రభావళినొకఁడ
యై యొకఁడయ్యెడను * మూఁటనొకఁడ భేదముగఁ గానుపించుఁ । భాటించి మూర్తు
లం బరగు వేరగుటఁ * బ్రవిమలానందరూపజ్యోతిరాత్ముఁ । డవుటఁ దేజోరాశియై ప్ర
కాశించుఁ * గేవలపురుషుండు కృత్యాభిరతుఁడు । గావున బహుగుణాకలితుఁడై దోఁ
చు * నతని తేజఃపుంజమరసితిఁ గానఁ । గృతకృత్యుఁడవు నీవు క్షితినాథతిలక * అనిప
రాశరసూనుఁ డానతిచ్చినను । విని ధర్మతనయుఁడు వేడుకఁ జెంది * మానీంద్ర మీను
ప్రమాణవాక్యములు । మానసంబున ననుమానంబు దీఱె * వాసుదేవుండట్టి వాఁడ
యానైన । నా సక్తినింక మెండడిగెద మిమ్ము * నాచరాచరగురుండాత్మ తేజంబు ।
డాఁచి మాయామర్త్యతను ధారియగుచు * జగములు నడుపుచుఁ జరియించుచున్న ।
నగధారిచరితలు నయవిలాసములు * నెఱిఁగియు నెఱుఁగక యిచ్చలో భ్రమసి । తిరి
గెదము మము బోంట్లు పృథివి వేసమునఁ * గడముట్ట నెఱిఁగి తత్త్వైవల్యసుఖముఁ * బడయ
జాలరు గాక ప్రజ్ఞానదృష్టి । మును కోనియాతని మొదటి తేజంబు * గని కృతకృత్యతఁ
గన్న మీబోంట్లు । పావనంబైన తత్పరమసాయుజ్య * కైవల్యమొందని కారణంబే
మి । అనతియియ్యవే యనిన నవ్యాసముని * మానసంబలరించు మాటల ననియె । వినవయ్య
సకలంబు విష్ణుమాయాబ్ధి । మునిఁగిన యది మహామోహాంధకార * పటలరూపమున
నప్పరమేశు మాయ । యిటు నటు లోకంబులెల్లను గప్పి * లోకుల కజ్ఞానలోలతఁ బెం
చి కాకు సేయఁగ దానిఁ గడచు నెవ్వాఁడు * అందు నసాయుజ్య మతిదుర్లభంబు । మ
న్వరధీరక్రమక్రమంబునను । అక్కఁజలోచనునందు సద్భక్తి * యెక్కుంచు భక్త
లకే మొసిద్ధించుఁ । బాయక హంకారపరులైనవారు । మాయాపరంపర ప్రగ్గుచుం
దురు * మీరు వారన నేల వేదవేదాంగ । పారంగతుల్ మొదల్ బ్రతిభాప్రభావ *
శౌర్యవిద్యాబలైశ్వర్యవాంఛలవి । పర్యాసముల్ మీని భ్రమయుచుండుదురు *
కావునఁ గన లేరు కైవల్యపదము । పావనసాత్త్విక ప్రజ్ఞలనతవిఁ * దెలియుటయరిది
మతిభ్రంశ మొంది । అలపద్మభవశంకరాద్యులు మొదలు * ఆయన మాయ సాధనికే
రి మోస । పోయిరి మేమెంత మానుత కాంత * ఆకథ లెట్టులన్న నవివిస్తరింతు । నాకర్ణ

—— శ్రీకర్మరాజుకడకు శ్రీకృష్ణసఖుండగు గోవిందశర్మ యేతెంచుట. ——

నము సేయుము నిరుపమానరూపుఁడు * ఇంచు కేహా శ్రీలలిత్యంబ్రనీలము జ । యింతువాఁడె
దశాంతి వెనయించువాఁడు * మను కౌస్తుభ గోపిచ్ఛందనపుంద్రవల్లి । కలవాఁడు నగునవ
మొల్లుగము గలవాఁడు * వింతలౌ నవులు గ్రమ్ము నెరయావివిరుల । దంతవాఁడు

ర్ధనుదండవాఁడు* అంబుజోదరకథాయతహైమపుస్తకంబువాఁడుదయాదక్షి-
ణమనరంబువాఁడు * శంబరరిపుతాతచరణకీలితమనంబువాఁడువిదితజ్ఞానధనరంబు
వాఁడు * ద్వారకాపురినుండివటువర్యుఁడొకఁడు దారునగగనపథంబునవచ్చె*
నారెండవమురారియనఁగనాబ్రహ్మచారియాగతినభ్రచారియైరాఁగ * శ్వేస
నాప్తతేజులుసనకసనందనసనత్కుమారులునారదమునియు*వారిపిరుందఁబా
ర్శ్వములనేతెంచిరారానయనిఖిలదివ్యశరీరరుచులు * కొలువెల్లనిండనాగుబ్బ
గాఁజూచి కొలువులోపలిజనుల్ గురునీలరత్న* మాలికలేమొయంబరమునను
డిశాలెననవ్వెంబడిరమణీయపద్మ* రాగముక్తామణుల్ రాసులైదొరిఁగెనిగతిచె
లియరాదిదివింతయనుచు* నావటూత్తమసనకాదులదేహభావల్లులాశ్చర్యపడి
కనుంగొనఁగఁ * గొండొకడడవునకును గ్రీడిగగనమండలంబీక్షించియుహిపతికని
రెం*నీలనీలప్రభానిర్మలాంగకుఁడు బాలకుఁడొకఁడును భానుసంకాశ* దేహులు
ముగురునుద్దీపితమూర్తి మాహరిణాంకసమానవిగ్రహుఁడు* నొకపుణ్యుఁడునువ
చ్చుచున్నవాఁడెవ్వఁడొకో దివ్యులివ్యెగురుర్వీశయనుచు*మరలఁబ్రతీక్షించిమ
తినిశ్చయించి యెఱిఁగితినీబాలుఁడెపుడుద్వారకనె * వసియించిరుక్మిణీవనితము
న్నైనయసురారిసతులకుహరికథదెల్పు* మానకసత్యభామాదేవియితనిసూను
నిచందానఁజూచిలాలించు * జననాథగోవిందశర్మయటచేరి ఘనుఁడువెంబడివ
చ్చుకడమునల్వురును* శ్వేసనాప్తతేజులుసనకసనందసనత్కుమారులునారద
మునియు* వారుమీరెఱిఁగినవారెయిచ్చటికి । వీరిరాకయనంగవినివ్యాసుఁడని
యె*భూవరపరమతపోధనరాశి। గోవిందభక్తుఁడీగోవిందశర్మ* ధన్యుఁడుసకల
కథాప్రవీణుండు।మాన్యుఁడుసేవచింపఁగఁబూనినట్టి * హరిదివ్యమాయామహా
త్వంబులెల్ల। నెఱుఁగఁగోరినవారికెఱుఁగింపనేర్చు* నిక్కడనడిచినయీప్రసం
గంబు।లక్కనకాంబరుఁడాత్మలోనెఱిఁగి*తనుఁబనుపంగనీతఁడువచ్చెనాఁడు।సన
కాదులితఁడువాక్చతురిమహెచ్చ*ధీయుక్తుఁడైనీకుఁదెల్పెడివిష్ణుమాయారహ
స్యముల్ మైత్రితోవినఁగ* నరుదెంచుచున్నవారనిసనందనును।బరమానురాగ
సంభరితులైవారి*యాగమనంబరయంగనప్పుడు। లేచిగురుదివిజిగ్గిరుచిపటనిల్చె
నను*వ్యాసుండుదక్కతదాస్థానదేశ।వాసులందఱులేచివారినిధాన* తుంగత
రంగపఙ్క్తులలీలనిలువ।సంగముప్పొంగనయ్యమునందనుండు* వారినెమ్మొగ్గనివం
దనార్ఘ్యాది।చారుసపర్యలసంతుష్టినొసఁగి* గురుభక్తియుక్తిఁదోకొనివచ్చి
యుచిత।వరకుశాసనములవరుసతోనునిచె*సత్యవతీసూనుసవిధదేశమున। సత్కాం
తకాంతిరెండవహిమ్మాఁబోలి*నలరెనప్పాలకుండఁడంగఁదడాడ్ల।నిలఁజీవననె
లమిఁగూర్చుండఁ*బోవగానంతలోయులమాత్రివాణు। దేవవసిష్ఠమైత్రేయజాబా
లి*గాలవవహర్నమార్కండేయకణ్వ। వాలఖిల్యాగస్త్యగౌతమశతానందులు*జమద
గ్నిహోత్రులైమునిదండముదమనకశ్యపభరద్వాజపులస్త్య* మాండవ్యకపిలా

మాళభృగుచ్యవనశాండిల్యశరభంగకౌశికవత్స* పైలసింధుద్వీపపర్వతముందు।పా
లాదిపుణ్యతాపసశిఖామణులు * గోవిందశర్మముకుందమాయాప్రభావముల్
ధర్మజాదిపాలను దెలుప * దివురుఁటదమయోగదృష్టి నెఱింగి।వివిధసరిశ్శైలవిపినా
శ్రమములు* వెలువడిపాటలవిపులజటాప్రభలుదిక్కులలముఁదప్పకగుంపుఁగూ
డి*దండకృష్ణాజినదర్భసూత్రాంబు*కుండికాదికములెౌగురుతులుమెరయ । నా
రాయణోచ్చారణములొనర్చుచును।ద్వారదేశముఁజేరదౌవారికుండు* కాంచి
వేగమెవచ్చిఘనమునీశ్వరులు।వేంచేసినారనివిన్నవించుటయు* ద్వైపాయనుఁ
డువంవధర్మతనూజుఁ।డాపూర్ణహర్షుఁడైయనుజులుఁదాను * నెదురుగఁబోయి
యాఋషిశిరోమణుల।పదములకెఱఁగిసద్భక్తినందఱను * గొనిపోయిపూజించి
కుశమయాసనము।లనునిల్పితత్కుశలంబులు వేఁడి * ఆసంయమీశ్వరులాశీర్వ
దింప।నాసీనుఁడైసోదరాశ్రితామాత్య*పరిజనుల్సేవింపభాసిల్లెదివ్య। పురుషసం
సేవితపురుహూతులీల*నందఱఁబూజించియందఱచేత। నందితుండగుధర్మనంద

——* నారదుఁడు మొదలగువారు ధర్మజునిఁ గొనియాడుట. *——

నుఁగాంచి* నారదుండనియెఁజంద్రమునందమమృత।ధారలుజారెడుదారినర్వే
శ(*గుంతికిధర్మునకునుబుట్టినట్టి। శాంతదయాధర్మసత్యైకనిధివి* నిరతంబునీయిం
టనిఖిలతాపసులు। పరిపూజనములొందిపరగుచున్నారు* తిలకింపనిలభవాదృశ
భాగ్యశాలి।గలఁడెయీరేడులోకములలోనధిప* దేవగంధర్వదైతేయాదిసభ
లు। నేవిలోకించితినీసభకుపమ * గావవిసురరాజుఘనసభసాటి । గావింపనగు
నేమొకానిభూమీశ* పాకశాసనశిఖిప్రముఖదిక్పాల।లోకసేవ్యులుదయాళు
లుసత్యనిధులు* అనుచరీభూతగుహ్యకసిద్ధసాధ్యు। లనఘులేనోద్విపహార్యత్తువ
రులు* నిగ్రహానుగ్రహనిపుణప్రభావు।లాగ్రహేతరుబజహారిహారనిభులు* వ
ఖిలవేదాంతరహస్యకోవిదులు।సుఖకరమంత్రవతులనల్పమతులు*నాకల్పజీవు
లీయతిశిఖామణులు।నీకడనిలుచుటనీపుణ్యఫలము* ఆదిపూరుషుఁడులోకైకనా
యకుఁడు। వేదాంతవేద్యుండువిష్ణుదేవుండు * జెవులకుఁజల్లనౌ శ్రీకృష్ణసాజ్ఞ।న
వతరించినమేటియల్లత్రేపల్లె* ననుఁగుముద్దులబిడ్డఁడగుచుయశోద। కునునందు
నకుమేలుఁగూర్చినస్వామి* కంసాదిరాత్రుసత్తుయముగౌరవ్య। హింసయుఁజేసి
యీయిలభారమడఁచి * సుచరిత్రువిదురుభీష్ముఁగుచేలుననఘు।ముచికుందమున
శ్రూరముఖులరక్షించి*నిరతంబుమిముఁగూడినీడచందమునఁ।జరియించుచున్నాఁ
డుచాలదేనీకు* అనినారదుఁడువల్కనట్లయౌననుచు।మునులెల్లఁబొగడిరంబుద
సమధ్వనుల* నాజటిస్తుతిఘోషముపుడుశేషాహి।రాజవక్త్రసహస్రరావంబుఁ
గడచె * ధర్మజుఁబూచియంతసనత్కుమారుఁ।డర్మిలిఁదగతమయందఱినమ*
శ్రీలుమించఁగగ్రహశ్రేణులనడుమ। బాలభానునిలీలభాసిల్లువాని*జనవంద్యు
గోవిందశర్మనుజూపి। యనియెనివ్వటురాజువారికిప్పసఖుఁడు* సకలగాథారహ

స్యవిమందుకృష్ణుఁ ముకురాస్యలకునిత్యమునువిష్ణుకథలె*యెఱిఁగింపుచుండునామె
మీఁతనిమహిమ। తెలిఁగిశ్రీహరిమాయలితనిచేవినఁగఁ*గలఁచిశ్వేతద్వీపధారు
ణినుండి।తొలిమిమైద్వారకకేతెంచిశౌరిఁ* గనుఁగొనియతనినత్కారంబువడసి।
వనజాతునీకేళివర్తనలెల్ల*గురుబుద్ధిఁగథలుగాగోవిందశర్మ।విరచించియిచ్చోట
వినికిసేయునట*అవివినవలసిమేమరుగుదెంచితిమి। వివరింపుమనిపల్క వేయన్న
నగుచు* గోవిఁదశర్మఁగన్గొనివెన్నుఁడనియె। నీవుసౌహార్దంబునిలిపినామీఁద*
దెలిపినకథలుమాత్ప్రియబంధుఁడైన। యలధర్మపుత్రునియాస్థానమునను* వచి
యింపఁదగునేఁడువ్యాసులుదానుఁ। బ్రచురమదీయప్రభావప్రశస్తి* గావించి
హరిమాయగణియింపుడనిన।నావిశ్వహితుఁడేమొయానతిచ్చుటకుఁ*బూనినా
ఁడాధర్మపుత్రునికడకు। నీసలుగురితోడనేగియారాజు* వేడినయర్థముల్ వివరిం
పుమనిన। నీడకుఁజనుదెంచెనితఁడుమాతోడ*నచ్చక్రివివరించినటులనెయున్న।
దిచ్చటియారంభమిదియంతయింత*నానాచరాచరాంతర్యామికెటుఁగ। రానిది
కలదెసంప్రార్థింపుమితని * వినవలసినయవివేడ్కతోనడిగి। వినుమనిననజాత
విద్వేషియర్గి*యతిక్ష్వాగ్రగుఁడైనిననిశౌరికరుణ।మతినెంచిపులకించిమానుల
కెల్ల* నంజలిఁజేసివ్యాసానుజ్ఞవడసి। కంజాతుసఖునెమ్మొగముఁజూచిపలికె*
వటుసులాలంకారవరగభోదారపటుతరవ్యాహారపావనాచార * మాకునీవు
మురారిపార్శ్వయసంతె। నీకథఁదోలుతవిన్పింపఁగావలయు* శౌరిదక్కఁగఁబారి
జాతమాల్యంబు।ధారుణినితరుండుధరియింపలేఁడు * యిదినీకుధరియింపనెటువ
లెనొనవె।నదియును వివరింపుమనిననవ్వటుఁడు*సంతసమందియజ్ఞసపాలమాలి।
యంతరంగంబుననాశ్చర్యమొంద* నామునీంద్రులకెల్లనంజలిఁజేసి। కోమల
శృంగారగోపికాజార*మురళిప్రజాతసమ్మోహనగీత। సరసప్రబంధసుస్వరము

—* గోవిందశర్మ తనకుఁ బారిజాతపుష్పహారము గలిగినవిధము ధర్మజునకుఁ దెలుపుట. *—

నఁబలికె * ననఘసందీపనియనుబుధుఁ డొకఁడు । దనరుశ్రీరామమాధవులకుగు
రుఁడు* ఆనుమహాభాగునియగ్రనందనుఁడు।దామోదరహితుండుధర్మశీలుండు*
ఆధర్మశీలునియాత్మసంభవుఁడు।సాధుసేవకుఁడునాజననకాలమున* నారాయ
ణుండునువినఁగనాకాశ।భారతియీఘట్టుబాలుండుసకల * వేదవేదాంగకోవి
దుఁడునుసత్య।వాదియత్యాశ్రమవర్ణనీయుండు* గోవిందమిత్రుండుగోవిందశ
ర్మ।నావెలయునటంచునవ్యోక్తిఁబలికెఁ* బలికిపట్లననేనుబ్రహ్మచర్యమున।వెల
యుచుఁజదివితివేదశాస్త్రములు* నలినపత్రాక్షునినగరనేప్రాప్తు। వెలమిమైవ
ర్తింతునింపుగానతని* పువ్వారుబోండ్లకుఁబ్రౌఢవాక్కలకు।నవ్విభుకథలునేర్ప
లరఁదెల్పుదును* నాకథయిదినాకునాకమాల్యంబు। సేకూరినవిధంబుసెప్పెదవి
నుము* సత్యభామకుఁబారిజాతంబుతొలుత । నత్యంతసంప్రీతిహరియిచ్చియుం
డి*ఆరామహృదయాబ్జమారయవేఁడి।శ్రీరుక్మిణీముఖ్యశృంగారవతుల* ప్రమ

దవనంబులఁ బారిజాతములు। సముబ్బి నెండొందుసవరొందనువిచి* పాటించి శోభ
లీలఁ బడియుండు పేలు। నూటయెన్మండ్రు కేంతలో విచిత్రముగ* నన్నిరూపులు దా
ల్చియుండ నలఁగలసి। యెన్నగాని విలాసమెనసి క్రీడించె* నరవిందలోచన లందఱు
న్వాండు। తెలియఁగ శౌరి నాయింట నేయెపుడు * నున్నాఁడు నాయండ యునిచె
మోహంబున నెన్నుచున్నించు నానాథుఁ డటంచు* ననురక్తి వహియింప నలరారు
చున్న। ననవిల్తు తండ్రి యనంతరూపముల* దక్షిణనాయకత్వముఁ జెందియాప్పు।
గాత్రులం డెల్లనేకాకారమైన* మానసవాక్కర్మముల యసద్విలాసములు మూని మెలం

——* సత్యభామ శ్రీకృష్ణదేవునిఁ గూడి క్రీడించుట. *——

గీఁగా నొకదివసమున* నాసత్యనవగాథయావనమదము। భాసిల్లఁ ఘనచంద్రసా
నావదాత* కలధౌతసౌధముక్తారత్నయుగ్మ। కలితమంటపకేళికాడోలికాగ్ర* స
ముదారసుమవారశయ్యాంతరమున। రమణుని మేకొని రమియించుచుండి* తన
లోఁదలంచె నీతం డెనాకేళి। కనుమోలుఁ డని ప్రియుండని విలాసమునఁ* దలఁచినె
న్నదినన్మదము వెంచియట్టి। దిలకించి పులకించి దెగడుచునగుచుఁ* గలుషించుచు
నువిగి కాఁగిటఁ గోరి। కలుమించ వనమాలిఁ గదియించె నీల* కబరీభరోద్గళత్కల్ప
ప్రసూననిబిడసవాసనల్నెలి వెలివిసర* నీరీతిహితకేళి నెనసితత్సాఖ్య। పారవశ్య
ముఁ జెందిభామాలలామ* చయ్యన నస్వాపు శయ్యఁ దాడిగ్గి। పయ్యెద చెఱఁగున
న్సలఁ జేరియాడఁ* గచభరం బరజారఘనమందహాస। రుచిమీఱ నేత్రసరోజకోణ
ములఁ* బాటలమ్యతి దేరభవ్యహర్మ్యములు। నాఁటినక్రొన్నెలన్నవరక్తులాఱ* మొ
లక కెంపుల కావి మోపి రాజింపఁ। జిలుపచెమ్మటలు క్రొంజెక్కులమించ* నడుగు
లుదొట్రిల్లి నలసయానమునఁ। బడకయిల్వెడలి యప్పుడఁటివాకిటికి* హరిఁగూడి
క్రీడమైనరుదెంచి యొమటి। సురుచిరాంబుజవనిసురభిళపవన* వాసనావాసభా
స్వరతరకేళి। కాసారమఁట జేరి ఘర్మంబు లెడయ* మజ్జనం బడరించి మడుఁగులుగ
ట్టి। యజ్జనార్దనుతోఁ దనంతిక స్ఫురిత* పారిజాతాంచితప్రసవమాలికలు। దార
భూషణలీలకనరధరించి* పుప్పొడియలఁది మెప్పుగమధురసముఁ। దప్పక గ్రోలి మో
దంబునఁ దేలి* నవచంద్రకాంతరత్నవితర్దిఁ జెంద। పువుపాన్పునందు సొంపునఁ
గూరుచుండి * శరదిందుచంద్రికా శైత్యసంపాది। మరువంపురములు పుల్మగు
మీఁద వ్రాలసి * సురత ఖేదముఁ దీర్పఁ జొక్కుచునుండి। యరుణ బింబాధరి
యమ్మహాదేవి * దలఁచె నెమ్మనమునఁ దనుఁగూడి యొపుడు। నలువొందు
చున్నాఁడు నామనోహరుఁడు * ఆరుక్మిణీకాంత యాదియౌసవతు। లే
రీతినున్నారొ యీతనిఁ బాసి * చేతోజతాపంబు చేవాగి విధముఁ। జాతము
గాకంచు సొగసు లేనగవు * మొగమున నెలకొని మొలకలెత్తంగ। ఖగయా
నుఁడును జూడఁగా రాబు చెలులు * సన్నలఁ బారిజాతంపు విరులు। గొన్నియే
ర్చి ప్రియానఁ గోయించియుంమ* విలసిల్లు విరులు వేర్వేర నేర్పరచి। పలుకొత్తుచు*గ

రాలతట్టు లఁదగిన * గొలఁది వెట్టించి మక్కువ చెలి నొకతెఁ। దిలకించి హరి నెమ్మదిని
నవ్వుచుండ * నీవిరుల్గొనిపోయి యిపుడె రుక్మిణికి। నీవు కడంకతో నిచ్చి యాయుం
టి * భావంబుఁ జేష్టవ్యాపారంబుఁ దెలిసి। రావేగ ననిపల్క రాజసం బెసఁగ * సుక
తకులాభిని స్తుతితగర్వంబు। హరు మైననిండు పాయంపు గర్వంబుఁ * దరుణీమనో
జసౌందర్యగర్వంబు। హరి మెప్పు డెడఁబాయఁడనెడు గర్వంబు * ననుపమానరతవి
హారగర్వంబుఁ। దనసాటి సతులలోఁ దనకు సాఁగుటకు * సుప్రాంశుసత్యాధరా

—— * సత్యభామరుక్మిణీప్రముఖులకుఁ బారిజాతపుష్పంబులు పంపుట. * ——

జాక్షియు మటుఁ। దప్పక గనుఁగొని జనరిరచ్చైలులు * అప్రదట్లు విజయమాల్యంబుల
ర్పించు। నెపమున నలరుక్మిణీప్రముఖులకుఁ * దనరాజసంబును దయితునిఁ గూడి।
యనయంబుఁ దానేలు నతనుసామ్రాజ్య * వైభవంబును సరివనితలకెల్ల। నాభంగి
హృదయశల్యంబయి యుండ * వలెనని కాదె యివ్వని తపంచెనని। దెలిసి మానసము
నదీనసంబునను * ఆమె చూపిన పాత్రనలరి పుచ్చుకొని। హేమాంగి రుక్మిణీయుం
టికిఁ జనియెఁ * దక్కిన చెలువలునైన ప్రసూన। భాక్కింజరాగసత్పాత్రలందుకొ
ని * జాంబవతీముఖ్యజలజగంధులగృ। హంబుల కేగిరి యలరులిచ్చుటను * మును పు
గా నేగిన ముదిత వైదర్భి। కనకశిల్పోజ్జ్వలాగారంబుఁ జేరి * యారామకేళీగృహ
ముఁ జొరఁబోవ। ద్వారపాలాంగన ద్వారదేశమున * నడ్డమై సఖి యిచ్చట నిలుమనో
యింతి। వొడ్డగర్వమున నన్ద్రోసి లోపలికి * నరిగెద వేమి యేకాంతంబునందు। హరి
యుఁ బట్టపుదేవియుం గజకేళి * సారువు గాఁదమలోకి మైయున్నవారు సౌరవచ్చు
నేనీకు సౌలవకి వ్వేళ * నిప్పొరు లెక్కడి వెవ్వరు పనిచి। రెవ్వరి దానవీ వెలిగింపుమాస
న * నల్లన నగుచు నయ్యబ్జాక్షి వలికెఁ। జెల్లన న్నెఱుఁగవే చిగురాకుబోఁడి * యివ్వి
రు లివ్వారి జేతుఁ ఖునగర। నెవ్వారికిఁ గలవు యెఱుఁగవో నీవు * లేని గొకతమ్ముఁ గ
ల్పించి యెవ్వారి। దానవీ పువ్వు లేతరుణి వంచెనని * తడవక నిరసింపఁదగున టెనీ
కు। జవరాలవకట ముజ్జగము లెఱుంగఁ * బారిజాతము దేవపతి నందనంబుఁ। జార
వట్టించి యీ తఱిఁ నిక్కిఁ దెచ్చి * వీరపత్నియనంగ విఖ్యాతిఁ గన్న। చారుముఖి సాత్రిస
త్యకుఁ దక్క * నితరకాంతలకబ్బు నేయసిగర్వ। గతిదోఁపఁ బలుక నక్కలకంఠకంఠి *
చెలి యనవ్వుదొలఁక నచ్చెలి యక్కలనియెఁ। దరలాక్షి పారిజాతం బేమి భ్రాంతి * యిన్న
లి నాతులయింటింటి వనులు। నున్న వెన్నఁడుఁ జూడవో కానిసీవు * ముడుతురివ్వారు
లుగ్రొమ్ముపులమానగరి। యుడిగింపు చెలుల త్తరూత్తమంబోసఁగ * ననవిన్నయు
ప్పులుకలుకవహించి। యును నవ్వులుగా నదినిరసించి * యందలకేమె వారోయ
క్కయికుక్కుసుమ। సందోహమిపు సుమాసత్యావధూటి * పని చెమీ రుక్మిణి పద్మాక్షి
కొసఁగఁ। జని యెదలోనికిఁ జననిమ్ము నాఁగ * వారి సంవాదంబు వరుస నాలించి। యా
రుక్మిణీకాంతయని పెనంచొక్క * సంచారికామణి సరగనే తెంచి। పంచబాణునిఁ
గన్న పద్మాయతాక్షి * యానతీయ తెవ్వరమ్మని కేలు వట్టి। దానిఁ దోఁగొని పోయెఁ జ

దనంతరమున* సుమనోవినిర్మితశోభితహర్మ్యసమధికపూర్ణేందుచంద్రికాన్వి
చ్చ* తతవజ్రఖచితవితర్దిపైఁబొంక। పరచిన నిగురాకుపానుపుమీఁద* వేడుక రుక్మి
ణీవిమలాంగితోడఁ। గూడి రతిక్రీడఁ గోరికఁ దీర* సవరించి తత్కేళిఁ జాలించి శౌరి। వి
పులపానుపుడించఁ జిన్నికొనలయు* నంకుశ నిర్భిన్న హస్తికుంభములు। పొంకంబు
ననఖాంకములగుబ్బలమరఁ* గీరంబు సాయిపోఁకినబింబఫలము। దారిదంతక్షతా
ధరదళంబొనరఁ* బరగ నెత్తుటఁదోఁగుబాణంబులట్లు। గరవాడి గెంజాయకన్ను
లింపొసఁగ* సరిదివేఁటలతుదినటఁజిక్కువడిన। సురసురులనఁగురుల్మలసి దిక్కోల
యఁ* గేళిమై వెడలి నిర్ఝికలోనడిగ్గి। బాళిమజ్జనమాడి పసిఁడిమేల్పట్లు* ధరియించి
దత్తటాంతర పారిజాత। సరళప్రసూనభూషణములు దాల్చి * పుష్పాడిమైనించి
పూదేనెద్రావి। యప్పారిజాతదివ్యమ్మంటపమున * నలరుపానుపుమీఁద హరి
తోఁ గూడి। యబంతమంజులపవనాంకురంబడఁప* నానందలహరి నోలాడుచు
నుండె। నానీటునముఁరారి నక్కడక్కడను* గలసియాయాయింగ్లకామినులెల్ల। న
లరుచుండిరి దెల్పనరిదితన్మహిమ* యివ్విధంబున శౌరి నింపుతోఁ గూడి। యవ్విదర్భ
కుమారియంతరంగమున* నాకును దేవవనద్రుమంబొసఁగి। నాకడఁబాయక సా
ధుఁడుండుటకు * వంతఁగుంచుచు సత్యవగవకయున్న। అంతయునిఁకఁ జూతమను
చుఁజింతించి* సరిమీఱి మందహాసవిలాస చారు। తరముఖాంభోజమైతనచెంతను
న్న* రొక్క ప్రౌఢవయస్యనొయ్యనఁ బిలిచి। చక్కనియలపారిజాతమంజరులు*
గొన్నిఁగోయించి యొక్కవగ నేర్పరచి। చూచున్నపళ్లెరములో నొప్పఁబెట్టించి*
యాపూలు వేగ మేయిపుడె కొంపోయి। యావలయునటంచు నేకాన్తముగను* మా
కునొక్కటి వేల్పునూకుమా కృష్ణుఁ। డెక్కడనుండి యోయిటఁ దెచ్చినాఁడు* ఆవ్రా
నివిరులివియతిసుగంధములు। లేనరోయివియెందు లేవని చెప్పి* చనుదెమ్మనుచుఁ బ
ల్కు సమయంబుఁ జూచి। తనకిదిమాఁటాడఁ దటియని సత్య* చెలితాయఁబోయి ద
ర్శించెరుక్మిణిని। నలిననాభునిఁగూడి నవకాంతిమహిమఁ* బారిజాతము క్రిందఁ భా
సిల్లుదానిఁ। దారుణ్యలక్ష్మి చేఁ దలకొత్తుదానిఁ * బరిపూర్ణచంద్రబింబనిభానన
మునఁ। జెలువప్పలొలయించి చెన్నొందుదాని* సురుచిరతనువుచే శోభిల్లుదాని।
మురిపెంపుగర్వంబు మొనసినదానిఁ* గనుఁగొని వెరగందికాంచనాంబరునిఁ। గని
యారయి చటికేగతి వచ్చినాఁడో* యీమాయలాఁడప్పుడే యీమిటారి। కాను
తంత్రంబునగరగించినాఁడు* బాపురే మాయింటి పారిజాతమున। కీపొలుపము లే
దిదెన్నఁడు దెచ్చె* యిచ్చెనో మా సత్య యొఱుఁగక యుండ। నచ్చటఁ ద్వారపాలాం
గనయిపుడు। ఆడినమాట సత్యంబుగా నొప్పు* వేడుకఁదానుని ట్లాలఁదిమాసఖ
కిఁ। బారిజాతంబులంపఁగనున్నదే మొ* తెలిసదూతిక చెవినే మొవలికె। నేను దెచ్చి
నవిరులివిగొంకొన్ము సుము। నీ వెలంతుకకిప్పు తెచ్చుట వేఁలా* యీయకవిడిగొనియె
గుణమేలా। రొయ్యాదిగావింతునియ్యభావమున* నిచ్చితి నేనిమాకీవిరుల్లే వొ। దె

చ్చితివేల్పని డగడ నేనియును * అగ్గలంబుగ నాతియామీఁకరించిన। నెగ్గుమాసఖి
పెట్టుఁగాన * నదియును గొడవయేయని విచారించి। మదిసందియమును ముంచవల
యునూహించి * బహుకాలములు రాజపత్నులయొద్ద। పెంపొందిప్రౌఢను వెలసి
నదగాటఁ * దెచ్చినయట్లని ద్వేషికీపువ్వు। విచ్చిపోవుటయెపోయిటఁ గర్జసేనుచుఁ *
దానిశ్చయించియాత్మకడంకచెడక।యానాతిముందరనప్పువ్వులునిచ * మీరు
మానసత్యపంపినవని పలుక।నాకంజలోచనయాత్మ లజ్జించి * కుసుమాస్త్రగురునకె
క్కొ త్రిప్పెరుఁజూపి। హాసనాంకురముమించనప్పుడిట్లనియె * బిసరుహనయన నీప్రి
యురాలుసత్య।కుసుమమంజరులివి గోవంచెనిపుడు * లీలమైసురతకేళికిలంచమొ
సఁగఁ।బోలునీకనిఘూసు వ్రైడమనవ్వుచును * అదిచూడనవ్విరుల్ హరిమాళిఁమ
రిమొ।సుస్పృశాఖిగతరాగసూత్రంబుబెరయ * నాలీలరుక్మిణియవ్విరుల్ శౌరి।
మాళినిముడిచియాత్మవయస్యచేతఁ * బువ్వులంపుటమానినోడమెడ్డుగినుకనవ్వి
రుల్సత్యావయస్యపల్లెమునఁ * బెట్టించిదానికప్పెరఁటికల్పకముఁ।జుట్టనవ్రేలను
జూపియిట్లనియెఁ * జెలువయీచెట్టుమీచెట్టుతో సాటి।కలదియా నోకాదొకడుఁ
జక్కఁజూడు * మించులతాప్రమీయింటిపూదండ।లందఁ జూడమటన్నదనుమాపె
తోడ * నవిపిసుకొన్నవనమ్మాటసహృదయ। మునవాఁడిగసిక్తమైమానుమిడిగాఁ
డఁ * గనలునవెడనవ్వుగదురమర్మముగ।ననియెశౌరియుఁజెలులండఱువినఁగ * నల
వునవలనరకాసురుఁ గెలిచి। విలసిల్లు విఖ్యాతవీరసంపదలఁ * బురుహూత పు
రిఁజొచ్చి భువనంబులెల్ల। నెఱుఁగ సత్రాజిత్తి యింపుతోఁ దెచ్చి * భవ
నసీమను బెంపు పారిజాతంబు। యువతిమీయింటిలో నున్నచెట్టునను * వె
నగాకపోయెనే నేలనిన్ననఁగ। నణిపించు మగవైరి ననవలెగాక * యెన్ని
సల్లుప్వన్నె నెంతఁగావించె। నన్నియు లెస్సలౌనలసత్యబాలఁ * బడినపుడీవ
గల్పచరింపకున్నె। నుడువులేలిపుడని నూల్కొనునల్కఁ * గేరడంబులనురుక్మిణి
మాలనాడి। వాత్రిజాత్మునినెఱవాడితనానఁ * బంతముల్పలికియీభవ్యపుష్ప
ములె।యింటికిసాక్షిగానిడియీడఁగలుగు * వృత్తాంతమంతయు వినుపించిమీఁద।
హత్తుకదగినకార్యంబుసేయింతుఁ * గాకనిమఅలిశీఘ్రముగనేతెంచె। నాకాల
మువసత్యపోసాంకురములు * తరుచుగానిగుడమందరధరునురము।సుధుమరోమా
ధరముల గ్రుచ్చుచునతని * తొడమీఁదఁగూర్చుండితొయ్యలిపోయి। [illegible] నే
లక్షొనడసైనచ్చోట * నారుక్మిణీసతిమాఁటిఁబాసివిరహ। ఘోరానలమునఁదాపముఁ
బొందుచునికిఁ * దలిగాక మసలినదారిగాన్పించె। విరులిచ్చిగాకున్న వేగరాకు
న్నె * అనివితర్కించునయ్యవసరంబునను। నసువుకంపింపఁజిత్తముమత్తలింపఁ *
జిన్నవోయిమొగంబు చెలువంబుడింపఁ।గన్నులరాగంబుకడునావరింపఁ * గడతే
నిశ్వాసవిరాగముగానుపింపఁ। ఉడుకుచుక [illegible] తోవచ్చి * తొడమీఁదన
త్యావధూటినుంచుకొని।యెడ [illegible] ప్రియమునరింపారుచు [illegible] * హరిగాంచిమున

మున నాశ్చర్యమందె। కరిరాజవరదుఁ డిక్కడికిని వారలె * నేఁడుఁ జనుదెంచెని
య్యారఁ ద్రజాల మేదొక నేర్చెనోయిది విభ్రమమనుచు * నడుగులు దడఁబడనవ్వ
ధూవరుల। కడకు డాయుఁగ వచ్చి కరము పల్లీరము * నెమటను బెట్టిమ ఱిమియు ననసె।
చెవరిన చందానఁ బెలుకురియువల * నిలిచియాక్షింపుచుని వ్వె యనున్న। కలికి వైవ
ర్ణ్యంబుఁగని సత్యవలికెఁ * బడఁతి నీవె యపడి భ్రమసి చూచెదవు। తడసితివది గాక
ధైర్యంబుఁ దొలంగి * కలఁగియున్నావు మొగంబును మొదటి। చెలువంబుఁ బెడఁబా
సి చిన్నవోయినది * యీవింతవగఁ జెంద నేమి యీవింత। పువ్వు లెక్కడివి దేవువు
బోఁడి సెప్పఁ * మనవు మనదివలెక్క నమ్మనీ కెపుడుఁ। జనువిచ్చి ప్రియునట్ల సప్తదాం
భోధిఁ * దేలించుచున్న నీ దేవుని నడుగు। వాలాయమిది పినవల సతి వేని * ననిపతి చెం
గట నదిదెప్ప నోడి। చనియెఁ జంపకగంధి సత్య యంతలకు * వెఱగందియట నేమి
వింతవుట్టినదో। తెరవ లేకున్న నీతీరుననను * తెలిసెదనని తన దేవుని మోముఁ గ
లుషించి నెఱి నోరఁ గాఁ జూచి యదుగ * వలయునంచు నలంచివజలు కోపమున। న
లవడనమగఁ గఁ దగనితలఁచి * కంజరాగము దారిఁ గన్నులు మెఱయఁ। గంజాతము
డెందమున కందికుందఁ గను * మంజీర మేఖలా మణికంకణాది। సంజాతఝుణఝుణం
ఝుణనినాదములు * మంజుతరంబులై స్మగధనుర్ఘృంగ। సింజినీరవముల చెలువం
బు వెంప * నుదరి పాటునఁ దసంకోపపరిసుండి। పటటున లేచి సుబ్బలభారమునను * గు
రునితంబంబు వ్రేఁగున నమంద భావ। భరితమై నడదొట్రుపాటు వహింప * నిలునిలు
మని బాసనలు పుచుఁ గదిసి। గలఁగె మబుద్ధిఁ దక్కరముఁ దెమల్చి * యొక్క మణిస్తం
భ మొరసి నిల్పుండి। యక్కడివిధమేమి యనియడిగినను * దనకిన్నవిధ మెల్లఁ దాఁప
కనదియు। వినుపించి మఱల నవ్వెలఁది కిట్లనియె * హరియును నీవు నెయ్యమునని చ్చ
టనిర వ్రెందఁ గనుఁగొంటి హృదయాబ్జము లర * నచ్చోటఁ గంటి మోహము నరుక్మిణి
యు। నిచ్చ క్రియం గూడియేక మై యలర * నచటి కెట్లరిగె నోయటఁ బాసి యెటుల।
నిచటికి వచ్చెనో యెటుఁగరాదమ్మ * యీ వెయ్యెటుంగుమ పీకృష్ణమాయ। లేవఁబు
ట్టింపరానిదియ థార్థంబు * నీకంటె నీటును నెరరాజసంబు। నీకంటె స్మరగాజ్యాని
ర్వాహకళయుఁ * దులకింపఁ బ్రాణేశుతోడ మీఁదనున్న। దెలనాగరుక్మిణియించువి
లాకని * బాయనిరతి లీలభాగ్యమీ సతి దె। కాయనిదోఁ చెనక్కలికిఁ గన్నపుడు * ప
మనిన మోహవీమాయ కాని। దాము న్నపారిజాతంబు నీకొసఁగె * లోలుఁడై యిప్పు
డాలోలాక్షి కొసఁగె। చాలి మిక్కుటమా పేపైము రారికిని * ఆవిలాసిని నీకునని
చినకమ్మ। పూవుల వలపు నీ పూవుల వలపుఁ * బూని వహరిఁ జూడు పొలఁతి నన్నమ్మ।
వేని వేఱొక చెలి నిపుడంపి వినుము * అనిపలుకుచు నుండ నలరులు గొనుచుఁ। జనినన
చ్చెలులెల్లఁ జనుదెంచి మరల * నాసఖి తెల్పిన యట్ల నెదెల్ప। నీసురోసము నెదఁ
చికొట్టిలంగఁ * గ్రాఁగిన యుదిరి బంగారు సలాక। బాగున మేను దాపజ్వాలి నుదు
కఁ * గన్నుల బలుగెంపు గడలుకొనంగ। నన్నెలంతుకకంతు నసలబాణంబు * చెలు

ప్రసవమణియొక చెంతకు వచ్చి। బాలఁతులు సుమపాత్రములు పూనికొలువ ✱ వనదే
వతాక్రాంత వాసంతలక్ష్మి। యనననటువలె వచ్చి హరిప్రేమలనిలిచె ✱ దాలిమిమ్మా
లక్షేదమున నేడ్చుచును। గాలి కే నెలదీఁగెగతి మేను వడఁక ✱ నీరెలుఁగున తనయిం
పెల్లఁ బాసి। వేరని వాఁడువ్వాని నవీన భంగిఁ ✱ బలుకులు దడవడఁ బలికెనిట్లనుచు ✱

——✱ సత్యభామ శ్రీకృష్ణునిదూరుట. ✱——

నలినాక్షు భళిని న్నెనమ్మఁగా వచ్చు ✱ నాకునీ పెద్దతనంబుఁ గల్పించి। లోకులు సత్యా
విలోలుండనంగ ✱ నను గారవించి మున్నఁ బారిజాత। మనిమిషపతిఁ గెల్చి యొద్ధి నిచ్చి
తివి ✱ యానాఁటి మేలాదయావిశేషంబు నా నెనరు నేఁటికల పెద్దదేవి ✱ పాలు సే
సితి వెయభ్యాసంబు సేయఁ। బోలు వశ్యంబులాపు వ్వారు బోఁడి ✱ పారిజాతము స
త్యభామయుద్యాన। ధారుణీస్థలిఁ గానిపక్కి నయిండ్లఁ ✱ గలుఁగదనంగఁ గల్గఁగఁ జే
సినావె। యొలమినీ పొలఁతులయిండ్ల యందెల్ల ✱ సవతులకును బారిజాతంబు కమ్మ।
పువులంపు సత్యకిప్పుడు బదులుగను ✱ వారలాపువులంపు వారలిం మలకు। కూఁతు నే
టికి నిన్నుదోసమూరకయె ✱ యీచెట్టు మాయింట నేల గొంపోయి। యిచ్చి వచ్చిన
కొమ్మకిమ్ములంచముగ ✱ ననిసపత్నీ విషయవిషాదరోష। మునశంకమానియామును గు
దలమిన్న ✱ వెగటుననవ్వి రువ్వెన్నుని మీఁద। విసుపారఁ బోయించి తెగువవహించి
చపలభావమునఁ దత్సన్నిధి నిలువ। కప్పుడే గెనిజ కేళికాగారమునకు ✱ నేగుటఁ జూచి
యయ్యిందిరావిభుఁడు। వేగంబె లేచియవ్వేలఁదులందఱును ✱ అవ్వలివ్వలఁ బోవన
లఁతి నవ్వెసఁగ। రవ్వదోటికిఁ జేరరావేయటంచుఁ ✱ గూడమట్టిపయింటకొంగుఁ బ
ట్టినను। వీడఁ దట్టుచుఁ బట్టు విడిపించుకొనఁగఁ ✱ భ్రమణ వేగముఁ జూపి పైవల్వఁ జా
ర్చి। గమకించి లోనికి గ్రక్కున నేగి ✱ లసితకవాటార్గళము బిగియించి। వసనంబు వే
ఱొంటు వదిగ ధరించి ✱ కలువపూసెజ్జపైఁ గాయంబు వైచి। యలయుచు సొలయుచు
నసురుసురనుచుఁ ✱ బొరలుచు ఘూర్ణిల్ల భోగిపగిదిఁ। దెరలుచునుండెనద్దేవుఁడంత
టను ✱ ఒడుపు దప్పిన నాడనుండక మగుడి। యడరెడు పెనుగిర్వల్లన బాహ్య ✱ మం
టపంబున సూనమహనీయశయ్య। నొంటిగా శయనించియు దితరీతులను ✱ ఆవిలా
సినివయస్యలెయాడిగములు। గావింపఁ దతోర్ధ పగతిమాన్పుకొఁటకు ✱ వెరవరిత
నమునవిట రాజరాయః। డిరవొంది పక్కినయింతులయిండ్ల ✱ ననురక్తిబహురూ
పుఁడై క్రీడసలుపు। చును నాఁట రేయట్టిసొబగునఁ గడపి ✱ మఱునాఁడు తనమహా
మాయావిలాస। పరిచితానేకరూపములుజ్జగించి ✱ యారకనచ్చోట మొకరుఁడై
యుండె। నారీతి నేపినిహరిఁ జేరఁబోయి ✱ యమ్మహాపురుషుని యానృతిపడసి। కొ
మ్మనెమ్మది యెఱుఁగుటకుఁ దానిడిన ✱ మాయావిధానంబు మందహాసమున। నాయె
డఁగ్రపనుంచి నాశ్చాతిచ్చి ✱ యావేదవోక లక్షీసువహింపఁ। గావలసనుచుమా హ్యా
తబోధించి ✱ శాంతిఁ బూన్పుముకోపశాంతిగావింపు। మింతకునీ వెతా కెవ్వరున్నా
రు ✱ పొమ్మన్నయమ్మహాత్మునియాజ్ఞ సూత్ర। కమ్మనవిడికోపకలుషత్వమాని ✱ యె

ష్వకుమారుఁ బ్రాణేశునటంచు । ముప్పిరిగొను మోహమున ననున్న సత్య * భాను
చెంగటి కర్హ్యాభంగి నేఁబోయి । యామె మన్నించి హేమాసనంబునను * నన్నుంచి తన
వృత్తాంతంబెల్లఁ దెలుప । నన్నియు నేవినియాపలయూఁచి * యవ్వెన లాంగి ముఖాబ్జం
బు జూచి । నవ్విన వెలఁగందినాతోడ నన్నియే * నోయి కుమారవరయోగరాశి నవ్యత ।
మోయన నీనగవు జ్వలంబగుచు * నాతలంపున కనవంత ప్రసాద । హేతువై యొక
సౌఖ్యమొసఁగింపఁదోఁచె * నదియేమి నీయభిప్రాయంబుఁ దెలుపఁ । గదవోయి యి
నిననాగారాబుతల్లి * యీయఖిలంబు నీహృదయేశు కపట । మాయావిలాస సం
పజ్జనితంబు * ప్రతిమందిరోజ్జాత పారిజాతోప । గతులును బహురూపకత్వ సంస్థితు
లు * హరియింద్రజాలంబు లస్మీహృదయ । సరసిజ స్థితి దైర్య సామగ్రి జాడ । స
మకట్టి వదిగాని సత్యంబు గాను । భ్రమయ నేమిటికి నిపడఁ దుబవలన * కసలక నది
పరామరసింపఁ జేసె । వెసఁగల్లఁగావించి వెండియు నంటిఁ * దెలిగంటి నిను వంటి ధీర
నాయికకుఁ । జలియింపఁదగునె నీస్వామిలీలలకుఁ * దొల్లి శ్రీలక్ష్మియు దృహిణుండు
శివుఁడు । నల్లి శ్రీహరిమాయలరయంగ లేక * భ్రమసి చరించిరప్పావనకథలు । ప్రను
మొప్పవినుము నేగణియింతు ననుమ * నవిమొల్లఁ జెప్పిన నచ్చెరువంది । సవతు లేని
వినీతి శౌరిసన్నిధికిఁ * జని మొక్కి ప్రణయ భాస్వర విలాసములఁ । దను నాతఁడల
రింపఁ గరుణి హర్షించి * యాత్రయీమయమూర్తియను మతిననుఁ । బుత్రుఁగాఁ
జూచి యీపూర్వ దండయిచ్చె * నాటనుండియు నీనినాకంఠసీమఁ । జొటించి ధరియిం
తుఁ బార్థివోత్తంస * అనుచు గోవింద శర్మాఖ్యుండు ధర్మ । జునకుఁ దెల్పెనటంచు శుక
యోగిరాజు * ఆరాజునకుఁ దెల్పె నతఁడటమీఁద । నేరీతిఁ గథలానతిచ్చె నవ్వటుఁ
డు * ఆనృపాలకుఁడేమియడిగిన వెల్ల । నానతియియ్యవె యని యడుగుటయు *
వనిశుభాకృతి పేరనలికృతి పేర । ఘనమతి పేర సంగతనుతి పేర * వరధాము పేరఁ
బావన నాము పేర । శరహారి పేర నాశరవైరి పేరఁ * గమలాప్తు పేర సంగరజిత్తు
పేర । శమశాలి పేర భాస్వర కేళి పేర * నఘశోషు పేర సత్యవిభూషు పేర । రఘురా
ము పేరఁ గ్వారవిరాము పేర * నంకితంబుగఁ దత్కృతాత్మసంప్రాప్త । సంకలితకవి
త్వసారస్యరాశి * ఘనతేజుఁడప్పనాగ్రణి తనూజుండు । మనుజపశ్రీపోలు మాదన
గోపాలు * మనసుననిడి విష్ణుమాయావిలాస । మును మాచయూత్తరకాండము నుగ్ర
తు ల్సేసి * రాజిల్లు శ్రీపాపరాజసోదరుఁడు । రాజీవలోచనారతి రాజమూర్తి * సర
సమాగర్వాబ్ధి నవ్యకల్పకము । సరసవిద్వత్కవిజనశరణ్యుండు * ప్రియమొప్పన
గ్రజాశ్రితకీర్తిఁ బ్రోచు । నయశాలి కంకంటి నారసింహుండు * సహజమాధు
ర్యంబు సత్కవుల్మెచ్చ । మహితవైఖరి హరిమాయావిలాస * కృతిద్విపదయొన
ర్పెనీ ప్రబంధమున । నతులితంబుగఁ బ్రథమాశ్వాసమయ్యె *

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ద్వితీయాశ్వాసప్రారంభము.

శ్రీరఘువంశవారిధిపూర్ణసోమ। సారిమన*కామనయగుణోద్ధామ* వీరర
సోన్నద్రవిశ్వైకభద్ర। శ్రీరామభద్ర భూరిదయాసముద్ర*అవధరింపుము దేవ
యతివరేణ్యుండు। వివిధవేదాంతసద్విద్యాధికుండు * శుకమహాయోగియర్జును
పౌత్రుఁజూచి। ప్రకటవచోవిజృంభణ మొప్పఁబలికె*నీవిధంబునదనకిందిరావిభు
ని। దేవిసత్రాజిత్తిదివ్యపుష్పముల * దండ నొసంగుటఁదప్పక చెప్పి । వెండియున
ర్థరావిభువిలోకించి* గోవిందశర్మ శ్రీగోవిందపదజ। శైవలినిర్ఘోషసంపూర్తినని
యె*నాయమ్మసత్యము నాకర్ణనంబు। సేయుటఁజేసి విచిత్రముల్లురిత*లతికావి
భేదలీలాలవిత్రములు। నతిపవిత్రములునై యమరుశ్రీవిష్ణు*మాయావిలాసనిర్మ
లచరిత్రములు। నీయుక్తివినుము నేఁడెల్వేదనధిప * హరవిరించాదిదివ్యైకసే
వ్యంబుఁ। బరమంబు బహుశాస్త్రపటలసారంబుఁ*బ్రామాణికగ్రాహ్యపటిమా
స్పదంబు। భీమసంసారోగ్రపీడోపశమము*నిరవధికానందనియమంబుఁదనుజ।హ
రునిమాయారహస్యప్రపంచంబు * అకట-థలెల్ల నేననువొందఁగూర్చి। యొకట
కావ్యంబుగానొనరించినాఁడ*అదిభూమివిష్ణుమాయానాటకాఖ్యఁ। బొదలుచు
న్నదిసుమీ భూలోకనాథ*విశ్వవిశ్వంభరావిభుకిరీటాగ్ర।శశ్వదింద్రోపలాంచ
చ్చంచరీక * విసరోజ్జ్వలపదారవింద త్రిలోక।లసితాతిచిత్రకల్యాణచారిత్ర*
పాండుభూవరపుత్ర పటుపుణ్యగాత్ర। నిండు వేడుక నిమ్ముని శ్రేణిఁగూడి * విందు
పుగాక శ్రీవిష్ణునిమహిమ। లెంచ నుమానసుఁబోనీయక యనుచు * సభవారి కెల్ల

—* గోవిందశర్మ ధర్మరాజునకు విష్ణుదేవుండు లక్ష్మీదేవితోఁ బాచికలాడినకథఁ దెలుపుట. *—

హెచ్చరికఁగావించి। యభినవమధురోక్తినవ్వటుండనియె* బాగుగానమృతాబ్ధి
ఁబ్రభవించు నయ। రాగభార్గవనజశాత్రవబింబమనఁగ*మించుగుబ్బలిమీఁద
మహనీయకాంతి। మెంచమించిన ధాతుశృంగంబనంగ*నిండుకొలంకులోనిండా
రవిరిసి। దండియారక్తసంధ్యకపుష్పమనఁగ*సలలితస్ఫటికంపుసానఁబ్రోగిడిన।
కలితకుంకుమపంకకబళంబనంగఁ*బలుకప్పురపుకుప్ప బాగుగనొప్పు। వెలిదీవినడు
మనవీనసౌవర్ణ* దీపితబహువజ్రదివ్యమాణిక్య। గోపురంబమరు వైకుంఠపురం
బు*ఆదివ్యధామంబునందొకనాఁడు। శ్రీదేవితోఁగూడ శేషాహిశాయి*బహు
మనోహరమణివరఘృణిసహిత। మహితహాటకకుట్టిమస్ఫురద్వజ్ర * చంద్రశా
లోపరిస్థలి శారదాది। చంద్రాననామణుల్సరసఁగొల్వఁగను * సొంపుతోఁగొలు
వుండిజూదమాడుటకు। నింపువహించినయింగితంబెఱిఁగి* పగడంపుపలకవైభవ్య
రత్నములు। జగడంబుఁగులికెడుసారెలుపన్ని* కనకకీలితపాశకములతోఁదెచ్చి।
యునిచె వారలచెంత నొక దివ్యకాంత*జగదీశుఁడపుడు శ్రీసతిమోముఁజూచి। పగ
డసాలిదె దెచ్చెఁబడఁతినీచెలియ* ఆడెదవే యొకయాటనాతోడ। నోడినకౌస్తు

భంబొసఁగెద నేను* నీవు మాకోడిననీ శిరోరత్న।మీవలయు నటంచు నేర్పడఁబలి
కి*యిరువురు జయకాంక్షలెదలఁ గ్రిక్కిరియ।పరిలేని నేర్పులు చలములు వెరయఁ*
దగుపత్రస్తరికలును త్సాహములు మెరయఁ।బగడయిత్తిగడుగ పవిబారదచ్చి* తీవంచ
చౌవంచ తిగతొమ్మి సను చుఁ।గావలసిన యవికడఁగి కోరుచును* గిలుకలసారె లుగి
లుగిలుక్కు-మనఁగఁ।గలితకంకణములు ఘులుఘుల్లుమనఁగ* నాడిరి సొగటల నవ్వధూ
వరులు। వేడుకనవ్వేళ వెన్నుని గెలుపుఁ*గోరు భూసతి కల్మిగుబ్బెత గెలుపుఁ* గో
గుమురట గుంపుఁగూడి నెచ్చెలులు।ఇరువురి గెలుపు నూహించువాగ్దేవి* హరిమీ
ఁగననసుశక్య మెయిను నీళ।యడిగిన దాయంబు లందంగఁబడిన* వెడవిల్తు తండ్రి
లో వేడుకఁజెంద* దాయమొంటిన సారెఁదాఁకఁగాఁబడిన।నాయడముదలించి
యస్త్రాక్షిఁ బొడుచు* హెచ్చు దాయము లేమి నేగక సొగ్గు।వచ్చిన వెడనవ్వుఁ జత్రా
యుధుండు* తనయాటనయమయ్యెదగు పండు లెత్తు।కొనఁగ దాయము లేమిఁగు
వలాక్షిఁగనలు* ఆటసామొనరించు హరిపిక్కటింగి। బోఁటి తిరస్కారమున నాగ్ర
హించు* ధరణీతలేశసప్తవ్యసనములు।కొరగావు సాత్త్వికకోటికన్నిటికి* సద
సద్వివేకి మెచ్చఁగ నీమకీనుక।నొదవించు జూదమును తక్కుప్పతరము* స్వామిభృ
త్య న్యాయ సరణి మాయించు। వేమరు గురుశిష్య వృత్తులడంచుఁ* పితృపుత్రవా
త్సల్యభృతులుజ్జగించు।హితమిత్రబంధుల యెడ వైరముంచు*నన్నదమ్ముల సహో
ద్యలుదనౌన్నత్యు।హన్ననఖ్పనయంబు మాయఁగావించు*ధర్మంబు వోకార్చుఁద
లఁగించుఁగీర్తి।మర్మంబు భేదించు మను చుమాత్సరముఁ*బ్రాణహానిఘటించు బలుగి
న్కఁబెంచు।మానంబుఁ గూలించు మతిఁగలఁగించుఁ* గానజూదముకొలగాని దె
వ్వరికి।నైనఁబన్నిదమిడియాడఁగాఁజనదు* వినుమివ్విధంబున వెడవింటిజోదుఁ।
గసినయద్దంపతుల్గసలు దీపింపఁ*గేడింపకొండొరుల్ గెలుచు వేడుకల।నీడఁబోకా
డుచున్నెడఁగల్మిబోఁటి*యాటనయంబయియలవాటుసూఁటి।వాటుపందెమున
కువచ్చిన మెచ్చి*మేలు చెయ్యనెడునమ్మికసంతసించి।హాళిమైఁజేతివాఁ బగుటఁబా

——*విష్ణుదేవుఁడు లక్ష్మీదేవిని జూదంబున మోసపుచ్చుట.*——

చికలు*తావైచి పతి గెల్వఁదలఁచినఁ జూచి।యావేళఁదానాడు నాటగీడ్పడిన* న
వ్వుహోమాయావి యాత్మ లేనగవు।గ్రమ్మ నియ్యమృతసాగరరాజకన్య*హృదయ
మెల్లుండు నోయిటఁ జూతుననుచుఁ।బదపడి యొకమాయఁబన్నె నాలోన* నామ
హామహుని మాయావిభ్రమమున। నేమని దెల్పుదు నిందువంశేంద్ర*లేములువా
పెడు లేమపాచికలు।భూమినివైచినప్పుడె తొల్తనున్న* లెక్కలుచెడి వేరె లెక్క
లైతోఁచె।నక్కాంతయంచుల కాశ్చర్యమొంది* చేతిపందెము దప్పిచెల్లయి దేమి।
రీతి యొకడు విపరీతంబులయ్యెఁ* దొలుతటి లెక్కలిందులనని మోము। వెలవెలఁ
బోవనుద్యోగంబుఁజెంది* యలుకచేఁబాచికలఁ జేతఁజటిచెఁ।గలకల నవ్వె భూ
కాంతయంచులకు* భారతియేమియుఁబలుకకయుండెఁ। గూరిమిచెలులు సిగ్గునవి

న్నానైరి* పరిహాసకములాడెఁబద్మనాభుండు। దొరసానినుదిందానఁసుకితుకను
డికె* ధారుణీనాథజూదంబుననోడు। వారలనెమ్మోము వ్రాయరాదనెడు* మా
టనిక్కముగఁదామరఁగేరుకలిమి। బోఁటిముద్దుమొగంబుసోఁడిమిఁదొరఁగె* నీరీ
తిఁజిన్నఁబోయిపరాజయమునఁ। గూరినవగలనక్కొమ్మచింతిల్లి* చెక్కులుచెమ
రింపఁజెలువుండుసవతు। లొక్కటకేలయిచ్చుచుంటకుసోలసి* నర్మంబుఁగలఁచు
నమ్మాటలకులికి। ధర్మదేవతదూరిధైర్యంబుకొంతఁ* దెచ్చుకతానుమహాధీరయుఁ
గాన। నిచ్చవివేకించియిదియేమొయిపుడు* దాయంబుపడనికితంబనివిభుని। వే
యఁగానీకవేవేగఁబాచికలు* గైకొనిచూచిలెక్కలుతొంటివరుసఁ। గాకయానా
ల్గువంకలఁబ్రాణవిభుని* యాటకొపన్నిదంబయితనయాండ్ర। నాటకుఁగూడనియు
టులనైయున్న* యాలెక్కవీక్షించియద్భుతంబొంది। యానీలఁదిలకింపనీతోసి
మాయ* గానియెప్పటిరీతిగాదనితెలిసి। మానసంబచ్చోటనుర్షసుగ్నముగ* మొ

——* లక్ష్మీదేవి విష్ణుదేవునిఁదిరస్కరించిపలుకుట. *——

గమునవొకవింతమురువొప్పఁగటికి। నగవుచిగుర్కొననగుశౌరిఁజూచి* ఖగవాహ
యిటువంటికపటంబుసేయఁ। దగునెనీకనిబిట్టుధట్టించిపలికె* జూదరిచందంబుఁ
జూపితిమేలు। గాదనవశమెనీగాదిలిదేవి* యగుభూమికిఁబ్రమోదసుడగఁజేసితి
వొ। జగమునజూదంబసత్యమూలంబు* వాదహేతువులాఘవప్రధానంబు। నాఁద
గుపలుకిందుననుదృష్టనయ్యె* నన్నువంచనసేసినాహస్తకమున। నున్నరత్నముఁ
గొనియుర్వికిచ్చుటకుఁ* దలఁచితివోనీకుఁదమిదెంతయున్న। వలదనఁబోసునావ
రరత్నమిదిగో* యిచ్చెదసింధులకీమాయలేల। పుచ్చుకొమ్మీరత్నములునాకుబ్రా
తె* యెఱుఁగవేరత్నాకరేంద్రుపట్టియగు। సిరిననుజగమునసేవించినారట* అ
ల్పులఁగొందఱనసురులనరుల। నల్పులభ్రమియించువెడమాయలిపుడు* గల్పిం
చిననుదంతికమునజన్నగునె। తాల్పకుమిట్టివృథాప్రయత్నములు* కేవలమూఢు
లఁగీడ్పరపఁగను। నీవునేరుతువట్టినేర్పులఁజూప* వచ్చితివోచాలువనజాయతా
క్ష। హెచ్చునేనీమాయలిచ్చోటనెల్ల* నీటిలోవ్రాఁతలునెఱసంచుతెరలు। బై
టఁజూపడుమేఘపటలివికృతులు* జలబుద్బుదములువేసవియెండమావులలపడు
నేనిల్వకడఁగుఁగాకొకట* నాఁడువారినిభ్రమయఁగఁజేయుమాయ। లేడపెంపు
వహించునిదియేటిసటలు* నీమాయవలెగాదునీరజనాభ। నామాయలెఱిఁగిం
తునగవేలవినుము* హరవిరించిపురందరాదిదివ్యులకు। గరుడకిన్నరయక్షగంధ
ర్వులకును* నాగణఖచరభుజంగముఖ్యులకు। మేరునగాదిభూమిధరేంద్రముల
కు* దైతేయదానవాధ్యతకోటులకు। భూతలాధిపులకుభువనపాలురకుఁ* బద
వులైశ్వర్యములప్రాభవములును। సముదారకారుణ్యసంయద్దృష్టిఁగాదె* వెల
యుటత్రైలోక్యవిభుఁడనుగరిమ। గలుగుటనీకునేఁగలుగఁగాఁగాదె* భానుమం
డలమునఁబ్రభయునుశీత। భానుమండలమునఁబ్రబలుచంద్రికయు* నన

లంబునను దీప్తియనవద్యరత్న । మునరంగుకాసార ములవనావళుల * శృం
గారమునుజన శ్రేణినుత్సవము * రంగద్రథేభ తురంగమసుభట * రాజి
తప్రాజ్య సామ్రాజ్య వైభవము । భూజనప్రియవస్త్ర భూషణాదులును *
హావభావవిలాస హాసవికాస । లావణ్యనైపుణ్య లక్షణములును * ద్యాగ
భోగములుమహాలక్ష్మికళలు। నాఁగనీ వెఱుఁగ వేనామాయలోక* విలసనాస్పద
మునీ వెడమాయలన్నత। కలనావ్యధోపాయఘటనలుగావె* యీరెంటిలోనమే
లెయ్యదినీవె। యారసిచూడుమాయబ్జపత్రాక్ష* యనియనూయావిషాదామర్ష
యుక్తిఁ। దనమదికమలసంతాపించికమల * యంతటనిలువకహారిదిక్కుఁజూచి।

——❀ లక్ష్మీదేవివైకుంఠపురమునుఁబాడుఁగావించుట. ❀——

కాంతాళమునఁబలెఁ గ్రుస్సుఁగనలి* నీదైనవైకుంఠనిలయోత్సవములు। నీదు
గృహశ్రీలునీవైభవములు* నీరత్నభూషణనికరసంపదలు। నీరాజితోల్లాసనిరుప
మస్థితులు * నావిలాసమువ్లుగానహరించితోలఁగి। నే వేరెయుండెదనీమాయవె
నుక* నేలీలనుండుమోయేఁజూతుననుచు। జాలిఁదాలిమినిల్వఁజాలకయాడి*తన
దివ్యరూపమెంతయుఁబ్రకాశింప। వననిధుల్గలఁగభూవలయంబువడఁక*భువనము
ల్గురటిల్లభూతంబులడల। రవిచంద్రతారకాగ్రహములుమలఁగఁ* దనుఁజేరివా
ణిప్రార్థనసేయసరకుఁ। గొనకనద్దేవివైకుంఠసామ్రాజ్య * విభవమంతయు
మ్రింగెవిషసుభావంబు। ప్రభవించునెడనిల్వఁబడునెజ్ఞానంబు* ప్రాకారగోపు
రప్రాసాదమంట। పాకారములుమాసియటగాసియయ్యెఁ* బర్యంకభూషణాం
బరగంధమాల్య। హార్యలంకారంబులన్నియునడఁగె*సౌవర్ణరత్నధ్వజచ్ఛత్రచా
మ। రావళిబిరుదచిహ్నములుడివోయె* వారణహయభటవ్రాతరథాని। వారణ
సైన్యగర్వజయంబుదీఱె * రంగవల్లికలతోరణములనెసఁగు। శృంగారమహిమ
లుచీకాకువడియెఁ* గొలఁకులచెలువంబుకొరలెనుద్యాన। ములుద్రుంగెఁగృతకా
ద్రిపుంజముల్ డించె* మేలుకట్లుచలించెమేరువులూరిగెఁ। గేళికాగృహములఁ
గెలసంబులడఁగె* వారిజాక్షుఁడుసూడవైకుంఠమునను। శ్రీరామయాగ్రహిం
చినయంతలోన* సిరియిట్లునిజసుధాంచితకటాక్షంబు। వఱలంగదివిచినమహి
మంబువాసి * వైకుంఠనగరంబువనజారికరము। సోఁకనికుముదంబుజోకఁగాక
య్యె* వెండియునలరమావికచాబ్జనయన। చండరోషానలసంతప్తయగుచుఁ* ద
నచేతమనుచతుర్దశభువనముల। ఘనవైభవములనుగ్రహియింపదివుర*నాసన్న
నెఱిఁగితదాసన్నవర్తి। యైసన్నపుమెఱుంగుటపరంజివలువ * గట్టిననెఱవాదిక
లుషించిలోనఁ। బుట్టినకినుకనేర్పుననట్టిమాటి* వేగిరపడకహా వెలఁదులకోప। మీ
గతినుండుఁగాయింకనీఫలము* అనుభవంబునకురాకదిరయేలమాను। ననిభావికప
టకృత్యముఁదోఁపనీక*మాయానురాగసంబద్ధాత్ముఁడగుచు। నాయిందువదననా
య్యనఁజేరఁదిగిచి* పరిరంభణమొనర్చిభామయింతైనఁ। గరుణలేకేలలోకమ్ముల

పైనలుగ* నీవంటిసాధ్వికి నేఁడింతకోప। మేటఁబుట్టె నోయొన్నఁ డేఁగాన* న
వ్వులాటలకుఁగా నామీఁదగినియ। జవ్వనితగవా నెచాలుకోపంబు * శాంతిఁబొం
దింపుమీసకలభూతముల। సంతాపముడివోవఁజల్లనిచూడ్కి* గరుణామృతముఁ
జిందఁగనుఁగొనుమబల। తరుచుగాఁ గోపమాత్మఁ జనించె నేని* నామీఁదఁజూపుట
న్యాయంబుగాక। భామ వైకుంఠంబుఁ బాడుసేయుదురె*కంటివే వైకుంఠకటకం
బుతలువ। కంటినీకడకంటికరుణకుఁ బాసి * కడుశూన్యమైనదక్రమమిది చాలఁ। గ
డపఁజూచెదుజగదైశ్వర్యమెల్ల* మగువరో నినుసర్వమంగళేశ్వరివి। జగములఁగ
నిప్రోచుజననివటంచు * ననిశంబు బ్రహ్మరుద్రాదులుగొలువ। దనరుచుండియు
లోకతతి నేలఁగలఁపఁ* గాంత వేడ్కలకాడఁగడఁగినజూద। మింతకుఁ దెచ్చెనింకే
మనఁగలము* సరసమంతయు విరసంబయ్యెనింత। దురుసుగైకొనుటనీదోషంబు
గాదు* దొడరినజూదంపుదోషంబుగాని। కడఁ గాఁగిపడు టెందుఁగలదిందుకేమి*
లలనప్రసన్నరాలవుగమ్ము నీవె। గెలిచితివనితన గ్రీవాంతరమున* హారువొందు
కౌస్తుభహారమద్దేవి। గురుతరోన్నతకుచకుంభమధ్యమునఁ* బ్రేమమీఱ నలంక
రించికలంక। మేమియుమదినిల్వనీక లాలించి * వనితయీద్యూతదుర్వ్యసనప్ర
భూత। ఘనదోషఖేదంబుగడ దేరఁగొంత* ప్రొద్దుసరస్వంతుపొంతఁ గ్రీడింత। మిద్ద
ఱమరుగుదెమ్మెలతామసము* నీకరుణాదృష్టి నిగుడునప్పటికి। వైకుంఠ మెప్పటివ
లెనుండుఁగాని* యీశూన్యగృహవాసమింపుగాదనుచు। నాశాతకుంభ మోహ

—శ్రీవిష్ణుదేవుఁడులక్ష్మీదేవి మొదలగు నెచ్చెలులతో సముద్రతీరంబున విహరింపఁబోవుట.శ్రీ—

నదివ్యగాత్రుఁ* గడుమైత్రి నెలయించి కైదండయిచ్చి। పుడమితొయ్యలిపల్కుపా
లఁతియు దివ్య* తరుణీశిరోమణుల్ దమువెంబడించి। యరుదారనంతఃపురాంతరో
ద్యాన* వనమార్గమున వెలువడి వేడ్కఁదోడు। కొనిపోయి ముందరఁ గొంతదూర
మున* వనధిజాసహితుఁడై వనజలోచనుఁడు। గనియె విద్రుమవల్లికాప్రభాతులి
త* ఘనబాడబహుతాశఁ గమనీయతీర। కనదనేకపలాశిగాఢప్రచార* తిమివాల
హతనభస్థితమీనరాశి। హిమవాలుకాతారహీరసందార* తారాతుషారచంద
నచంద్రకుండ। హారశోభామనోహరఫేనభాసిఁ* దుంగభంగచ్ఛటాతుల్యాది
కాశి। గంగాముఖోల్లాసిఁ గలశాంబురాశిఁ* గనితామరబిడారుగరితకిట్లనియె। వ
నితసౌందర్యభావముఁ జెందినీకుఁ* దుహినకరామృతతులసివదాన్య। మహీరుహ
కౌస్తుభమణికామగవులు* సరిలేనికీర్తులుజగములఁగాంచి। మెఱయఁదజ్జనకుఁడౌ
మేటి తానగుటఁ* గలశాంబుధివరుండు కౌతూహలంబు। వెలయనుప్పొంగెడువిధ
ముఁజూచితివె* నీకటాక్షవిలోకనిపుణతాశ్రీలు। గైకొనినేర్చుకో గాఁబోలుమీ
లు* క్రేళ్లుదాఁటుచు మాటికినిసముల్లోల। కల్లోలములఁదేలుక్రమముఁగన్గొంటె*
ప్రోల్లసద్విద్రుమద్రుమవల్లికాగ్ర। పల్లవంబునఁదగుల్పడినముత్తియము* చెలు
వెందెనీమోవిబిలునవ్వుచాయఁ। దులకించుచందానఁబోయధిఁగంటె* రాకేం

చుము ఖసుధారాశి మేఘములు। పైకొని యమృతంబుఁ బానంబు సేయు* హాసద్యు
ప్పనీవిలాసామృతరసముఁ। దరుచుచూపుల నేసు ద్రావెడునటుల* సరసకటాక్ష
వీక్షావళియెమటఁ। బరికింపనీయుపాంవతిశంఖమొకటి* సతతయాతాయాతచ
టులోర్మి హస్త। హాటినీవలావలయమై గాసిపడుట* మునుకొని నీకంఠమునకు దీఁటను
చు। జను దేరమీ తాతసహియింపలేక* చెనసి బహిష్కరించిన లేవ లేమిఁ। బెను పేది
ద్రావ లికంపించులాగయ్యె* మఱియుఁ దన్నేడఁ బాసినసలినవిరహ। భరమునసుడి
(బడిపాయంపుసాదము * తళుక్కొత్తసాద నోన్మదనమోహనాస్త్ర। చలమాన
మానసజలజాతలగుచు* శైవలినీపతుల్ శ్రవణోత్సవైక। రావవత్కలహంసర
శనాకలాప* సముదితక్రేంకారసంకులపులిన। సుమహితజఘనముల్ చూడిక్కకిం
పొసఁగ* వర్తులావర్తనవ్యగభీరనాభి। గర్తముల్ సౌందర్యగరిమ రాణింప* రాజి
తశైవాలరమణీయరోమ। రాజీలతల్ బిటారములు వాటింపఁ* గులుకుజక్కవగ
బ్బిగుబ్బలుబ్బఁగను। లలితనాళీకనాళకరంబులనఁగఁ* గలితవిలాసరేఖలు మిటా
రింపఁ। జెలువొందు మధుకరచికురములు ప్పెదరఁ* దటలతాకుసుమగంధములు వాసిం
పఁ। బటుఫేనదరహాసపటలంబు లెసఁగఁ* దఱగనిజిగి దేగుతఱుచు లేదరగ। గరెవం
కబొమలఁ జొక్కపుటెక్కు నెఱపు* గలువకంటు వెడందకలికికన్దోయి। కెలఁకులఁ
దళుకులు గిరిగొనదోలఁకు * కోడె బేడసచూపుకోప్పులకైపు। వేసుక లూటింప వెల
యు మోహమునఁ* జేరి పైకొన్న దక్షిణనాయకత్వ। మారూఢముగ వారినందఱ
నొక్క* తరముగ ప్రేమను ద్దామతరంగ। కరములు వడిఁ జాఁచి కౌఁగిటఁ జేర్చి* తా
మరసాస్యనూత్నదళాధరోష్ఠి। తామితమధుసుధారామృతంబాని * సంగతబ
హువిలాసములను హ్వాంగు। రంగునశృంగారరసముఁ గాన్పించె* నగణేయతరభువ
నైకసంభావ్య। సుగుసత్వకలితమహాప్రాభవమునఁ* దనరి భూచక్రమంతయు
నాక్రమించి। యనుపమానసమున్నతాభ్రంకషోర్మి * హస్తపరిస్ఫాలనాటోప
పాటి। తాస్తోకసకలదిగంతదంతీంద్ర* గురుమదోజ్జృంభితకుంభకూటమగు। సరవి
మైపీరరసంబుఁ గాన్పించెఁ* జండధారాక్రూరశక్రకోదండ। మండితాఖండోగ్ర
మండలాగ్రైక* పాతజాతస్ఫీతభయమునసీవె। యాతటిశరణంచు నేతెంచున
ట్టి* ఆతోణిశిఖరకులాధ్యక్షునిపట్టి। రక్షించి కారుణ్యరసముఁ గాన్పించెఁ* బ్రౌన్న
షేణ్యఘనాభ్రపటలము భ్రమున। దైవతప్రభుమణ్యాదభ్రవిభ్రమమును* గైకొని
దిగ్విటంకములింద్రచాప। భాకదంబములవిస్రములొనర్చుచును* భీతిప్రదారవా
భీలనిర్ఘాత। పాతంబులను జంతుపటలిఁ గ్రాఁచుచును * దండియైవిద్యుల్లతాప్ర
కాండముల। జాండభాండము నిండునటులఁ జేయుచును * అలఘుమర్జయగర్జితా
డంబరమున। నలశిఖండులకు లాస్యములు నేర్పుచును * బలువుగా నిండి కుంభద్రో
ణవర్ష। ములు ప్రవర్షింపన మ్మొల్లంపునీటి* వెల్లువ లెల్లెడ విరియను ప్పొంగి। కల్లోలి
నులు పెక్కుగతుల నేతెంచి* వేవేగఁ దనలోఁ బ్రవేశించునపుడు। దావాగ్ని వేసం

గిరటిఁగానలార్చ* ఖరకరత్వముసార్థకముగ భాస్కరుఁడు।ఖరకిరణసహస్రక
మున నేరులను* గొలఁకులఁ బావులఁ గూపపఙ్క్తులను। చెలమలనివిరించిక్షితిప్రక్షా
ళించి*కడిఁది పెటెండలుగాయునప్పుడును। తడవరానియగాధతరవారిమీఁటి*
యుఱువొగభీరతనుబ్బునుస్రుక్కుఁ।బారయకనొకచందమున విజృంభించి* మల
యుచుండునఖండమహిమంబువలనఁ । బొలుచునమ్ముతరసంబును గానుపించె*
బృందారకులుఁ బూర్వబృందారకులును।మందరకుధరంబుమంథంబు సేసి * మథ
నంబొనర్చు సంభ్రమణ వేగమునఁ బృథుగభీరత్వంబుఁ బెడఁబాసికలఁగి*వికలజీవ
నభంగవిషమప్రయాస।నిశ్కృతిజాతోచ్ఛ్వాసనిశ్శ్వాసవాత* జాతయాతాయా
తసర్వతోముఖత।చేతఁ బొగ్లుచును ఘూర్ణించుటఁ జేసి * నేఁటిఁదప్పినాఁటనుండి
యుదెప్పరముగ। మొరఁబెట్టుచున్నాఁడొ మురువేదియనుచు * నవనివారాడెడి
యాడికవలనఁ।బువ్వుబోఁడిరోహాస్యమును గానుపించె* మొనసితద్ద్వీపములు
తావు సేసు।కొనితనలోనుండికుటిలరాక్షసులు*బహుపట్టణగ్రామపక్కణారా
మ।సుహిధరాశ్రమవాసిమనుజగోవృషభ * శిశువధూశ్రేణులఁ జీకాకు సేసి।
యశనార్థులై చంపియలుక రెట్టింపఁ*బలలమేదోరక్తపంకమస్తిష్క ।ములతోడి
శవపుంజములను దెచ్చుకొని* విచ్చలవిడితమ వెలఁదులఁ గూడి। నిచ్చఁ బుత్తులుగొ
ననిగుడుదుర్గంధ* బంధురమారుతప్రాప్తినంభోజ।గంధిభీభత్సమొక్కటఁ గాను
పించెఁ * గఠినపరస్పరగ్రసనదుర్వ్యసన।లుఠదురుక్రోధలోలుపహారగ్రహణ*
కమఠకుంభీరకర్కటజలవ్యాళ।తిమితిమింగిలముఖాదిక జంతుతతులు * చలము
తోఁబోరాడుశౌర్యంబువలనఁ। బొలఁతిభయానకంబును గానుపించె* నిరవద్య
లయకాలనిర్నిద్రరుద్ర।పరుషసుహోభిలఫాలదృక్కీల*జాలకరాళవిశాలజిహ్వా
త్య।రాళలీలలఁ బయోరసముఁ గ్రోలుచును*బొగలచేఁ దగులక్కభుగులుకొన్నెగల।
భగభగనిగుడెడిపరువంపుపొగరు*చిగురుఁజుంటలవెంటఁ జివుకువమించి। కెగయు
నిప్పులకుప్పలెల్లెడఁ జెదరి*చామరఛత్రధ్వజప్రకారంబు। లైమించినలుదిక్కులం
దునుమాలి*గ్రాలుచుపొరిలీలరాలుచునుండఁ।జాలఁ బ్రచండ తేజంబున మెఱసి*
నలినభవాండమండలముపైచిప్పఁ।గలయఁ దాఁకిసహస్రగతులను బ్రాఁకి * శత
యోజనసమీపసంచరద్దివ్య।తతవిమానవిహంగతతులఁ గాల్చుచును*ఉగ్రతేజె
రసిలోకోత్కృష్టమహిమ।నగ్రియంబగుబడబాగ్నిశిఖిస్ఫురణ * యనవరతముఁ
బ్రతాపాప్తితుండగుట।జనవంద్యరౌద్రరసంబుఁ గాన్పించెఁ*జారుశరచ్చంద్ర
చంద్రికాస్వచ్ఛ।భూరిస్వభావంబుఁ బొందుటవలన * నమృతమయస్వరూపా
వాప్తివలన।విమలాంతరంగుఁడై వెలయుటవలన*బహుసాధుబుధసేవ్యమఁడౌ
టవలన।సుహితసౌజన్యసంపదమించువలన* ఘనశాంతరసమును గడుసాంగము
గను।దనయందెగనుపించెఁ దరుణిమీతండ్రి * కనుఁగొనుమనుచుఁ జక్కనిగుణమ
ణులఁ।దనరునయ్యమృతాబ్ధిఁ దరుచు వర్ణించి* అందలివివిధపదార్థసందోహ।మిం

దిరాసుందరి కేళిక సేయుచును*హరివిహారవిలోలుఁడగుచుఁ దత్తీర।సరణిఁ గొం
డొకదవ్వు చనిచని యెదురఁ * దాపింఛతాలహింతాలతక్కోలములనీపార్జునాశోక
నింబమధూక* పారిజాతరసాలపాటలీవకుళ। నారికేళపలాశనాగపున్నాగ*
తిందుకపిచుమందతింత్రిణీక్రముక।కందరాలతమాలకదళీలవంగ*లుంగవటాశ్వ
త్థలోధ్రకమాతులుంగశిరీషమాలూరజంబీర*పనసఖర్జూరాదిబహుపాదపము
ల।ఘనమైన యొక్కశృంగారవనంబుఁ* బొడగని సొచ్చి మేల్పొన్నలతావిఁ।గడి
యించికొని సంపెగలపైకి నెగసి*పొగడలపరిమళంబులు హరియించి।తగుబొండు
మల్లెమొత్తములపైకుఱికి* చలువగొజ్జఁగులవాసనలు గ్రహించి।పొలుపొందు సే
వంతిపొదలపైకొఱిగి* సవరైనజాదులసౌరభ్యమొఱసి।నవపారిజాతసంతతుల
పైఁ బ్రాలి*యాయాయుగంధంబులన్నియు నేర్చి।పాయక సన్నటిఁబడంపడి మేళవిం
చి*కమ్మనితేగాడ్పుఁగానుక యిచ్చె।నమ్మిథునమునకింపావహిలంగఁ*బరభృతప
రభటార్భటియనుగీర।తురగహేషాధ్వనుల్ ద్రుమరథోన్నతులు* సమదబంభ
రకుంభిచయబృంహితములు।నమరనవ్వలరాయఁడఖిలలోకములు* గెలువఁగా
దండువిడిగ్గినశిబిరంబు। వలె వేడ్కయగుచు నవ్వనము రాజిల్లెఁ* బొదరిండ్లనీడలఁ
బొలయుచు శైత్య।మొదవించి శీతర్తువోయనమించుఁ*జాలప్రాదేని యుజడిగొను
చోటఁ।బ్రాలేయసమయసంపద నావహించుఁ*గిసలయస్వాదికోకిలనినాదంబు।
లెసఁగుచో నామని యిదియనఁ దనరు * నగరుకాశ్మీరగంధాన్వితపవన।మెగయు
చో వేసఁగి యిక్కువఁ దెలుపు* మదమత్తమధుకరమహనీయరుచులు। ప్రిదలుచో
వర్షావిభూతిఁ గాన్పించు* విచికిలకిరణనవీనచంద్రికల।రుచిమించుచో శరద్గూఢి
యు నెఱపు* నావనవిభవమేమనవచ్చు సిరియు।శ్రీవల్లభుఁడును మెచ్చి రిచిత్తము
లను*కమలాకమలగంధికచభరంబునను।దమిఁ దోఁచెఁ బారిజాతప్రసూనములు*
ధరణీధరాధరస్తనికుచద్వయిని।హరిచందనపరాగమును వొందనలఁదె* సుందరీ
మణివాణి సొంపుతో నానె।మందారసుమబృందమకరందధార * బాళిఁ దక్కనది
వ్యభామాగణంబు।దాలిచె సంతానతరుపల్లవముల * నలకల్పకము నీడ నయ్యానం
తుండు।నలరుచుఁ గ్రోలె బాలానిలాంకురము * రతిపతిప్రాజ్యసామ్రాజ్యమో
యనఁగ।నతిశయించిన తదీయవనాలి మఱియుఁ*గుసుమాపచయకాంక్ష గోవిందు
ఁడపుడు।గుసుమాయుధునిఁ గన్నకొమ్మతోఁ గూడి* కుసుమితతరుపుంజకుంజంబు
లందుఁ।గుసుమసుగంధముల్ గ్రోలుచు మెలఁగెఁ* బూగీఫలశ్రేణిపొలుపు వర్ణిం
చి। నాగవల్లికలదండలనుండియుండి* గురువిందపందిళ్లకొమరు వర్ణించి।విరిమల్లె
పొదలతావికిఁ జొక్కి చొక్కి*సలలితద్రాక్షారసములు వర్ణించి।యలరుగొజ్జఁగి తే
నియలు గ్రోలి గ్రోలి*సహకారచారుమంజరులు వర్ణించి। మహితతుంగరజంబు
మైఁ బూసి పూసి* యారామలక్ష్మి నెయ్యపువిందులనఁగ।శ్రీరమావిష్ణులు క్రీడిం
చిరందు* భూరివేణిక చుట్టపుమయూరియనుచుఁ। జేరి మయూరికాశ్రేణులు దో

రయఁ * గనుబెళుకులకు నిక్కపుతోడు లేడి। యనిజోడుఁగూడి సారంగులుమల
యు* మాకందమధురోక్తిమహిమకనుంగు। కోకిలసతియంచుఁ గోకిలలాలయఁ*
బ్రాంచితమాపురార్భటులకుఁదోడి। యంచయటంచు రాయంచలే తేరఁ* దగుచె
ల్మివనదేవతాలతాంగులును। జిగురుచేతులపూవు సేసలుచల్లఁ* బద్మావధూటియ
పుట్లఁజరించెఁ। బద్మాక్షుకన్నులపండువయగుచు * లవలీసుమావలిలలితవాసన
లఁ। దవిలియేలాలాస్యతతులుసూచుచున్న * బాలభానుప్రభాభాస్వత్ప్రవాళ।
జాలవితానసుచ్ఛాయరంజిలుమ* గొప్పకప్పురపు మేల్కప్పలెక్కుచును। గప్పువ
న్నెవిభుండుకలువకంటులును * దనతోడఁగూడి రాఁదెప్పుననమృత। వనధితీరము
ననవ్వులరాజుతల్లి* వనజాతసదనయివ్వడువుననమృత। వనరాశిపరిసరవనరాశి
లోన* సవతిని వాగ్విలాసవతినిసఖుల। వివిధభంగులఁగూడి విహరించుచున్న* కౌ

——❀ విష్ణుఁదేవుఁడు లక్ష్మీదేవిగర్వమడఁగింపఁదలఁచుట. ❀——

తుకక్రీడలుగనుఁగొని వెన్నుఁ। డీతలోదరియెగాదేయింటనిపుడు* నెయ్యంపుజా
డంపు నెపముననొక్క। కయ్యంబుఁగాపించి కనలి వైకుంఠ* నగరమంతయును శూ
న్యంబు సేసినది। తగవేదియిట్టినిర్దయురాలుగలదె * బలముఁ బౌరుషము సంపద్వి
లాసములుఁ। గలిగి దుర్వినయాలోగర్వాంధమతులు* బలముఁ బౌరుషము సంపద్వి
లాసములు। తలఁగక నెమరును దమ నెఱుంగుదురె * సఖియైనసుతుఁడైన సామం
తుఁడైన। హితుఁడైన మేరయాహింపకఁబదరి* నేరంబు సేసిన నెనరునఁగడప।
కేరీతినైన సొంపెడలించి వారి* పరుషతమస్ఫుటపటికగ్రావఁగుటఁ। గలకటిబెరసి
యిశ్రాంతగర్వమునఁ* త్రైలోక్యవిభవమంతయును స్వకీయ। లీలావిలాసైక లే
శంబువలనఁ* గలిగినదని తెంపుఁగావించినన్ను। నలవునగణియింపకబ్జజాండము
లు* భస్మసాత్కృతములై పడనిచోఁ జెడని। యస్మన్నివాసమాహాపాడుఁజేసెఁ*
దానునుదనసముద్యద్విలాసములు। కానదునామాయఁగలిగినవనుచుఁ* దాలక్ష్మి
ననెషుమదంబుననున్న। యీలేమదుర్భావమిగిరింపవలయు* నీరసంబును దయా
హీనభావంబు। క్రూరత్వమును స్వభావగుణములింతులకు* వారిలోఁ జంచలత్వము
వహించినది। యారయసిరిమద్మదాశ్రయగాదె* కావున నిమ్మహోగర్వాంధురా
లి। భావంబు కలుషతపాలుగానిపుడు* గావింతు వేరెయొక్కరమావధూటి। భా
వింపరానినాపటుమాయవలన * హాయువుగామున్నున్నయంతటికంటె। వరలువ
న్నియుఁగూర్తువైకుంఠమునకు * వైకుంఠవరవైభవంబెల్లఁదానె। చేకొంటినని
యున్నసిరిగర్వమడఁతు* ననివితర్కించియయ్యరవిందసదన। మునుకొనితనమా
యమోసపుచ్చుటకుఁ * దటివేచియున్నయతండొకటనొక్క। యిరుదైనకపటకృ
త్యముసంస్మరించి* గురువిలాసుఁడనంతగుణవిభాస్వరుఁడు। నిరవధిబ్రహ్మాండని
ర్మాణచణుఁడు* ప్రకృతిపూరుషభర్తపరమేశ్వరేశుఁ। డమటిలవివిధరూపారూ
పమయుఁడు* సర్గస్థితిప్రణాశనకారణుండు। మగ్గుణదూరుఁడద్భుతమహామహుఁ

డు*గపటనాటకసూత్రకరుఁడు బాహ్యాంత।రపరిమితజ్యోతిరానందమూర్తి* స
రసురదైత్యగంధర్వాదిశౌర్య।పరిణామమాయాప్రభావచాతుర్య* నిరసనోదీ
ర్ణుఁడన్నీలవర్ణుండు।సరిలేనితనదు తేజమునించినంతఁ* గరిరథభటఘోటకఘటా
ప్రకట।తరబలాటోపమైతతనర్మహర్మ్య*గోపురాట్టాలకగురువప్రదీప్ర।మైపొ
రకలకలాయత్తమైమించి* దొల్లిటికంటెనద్భుతవైభవముల। నల్లవైకుంఠమ
హాపురంబమరెఁ*గమలగర్భులపుట్టుగలపురిటిల్లు।సమయదుర్దశలుఁగాంచనిదివ్య
భూమిఁ*గాలాహిజవశక్తిఁగట్టువాకట్టు।శ్రీలచేమహిమఁగాంచినతానకంబుఁ
బ్రాకృతుల్జొరరానిప్రబలదుర్గంబు। నేకాంతులకు వేడ్కలిడుమన్కిపట్టుఁ*బం
చభూతప్రకల్పనలకాగురుతు।మించుకైవల్యలక్ష్మికిఁగేళిగృహము*సహజతేజో
లవాంశగ్రస్తచంద్ర।మిహిరపావకమట్టిమేటిపదంబు* నిత్యలక్ష్మీశ్వరు నెలవా
త్మలక్ష్మి।ప్రత్యగ్రకేలికాపద్మచేఁజెడునె* ఆరూఢనిత్యకల్యాణసుందరత। నీరీతి
వైకుంఠమెన లేనిసిరుల*నవరొందెషడ్గుణైశ్వర్యసంపన్నుఁ। డవ్వెన్నునిప్రభా
వమావేళఁజూచి*యరుదందిబ్రహ్మరుద్రామరసిద్ధ। గరుడచారణయక్షగణము
కీర్తించె * నమరకామినులుపుష్పాంజలులిచ్చి।రమరులుగురియించిరలరులసోన*

——ఈ విష్ణుమాయచే లక్ష్మీదేవి భ్రమఁజెందిమాయాలక్ష్మినిజూచివర్ణించుట.——

నావేళసహజవజ్రాభీలకఠిన।మైవిలయాంధకారాకారలీల* మహనీయమగువి
ష్ణుమాయావిలాస।మహిమమిందిరఁబెద్దమరులునముంచె* హరిమాయచేమో
హితాత్మయైలక్ష్మి।పరమవిద్యయుదివ్యభావంబుమఱచి*ప్రాకృతవనితరూపంబు
ననవల।నేకతంబునఁజరియించుచునుండె*మఱియునవ్వనివిష్ణుమాయావశమున
సిరిద్రిమ్మరుచుఁదనచేరువనొక్క* వనజాకరముఁజూచెవాడుకల్హార।వనరుహ
కైరవావళిఁగలదాని* నిండారఁజిగురించినిగనిగల్గనక।దండిమూనినవాడుతలిరు
లతోడఁ * గలయఁబూచిమరందగంధముల్లేక।దెలివిఁగైకొనకఁగందినపూలతో
డఁ*బరిపాకమునఁబండిపదనికిలేపు।నెఱయకప్రక్కయుండెడుపండ్లతోడ*మల
యుటల్మానికొమ్మలవిన్నయైన।యలికులశుకకోకిలాదులతోడఁ* జిన్నవోయినవ
నిఁజెంతనీక్షించి।యన్ననబ్బోఁడిలోనాశ్చర్యమంది* ననబోఁడులారయెన్నఁడు
నిట్టిహేమ।వనముఁగన్గొనమింతవన్నెఁజెందియును*వేలవాడివడకోయీతోఁట
యనుచు।నాళీజనాళితోననుచునద్దివ్య*కమనీయవనమెల్లఁగలయదర్శించి।యమ
లంబపూర్వసిద్ధాశ్రమభూమి*యిదియనిమనమున నెన్నుచుఁజొరఁగఁ। గొమ
కుచునొకరీతికొలఁకుడగ్గరికిఁ* బోయినిర్మలవారిపూరంబుదొలఁక।నాయతశ్రీ
మించునమ్మహాసరసి*నడుమనొక్కసువర్ణనలినంబుకాంతి।యుడిగితేకులుప్రా
లియుండువేదియుండ*దానిమిద్దియమీఁదతతహిమాన్వీత। భూనుతబాలార్కమం
డలివోలెఁ*గొంతసుప్రభమానిగూర్చున్నదివ్య।కాంతనొక్కర్తెనక్కజపడిచూ
చె*ననువొందనొకచేతనక్షమాలయును।గొనిజ్ఞానముద్రనెక్కొననొక్కకేల*

లీలఁగేల్గవముకుళీకరణమునఁ।జాలమించఁగసునిష్ఠనుజ్ఞాననియతి*ధరియించిలో
ఁజొక్కి-తనరారుదాని।సరసిజాంతరములఁజక్కఁగానిలిచి * వేల్పుచెలుల్పరివే
ష్టించివిహితా।కల్పనఁగొలువఁగాఁగరమొప్పుదానిఁ * గమలాసనాంకాగ్రకలి
తాంఘ్రిరేఖ।లమితలోకేశ్వరియగుటీవినుడువఁ* భావనచిన్ముద్రబలియుసమా
ధి।కైవల్యలక్ష్మినిల్కడనెఱుంగింప* దివ్యమౌతపస్తేజోవిభూతి।నవ్యాభిమత
ఘటనాస్ఫూర్తిఁదెలుప*నష్టాంగయోగపూర్ణానందమాత్మ।నిష్టదైవంబున్నయిం
పుగణింపఁ* గన్నుదమ్ములకువెక్కసపాటుఁబెనుచు।చెన్నుగల్గినదానిఁజిన్నిపా
యమున* మనసునఁగనరానిమహిమలదానిఁ।గనదైహికాముష్మికశ్రీవిహార*
భూమినాశుభవిద్యఁబొలుపొందుదాని।నామంజులాధరినామోహనాంగిఁ*జూ
చినెమ్మనమునఁజోద్యంబునొంది।యాచంద్రసోదరిహస్తసంజ్ఞలను* దనయొద్ది
చెలులసందడినివారించి।యనియెమంజులమధురాలాపములను*ఉరువైనపరమా
త్మయోగనిష్ఠలను।మురువొందుచున్నదిమోహనగాత్రి*శృంగారమహిమఁజూ
చితిరెతెల్లముగ।నంగజుఁడాఁగనినట్లనొప్పెడిని* పరిణతతాపసప్రతిభానిరూఢి।
నరసిబ్రహ్మముఁగనినట్లనొప్పెడిని*నిరుపమోజ్జ్వలదివ్యనిర్మలద్యుతుల।మిఱుమి
ట్లుగొలిపెనిమ్మెలఁతయంగమున* భవ్యజలాంతరప్రతిబింబితార్క।దివ్యకాంతి
యొప్పగతెరఁగప్పఁబడిన*పావకహేతియొభసితసంవృత్త।సౌవర్ణరత్నపాంచా
లియోయనఁగ*మైమలినతయునిర్మలతలోపలను।నేమించిపరమాత్మనేతలంచు
చును* గుప్తప్రభావమైకొమరొందెనిట్టి।దీప్తతపోనిష్ఠఁదిలకింపమెచ్చట* నసిప
ల్కి వెండియునయ్యుంచువిలుతు।జననివాగ్దేవిహస్తముఁబట్టివలికె* నీయుగ్రతప
ముదానేమిటికొఱకుఁ। జేయుచున్నదియొయీచిగురాకుఁబోఁడి* యేయుగంబు
నఁజూడమిటువంటిచిన్ని।ప్రాయంబునఁదపంబుఁబ్రాపించుసతుల * నీరేడుజగ
ములనేలెదననియొ।యీరాజసంబునకేమాత్రమదియు*శ్రీరతీసతికంటెఁజెలు
వమొంచుటకు।నీరూపసంపదకేమాత్రమదియు* వనితాశిరోమణిత్వమువహించు
టకొ।తనదివ్యమగుసమర్థతకెంతయదియుఁ* బరమాత్మతానమైపరిణమించుట
కొ।వొరయునిజానందమునకెంతయదియు* నేమికొఱంతయీయుభరాజగమున
కేమిటికివహించెనీప్రయాసంబు* గరుడకామినియొయక్షవిలాసవతియొ।సుర
చంద్రముఖియొయసురవధూమణియొ*చారణతరుణియొసాధ్యభామినియొ।
యీరామయెవ్వరోయిందీవరాక్షి* యేరికంజలిఘటియించెనోతన్నుఁ।జేరిబ్ర
హ్మమలుసేవింపరారె*యభిమతంబునకుఁదానభిమతంబయ్యె।నభిమతార్థంబే
మియభిలషించినదొ* తిలకింపనఖిలాధిదేవతగాదె।దలఁచిదానేదైవతముభజిం
చినదొ*యొరుఁగూర్చిదపముసేయుటదనకేల*యొరులుదన్గూర్చిసేయుటగాక
దపము* నవశిరీషప్రసూనముఁజౌకసేయు।సవరైనతనువల్లిచాలనలంగ* నీనిష్ఠ
చేఁగృశియింపఁగానేల।నీనిత్యకల్యాణికీచక్రముఖికి* నీలలనామణికీశుభమా

ర్తి। కీలతాతన్వికినీమిటారికిని * దామసదైవమిత్తపమునఁగమల। నేమిటికొనరిం
చెనిటులొనర్చినది * గోరినఁగోరెఱఁగ్రక్కుననీయరాదె। కారుణ్యదూరులక్కట
దైవతములు * హరిహరబ్రహ్మలకవ్వలయగుచు। నిరవ్యుందుపరదైవమెవ్వరొకా
క * వారైననీరెయివ్వనజాక్షికోరెఱ। నీరేడుజగములనేలుటకంటె * నెక్కుఁడా
వాంఛవహించెఁగాఁబోలుఁ। జక్కెఱరబొమ్మయీసాధ్వీలలామ * నాకేంద్రుసతి
కంటెనగకన్యకంటె। భూకాంతకంటెనంబుజగర్భుఁడేలు * నీకంటెనాకంటెని
గ్మలశ్రీల। నీకన్యకామణియెక్కుఁడుసుమ్ము * అనిపలుఁమఱియునయ్యారామసీ
మఁ। గనుఁగొనియద్దేవికరమర్థిఁబలికె * నోచంద్రవదనయీయుద్యానవనము।
పూచికాచిఫలించిపాలుపుఁజెందియును * శారికాకీరికాషట్పదకోకిలారావశూ
న్యమైయువియెల్లఁగలిగి * గడుఁజిన్నవోయినకారణంబేమొ। పడఁతియాకొలని
లోఁబంకజాతములు * పలవాడినవొయెంతేవింతయయ్యె। నీలాగుపనులు నే నె
న్నఁడుఁజూడ * నీదివ్యకాంతితోనివ్వనినొగులఁ। నీదైవతముశాపమిచ్చెనోగాని *
యీదివ్యవనికినియీజవ్వనికిని। కాదెయీమరవస్థగలుగునెయిటుల * జలజాక్షి
యిదిదైవశాపమా నేనిఁ। గలుగవీయంతర్వికాసతేజములు * చెలువయిట్టియపూ
ర్వసిద్ధాశ్రయమున। నిలిచియిద్దేవతానీరేజగంధి * యలఘునిగూఢమహాశక్తిఁద
పము। సలుపుచునునికివిస్మయమయ్యెమదికి * విన్నకన్నదిగాదు వెలఁదియిత్తెఱఁ
గు। మున్నునే నెఱుఁగుదుమూఁడులోకముల * కట్టడలివియెఱుంగముకథలందు। ని
ట్టెలఁదరిఁయంపనివిధంబెల్ల * ధ్యానంబుఁజాలించినప్పుడిప్పంక। జాననారత్నంబు
నడిగి నేర్పడఁగఁ * దెలిసిపోదముగానితీవరపడక। నిలువుఁడించుకసేపు నెలఁతలింద
నుచుఁ * బలుకుచుండెడువేళ బ్రహ్మైక్యభావ। సలలితయోగంబుఁజాలించితరుణి *
తలుకొత్తుజ్ఞానముద్రయునూర్ధ్వబాహు। కలనయువీడ్కొనిగన్నుదామరల * నల్ల
నవిచ్చినిజాగ్రభాగమునఁ। బల్లవపాణులఁబర్వేందుముఖుల * శ్రీభూమివాణులఁ
జెలులతోఁజూచె। నాభామసువిలోచనాంచితద్యుతుల * నలరారిరత్తలిరాకు
బోండ్లెల్లఁ। జలువయాశిశిరాంశుచంద్రికాలహరి * వరలుమహౌషధీవల్లులలీల।
మురువొందుప్రియయోగమునఁగల్గకున్నె * నెలఁతయీగతియోగనిష్ఠఁజాలిం
చి। యలఘుతపఃప్రభావాతిశయమున * భువనపూజితలశ్రీభూసరస్వతుల। నవ
లోకనమొనర్చియాత్మసామాన్య * పద్మలోచనలఁగాఁబరిగణించుచును। బద్మాస
నంబుదర్పంబునడిగక * యాదిగర్భేశ్వరియనుతీవిడగన। నాదరంబునవారికనియె
నిట్లనుచు * నెవ్వారుమీరుమీకెక్కడయునికి। యెవ్విమీనామంబులివ్వనంబునకు *
నేటికివచ్చితిరెలనాగలార। మేటిచెల్వముమించెమీరలచ్చరలొ * మనుజకామి
నులొయామరవధూమణులొ। వనదేవతలొయతువరవిలాసినులొ * యించుకమీ
తెఱంగెఱుఁగింపవలయు। నంచుబలికినఁదేనియలుచిందునట్లు * కన్నెగేదఁగిబాఁ
కుగలనున్నెవానిఁ। గన్నకొన్ననభోఁడిగ్రన్ననఁబలికె * నమరకాంతలముమే

మంభోరుహాక్షి। క్రను మొప్ప వెనుకమాకల తెలంగెల్ల* వినియెమ్మగానినీవృత్తాం
తమెల్ల। వినవలతుముదొల్తవినుపింపుమాకు* నీదీర్ఘతపమును నీధైర్యపటిమ। నీదివ్య
విలసననిత్యయౌవనముఁ* గనుఁగొన్న వెఱఁగయ్యెఁ గలికి నీనామ। మునమించుశు
భవర్ణములఁ దెల్పవమ్మ* మలినవస్త్రచ్ఛన్నమణియనుబోలి। చెలువేదినివులుగప్పి
ననిప్పవోలి* వెలిమాసినీరూపు వెలఁదిలోసొంపు। గలిగియుండుట కేమి కారణమొ
కొకొ* నీవంటిదివ్యకంఠీరవమధ్య। కీవిధఁదపమూన నేటికివలసె* దైవకృత్యంబు
లుదప్పింపవశమె। యేవిలాసములున్న నెవ్వారికైన * ననియడుగుచునున్నన

—— లక్ష్మీదేవికిమాయాలక్ష్మితనవృత్తాంతంబుదెలుపుట. ——

య్యాదిలక్ష్మి। కనుపమఘణితిమాయాలక్ష్మివలికె* నేమని తెలుపుదు నింతినా తెఱఁ
గు। వేమారునీవింత వేఁడుచుండఁగను* దెలుపకపోరాదు తెలిపెదవినుము। జలజ
సంభవశంభుజంభారిముఖ్య* దివిజకోటులకునాత్మీయకటాక్ష। నివహలేశమొసి
రుల్లింపఁగా వెలయు* మహిమంబుదాననామములక్ష్మియండ్రు। మహనీయలీల
నేమధుసూదనునకు* ననయంబుఁ బ్రియురాలనై భువనైక। జననినై వైభవాస్ప
దవృత్తినుండి* మదమునదన్మహిమముఁ గాంచలేక। ముదితయాఘనునిచే మోస
వోయితిని * యారహస్యంబెట్టులంటి వేనియును। గీరభాషిణియొఱుంగించెదవిను
ము* మలలేనిమూఁడుమూర్తులకునువలఁ। దళుకొత్తుమూర్తియుఁ దానయైప్ర
కృతి* పురుషగుణాదులఁ బ్రోచుచు విమల। తరచిదాకారుఁడై దగుముకుందుండు*
బహురూపములనీప్రపంచమేలుచును। మహితమాయాశక్తిమలయుచునుండు*
నఖిలమాతనియందె యావిర్భవించు। సుఖమొందు నతనిచేశోషించుఁగడను* భూ
తపంచకము బ్రభూతాబ్జజాండ। జాతమాతనిమాయజాతమౌఁజువ్వె* పరమేశ్వ
రేశుఁడాప్రభుఁడుగల్పాది। గురుతరశతకోటికోటిచంద్రార్క* పావకతేజోవి
భాసితుండగుచు। భావనాగోచరప్రభనశీతోష్ణ* దివ్యమహాజ్యోతితీరునఁబెక్కు।
దివ్యవర్ణంబులుదీపించుచుండి* వెనుకనక్కడ లేని వెలుఁగుస్తంభించి। గనమరుస్ఫ
టికసంకాశరూపమున* నీలమేఘశ్యామనిజకాంతినమరు। బాలనొక్క తెఁగూడి
ప్రత్యక్షముగను * సృష్టిఘటించియాసృష్టినెల్లపుడుఁ। బుష్టిసేయుటకునప్పా
పోఁడినునిచె* నదియసోవిష్ణుమాయయనంగఁబరఁగుఁ। బిడపనద్దేవుఁడు పెద్దకా
లంబు* పరమయోగానందభరితాత్ముఁడగుచుఁ। దిరిగియామాయాసతీమణియం
దు* నేనుదయించిన నెడపకనన్ను। మానితకారుణ్యమహిమచేఁబట్టి* సకలప్రపం
చరక్షణకుమదీయ। సకృపాకటాక్షవీక్షణమొచాలించి* బహువిధసంపదల్ బ్రజల
కొసంగు। మహిమఁగట్టడఁజేసిమఱిలక్ష్మియనెడు* పేరుప్రసిద్ధమైపెనుపొందఁజే
సి। నేరుపుమైత్రోడినీడగానన్ను* మెలుపుచుబహువిధామితపద్మజాండ। ములయ
దృచ్ఛనుజరించుచునుండెనంత* భవుఁడునుబ్రహ్మసంభవుఁడుదిక్పతులు। దివిజులు
మునులుదైతేయులున్నపులు* మొదలైనవారలుముజ్జగంబులును। గదిసిసేవిం

పఁగానందటికిని* ప్రాభవైశ్వర్యముల్ ప్రబలఁజేయుచును। నేభవ్యతరమహాని
ధులకు నెల్ల* నధిదేవతామణినై దేవయతు। విధుముఖయూథ సేవితపాదనగుచు*
రాజసస్థితినందఱకు నెక్కుడైన। తేజంబుతోఁ బ్రవర్తిలుచుఁ గేశవుని* పేరురంబ
నురత్నపీఠాంతరమునఁ। గోరికతోఁ నెలకొని త్రిలోకముల*మహిమ నేలుచుసర్వ
మంగళాధిక్య। మహనీయనై యుంటిమది రాత్రివినుము * ఎక్కునవానికినిభముగు
జ్జనుట। నిక్కమీగతిఁ బతి నెమ్మిమన్నింప* నాదిగర్భేశ్వరిననుమహాగర్వమూఁది
కన్నులఁగానకుండితినతివ* యన్ని కార్యములకు నధిపతి చక్రి। నన్నుఁ గట్టడఁ జేసిన
డుప్పుచును ఱ* దానున్న యనురక్తిఁ దలఁపక నతఁడు। మానితవిభవమహత్త్వప్రసా
దమునఁ * గాంచినాఁడను చుధీకారంబొనర్చి। మించితిని ంక నేమిగణింతు సబల*
యాజగత్పతికిఁ బ్రియాంగననగుటఁ। బూజకు నెక్కితి భువనంబులందు* నాశక్తియే
మియున్నదటంచుఁ దెలియ। కేశాశ్వతైశ్వర్యహేతుకననుచు* ర్వాజసజనితమ
ర్మదముననతని। తేజమంతయు నాయదియె యనియుంటి* నాదలంచినయట్ల నలిన
గర్భాదు। లేతెంచి నే జగదీశ్వరిననుచుఁ* బలుమారు మ్రొక్కుచుఁ బ్రణుతి సేయఁ
గను। దలమయ్యె గర్వమంతయు నానాఁట* నంతట నొక్క కల్పాదియందజుఁడు
నంతకాంతకుఁడును హరినిగురించి * జగములు నిర్మించు శక్తిపై వాంఛ। మగులను
హాంభోధిఁదపము సల్పఁగను* జరిగె ననేకవర్షములంతవారి। గురుతపోమహిమచే
ఘోరాగ్ని వొడమి* ధగధగమండెడుతఱుచు మంటలను। బొగలను సెగలను భువన
ముల్లలఁచె* దానికించుకయేనిఁ దనమదిఁ గరుణఁ। బూని నా నాథుండు పొడఁజూపఁ
డయ్యెఁ* బరమయోగానందపరిపూర్ణుఁడగుట। మఱి మీఁదఁ దత్తపోమహిమ లేఁ
జూచి* భువనైకనిర్మాణభూరిశక్తికిని। దవిలి వీరలు ఘోరతపము సల్పఁగను* వరమీ
యఁడేలకో వాసుదేవుండు। కరుణలేకయొ వేళగాకయున్నాఁడో* వరమీయలే
ని కేవలలోభముననో। హరిభావమెట్లకో యని కొంతసేపు* చింతించియవ్విభుచి
త్తంబుఁ దెలియ। కెంతయుఁ బదరి నాకిదియేలననక* పరమయోగానందపారవ
శ్యంబు। భరియించితన్నుఁ దా భావించికొనుచు* నలదపోధనులపైన నణుమాత్రమై
నఁ। దలఁపునిల్పక యున్నధవుని జాడ్యంబు* వారితపఃప్రభావంబును జూచి। వీరికి వ
రమీయ వెరవు జాలకయె * దడయుచున్నాఁడు ధవుఁడని యతని। కడిఁది మాయ
కుఁ జొక్కి గర్వించి మఱియు * మంతున కెక్కు నా మహిమంబువలన। నింతవాఁడ
య్యెఁ గాకీతనియందు* దైవశక్తి గలాదె దడవిననను చు। నా విశ్వజీవను నలఁతిగాఁ
దలఁచి * మురిపెంపునగవు నెమ్మొగమున మెఱయ। హరపద్మభవులఁ జయ్యన డా
యఁబోయి * తొలుతపోధనులార యుగ్రంపునిష్ఠ। చేత నాయాసంబుఁ జెందితిరక
ట* వలసిన వరములు వాంఛింపుఁ డిత్తు। నెలమి నేనన్న గౌరీశవాగ్వరులు* నాది
కుఁగనుఁగొని నాతోడ నద్భు। తాదరమోదంబులడర నిట్లనిరి * కాఱు మెఱుంగు
లగరుసింపఁ జాలు। శారీరకాంతులు జగమెల్ల నిండ* సారతేజోవిలాసములఁ దోఁచి

తివి।పేరేమినీకువిన్పింపవేతల్లి * యెన్నఁడుఁగనుఁగొనమిట్టిసుప్రభల।వన్నెఁగ
న్నట్టిదేవతవరమూర్తి* భూరివైభవకళాభ్యుదయానమేయ। కారుణ్యరసత
రంగమయాంతరంగ* నీవెవ్వరమ్మమున్నియమలీలాధి। దేవతవోనిన్నుఁదెలుపఁ
గదమ్మ* నెఱమించుపున్నమనిండుచందురుని।ఖిరసించుముద్దులనెమ్మోముకొమ్మ*
కారుణ్యరసవీచికాపరంపరలు।దేరునీనునువాలుతెలిగనుంగొనలు* గోరినవారిఁ
గోర్కులవెల్లిఁదేల్చుఁ।జేరుచుశోభనస్త్రీలసందియమె * యైననిర్హేతుకమగుద
యవరము।లీనెట్లువచ్చితివేదల్లియిటకు* నీపేరుపెంపునునెమ్మితోవినఁగ।నీషట్లఁ
గోరెదమిందీవరాక్షి*మావాంఛితములిచ్చుమహిమ శ్రీవిష్ణు।దేవునకేగాకదేవి
తదీయ* మాయావరణమగ్నమతులకుఁగలదె।యేయురుమహిమనీవిచ్చెనోకా
ని*యమితతేజంబుదయావిధేయత్వ।మమరఁగామాకుఁబ్రత్యక్షమైనీవు* ఓడ
కమీకోర్కెలొసఁగెదననుచు।నాడఁగాజగదంబవనితోఁచెనైన* నినుఁదొల్తఁ
దెల్పిమన్నింపుమువరము।లనిననేనగుచునిట్లంటివారలకు*నను నెఱుంగరేభువన
ములఁబుట్టింప।మనుపహరింపసమర్థనౌదాన*సౌభాగ్యభోగరాజ్యవిభూతులకు
ను।బ్రాభవంబునకునాస్పదమైనదాన*శరణంచుభజియించుసజ్జనాగ్రణుల।గు
రుకృపాశ్రీలమేలొనగూర్చుదాన* మేలెల్లనేనయైమెఱసినదాన।బాళిమైనిగ్ర
హింపననుగ్రహింపఁ * బాదైనగుణములభాసిల్లుదాన।నాదిలక్ష్మీసంజ్ఞనమరిన
దాన*హరిజీవితేశ్వరినైమించుదాన।సరగమీవరములీజాలినదాన* నాకంటె
దైవమున్నదియెవిష్ణునకు।మీకునుగల్మిబల్మియొసంగుటెల్ల* నాకటాక్షమెగా
దెనాలుగురూపు।లైకనుపట్టుజీవావళికెల్లఁ*గలిమియుసొబగునుగలుగుటనామ।
విలసనస్థితినంచువినరేమీరెపుడు * జలజమిత్రోదయాస్తములఁదామరలు।విలస
నముకుళనవృత్తులొందుగతి* నాదగునయవంచనలజగములకు।మోదఖేదములు
నుమొనయుచునుండుఁ*బరమార్థవిలసనోత్పాదినినేనె। సరిలేనియిచ్ఛాదిమశక్తిని
నేనె*నఖిలామరశ్రేణికాదరువేనె।సుఖకర్త్రినేనెవిష్ణునిశక్తినేనె*యడుగుఁడి
ష్టములిత్తుననినసంతోష।మడరశంకరపంకజాసనుల్లేచి* జయజయనాదమెసంగ
నెంచుచును।భయభక్తియుక్తులైప్రణతులొనర్చి*గురుబుద్ధిననువలగొనినిల్చిర
పుడు।పరమేష్ఠియిట్లనెఁబ్రాంజలియగుచు*నమ్మసర్వశరణ్యవగుదేనినీవు।పమ్మి
నగరుణనాపలుకాలకించి * భువనైకనిర్మాణభూరివిద్యయును।వివిధసంపదలిచ్చి
వెలయునీదివ్య* కళయునాయాజ్ఞలోఁగదలకమెలఁగ।వలయునివ్వరమిమ్మువన
జాక్షియనిన*మంచిదంచతనికమ్మలనుగ్రహించి।మించితినంతగౌరీశుఁడుసేరి*
వనజజుండడిగినవరమెవేఁడినను।ఘనవివేకంబునిలుకడయునులేక* నీవువేఁడిన
దినీకిచ్చితినంటి। నావేళనాచువాక్యప్రమాణమున* విద్యాకళల్ రెండువిధిశివు
లూసడ।హృద్యమూర్తులువూనియెవ్వరియందు*నిలుకడఁగైకొననేరకమిగులఁ।జ
లియించియిరువురిసన్నిధినుఱక*నడయాడుచున్నచందముఁజూచిదైన్య।మడరఁ

గా విఫలప్రయత్నులై వారు* ధీరతఁ జెడియున్న తెఱఁగేను సూచి| వీరికిర్వురికొ
క్కవిధమైన వరమె* యిచ్చితిఁ దలిప లేకిఁక నేమి సేతు| నెచ్చోట నిలువక నివిటిరి గ
డిని* యేయుపాయంబున నది చక్కఁబడునొ| కో యని వగల నేఁగుందుచున్నపుడు.
ఆనీలశోభాసమగ్ర దేదీప్య| మాన వాసవ నీలమణిపుత్రి లీలఁ* జెలునవ్వు మోము
నఁ జెలువు మీఱంగ| సరసిజాక్షుని మాయ సాక్షాత్కరించి* ననుఁ దిరస్కారంబు
నను విలోకించి| కనుఁగవను కెంపు గనుపింపఁ బలికె* సగుణ ప్రకల్పనాచణుఁడు
సమస్త| జగదుదయస్థితిసంహారకరుఁడు * త్రిగుణాభిమానియాదికి నాదివిష్ణుఁ|
డగుట యెఱింగియు యీహరపద్మభవులు* సమకాంక్షహరిఁ గూర్చి సమనిష్ఠలూని| స
ముదగ్రతపములు సలుపుచుండఁగను* వీరలతమి మాన్పి వేఱ్వేఱ వరము| లేరుపా
టు గనీయ నెంచుచున్నాఁడు* పరమాత్ముఁడాతని భావంబుఁ దెలియ| కేటికి మా
లివరంబు లీ నేరఁడనుచుఁ* బెక్కువన తఁడు నిన్ప్రియురాలవనుచు| మక్కువఁ జేసి
నమందమేలమునఁ* దక్కువగా నెంచి దర్పించి మించి| తెక్కలివీవొక్క దేవతవోలి.
యొక్కవరంబిట్టులొసఁగితి దగ్గఱికి| నెక్కడిరమవు నిన్నేమనవచ్చు * మిక్కిలిసి
రిఁ గ్రొవ్వి మీఁదును దెలియ| వక్కటయిట్టి మదాంధతకలదె* నిక్కంబు సహింపఁ
జెందిన నేమియగుదొ| యిక్కొఱగామి సహించునె విభుఁడు* చక్కఁగా వరము
లీఁజాలుదుననుచుఁ| బెక్కుమాటలఁగొన్ని బిరుదులువదరి* దక్కక వీరొందు తప
ములు చెఱిచి| మొక్కలితనమున మోసపుచ్చితివి* పతియశక్తుండని భావించి నపు
డె| సతివని నీతోడఁ జనునె భాషింప * నతిగర్వమతివి యీయపచారమునను| పతిఁ
బాసియలమటఁ బడుము పెక్కేండ్లు * అదిగాక నీలోన నత్యంతదుష్ట| మదకారణ
ములు దామస రాజసములు* వొదలుచున్నవి దాని పొదలికవలన| సదసద్వివేకంబు
జనియింపఁబోదు* పరిశుద్ధసాత్త్విక ప్రజ్ఞానిరూఢి| మెఱయునందాఁక లక్ష్మీగర్వము
డిగి* మొనయునంతస్తేజమునఁ జిన్నవో యి| తనుమధ్య దివ్యవత్సరసహస్రములు*
ఈవనంబున వసియించి తపంబుఁ| గావింపు మీవున్న ఘనతపోవనము* ప్రకటపల్ల
వదళప్రసవఫలాళి| శుకపిక భ్రమరమై శూన్యభావమునఁ* గనఁబడుఁ జిత్రంబు
కరణినస్లున్నఁ| దనువొందిసువికాసమైయొన్నఁడొప్పు * నానాఁటికెప్పటియైశ్వ
ర్యములని| మానిని నీవు నీమగనిఁ జేరెదవు * తలఁగక శూన్యనిధానాధిదేవ| తలుని
న్నఁ గొల్తురు దపమున్న చోట* హరిశాసనంబిది యవ్వలఁ ద్రోయఁ| దరముగాదె
ఱఁగియాందారినుండుమని* నాతోడఁ బల్కి చెంత వినీతినున్న| ధాతనీక్షించియో
తామరచూలి* స్రష్టయస్వైరువ జగములనీవు| సృష్టిఁ గావింపుము శ్రీహరి చేతఁ*
బరిపాలితంబౌ ప్రపంచంబుఁ గాల| పరిపాకమున శూలి పరిమార్పఁ గలఁడు* కోరి
క యొకటి యెగొని మిమ్ము వంటి| వారికిఁ దపమూన వచ్చు నేయనుచు* నానతియిచ్చి
యాహరిమాయమాయ| యైన వారువహించిరలరియప్పను లె * నేను నానాఁట
నుండియుఁ దపంబున్న| దాననివ్వనమునఁ దలిరాకుబోఁడి* యేను వచ్చిన మొదలి

వ్వనివాఁడి। నానెమ్మనములీలనలఁగఁబారినది* యతివవీరలనిధానాధిదేవతలు। ప
తియన్నఁడింకఁ జేఁబట్టు నోనన్ను* హృదయేశుకృపగల్మికెదురుచూచుచును। మ
దమేదియుశ్యానుమగువయిట్లనుచు * నాదిలక్ష్మికినిమాయారమాకాంత। యీ

మాయాలక్ష్మివిమానారూఢయై వైకుంఠమునకరుగుట.

దారితనతెఱంగెఱుఁగించునపుడు* గలితపుంస్కోకిలకలకుహూకార। ములుకీర
సంరావములుమదభ్రమర* ఝుంకారములుదారశారికాధ్వనులు। పొంకంబుగా
నత్తపోవనంబపుడు * పల్లవవల్లరీఫలదళస్ఫురిత। మల్లిమతల్లికావళిఁజూడనొ
ప్పె* నాచకోరాక్షిభాగ్యపువైభవంబు। సూచనసేయుచుఁ జోణీతలేంద్ర* ఆవ
ననవవిలాసాతిశయంబు। లావేళఁజూచిమేలబ్బెనటంచు * మాయారమాకాంత
మదిసంతసించెఁ। గాయజుతల్లియక్కజపడిచూడ* నోజగదీశ్వరియోయోగివం
ద్య। యోజగజ్జననినీపూర్వనతపము* ఫలియించెనేఁటికిఁబద్మాక్షుఁడిదిగో। కల
యంగఁగలఁడునీకలిమినీకోసఁగి* యనుమాన మేలనీయాకాశవాణి। యనుమాట
విననయ్యెనయ్యతివలకు* గంధర్వకామినీగానము ల్నెరసె। బంధురదేవతాపణవ
ములు మ్రోఁగె* వలచుదక్షిణగంధవాహంబువీఁచె। దెలివిమీటుగ నెల్లదిక్కులఁదోఁ
చె* సముద్దాళిఝుంకారజలదగర్జితము। లమితనర్తనవర్తనాప్సరోయువతి* సరస
మయూరికాసంఘవిభ్రమము। గరుడకిన్నరయక్షగంధర్వసిద్ధ* చారణఫణిదేవ
చాతకోత్సవవి। హారము ల్చెలువారనమరద్రుకుసుమ* సురభిళమంజరుల్సోనలై
కురిసె। సురవరానలయమాసురపాశహస్త* పవనకుబేరాదిబాలికామణులు। తివి
రిసేవింపనేతెంచిరివేడ్క* గురిమీటినెమ్మదిఁగోరికల్వెల్లి। విరియఁగైఁదెలికుంచ
విసరియాడుచును* నారాయణోచ్చారణముప్రధానముగ। నారదమునితంద
నాల్పాడఁదొడఁగె* జలజసంభవశంభుశక్రాదిసురలు। గొలువశ్రీహరిమాయగు
రురత్నరుచులఁ* దళుకొత్తుగరుడకేతనముతో జామ। రలువీఁచుదేవతారమణుల
తోడ* నచ్చరువైనదివ్యవిమానమొకటి। దెచ్చిదానిల్పెనత్తెలిగంటిమ్రోల* నావి
మానవిరాజితామరపుష్ప। పావనగంధసంపదలకు నెగసె* మాయారమావాస
మహితకాసార। తోయజముకరందతుందభృంగములు * దండము ల్వెట్టిరాఁదమ్మి
కంటికిని। బండెఁగోరికెలంచుబలభేదిముఖులు* నాగకులంబుప్రణామంబుఁజేసి।
సాఁగిఖేచరులుప్రాంజలులొనరిచిరి* గంధర్వతతినమస్కారంబువన్నె। బంధుర
ప్రీతిదాపసులుమ్రొక్కిడిరి* యానతులైరివిద్యాధరప్రభులు। లోనుబ్బియక్షపా
ళులుకేలుమోడ్చె* వందనంబులుసాధ్యవరులుగావించి। రందందసేవించిరనిలభా
స్వరులు* సరసకటాక్షవీక్షణవిలాసైక। పరిపాలితాఖిలబ్రహ్మాండతతికి* నార
మానతికినిత్యకళాభిరతికి। శ్రీరాజసస్థితుల్సేకూరినపుడు* ఆయవసరమునన మ్మ
హావిష్ణుమాయ బ్రహ్మేంద్రాదిమాన్యులువినఁగ* లేమనీతపముఫలించెనీభర్త।
నీమీఁదఁగ్రుపనుంచినీతేజమొసఁగి* మహనీయదివ్యవిమానంబుఁబనిచె। మహి

తలక్ష్మీవిభవంబుదై వార* వేంచేయుమనివిన్నవించునాలోనఁ బంచభూతములు నుభళిభళియనుచుఁ* బంచమహావాద్యభంగి ఘోషించె। ముంచెఁగమ్మనితావి ముజ్జగమ్ములను * అజరులుగొనియాడిరమ్మహాలక్ష్మి। నిజదివ్యతేజమొందినముహూర్తమున*ఖరకరకిరణసంగతిరంగుమీఱి। కరమొప్పునంభోజకలికయోయనఁగ*హరికరుణాప్రాప్తినప్పద్మసదన। పరమసంతోషసంభరితయైయొప్పెఁ*బరిశుద్ధకాంచనప్రభమించుమేనఁ।దరుణార్కరోచులుదట్టమై మెరసెఁ*బర్వేందుబింబశోభనముఖాబ్జమునఁ।బర్వెఁబ్రసన్నతాభవ్యసంపదలు* వెలిదామరలఁగేరు వెడఁదకన్గొనలఁ। దలఁగకైశ్వర్యకందళులంకరించె*నమృతపూరములీలనలరుచిత్తమున।నమితకారుణ్యరసాగూఢిమొనసె* లలితరేఖాంఘ్రిపల్లవములయందుఁ।బలుకొత్తదివ్యకాంతామణిమకుట* కీలితవజ్రమౌక్తికవిభాకుసుమ। మాలికావాలికల్మహానీయరుచులఁ*బతికృపాలబ్ధవైభవసమన్వితకు। నతివకునవనిధానాధిదేవతలు*గములుగూడుకయాడిగములుగావించి। రమరువసంతోదయమ్మునఁబువ్వు*లతికాతతుల్వనలక్ష్మిఁగైసేయు। గతినవ్విశేషముల్లణుతింపవశమె*ఆ మహామాయారమాంగనవిభవ। సామర్థ్యశుభవిలాసమ్ములఁజూచి* నిక్కంబుగాఁదననెమ్మదిఁదలఁచి। యక్కమలాదేవియతిభీతిఁబొందె*నే నెలక్ష్మినినాహ్వాదీశుఁడెవిష్ణుఁ।డేనిఖిలచరాచరేశ్వరుఁడనుచు*ననిశంబుఁజింతింతునదియునుగాక।నను బ్రహ్మశివపురందరముఖసురలు* నాదికినాదియౌహరిమూర్తిరాణి। యాదిమలక్ష్మియౌయనిసీలవేణి*యనివినతులొనర్చియభిమతార్థములు। గనిగొల్తురిదిముజ్జగములు నెఱుంగు*నదికల్లఁజేసినేఁడఖిలదేవతలు। నదిభక్తివైదలనిమ్మాదిరాత్మఁజేరి*గామాధవునిదేవియౌజగజ్జనని। యోమహాలక్ష్మి మేలౌనగూర్చమమ్ముఁ*బ్రోవవేయనుచునామ్రోలఁగీర్తనలు। గావించుచున్నారుకమలయుఁగమల*నయనుండు వేరెయున్నారొమామీఁద।వియదాదిమూర్తియౌవిష్ణునిమీఁద* వివరింపవేఱొకవిష్ణుండుగలఁడె।యవురనేనెన్నఁడీయద్భుతంబెఱుఁగఁ* గనుఁగొనలేదెయేకాలంబునందు। వినియు నెఱుఁగనీపింతలోకముల*నిప్పద్మలోచనయేలక్ష్మియనుచుఁ। జెప్పినకథకుఁజూచినవిశేషములు*నిక్కమైయున్నవి నేలక్ష్మినను చు। మిక్కిలిసిరులచే మెఱసినదాన*నిదిబొంకొనిక్కమోయేర్పడియుండ।నిదియేమొకానరాదేమిసేయుదును*గలకంటినోభ్రమగప్పెనోలేక। స్థలవిశేషమొయింద్రజాలవైభవమొ* యివికల్లలైనచోనింతసత్యముగ। సవరొందునేతలంపవశంబుగాదు * ఈభామలక్ష్మిత్వమేసత్యగతుల। శోభిల్లెనిచ్చోటఁజూడనసత్య*గతులయ్యెమద్రమాకలనలన్నియును। మఱినెంచినీవిడమహిమలెట్టివియొ* యిన్నియునిట్లుండనిమ్ము వేఱొక్క। వెన్నఁడేయీకాంతవేఁడినవరముఁ*గరుణింపనున్నాఁడొగాక నావిభుఁడు।హరియెయీపెకుభర్తయైయుండఁగలఁడొ* యీనాతిమదిగురియించినవిష్ణుఁ। డేనాపిభుండగు నేనిసిద్ధముగ* నీవి

భూతియుఁ జెల్వమిందఱు ప్రెగడ। నీవిలాసినినాతఁడే కూడ నేని* నీదేవతలు గొల్వ
నీరీతినిదియు। శ్రీదేవినై మెహరిఁ జెందెనేనియును* నేమఁగుదాననో యెట్లు వేగింతు।
నోమటి శౌరి ననుఁదలంపఁడే మొ* ననుమీఱ నుతిఁగన్న నలినాక్షి యిదియె। వనజ
లోచనుఁగూడి వర్తించె నేనిఁ* దమతమపతులతో దైవతస్త్రీలు। గములయి తగు
మాడికములు సేయఁగను* జారునేత్రాంచలచంచలాగుచులఁ। గోరువారికి సిరు
ల్గొల్ల గానిడుచు* నేలికసానినై యెల్ల లోకములఁ। నేలుచు సరిలేక నింపొందకు
న్నె* పెక్కువేలేంప్లనేఁ బ్రియునితోఁగూడి। యొక్కటలక్ష్మినై యుండితిఁగాని*
యీలక్ష్మిసందాననింతవిచిత్ర। లీలానిరూఢిఁ బాణిచిచెలంగితినె* యింతయునిఁ
కమీఁద నేమిగాఁగలదో। యింతకువచ్చినదెంచుఁ బోయెడిసి* యింతయుఁ జూచెదన
నుమానముడుగ। నింతలోనీచింత లేలనటంచుఁ* గంతునితల్లి బంగరుతమ్మి యింటను।
కాంతస్వాంతమున వెక్కసపడిగనఁగ* నంతలో మ్రోసెనాశాంతరంబులను। నం
తకాహళజయానకగోముఖములు* గాంచనపంకేజకర్ణికనెక్కె। కాంచనకల
హంసికై వడిఁదోఁప* గాంచనగాత్రియక్కపటాబ్జసదన। కాంచనమణిపుష్పక
మమీఁదనెక్కె* యాదేవి దివ్యదేహచ్ఛాయలోలసి। రోపిసి రాలు మెఱుంగులనీ
నె* నిమ్మాడిక్కపుష్పకమెక్కె పెంపెక్క। యమ్మాయలాఁడి యయ్యాదిమలక్ష్మి*
తనుగత తేజమంతయుసుహరించెఁ। గనుఁగొని జగములకు జపడునపుడు* తరుణ
భాస్కరదీప్తిఁ దనసారముడుపఁ। దెరలిమ్రాలినయోషధీలతవోలెఁ* గపటలక్ష్మి
స్వదేహకాంతిహరింప। విపరీతగతిలక్ష్మి విన్ననై యుండె* వెండియు నప్పుడవ్వెడ
లక్ష్మి లక్ష్మి। యండఁబాయని భూలతాంగి భారతినిఁ* గనుఁగొని నేవక్రకిరునితోఁ
గూడి। ఘనతనీరేడులోకముల నేలుచును* బాగుగా వైకుంఠభవనదివ్యోపభోగం
బులనుభవించుటకుఁ బోయెదను* మీరు నాసఖులుగా మీ యొద్దదిష్ట్య। నారులాఁడి
గమఁబన్నగసుండనలయు* నాయాజ్ఞఁదలమోచి నావెంటరండు। మీయభీష్ట
ములిత్తుమీటుగాననుచుఁ* దనవిమానంబుమీఁదనె వాగినుంచు। కొని బ్రహ్మరు
ద్రాదికులుగొల్వఁగాఁగ* జండతేజమున విష్వక్సేనముఖ్య। దండనాయకులుముం
దగిక్రందుమాన్ప* దివ్యగంధర్వగీతికలుసొంపొసఁగ। నవ్యాప్సరోవధూనటనంబు
లెసఁగ* బటహగోముఖశంఖపణవాద్యవాద్య। పటలఘోషస్ఫూర్తి బ్రహ్మాండ
మగల* దైత్రిలోక్యమునుమహోత్సవవార్ధిమునుఁగ। బాళినారదుఁడుశోభన
ములువాడ* నాకాశపథమున హరియున్నపురికి। నాకుహనాలక్ష్మియరిగెనవ్వే

—— లక్ష్మీదేవి విష్ణుదేవునిఁగానక విలపించుట. ——

శ* నరిగిన పిమ్మట నయ్యబ్ధికన్య। యురువేదితేజంబునుబ్బును దక్కి* సర్వస్వతం
త్రతాసంపదలుడిగి। నిర్వేదదైన్యముల్నివ్వటిలంగ* గళితతారావారగాఢాం
ధకార। నిలయమేఘాళిఘనిశయునుబోలి* యొంటిపాటున స్రుక్కుచుండెఁ బ్రా
ణేశు। సంతతవంబునఁ జటిమిమాటాడు* పడఁతికిదురవస్థపాటిల్లకున్నె। గడలిరా

యనిముద్దుకన్నియవంటి* వాలుగంటి కేమొంతవచ్చెననంగ । నీలౌకికస్త్రీలనిఁకఁ జెప్పనేల* చెలులును దేజంబుసిరులువాయుటను। గలఁగినివ్వెఱపడికళవళమొంది* పలుమాఱువిధిమూరిభయమద్భుతంబు।గలయనెవ్వారినిఁగనలేక బెగడి* యావలనీవలనరయుచుఁ గమ్మ। పూవులతావులఁ బొదలెడిపొదల* విమలాంగికమలాక్షు వేమాఱు నెమకి। నెమకిగానకనాత్మ నెటిఁదక్కి వలికెఁ* గటకటా గడుఁ గూర్మిగలచెలులనుచు। నిటకువీరలనమ్మి యేలవచ్చితిని* పతిఁబాసివచ్చినఫలమెల్లఁగలిగె।హితవరులనుబోలి యిందాఁక దెచ్చి* నను నొంటిగాడించినయ మెంచికొనక। చని రాత్మనిఁక నెట్టిసఖినమ్మవచ్చు* నా వెంట నేపద్మనాభుండువచ్చె। నీవన్య నెచ్చోటనిరవొందినాఁడొ* యెక్కడఁబోయనో యేనొంటిఁజిక్కి। మ్రుక్కియున్న తెఱంగెఱుఁగఁడోగాక* విడిచిపోవఁడుచక్క వెదకెదననుచుఁ।గడలఁదమ్ములతావి గ్రమ్మిఘుమ్మనెడు* కొలఁకుకెలంకునకునుబోయియచటఁ।గలయనాలోకించిగ్రమ్మఱితాను* వచ్చినత్రోవ నేవచ్చియచ్చోట్లఁ।బచ్చవిల్తునితండ్రిఁబరికించిమఱల* నొండొకతెరువుననొయ్యనక్కొలని।దండకేవోయియద్దరిఁజూచికుటజ* తరువుల మఱువులఁదమ్మికొలంకు।పొరువుల తెరువులఁబూచుమారంపు* తిన్నెలవెన్నెలతెలిచాయపువ్వు।పొన్నలగున్నలఁబొలుచుపన్నీటి* యేఱులదారులనింపుఁగూరుచున। మేరులయోరల మేలికప్పురపు కుప్పలనిప్పలగొజ్జంగులలరు।చొప్పులఁబిప్పలక్షోణీరుహాముల* నీడలనీడల నెమ్మిగుంపాడు।జాడలఁగ్రీడలశారికల్వెలయు* మావులఁగ్రొవ్వులమకరకేతనుని। మావులక్రేవలమందారసాల* పాళులఁదాళులఁబటుమల్లికాల।తాళులనేలలహైరణ్యవర్ణ* కదళులఁగదళులఖర్జురమూల।పదముల నవములఫలరసస్ఫురిత* నమలను బొదలను నాథుని వెదకి। యదియేమొ కానరాఁడనివితర్కించి* యేకతంబునఁబోవ నెటుఁగాల్లురాక। చీకాకుఁబడితూలిచింతించెనిటుల* నాతపస్వినిదివ్యులర్చింపలక్ష్మి। యైతామరసనేత్రునందకునరిగె* నా దేవిపిలిచిననునుఁగులైనన్నుఁ। గాదనినా చెలికత్తియల్లసిరి* యీవలననుఁగూడి యేతెంచివంచ। నావహుఁడై డాఁగెనడవిలో విభుఁడుఁ* దొలుతటి తేజంబుఁదొఱఁగి విభ్రాంతిఁ।గలఁగియేమియు నెఱుఁగకయున్నదాన* నానలినోదరుఁడాత్మవల్లభుఁడే। కానోపునద్దేవకామినీమణికిఁ* గాకున్న నా చెలికత్తెలనెల్లఁ। జేకొనిహరినేలఁజేరునక్కలికి* యదికల్లయైననాయాత్మేశుఁడెందు। వెదకినలేకనన్విడనాడిచనే* నమనొంటినివ్వనాంతరమునడించి। నెనరులేకరిగిగినెచ్చెలుల్వారియు* దూరంబువచ్చితిదుర్గమార్గములఁ। గూరిమినవలక్ష్మిఁగూడినావిభుఁడు* అదికోరి కొన్నదివ్యవిభూతియొసఁగి। మదినన్నుమఱచెనేమాడ్కి నిచ్చోట* వర్తింతునాకునెవ్వారికతోడు। కర్తవ్యమేమనిగావించుదానఁ* బతియాశ చెలులాశ పాస్సనదేల। గతతోయబంధనక్రమము భావింప* సతనిమాఱుఁగ నేమియల్లవైకుంఠ।గతిఁబోవుదనొ మొంటికానలవెంట* నేయనువుననైననివ్వనిఁబాసి। పోయియప్పు

రిఁ జేరిపొంతకు విభుఁడు* పరతెంచినపుడె నాపడినపాట్లెల్ల। నెఱిఁగించి మఱి త్యజి
యింతు దేహంబు* నేలేని వైకుంఠనిలయంబు సొరఁడు। నాళీకనయనుఁ డెన్నఁడు.
నదిగాక * యతిశూన్యదశ గన్నదదియు నేనున్న। గతి నందు నాపతి కనఁబడఁడేని*
నొంటిగా నచట నేయుండెద ననుచు। దంటయై హరిమాయఁ దరియింపలేక *మురు

——* లక్ష్మీదేవియుద్యానవనమునుండి వైకుంఠమున కేగుట. *——

వేదికడలేని మోహాబ్ధిఁ ద్రెళ్లి। దరిదాపుఁ గానక తల్లడపడుచు* మృదువులౌటను
దూర మేగుటో రువక। పదములు పొక్కఁ బరితపించుచును* వ్రేగుపిఱుందు మనపేఁగు
చన్దోయి। తూఁగనినడల నెంతో తొట్రుపడుచు* నెడద ధైర్యము లేమి నెపఁగు శో
కాగ్ని। పొడమెడు నిట్టూరుపులఁ జొక్కపడుచుఁ* దగుతోడు లేమి నొందైన్యాశ్రు
ధార। జిగిచెక్కులను జారఁ జెదరి చేడ్పడుచుఁ* గ్రూరమృగాళిఁ గన్గొని భయంప
డుచు। దారి నెఱుంగక తహతహపడుచు* నెట్టకేలకుఁ జేరె నింతి వైకుంఠ। పట్టణసవి
ధాబ్ధిపార దేశంబుఁ* జేరి మహాయాసచిరతరగమన। భూరిఖేద స్వేదపూరాభి
షిక్త* తనువల్లి నింతసత్త్వంబును లేక। యను వేదియల్లనల్లనఁ జనుదెంచి* తొల్లిటి
కంటె నెంతో చెన్నుగలిగి। ప్రోల్లసద్రత్నగోపురముల చేత* గుమిగొన్న బంగారు
కోటల చేత। సముదగ్రతర చంద్రశాలల చేత* నవహరిన్మణితోరణశ్రేణి చేత। భవ
నాగ్ర కేతన ప్రకరంబు చేత* విమలకాంచనకుంభవితతుల చేతఁ। గోమరొప్పు ప్రా
సాదకోటుల చేతఁ* గడలాను నవరత్నకాంతుల చేతఁ। గడు నొప్పు విపణిమార్గంబు
ల చేతఁ* జెవులకింపొసఁగు లాసికల మంజీర। నివహ ఝుళంఝుళ నినదంబు చేత* ము
రజవాదిత్ర గోముఖ శంఖ పటహ। గురు కాహళాది నిర్ఘోషంబు చేత* వేణువీణారా
వవితతుల చేత। గాణల నాడెంపు గానంబు చేత* జవనకంఖాణ హేషాధ్వని చేత। ధ
వళ సామజబృంహితరవంబు చేత* నతిదీర్ఘ రథఘుర్ఘురార్భటి చేతఁ। జతుర పౌరా
హ్వానశబ్దాళి చేత* హరిపూజనార్థయాతాయాత దివ్య। పురుష దివ్యవిమానపుం
జంబు చేత* వినతశిరస్కులై వెలయు భాగవత। జనులు శౌరి నుతించు సందడి చేత*
బలరిపు ప్రముఖ దిక్పాలకాన్యోన్య। చలితకిరీటఘర్షణమునఁ జదల* రాలెడు ర
త్నపరాగంబు చేత। నీలవర్ణార్చనానియమకాలమున* నగరుముఖ్య సువస్తులంచు
జనించి। నిగుడి సౌధగవాక్షనికరంబుఁ దొట్టి* వెలువడి దట్టమై వీధుల నెఱసి। య
లఘుపురోపవనానిలాహతుల* భూమి దిక్కుల నభంబును గప్పు ధూప। ధూమసు
వాసనాస్తోమంబు చేత * లలితనిత్యానంతలక్ష్మీవిలాస। ముల చేత బహు తేజ
ముల ప్రోగు చేత * వరలు ననేకోత్సవంబుల చేతఁ। బురుదు లేకలరు స్త్రీపురుషు
ల చేత * నలువొందు వైకుంఠనగరంబుఁ జూచి। దలయూఁచి వెఱగందితనమదిఁ
గలఁగి * వెలవెలనగుచుఁ బూవిలుకనితల్లి। బలుకినక్కనివీవ్రేషుఁ బాధ్యుఁగావించి*
యేను వోయితిని కట్టెయింత యైశ్వర్య। మీనగరంబున కెటువలెఁ గలిగె* నిర్వైభవ
ముగ ఘటియించినవార। లెవ్వరకో చూడనిది మహాద్భుతము* ఏనెలకొసునాఁడుని

ట్టిసంపదలు। గానమిత్తెఱఁగెఱుఁగకయుంటదగదు* కలఁగనేమిటికిం దుఁగలవారి
నడిగి। తెలిసెదఁగాకంచు దీమసంబునను* జని చెంతవనిం దరుచ్ఛటలఁ ద్రుళ్లుచును।
గొనబులేఁజిగురాకుగుంపు గిల్లుచును* సరసమందారమంజరులు గోయుచును। గు
రువిందపందిళ్ల గుబురుదాయుచును* నరవిరి తేనియలం దిగ్రోలుచును। మొరయు
తేఁటులదాఁటు మొనసి దోలుచును* హరువైన తీఁగెయుయ్యాల లెక్కుచును। మ
రువంపుతావికి మదినిఁ జొక్కుచును* మలయుచిల్కలతో దమాటలాడుచును। గలి
కికోకిలములఁ గూడి పాడుచును* నమృతాబ్ధిదరిముత్తియంబు లేరుచును। సుమము
లకై పొదల్సొచ్చి కేరుచును* నంచు వినోదించు హరిణలోచనలఁ। గొండలఁజూ

——* లక్ష్మీదేవి వైకుంఠపురోద్యానమందుండెడు చెలులతో భాషించుట. *——

చి యక్కొమ్మ యిట్లనియె* యిందేమి సేసెద రెలనాగలార। యెందుండి వచ్చితిరి
ప్రోలివారె* యెంతసేపాయ మీరిచటికి వచ్చి। యింతలుగల వెయ్యాపీఁట నేమైన*
వారిజసదనయు వారిజాక్షుండు। నేరితనున్నవారె తెఱఁగింపుఁడనిన* నాయిందిరా
దేవికనిరావెలందు। లోయింతి యేయూరనుండి వచ్చితివి* యీపురిగాక మే
మెక్కడివార। మీపజ్జఁ గ్రీడింప నేగుదెంచితిమి* వనితనుంచి వేసమ్ము వార్తల
న్నియును। వినుమిప్పుడు మురారి వేఱొక్కలక్ష్మిఁ* దెచ్చుకున్నాఁడా మెదివ్య
సౌందర్య। మచ్చెరువు గణింపనలవిగాదెందు* మనుపటిలక్ష్మి తెంపునఁ దూలనా
డె। ననికోపము వహించి యామె వర్జించి* తనుగురించి మహోగ్రతపమాచరిం
చెఁ। గాన శ్రీభావమాకలికి కర్పించెఁ* బరమేష్టి గౌరీశ బలభేది ముఖ్యా। సురలు గొ
ల్వఁ బురంబు సొచ్చి యచ్చెలువ* పరమలక్షణవిభ్రమాత్మయనుచుఁ। బురవధూ
టులు దన్నుఁ బూజింపనలరి* యొద్దికై భూదేవియును బొత్తు నెఱప। ముద్దుకోడలు
వాణి ముదముఁ గావింప* వేలసంఖ్యల దివ్యవిభ్రమాధరులు। బాళి సేవలొనర్పఁ బ
ద్మాక్షుఁ గూడి* సన్నుత వైకుంఠసామ్రాజ్యమేలు। చున్నది సరిలేనియుగు వైభవ
మున* నిదిగొ వార్తలు వింటివే యని నుడివి। యువిదలు తనుఁ బాసి యుండెడు కరుగ*
నవలక్ష్మిలీలాగుణములకుఁ జొక్కి। ధవుఁడును బురజనుల్ దవిలి రటంచు* మానికి తసాం
టుతో మఱిఁ గుందిగుంది। తనపతి విరహవేదన క్రుందిక్రుంది* భూరిరోషజ్వరంబు
నఁ గందికంది। యాఱనివగల దైన్యముఁ జెందిచెంది* మోహతమంబులో మునిఁగి
నద్దేవి। శ్రీహరిమాయఁ దరింతురే యొరులు* ఆరీతి శౌరిమాయా రమాదేవి। కూరి
మిఁ దగిలి మేకొన్నవాఁడనియె* తలఁచి కన్నుల నశ్రుధారలు జారఁ। జెలువేదిని
ట్టూర్పుసెగ ఘోవివాడ* మఱియు నన్నగరిసంపద విలోకించి। సిరము వాంఛిము
కుందు చెంతకే మనుచుఁ* బోవుమనెటి దూలిపోయితి నేని। లావణ్యనిధిఁ గ్రొత్తల
లనఁ దాఁ దగిలి* యున్న విభుండు నా యుపతాపమెఱుఁచి। మన్నించునే కేరి మాటా
డుఁగాక* నావల్ల వచ్చిన నలకువకింక। దైవంబునన నేల ధవుదూఱ నేల* పరితపిం
పఁగ నేల బలువైన తపము। మెరవడి మురవైరి మెప్పించి కాదె* యీసాధ్వికై కొ

నేనింత వైభవము। వాసిగా నేఁడీవలె నుగ్రతపము* గావించియా దయాకరున
య్యానన్య। దేవతాసామాన్య దివ్యవిలాసు * నాయనాథశరణ్యు నాభక్తసులభు।
నాయధోక్షజు నాసదానందమూర్తి* మెప్పించితప్పటుమింపఁ బ్రార్థించి। యెప్పటి
వైభవం బెనసి సుఖింతుఁ* బరమ తదీయతపఃక్రియాసిద్ధి। పరమహాక్షేత్రముక్కు
ఘులాకరంబె * కాని వేఱొకచోటు గలుఁగదటంచు। మానసంబున నెంచి మదినిశ్చ

—✻ లక్ష్మీదేవి విష్ణుదేవునిఁ గూర్చి తపంబు సేయుట. ✻—

యించి* మఱలఁ దా వచ్చిన మార్గంబు వట్టి। యరిగి యక్కోలను చయ్యనఁ జేరి యచట.
నవగాహమొనరించి యతినిష్ఠ మదినిఁ। దవులనప్పసిఁడి కెందామరపువ్వు* ముద్దియ
నెక్కి యమ్ముద్దియ హరికి। ముద్దియఁ గోరుచు మునివృత్తిఁ దాల్చెఁ* బద్మాసనాదులు
బాపురే యనఁగ। బద్మాసనంబునఁ బరఁగఁ గూర్చుండి* వేదాంత నూపురాన్విత పా
దపద్మ। నాదాంత యోగిమానస కేళిసద్మ* నీలనీలశ్యాము నిఖిలాభిరాము। బా
లార్కశతకోటి పటుదివ్యధాము * విరచిత బహుమాయవిద్యావిధేయు। నిరపా
యు హరిఁ దపనీయకౌశేయుఁ* గౌస్తుభగ్రైవేయుఁ గమనీయ వక్షు। నస్తోకగుణద
క్షు నబ్జపత్రాక్షుఁ * గరధృత శంఖచక్రగదాసిచాపు । స్మరకోటిసమరూపు స
త్యానులాపు* మకరకుండల దీప్యమాన కపోలు। మకుటకీలిత వజ్రమణిరుచిశ్రీలుఁ*
జిదమలానందు విజేశుని నాత్మఁ। బదిలంబుగా నుంచి భావించికొనుచుఁ* దానెం
డుదలఁపక తన్మయత్వమున। ధ్యానసౌఖ్యాబ్ధి నోలాడుచునుండె* నొకకొంతదడ
విట్టులు విదయుండఁగను। సకలజ్ఞుఁడగు శౌరి జలరాశితీర* కేళియుఁ గపటలక్ష్మీవిలా
సము। లాలోకమునకు మాయలు గానొనర్చి* నంతలో నొకవింతఁ హారువుఁ గల్పిం
చె। నెంతని వినుపింతునిఁక ధర్మతనయ * కనకపంకేరుహాకర్ణికాగ్రమునఁ। దన
యోగమొకకొంత తరుణిచాలించి* యల్లనఁ గనువిచ్చి యటఁ జూచినంత। నల్ల వై
కుంఠంబునం దెప్పటట్ల* నర్మహర్మ్యమున నన్నళినాక్షుఁ డోడ। నర్మిలిఁ గూర్చున్న
యందమైయుండెఁ* గలఁగన్న చందానఁ గడకే గె మాయ। యలఁతి సవ్వన శౌరియ
పుడు హర్షించె* భోరున మందారసుమవృష్టి గురిసె। దాగున దివిదేవతా భేరి మొర
సె* నాకమలయును నారాయణుండిట్టుల। వైకుంఠమునఁ గూడి వర్తించినపుడు*
నా వేళ శ్రీదేవి హరికి వందనముఁ। గావించి తనకరకమలము లొగ్గిచి* దేవ నీమహి
మంబుఁ దెలియంగలేక। కావరంబునఁ గొన్ని కాఱులు వదరి* యల వేదితత్ఫలంబను
భవించితిని। కలమ నేరము ప్రోవఁగాఁ దగు ననుచుఁ* బెక్కుచందముల నప్పింపుఁ
గీర్తించి। మక్కువ నద్దేవునున్న నవడసె* నీరమామాధవ హేలావిలాస। చారుక
థారహస్యము విన్నజనుఁడు* ధనియగు గుణియగు ద్వారకావాసి। ఘనభక్తిఁ దు
దముక్తిఁ గాంచు నటంచు* గోవిందశర్మ నూక్తుల ధర్మజునకు। నీవిధంబంతయు నెఱి
ఁగించె ననుచు* శ్రీశుకులానతిచ్చిన పరీక్షిన్న। రేశుఁడవ్వలికథ లెఱిఁగింపుఁడనిన*
ననిఘరావనధురాయత బాహుపేర। సనయపావనిజపాంచజన్యహుపేరఁ* బర

నిశాచరదృశాపహధాము పేర।స్వరజారాదరకరాస్త్రలలాము పేర* నిరవద్యత
రహృద్యనిజమూర్తి పేర। శరహారహారహీరసమకీర్తి పేర* నతిలోకయతిలోక
పావపాలు పేర।హితగుణాశ్రితపణాయితశీలు పేర * నంకితంబుగఁదత్కటాక్ష
సంప్రాప్తసంకలితకవిత్వసారస్యరాశి* ఘనతేజుఁడప్పనాగ్రణితనూజుండు।
మనుజపశ్రీలోలు మదనగోపాలు * మనసుననిడివిష్ణుమాయావిలాస।మునుమ
హోత్తరకాండమునుగృతులేసి*రాజిల్లుశ్రీపాపరాజసోదరుఁడు। రాజీవలో
చనారతిరాజమూర్తి*నరసమాగర్భాబ్ధినవ్యకల్పకము। సరసవిద్వత్కవిజనశర
ణ్యుండు* ప్రియమొప్పనగ్రజాశ్రితకీర్తిఁబ్రోచు। నయశాలికంకంటినారసిం
హుండు*సహజమాధుర్యంబుసత్కవుల్మెచ్చ।మహితవైఖరిహరిమాయావిలా
సకృతి* ద్విపదనొనర్చనీప్రబంధమున।నతులితంబుగద్వితీయాశ్వాసమయ్యె**

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

తృతీయాశ్వాసప్రారంభము.

శ్రీకరగుణహారశిష్టమందార।లోకరక్షాధారలోభవిదూర * ధారాధర
శ్యామధర్మాభిరామ।కారుణ్యరసధామకల్యాణరామ*యవధరింపుము దేవయ
తివరేణ్యుండు।వివిధవేదాంతైకవిద్యాధికుండు * శుకమహాయోగియస్తనపా
త్రుఁజూచి।ప్రకటవచోవిజృంభణమొప్పఁబలికెఁ * గురుముఖ్యయీరీతిగోవింద
శర్మ।సిరికథనలభీమసేనాగ్రజునకు*వినుపించిదొల్లి యవ్విష్ణుమాయాబ్ధి।మునిఁ
గిపద్మభవుండు మోసపోయినది* దెలుపఁదలంచివాగ్దేవతాచరణ।జలజహంసక
శబ్దసమసూక్తిఁబలికె*రాజబిడౌజధర్మతనూజముష్ట। రాజమదాంధకారఖరాం
శుతేజ*సకలరాజాధిరాజకిరీటనీల।నికరాంశుమధుకరాన్వితపాదపద్మ*యిత్త
పోధనులునీవేకాగ్రచిత్త।వృత్తినాలింపుఁడేవివరించుకథలు*హరిమనంబుననుం
చిహరికథల్వినెడు। దురితదూరులకు నెందుశుభంబులరుదె* లోకులతో నెల్లలో
కముల్మ్రోగియ।నాకాశపర్యంతమంబువుల్నిండి*యేకార్ణవంబైనయెడనట్టికటి
కి।చీఁకటినొంటిగా శేషాహిశాయి* పరమయోగారూఢపరిపూర్ణ భావ।నిరవధి
కానందనిర్మగ్నుఁడగుచుఁ * దనలోఁబ్రపంచమంతయునడఁగించి। కొనినీటఁబవ
ళించికొంతకాలంబు * ఒక్కలీలవహించియుండఁగానతని।చక్కనినాభికంజా
తంబునందు * నలరురజఃపరమాణ్వంశమునను। గలిగెబంగరుచాయగలబాలుఁ
డొకఁడు* భగవంతుమాయకుఁబరికరంబనఁగ।నిగమతత్త్వజ్ఞాననిక్షేపమనఁగఁ*
బొగడొందితనపూర్వపుణ్యోదయమున।జగదుదయక్రియాసంబద్ధబుద్ధి*ఘనుఁ
డైనయజుఁడిట్లుగలిగియద్దివ్య।కనకపంకజకర్ణికాపీఠమెక్కి* యలదేవుముఖము
నవాత్మీయదృష్టి।నిలిపిబద్ధాంజలినిటలంబుఁజేర్చి*దనుఁగన్నతలుకుహెబుప్రమ్మి

——❀ బ్రహ్మనారాయణునిచేవరంబువడసి ప్రపంచనిర్మాణంబు సేయుట. ❀——

తేనియలకైనదైనపలుకులనిట్లనిపొగడె * నోసత్యసంకల్పయోదయాకల్ప। యోసాధుజనసేవ్యయోబుధస్తవ్య * యోదేవమయరూపయోవిశ్వదీప। యోవిముక్తాశ్రయయోభక్తసదయ * యోజగదీశ్వరయోసురప్రవర। యోజనకదయాసముజ్జ్వలదృష్టి * ననుఁజూచిప్రోవవేనలినపత్త్రాక్ష। నినునమ్మియున్నాఁడనీవెకాదిక్కు * నీయందజనియించునిఖిలలోకములు। నీయందవర్థిల్లునీయందయడఁగు * వేదవేదాంతార్థవిద్యావిధాన। మైదివ్యమాయామహత్త్వంబువలన * వలసినచందానవర్తించునిన్నుఁ। దెలియశక్యంబెమాదృశులకునధిప * యేకడనీకంటెనితరదైవంబు। లేకుంటకునభోవలీఘతమంబు * భూరిరత్నాకరంబులుసాక్షిగావె। యారయజగదీశుఁడనమింతువీవ * సర్వాత్మకుఁడవీవసర్వంబునీవ। సర్వపూర్ణుఁడవీవసర్వాంతరాత్మ * సర్వంబునందీవుసాక్షివైయుందు। సర్వంబునీయందుసర్వదాయుండు * మహినిసర్వంవిష్ణుమయమనుశాస్త్ర। మహితవాక్యంబప్రమాణమిందులకు * ఖైలునీయందసంభవమైనకతన। నాలీకనయననయనంతుండవైతి * పృథివినీవుసముద్ధరించినకతనఁ। బృథుకీర్తిభూధరాభిఖ్యుండవైతి * జలశాయివైనీవుసవరొందుకతన। నలరుచునారాయణాఖ్యుండవైతి * నఖిలతేజములునీయందున్నకతన। నఖిలపావనపరమాత్ముండవైతి * ప్రాణానిలంబవైపరగినకతన। నానందరూపసర్వాత్ముండవైతి * ప్రకృతిరక్షకుఁడవుపరమపూరుషుఁడ। వకలంకుఁడవునీవయాద్యంతరహిత * పంచభూతాత్మకబ్రహ్మాండకోటు। లంచితంబగునీమహామాయయందు * నుదయమందుచుడిందుచుండుబుద్బుదము। లుదధిఁబుట్టుచుడిందుచుండుచందమున * నీవచఃకలనలునిగమాదికళలు। ఈవిశ్వమెల్లనీయింద్రజాలంబు * ద్వాదశాదిత్యులుదహనుండుశశియు। నాదితేయులురుద్రులనిలభాస్వరులు * వసువులుమొదలైనవారునీయంద। పొసఁగఁబుట్టినశించిపోవుచుండుదురు * తగునచ్యుతఖ్యాతితలఁపఁగానీకె। గగనాదిరూపయౌకాలచక్రంబు * నీకేళికృత్యమైనెగడుచునుండు। నీకునీడెవ్వరునిరవగ్రహుఁడవు * కూటస్థుఁడవనంతగుణుఁడవుసత్య। పాటవంబునమించుబ్రహ్మంబవీవ * యనిపెక్కుభంగులనభినుతిసేయు। వనజగర్భునిఁజూచివాత్సల్యమునను * భువనముల్నిర్మించుబుద్ధివహించి। వివిధరహస్యముల్వెన్నుఁడాతనికి * దయనుపదేశించితగసృష్టిసేయు। వయినంబుఁబోధించివాక్సిద్ధినొసఁగి * కామరూపముకామగమనంబునిచ్చి। యీమాడ్కినడచుకొమ్మనసిపలికి * యాయనరచనకునసుకూలముగను। మాయనేమించియమ్మధుకైటభారి * యంతర్హితుండయ్యెనంతనయ్యజుఁడు। నంతనిర్దిష్టవిద్యావివేకమున * మిగులఁబ్రబుద్ధుఁడైమెఱసినమస్త। జగములునిర్మింపఁజాలినమహిమ * వహియించికోటిదివాకరప్రభల। రహిమించియయ్యుదారప్రభాంశమునఁ * గనకమయాండమొక్కటిఁజేసిదాని। పనిఁబూనియున్నీటిపయినిదేలించె * బైచిప్పక్రిం

దిచిప్పయునొప్పమీఱ।బయలయిలోనఁబై భరణిరూపమరఁ* గమఁజుల్కనై వా
ర్ధికల్లోలపాళి।నడఁగకఁదేలుచునయ్యండమాలరు*నంతనంతర్గతుఁడై పద్మజుఁడు
త।దంతరంబుననిల్చె నాకాశమునను* అనిలంబుదానిచేననలంబుదాన। వనమం
మునధరిత్రివరుసనిర్మించి*యందుపై వెలసెసప్తావరణములు।మందవిస్తృతిఁగాం
చిమహదహంకార* గగనమారుతపావకపయోధరాఖ్య। లగుచునొండొంటిద
శాంశతమించి* యారీతిసృజియించియెల్లలోకములు।భారమంతయుధరింపఁగవ
సుంధరను*గీలించియండఁబుక్రిందికర్పరము।నాలుగంచులుమ్రోవనలరహత్తిం
చి* బహుకోటియోజనప్రవితతంబగుచు।మహీయనైనయమ్మహీమండలము
నఁ*గలభాగమొకకొంతఁగడపలఁజేసి। యలనట్టనడిసీమనాలవాలంబు*చందా
నఁగనుపింపఁజక్రవాళంబుఁ।బొందుగానిలిపియబ్బ్యామీధరంబు* నడిచక్కిదేవ
తానగముదాపించి।యెడనెడఁగైలాసహేమకూటాది* ఘనపర్వతములనేకము
లుగల్పించి।యెనిమిదిదిక్కులనేర్పాటొనర్చి* యాదిశాకోణంబులోననైరావ
ణాదిసామజసమూహముఁబ్రతిష్ఠించి* మఱియునంతర్ద్వీపములతోడసప్త।వన
ధులుప్రకటించివసుధమున్నగను*నాలుగుమూఁడుక్రిందటిభువనములు।పైలో
కములునన్నిబాగుఁగావించి*పదునాల్గుజగములేర్పడవెలుఁగింప।సహస్రకరసహ
స్రముగలవాని*గురుతేజుఁద్రిగుణాత్మకునివేదరాశి। ఖరకరుఁబుట్టించికడుప్ర
భావమున*నేనూఱుకిరణంబులిలక్రిందిజగము। లోనవెలుంగింపనొగిపైజగము
లఁ* గడమరశ్ములమూఁడుఁగట్టడఁజేసి। కడిఁదివేవెలుఁగులఖద్యోతుఁడెపుడు*దెర
లకవలయాద్రిఁద్రిమ్మరుసటులఁ।బరగించియమ్మహాపర్వతంబవల* రవికిరణము
లువారకయుండగాఢ। మావృతమిస్రముకజ్జలాకృతినిండఁ* బొనరించినేలపూఁ
బోఁడిముత్యాల।గొనబుమేల్కట్టుబాగునమిటారింప*నుడుమండలముమింటనొ
లయించితగిన। యెడలమండలములనేకముల్వన్ని* యీరేడుజగములనెడలేక
యుండఁ।బూరించినటువలెభూతభేతాళ*శాకినీగ్రహపిశాచక్రిమికీట। కాకోద
రానేకఖగమృగానీక*నరసురామలజననంబునొందించి।పరిపరిగుణములుపరిపరి
క్రియలు*పరిపరిరూపులుపరిపరిగతులు। పరిపరికులములుప్రౌఢిఁగల్పించి* మఱి
యునుదినపక్షమాసర్తువర్ష।పరిమితకాలంబుభానుప్రచార* కలనచేవెలయించి
కాలపక్వమునఁ।బొలియుప్రాణులకర్మములకనుగతులు*చెలువుగానేర్పరించిస
మస్తలోక।ములమీఁదఁదనకొక్కపురిసంతరించి*యఖిలలోకోన్నతుండైమిం
చునాల్గు।ముఖములదొరతంత్రిముఖ్యాంశమొంది* కైలాసమునభూతగణములు
గొలువ। ఫాలాక్షుఁడుచెలంగుఁబార్వతిఁగూడి * యాయాయిదిశలకుహరిశిఖి
ప్రముఖు।లాయజునాజ్ఞచేనధిపతులైరి*హరిపెక్కురూపంబులందియాసృష్టిఁ।
గరుణఁబ్రోచుటకనేకనివాసములను*వసియించివిహరించువసుమతీనాథ। వసు
వులురుద్రులువాసవాశ్వినులు*మనువులుదానవామరసిద్ధసాధ్య। మునినరగం

ధర్మముఖ్యులుజ్ఞాన*విమలనాఁదగుచుదురువిహగముల్మృగములు। లదనమాక్రిమికీట
కాదులుపసులు*పరగునల్పజ్ఞానపరజంతులనఁగఁ। దరుశైలగుల్మలతాతృణాదుల
గు*చరణముల్లే నివజ్ఞానమూర్తులన। ధరమించునీసమస్తప్రాణితతుల* వెలయు
లోకము లెల్ల విష్ణునిమాయఁ। గలిగినకాలచక్రంబునఁజిక్కి* బహువిధసంపత్ప్ర
భావవిలాస। సహితంబులగుచుండుమను జేంద్రవింటె* ఈ తెఱంగునజనియించి
నజంతు। జాతంబుసత్వరజస్తమోజాత* శమదయాహంక్రియాసత్యమద్మాన।
మమకారమాత్సర్యమగ్నమై మెలఁగు* తముసుంచుకొనుచుజస్తమములఁబుట్టు।
నమితదురాగ్రహాహంకారములను * గలుషాత్ములై శాంతికరుణాప్రబోధము
లు లేక హరిమాయముఱు వేదిజనులు* భవపంకమగ్నులై బహుఘోరమశి। నివ
హదుర్గతులను నెగులుఁజెందుదురు * సుసహితసాత్వికశుద్ధమానసులు। శమద
యావినయసౌజన్యముల్దాల్చి*శ్రీహరిసేవాపిశేషస్థమున। మోహాలతావళు
ల్మోదలంటనఱికి* సముదారసుజ్ఞానసామ్రాజ్యమపి। బ్రహ్మాండంబుగాంతురే
భంగంబు లేక * కావునరజమును(గ్రంథుతమంబు। భావంబునొనీకిపటుసాత్వి క
మునఁ*బురుషోత్తమధ్యానపూతుఁడై పుణ్య। పురుషుండుగనఁబగుభోగమోక్ష
ములు* ఈజాడలెఱిఁగియు నెఱుఁగక యటుల। రాజసగుణరాశిరాజీవభవుఁడు*
తేజంబుఁబ్రాభవస్థితిఁగాంచిజగము। పూజింపదుర్మదస్ఫురితుఁడై యుండె*నీహా

——*బ్రహ్మకొలువుదీరియుండుట.*——

లుపునసకలేశ్వరత్వంబుఁ। బ్రాపించెఁదనకనుపటురాజసమునఁ * దానెపో బ్ర
హ్మనునని చేతఁగలిగె। నీనలినభవాండమింతకునే నె* కారణభూతుండఁగలఁడె
నాకంటె। వేఱొకఁడధిపుఁడీపిశ్వమందనుచు* బ్రహ్మణ్యదేవుఁడౌపద్మాక్షుమా
య। బ్రహ్మాండకోటులుద్భవమౌటఁగనక* నతనిమాయారూపమఖిలప్రపంచ।
మతఁడూనుమాయకేననురూపసరణి*దీపించుమాత్రమింతయెకదాయనక। నా
పూర్ణదురహంక్రియాత్ముఁడై మఱియు*శౌరిమాయాధ్వస్తశస్త్రప్రబోధ। సా
రుఁడై యొకవేళసత్యలోకమునఁ*దమరొనర్చినసృష్టిఁదగఁబొన్నపించి। ప్రసాదం
బుతోనుపబ్రహ్మలుగొలువ* సగరుణాపాంగవీక్షణములబ్బుటకు। ముకుళితహ
స్తులైమునులాశ్రయింప*మనువులుదెల్పనుమతివేళగాక। మనువులంచితవేదమ
నువులఁబొగడ*బృందారకేంద్రవహ్న్యాయమాదులడరు। సందడిమాన్పిపార్శ్వ
ములఁసేవింప*గరుడఖేచరయక్షగంధర్వసాధ్య। వరులగ్గమైనసేవలుఘటియిం
ప* మంజులస్వకిరీటమణిరుచులెల్లెలుఁగఁ। బంజులవారొనాభాస్కరుకన్నులువఁ*
జంపమున్నగుగ్రహావాచ్ఛాయములుతార। లందండసలిలిదిజోహోరులొనర్పఁ*
జారు వేషములూనిసరిదబ్ధిపర్వ। తారణ్యములుచూడ్కులలరదర్శింపఁ*దళుకుకుసుం
దనపు కెందమ్మిగద్దియను। నెలకొనిబలుకుపల నెలఁతతోఁగూడి * నలువిధములనటన
ములభినయము। లలరనచ్చరులాడునాటలయొజపు * వేడుకలూఱఁగాపీణయ

ల్మీఁటి।పాడెడుగంధర్వపతులరక్తియును* మురళీరవామృతంబునసొంపొనర్చు।
సరసనాగాంగనాజనముసోయగము*లలితమహేంద్రజాలములమెప్పించు।నల
సిద్ధవిద్యాధరావళినేర్పు*ప్రకటసద్గుణయూధభారతీనాథసకలేశయనుదేవసమి
తికీర్తనలు*అడరెడుప్రేమతోనవధరింపుచును। గడువేడ్కనిండోలగంబుననుం
డి*తావినిర్మించినదైవతకోటి।సేవలనీలీలఁజిత్తముబ్బగను*ఘనరాజసమునను

—*బ్రహ్మదేవుండువిష్ణుమాయచేమోహితుండైసభాసదులఁజూచిపలుకుట.*—

ఖశ్రీలుఁదొలఁక।మునులువేల్పులువినమురువొప్పబలికె *బ్రహ్మాండమంతయుఁ
ప్రౌఢినొనర్చి।బ్రహ్మపదంబునఁబాయకనిలిచి*పొడమినప్రజలతోభువనంబులె
ల్ల।నడుపుచున్నాఁడనునాయంతవేల్పు *గలఁడెయొయ్యెడలలోకములునావల
నఁ।గలిగినవింతలోఁగలవారికెల్ల* నెక్కుడౌదేవుండనేఁగాకవేరె। యొక్కఁ
డునాసాటికున్నాఁడెచెప్పుడ* నేనెలోకములెల్లనేలెడువాఁడ। నేనెలోకములె
ల్లసృజియించువాఁడ*నేనెలోకములకింపెనయించువాఁడ। నేనెలోకములెల్ల
హింసించువాఁడ*నేనెపూజ్యుఁడసకలేశ్వరేశ్వరుఁడ। దానవులారయోతాప
సులార*యోవేల్పులారమీరురుభక్తినన్నె। దైవంబుగానెంచితగిలికొల్వుం
డు*వలసినవరములవ్వారిగానిత్తు। వలదన్యభజనంబువలదుసంశయము*పదు
నాల్గుజగములపదవులమిమ్ముఁ।బొదలింపఁగడఁగ్రొయ్యఁబోషణసేయఁ*గలవాఁ
డననిమెలుంగరెబుద్ధినన్నుఁ।దలఁపుఁడుసర్వస్వతంత్రునిగాఁగ*నింద్రియావళి
గెల్చిమెపుడునిర్విఘ్న।సాంద్రయోగానందసామ్రాజ్యపదవి* యేలుచునెందే
యథేచ్ఛఁగ్రీడింపఁ।జాలినయోగికాశ్రయవస్తువేన * పరమాత్మనేననిభావం
బుఁజేర్చి।మఱియొండుఁదలఁపకమహిమాఢ్యులగుచుఁ * దపములొనర్చునుత్త
ములకునిత్తు।నుపమింపరానిసాయుజ్యపదంబు* ననితానుదానెయయ్యెఁజుడుప్ర
మోద।వనధినోలాడుచువర్ణించికొనఁగ * వినియంజలులొనర్చివినతులైయత
నిఁ।గనుఁగొనిపొగడిరక్కడివారలెల్ల*యిదిసత్యమనివచియించిరిబ్రహ్మ। లిదమి
ద్ధమనిరిమునీశ్వరులెల్ల*ఇంద్రాదిదిక్పాలులీలాగెయనిరి।చంద్రసూర్యాదులుస
హజార్థమనిరి*తప్పదీమాటనిదానవులాడి। రొప్పిరినిజమంచునురగశేఖరులు*గ
రుడాదులీసూక్తిగల్లగాదనిరి।పరమార్థమనియొడఁబడిరిదేవతలు* సిద్ధమౌనని
మునిశ్రేణికీర్తించె।సిద్ధులుసంస్తుతించిరినిక్కమనుచు * వీరువారనివేరెవిభజిం
పనేల।యారచ్చఁగలవారలందఱువ్వేళఁ* గొనియాడిరమ్మహాఘోషమంబుధి
ను । ఘనఘుంఘుమఘుమ ధ్వనిఁగ్రిందుబరచె * వనజసంభవు నంతవాఁడు
నవ్విష్ణు । ఘనమాయ కొలఁదిఁదాఁ గానఁడనంగ * మొఱకులై పుడిసిట
మునిఁగి కాఱఱపు । లఱచు మాధాత్మ్యుల ననఁబనియేమి * ఈరీతిఁ త్రిభు
వనాధీశ్వరత్వమునఁ । దోరమౌమదమూని తోయజాసనుఁడు * చెలఁగియా
త్మస్తుతిసేసుకొన్నపుడు।బలుసింహగర్జకుఁబ్రతిశబ్దమిచ్చు*గిరిగుహాంతరముల

క్రియనిర్జరాము। లెటుకమాలినుతించు పెల్లనాలింది* నలువలు పెక్కండ్రు నలు
వొందుటడఁగు। టలళోకఁగన్న దీర్ఘాయురున్నతుఁడు* ఒంటి నైనఁ బ్రళయమహాం
ధి వోఁకాలి। బంటిగాఁదిరిగినభయవిదూరుండు* దొలఁగింపరానిమృత్యువుఁ బా
ఱఁదోలి। కలకాల మొక బాల్యగతిమించు ప్రౌఢ * బలునీటఁ దేలునర్భకుకుక్షిఁ జె
కుర్క। నలినజాండములుగన్న ప్రభావశాలి* హరిహరకరుణ లేకాకారమైన। కర
ణిభక్తిజ్ఞానకలితుఁడై మేటి * హరిమాయలకుఁజిక్కియటునిటుదిరుగు। నరులవి
లోకించినగుజ్ఞానరాశి* ఘనకీర్తిశాలిమార్కండేయమౌని। కనలునలేచియుగ్ర
బ్రహ్మాండ* తులితమాతనదీర్ఘదోర్దండమెత్తి। కలయనందటికలకలమువారిం
చి* యాదేవతాజ్యేష్ఠునదరంటఁజూచి । వేదశాస్త్రపురాణవిద్యలన్నియును*
మూర్తిఁదాల్చి ప్రమాణముగవచియించు । స్ఫూర్తినంబుదఘోషముననిట్టులని

——* మార్కండేయమహాముని బ్రహ్మదేవునిఁ దరస్కరించిపలుకుట. *——

యోఁ*బరదైవమును మహాబ్రహ్మయోగియును। బరమాత్ముఁడును జగద్భర్తయునా
ది*పురుషుండు బ్రహ్మాండపుంజనిర్మాణ। పరుఁడు పోషకుఁడును బరిహర్తభక్త*వర
దుఁడక్షరుఁడనిర్వాచ్యుండనంగఁ। బరగువిష్ణునిఁదలంపక నిన్ను నీవె*యన్నిటికధి
పతివని ప్రస్తుతించు। కొన్నఁబాటింతురే కోవిదుల్బ్రహ్మాణ * నిన్నఁగాదఁటమొ
న్న నీవు జన్మించు। టెన్నిటి లోకంబులిపుడుద్భవించె* నపుడె ప్రభుండవై నటువలె
నకట। స్వపితయౌ విష్ణునిఁజర్చింపవైతి। నారాయణుని నాభినలినంబునంద* పా
రమహాపుణ్యఫలవిశేషమునఁ। బొడముటమఱచితే బుద్ధిరాజసము * గడుమించి
యున్న నెక్కడివివేకంబు। పూర్వజన్మసహస్రముల నెట్టితపము* సర్వాత్మహరిఁ
గూర్చి సంఘటించితివో* యాభవ్యఫలసారమపద్మనాభు। నాభిపద్మముననిజ్జని
యింపఁజేసె* నానాఁటనుండితోయజభవుఁడను ప్ర। ధాననామముఁ బూనితత్ప్ర
సాదమున* జగములు సృజియించి స్రష్టవై యెన్నఁ। దగిన బ్రహ్మవిరించిధాతృవా
ణీశ * చతురాననాదిసంజ్ఞలువహియించి। ప్రతిలేకమించితిపర్యాయమునను*
గొంత ప్రభావంబుఁ గూర్చి పెంపొసఁగి। యింతవాసినొనర్చియీడేర్చి నిన్ను*బ్ర
హ్మపదంబునఁ బాటించియునిచి। బ్రహ్మబోధంబునఁ బ్రాజ్ఞునిఁ జేసి*యేలిన మేలో
కయింతయుఁదెలియఁ। జాలమిగర్వించి సర్వాంతరాత్ము * బ్రహ్మణ్యదేవు నాబ్ర
హ్మయోగీంద్రు। బ్రహ్మాండనాయకు బ్రహ్మస్వరూపుఁ* బ్రకృతిపూరుషభర్తఁ
బరమునననంతు। సకలజగత్సృష్టిసంహారకరుణిఁ * గాలకర్మాతీతుఁ గాలాత్ముని
త్యు। నీలోననీ వెలినిండిన పూర్ణు*నినుఁగన్నతండ్రిని నెమ్మి సేవింప। కనిశంబు స్వా
మిభృత్యన్యాయసరణి* నెఱపకజ్ఞుండవై నేనెదైవంబ। నెఱిఁగిన న్నెభజింపుఁడీ
మీరలనుచు* నీనిండుకొలువులో నెట్టులాడితివి। పోసిపోనీక నైనబోధంబుఁ దెలి
సి*ప్రబలుమటన్నయప్పలుకులుదనకు। నిబిడరోషమొనర్పని ర్వేదమొందిబంధు
రమతిమౌని బ్రహ్మయాసత్య। సంధునిఁగనియీసు సంధిల్లఁ బలికె*హరిప్రభుండు

—— బ్రహ్మ మార్కండేయునకుఁ బ్రత్యుత్తరంబిచ్చుట. ——

నుబరమూర్తుఁడా నేని|పరిమితిజగములుసంఘటింపంగ*వలదంటి నేనన్నవలెఁ
బ్రాభవంబుఁ| జెలువొందసకలైకసేవ్యుఁడై బ్రహ్మ* పదమున నెలకొని ప్రజలఁ
బాలింప|కుమటారియూరకయుండ నేమిటికి * నవుర చెప్పితివి నే నాతని నాభి|నవ
తరించినమాత్ర నధికత చెడెనె*స్థానమొక్కటి లేక జనియింపదెద్ది|యైనయందుల
కేమియవ్వలవినుము*ఉదయింపఁడే సూర్యుఁ డుదయాద్రిఁ దొలుత|నుదయాద్రి
కంటె నెంతో కాంతిఁ గనఁడె* పుట్టండె మారుతాపుండు చెట్టునను| జెట్టుకంటెను
దగ్రశిఖలరాజిలఁడే * మౌక్తికమణి జనింప దెశుక్తియందు|శుక్తికంటెను విభా
స్ఫురణఁ జేకొనదె* సరసఫలంబుపొసంగ దే విరిని| విరికంటెనుపయోగ్యవృత్తివ
ర్తిలదె * ఘనసారకము వాడఁ గల్గదె యనఁట|ననఁటికంటెను వాసనావాప్తిమ
నదె*నావిధంబున నేను హరియందుఁబుట్టి|తివి మైనంతకంటెను మేటినైతి* నేజ
నియించినహేతువువలన|నీజగంబులుగల్గి నిరవొందెఁ గాక* నిన్నాళ్లు సృజియిం
పకేమిటికుండు| వెన్నుండు తన కేయవ్వరవు గల్గి నను*యే విని ర్మించిన వే కాక జగ
ము|లావిష్ణుఁ డొనరించినవియివియనుచు* నీవు గన్నది గల్గె నేసయుఁ దెలుపు|మావి
నిమొక వేలుమడిచిమానింత్ర* ఈమరుద్గణములునీమను ప్రభృతు|లీమహామును
లీదిగీశులీవసువు*లీరుద్రులీసాధ్యు లీసిద్ధముఖ్యు|లీరాకుసోత్తము లెల్లనామాట*
వినియూఱకుండఁ గా వెడఁగుతనాన| ననుఁ జిన్నఁ జేసి జనార్దనుఁ బొగడి * యేమి
నిపలికితి విందఱికంటె|నీమహిమ ఘనంబె నీపాటి తెలివి* యీయున్న పెద్దల కేరికి
లేక|పోయె నేమతి యేమిపోమంచిదయ్యె * నీజగన్నాయకు నీదేవదైత్య|పూజి
తు నీగుణాంభోధి నీసభను * జేరికిఁ గొనక దూషింపరాదనక|క్రూరుఁడవై నో
రఁ గొలఁదులువదరి * ధిక్కరించితివి బుద్ధియొకింత లేదె| యొక్కడిమునిపని న్నె
మనవచ్చు * ననితను నిందించు నరవిందభవుని|గనుఁగొని ఘనచంద్రకామయూ
ఖముల*సరిమూఁగు మందహాసశ్రీలురుచిర|తరరత్నముకుర సౌందర్యాభిరామ*
మృదుకపోలములకు మెఱుఁగు వెట్టంగ|బదరకత న్మోఘభావంబడంపఁ* దలఁచిను
ధారసధారలూఱఁగను|బలికెన మ్మునికులాభరణంబు మఱల* నేలనిందించెదవె
దురుఁ దన్నెఱుఁగ|జాలకనీలీలజలజాతగర్భ*హరికిని నీకు సహస్రాంతరంబు|మఱి
యు నెంచిన హస్తిమశకాంతరంబు*అలమహాగిరిపరమాణ్వంతరంబు| దెలియకఁ
బలికినఁ దెగడరె నిన్ను * భావింప నీ బ్రహ్మపదమిదియెంత | నీ వెంతకనిసిన నీశక్తి
యెంత* యతని దాసుని దాసుఁడగు వాఁడు గన్న|ప్రతిభ నీకున్నదే పరుషోక్తు లేల*
ఘనరాజసంబునఁ గన్నులారంగఁ| గనియు నెఱుంగవక్కమలాక్షుమహిమ*వే
దంబు లెవ్వనివినుతిస ల్పెడిని| వేదాంత మెవ్వనివిధముఁ దెల్పెడిని*యారహస్యజ్ఞా
నము డుఁగుఁ బట్టించి|కాఱువాదములకుఁ గడఁగి నావిపుడు*ఎక్కడి విష్ణుఁడీ వెక్కడ
నహహా|యొక్కడెక్కడయిది యెటులొర్వవచ్చు*నినువంటి బ్రహ్మలానీ రేజనాభు|

ఘననాభిజనితపంకజమరందమున* నెందఱుపుట్టిరో యెందఱు స్నారో।యెందఱు
చదిరోనీవిదియెఱుంగుదువె* యొనరించినాఁడ నే నొక్కయండమనుచుఁ।గనుఁగొ
నకున్నావుగదయిటువంటి* కమలజాండములసంఖ్యములుపుట్టించి।కమలజులం
దఱాఘనునిగర్భమున* నేసంభవమునొందియిటువలెఁబెరుగు। నీసందులోఁజనిరి
రువురబ్జజులు* ఆయజాండములలోనలవడు ప్రాణు। లాయనయందెలియ్యాం
జైరివినుము *ప్రాణిగణాకీర్ణ పద్మజాండంబు। లానిత్యమూర్తియందనవర
తంబు* దండియైతండోపతండంబులగుచు। మెండుగాఁజనియించు మేడిపండ్లవ
లెఁ* గాలపక్వమునభగ్నములగుచుండుఁ। జాలుగానొకకొన్నిజలజజాండము
లు* గగనభాగముననక్షత్రసంఘములపగిదిదృశ్యాదృశ్యభంగివర్తించు*నామ
హామేయమాయానాటకుండు।కామించియొక్కకేళిఁగైకొనినిన్ను*బోటిబ్రహ్మ
లచేతఁబుట్టించిపనుచు।లాటకై బొమ్మరిండ్లమరఁగట్టుకొని*దగిలియాడెడులీలఁ
దనమ్రోలనిట్టి।జగములస్రష్టలజనియింపఁజేసి* వరలఁగానొక్కఁడై వారిలోఁ
దాను।దిరుగుచునుండునద్దేవునిదివ్య*లీలలెవ్వారికిలెక్కింపరాదు।బాళిమైనిదిత
నపన్నినకపట*కృత్యంబయనియందఱెఱిఁగెదరనుచుఁ।బ్రత్యేకముగనిదిబ్రహ్మ
సృష్టియను* భావంబుతోజనుల్ భ్రమయుటకొఱకు।నీవలనజగంబునెగడఁగఁ
జేసె*హరిమాయయీవిశ్వమునిసూక్ష్మమతులు।పరికింపుమరుస్థూలభావులింత
యును*జింతింపుమరుబ్రహ్మసృష్టియటంచు।భ్రాంతులేదియుఁదలంపకఁజరింపు
మరు* ఘనవర్ణునకుసృష్టికర్తవై దొలుత।జనియింపనింత తేజముగల్గెనీకు* నస్మ
దాదులుదివ్యులర్చింపఁగొంటి। విస్మయప్రదమైనవిభవమొందితివి*యింతచాల

——✻ మార్కండేయమహాముని బ్రహ్మకువిష్ణుమహిమఁదెలుపుట. ✻——

దెనీకుహేమాబ్జగర్భ।యింతేలయొక్కగోప్యమెఱిఁగింతువినుము* నీవుపుట్టకము
న్నఖిలలోకములు। కావహిల్లినప్రళయముననుల్లోల*కల్లోలములునింగికడలా
క్రమింప। నెల్లెడజలమైనయేకార్ణవమున* నే నొక్కరుండనన్నీటఁదోడొకరిఁ।గా
నకబెగడినల్లడలుసూచుచును * బడలుచుఁగ్రుగ్గోడువడిమోరటిలుచు। నెడనెడ
మునుఁగుచునెగసియీఁదుచును* జీకాకుఁబడితాళ్మిసెదరివిభ్రాంతి। నెక్కడకే
గుమనెయ్యదిదిక్కు* వ్వానియెక్కుడుశివుఁబూజింతునతని।గానమివ్వేళనెక్క
డఁదాఁగినాఁడో* సచరాచరములైనజగములువ్రలిసె।నిచటనెట్లుచరింతునెచ
టనాదేవుఁ*గనుఁగొందునిఁకనేమికర్తవ్యమనుచుఁ।దన్నుచుగాఢాంధతమసం
బులోనఁ*బలుగాలిఁజెదరితుంపురులుమోవాలయఁ।గలఁగుచుఁదగదొట్టిగాసిఁ
జెందుచును* దరిలేకఁదిరుగునంతటనొక్కచోటఁ। బరితస్ఫురత్ప్రభాపటలచిర
త్న* వరరత్నరత్నంబువలెఁగ్రొమ్మెఱుఁగులు। నెఱయనల్లడలమునిగుడించువా
ని*నీనఁగానిగనిగలిగురుమఱ్ఱాకు। సానుపునశయించిభాసిల్లువాని*మంజీరమేఖ
లామణిహారకేయూర।మంజుకుండలదీప్తిమానైనవాని* లేవెన్నెలలఁబుక్కిలించి

నోయనఁగ। మోవి పైఁజిఱునవ్వు మొలిపించువాని* వసి పాపఁడయ్యుఁ దాఁబె
న్నెడుపనుల। నెసపరిప్రోడలాఁ గొలయించువాని* బ్రహ్మాద్యనుగోచరతఁ
జెందువాని। బ్రహ్మాండబీజమై పరగినవాని * నీలనీలాంగుఁడై నెఱిమించువాని।
బాలునొక్కనిఁ గంటి పద్మజ వింటె* కని జగత్ప్రళయమై కడలు విన్నాను। కొనియు
న్నయినీటికుప్పపైఁ దేలి* యాడుగద్దరి ముద్దులయ్యయీబాలుఁ। డేడనుండె నొ
తొల్లి యెవ్వఁడొ యితఁడు* గరము వింతయ్యె నిక్క పటబాల్యంబు భరియించు పనికిఁ
బాల్పడునొక్క దివ్య* పురుషసత్తముఁడుగాఁ బోలు నీఘనుని। తెలుగెల్లదగ్గరి తెలి
సెదననుచు* నాయయ్యకడకుఁ జయ్యనడాయఁ బోయి। యోయయ్య శూన్యమై
యున్న యీకటికి* చీఁకటిబయిటమించిన నీటిమీఁద। నేకతంబున భయమింతయు
లేక* యేపని కున్నాఁడ వెక్కడి పిన్న। పాపఁడవిది తేటపడనాకుఁ దెల్పి* దరిదాపుఁ
గానక తలఁకెడునాకు। వెరపుమాని చిగారవింప వేతండ్రి* గ్రావజాధీశుఁ డెక్క
డనున్నవాఁడొ। నీవెఱింగినవచియింప వేయనుచు* వేఁడిన మునినాథుఁ డేయిందు
న్న। వాఁడిందుధరుఁడు నావదనంబు సొచ్చి* యరిగి చూడుమటంచు హసనాత్తినో
రు। దెరిచిన నేను నెంతే సత్వరమున* గిరిగుహాగర్భంబు క్రియఁ దోఁచు నందుఁ। జొ
రఁబడి యాలోన సూర్యచంద్రాది* నానావిధ గ్రహనక్షత్ర శైల। కానన సరిదబ్ధి
గగనానిలాగ్ని* సలిలవిశ్వంభరాసంభావితంబు। జలజసంభవ శంభుజంభారిము
ఖ్య* దేవదానవదైత్యతిర్యక్చ గాచ। రావేలసమ్మర్దహారిస్థలంబు* నగణేయవివి
ధోత్సవాడంబరంబు। నగుచతుర్దశభువనావళీకలిత* కమలభవాండమొక్కటి వి
లోకించి। ప్రముదమద్భుతమును బ్రబ్బికొనంగఁ* గామసంచారంబుఁ గైకొని సక
ల। భూములు సూచుచుఁ బోయి యొక్కెడనుఁ * గైలాసగిరి నున్న ఖండేందుధరు
ని। నాలోకనమొనర్చి యర్చించి పొగడి * సదయుఁడౌ నతని ప్రసాదంబు వడసి। పి
దపనంమండకపిన్నాతఁడున్న* తావరయుచు వచ్చి తడవులకమ్మ। హావదనద్వార
మరసి యత్త్రోవ* మరలి వెల్వడి చూడ మహితవైకుంఠ। వరదివ్యభవనభాస్వర శే
షభోగి* పర్యంకమున రమాభామతోఁ గూడి। యార్యప్రసన్నుఁడాయంబుజోద
రుఁడు* భవ్యదివ్యాంబరాభరణగంధముల। దివ్యమాల్యములఁ దేజరిల్లుచును* గర
ముల శంఖచక్రగదాపిశార్ఙ్గ। సరసీరుహములు చాల వెలుంగ* మధురస్మితాంకూ
రమయసుధాధారలధికులౌ బుధులకు నాహ్లాదమొసఁగ* నానందకందళితాంత
రంగంబుతో నున్న లాస్యకన్దోయి కద్భుతము * వెక్కసపాటును వేడ్కయు నెగ
డఁ। జొక్కుచుఁ దలయెత్తి చూచి యావెనుక* నలుదిక్కులరయుచుండంగ నీచేతఁ।
గలిగిన యీ జగత్కాండంబులెల్లఁ * గానుపించిన శిరఃకంపంబొనర్చి। యానంద
మూర్తికి నద్దేవునకును* నభివందనసహస్రములుగావించి। సభయుఁడనై నేను
జలదరింపంగఁ* గనుఁగవహర్షాశ్రుకణములు దొరుగ। మునుకొని కరములు మొగిచి
యిట్లంటి* యోదేవతారాధ్య యోదివ్యపురుష। యోదీనపోషక యోకృపాజల

ధి*నీమఖభృత్యునినన్ను నెమ్మినీదివ్య।పాదార్చకునిఁ జేసిపాలింపుమయ్య*ఘనపు
రాణమాలనుకడపలు మెట్టి।తలఁకకశాస్త్రంబుతలుపులు దెరిచి*ఆగమప్రాసాద
మను ఫ్రెంద నెక్కి యోగపీఠమునఁ జెంపొందెడునిన్నుఁ*గను యోగివర్యులకంటె
శ్రేష్ఠుముగఁ।గనుఁగొంటినిదిగో సుఖస్థితి నేను*నాభాగ్యమెంతవర్ణన సేతుగమల।
నాభలోకశరణ్యననుఁగన్నతండ్రి* యనుచునానేర్చినయటులనానిర్మ।లునకు
వాక్పుష్పాంజలులుసమర్పింపఁ*గైకొనిదరహాసకలితుఁడై ననుపి।లోకించికడంద
యాళుతఁగానుపించ*జనవంద్యయోమునీశ్వరచంద్రధరునిఁ।గనుఁగొంటివేయ
న్నఁగ్రమ్మఱ మ్రొక్కి* యోలోకరక్షకయొకచంద్రధరుఁడ।యేలనీకుక్షిలో
నెల్లలోకములఁ* దిలకించితినినంతదివ్యవిలాస।ములతోడదేవరముఖ్యప్రభావ*
హేలలుసూడనేనెంతటివాఁడ।నీలీలలెఱుఁగుమనీవేయటంచు* వినయంబుతో
విన్నవించినమఱల।ననుఁజూచియోమునినాయకనీవు * వీరశైవాగ్రణివివి భేద
మేమి।యారుద్రుఁడస్మదీయాంశభేదంబు*శివునియందమనంబుఁ జేర్చిభజింపు।
మవలనొండుదలంపకదినాకుఁబ్రియము* మామకభక్తుఁడుమాపతిప్రియుఁడు,
కామారిభక్తశేఖరుఁడుమత్ప్రియుఁడు*అరయుమంతయునిజంబనియానతిచ్చి।
కరుణించివీడ్కొల్పఁగానాఁటనుండి* హరిహరులకభేదమనివిలోకించి।హరునిమృ
త్యుంజయునాత్మనిల్పుకొని * మృత్యుభయంబు లేమిననంతుకపట।కృత్యముల్గోరి
వీక్షించుచునతని* వరశక్తినిటులున్నవాఁడనాకన్న। తెఱఁగిదితన్మాయఁ దెలియ
దక్షులకుఁ*దనభక్తులగుమహాత్ములకుఁదనమ।ఘనమాయఁజూపి మోక్షము సం
గుఁమదిని*నతనియమేయమాయాలీలఁ దెలుపు।నితిహాస మొకటున్నదెఱిఁగింతు

——* మార్కండేయుఁడు బ్రహ్మకుఁబుండరీకునిచరిత్రంబు దెలుపుట. *——

వినుము * మధురాజితోద్యానమండలిపభ్ర। మధురావహంబైనమధురాపుర
మునఁ* బుండరీకుఁడువిష్ణుపూజనాకలిత।పుండరీకుఁడుశ్రమాంబుపరీతసాధు*
పుండరీకుఁడుదోషపుంజకురంగ।పుండరీకుండొకభూసురుండలరు* పరమభాగవ
తుఁడై పావనాచార।పరమతిఁబొలుచునాబ్రాహ్మణాగ్రణికి* సావిత్రికెనయైన
సౌశీల్యమూని।సావిత్రియనుపేరిజాయవర్తిల్లు* నాపతివ్రతఁగూడియనవరతం
బు।శ్రీపతిదాస్యంబు సేయునాఘనుఁడు* శాంతిసద్వృత్తులుసమతుఁగాఁబన్ను।
సంతతకారుణ్యసాంద్రుఁడగుచుఁ* గర్మధర్మంబులుగవఁగానొనర్చుఁ।గూర్మిఁగు
లాచారగుణసముఁడగుచు*సత్యశీలంబులుసమముగాఁదాల్చు।నత్యంతమితభా
షణాగ్జుండగుచు*శ్రుతపరిబోధముల్పూఁటగాఁ బూనుఁ।బ్రతిభావిరక్తిసంపద
లకిమ్మగుచు* స్వనిటాలమునగోపిచందనప్రభయుఁ। గనదురస్థలమునఁగమలా
క్షసరము * చెవిసందులనుతులసీమంజరులును।బ్రవిమలోక్తులరమాపతికీర్తన
ములు* రాణింపనాసాధురత్నంబుమఱియుఁ।బ్రాణంబుకంటెనుబరమప్రియ
ముగ * నాపద్మలోచనునాత్మనూహించు। నేపథ్యగతులకంటెనుమీటుగాఁగ*న

ల్లనయ్యేకుఁబూజనములాచరించు। నిల్లాలికంటె నెంతేయింపుగాఁగ * బాలించు
శ్రీవిష్ణుభక్తిఁబుత్రో పలాలనకంటెఁజాలన్మించుకూర్మి * నడిపించుఁబరమవై
ష్ణవధర్మసరణిఁ। గడు వేదపఠనంబుకంటె హెచ్చుగను * హరికథలాలించుహావపా
ళికంటె। వరమనిమాధవవ్రతములుసలుపు * నాశాంతమహితవిఖ్యాతులఁగన్న।
నాశాంతనిధినేమములవిమెసాగడ * లలితాత్ముఁడతఁడు సాలగ్రామశిలను। నలి
ననాభునిరమానాథుభావించి * యనుదినంబును భక్తినర్చించుహృదయ। వనజాత
మునసొగివాగ్వధూరమణ * యనుకూలదాంపత్యమార్య సేవనము। అనఘతరా
చారమతిథిపూజనము * హరిభక్తిదనయందయను వృందనిటులఁ। బురుడు లేకఁజె
లంగిపుండరీకుండు * దనరుచునొకనాఁడు తపనజాతీర। మునసంతతముదానుఁబ్రో
దిఁజొనర్చు * తులసీవనములోనఁదులకించురావి। కెలనిచల్లనినీడఁ గేవలనిష్ఠ * వసి

——* పుండరీకునికడకు నారదుండువచ్చుట. *——

యించికాల్యాగ్నిహవరవిధుల్దీర్చి। పొసఁగసాలగ్రామపూజగావించు * తఱియదృఛ
ను నారదమహర్షిచంద్రుఁ। డరుదేరఁబొడగనియతనిఁబూజింప * నతఁడు నాతని
సాత్వికాచారములకు। మతిఁజాలహర్షించి మైత్రినిట్లనియె * వినవయ్యబుధవర్య
వేషభాషలను। మనసునఁగ్రియలసమంబుగానడుచు * శిష్టుండుగలుగుటచ్చె
రువు నేఁడిదిగో। దృష్టంబుగానిన్నుఁ దెలియఁజూచితిమి * వేషభాషణములువృత్తం
బుమతియు। నీపత్తు వేరుగాకింతయొప్పదు వె * యిదిగోగృహస్థతయిదిగోయా
చార। మిదిగో మోక్షముఘటియించుమార్గంబు * అన్నసాలగ్రామమర్చించుని
న్నుఁ। గన్నునాకన్నులుగడుఁ జల్లనయ్యె * ననఘ సాలగ్రామహారియాహారికి।
ఘనుఁడనౌనీకు నెక్కుడిదిభేదంబు * పట్టఁబట్టఁగఁబారు ప్రబలేంద్రియములఁ। బట్టి
వాంఛలకెల్లఁబట్టైనయట్టి * తద్విషయములఁబోదరమిదుర్మోహ। ముద్వేలదుః
ఖంబులొదవించు ఘోర * సంసారవాసనల్పడలింప కేల। హంసవాహనగురున
ర్చింపఁగలుగు * సతులుసుతుల్విత్తులున్సత్పదార్థములు। ప్రతిపదదుఃఖానుబంధంబుల
నుచు * మతిరోసిమాన్యులేమఱక శ్రీయువతి। పతిభక్తిముక్తిసంపాదించుకొం
డ్రు * కనుఁగొనజగముదీర్ఘస్వప్నమనియుఁ। గనఁబడునవియెల్లఁ గల్లలేయని
యుఁ * బనిఁబూనిసంసారబంధంబులుడిపి। కొనినినుబోఁటులుకొలుతురచ్యుతుని *
నేదియునిజముగాదిదృశ్యమెల్ల। నాదేవదేవుమాయావిభ్రమంబు * గల్లకువల
చిలోకముప్రవర్తిల్లుఁ। దెల్లంబుగాదీనిఁదెలియుసుజ్ఞాని * దెలిసివివేకపుదృష్టివి
రక్తిఁ। గలసిచిదానందగతిలభించుటకుఁ * బరమాత్ముఁడగువిష్ణుభక్తిఁబాటించు।
నెఱుకగల్గుటనీకు నెఱుఁగఁజెప్పితిని * భూరిబోధాంజనంబునమించుబుద్ధి। పేరి
దృక్కునఁగానిబెరయంగరాని * పరుషమాయావృతబ్రహ్మనిధాన। మరయుట
కొఱకుమహాత్ములౌవారు * దారుణసంసారదైన్యంబువెడల। శౌరినిగొల్చిచి
త్సౌఖ్యమందుదురు * హరిమంత్రజపరూఢిహరిపూజనేచ్ఛ। హరికీర్తనప్రీతియు

వ్రతసిద్ధికిని * బరమసాధనములు బ్రాహ్మణోత్తంస। దురితభవార్తులు దొలఁగు
నిందులను * గావున నీవును తత్కటబుద్ధివాసు । దేవసాలగ్రామము దృఢదధిపా
సుఁ * తులసీలసద్దళస్తోమంబుచేత । నెలమి మైఁబూజింపు మెననెమముక్తిఁ *

—— నారదుండు పుండరీకునకుఁ దులసీసాలగ్రామములమహిమఁ దెలుపుట. ——

ఘనకాబ్జములమానికములఁ గల్పకపు । ననలఁ బూజించిన నలిననాభునకు * నల
రమన్మానసం బలినవతులసి । దళములఁ బూజచేఁ దనరినయట్టులఁ * దులసివ
నంబెందుఁ దులకించునందుఁ । గలఁడు వెన్నుఁడతండుఁ గలిఁగినచోటఁ * గల
రుబ్రహ్మములుగలరుదిక్పతులు । గలవుజాహ్నవిముఖ్యగాఁగలనదులు * తు
లసివనంబునందును భక్తులందుఁ । జలశాయియేసంత సంబుననుండు * నా
సంతసముఁ జెందునలలక్ష్మియందు। భాసురవైకుంఠపదమునందనఘ * పట్టాభి
షేకసంపదగల్గుతులసి। చెట్టువేళ్లకునీళ్లు చిలికించినంతఁ * దులసిక్రిందటినీటితుం
పురులొల్కఁ గలదవభృథమాడఁగలపుణ్యఫలము * తులసిమృత్తిక నెన్నుదుటఁ బె
ట్టుకొన్న। నలకాలరక్షోభయాదులుదొలఁగు * శ్రీతులసీనమసిప్రియఁ జెప్పరా
ని। పాతకకోటులఁ బాపఁగానోపుఁ * దులసిచెట్టిడినసాధునకుసద్వీప। జలనిధిభూ
దాన సమఫలంబొదవు * తులసీనగంబు పొందున శ్రాద్ధవిధులు । సలిపిన
నవిగయాశ్రాద్ధంబువోలుఁ * తులసీవనంబునందు జపించు నొకటి। యలవునబ
హుకోటులై కోరెలౌసఁగుఁ * దులసీవిలాసమొందుగృహాంగణంబుఁ। గలనై
నశమునుండుగనుఁగొన వెలుచుఁ * దులసికివలగొన్నఁ దూలుఁ దాపములు। తులసిఁ
గన్గొనినంతదూరమౌ లేమి * తులసిఁ బ్రోదియొనర్ప దుఃఖంబులడఁగుఁ। తులసికి
న్మ్రొగ్గిడమరటిల్లునుజలు * తులసివోషాసాంతమర్గస్థలంబు। తులసిసజ్జనగృహాస్తోక
భూషణము * తులసినిత్యోత్సవానులకు నాస్పదము। తులసి మోత్తుపు నెలంతుకతో
పునీడ * గంగాకళింపజాగౌతిమిగాముఖత । రంగిణీమణులదీర్ఘములౌపుఫలము *
ప్రాపించుఁ దులసిపత్రంబులు దేవ । తాపూజకై కోయుధన్యునకెందుఁ * దులసి
వెన్నులతాపితులపురాదిపి। గలమ్రానిపువ్వులకమ్మ నెత్తావిః యామంజరులచే
తనర్చించువారి । కేమిగోరిననిచ్చునిందిరావిభుఁడు * అసితులసీవనోద్యన్మహా
త్మ్యంబు। వినుతించిసురమౌని వెండియుఁ బలికె * దానసత్యవ్రతతతులచేదగిలి।
యూనినవ్రతిదివసోపవాసములఁ * గృస్సియుఘనతపఃక్రూరాగ్నిశిఖల। డస్సియు
సవనకాండపు నేమములను * గ్రాగియుఁ దీర్ఘయాత్రాప్రవాసముల । మ్రాఁగి
యుజనులు సేరరునిష్కళంక * పరమవైష్ణవదివ్యభవనంబువిష్ణు। చరణపంకజయు
గార్చకులనుబోలి * ప్రతిమామనశ్చిత్రభానుదినాధి। పతిబింబమేఘపుష్పనభోం
తరములఁ * గొందఱుత్తములుమొకుందుభావింతు। రందుఁ గొందఱుపుణ్యులనఘ
నీవలెనె * దివ్యసాలగ్రామ దేదీప్యమాను । నవ్యయుఁ బూజింతు రమ్మ తేఱ్ఱులగు
చు * నేమిటియందునయ్యంధిరాయువతి। కామిసాలగ్రామగర్భంబునందుఁ * ఖ్యా

జితుండై భక్తిముక్తులొసంగు। నాజాడ శుభమియ్యఁ డందురు బుధులు* ఉగ్రా
ఘతిమిరసూర్యోదయంబత్యుదగ్రదుఃఖాటవీదావాగ్నికీల* వ్యగ్రదుర్మోహామ
హోగ్రహాపన్న। గగ్రస్తరక్షణాగరుడరూపంబు* అగ్రసాలగ్రామహరిపూజన
ముక్తి। యాగ్రగణ్యముభూసురాగ్రణివినవె* కేవలోత్తమవజ్రకీటప్రకల్పి।
తా వేలచక్రఛటాకీర్ణపుణ్య* సుప్రసన్నముకుందశుభమూర్తియుక్త। దీప్రసాల
గ్రామదేవతార్చనము* దొరకదు కపటచిత్తులకహంకార। పరులకు విశ్వాసభావ
శూన్యులకుఁ* బూనిసాలగ్రామపూజయొనర్చు। వానిపితృశ్రేణి వైకుంఠమున
కుఁ* జను దండధరునివాసమున దుఃఖాబ్ధి। మునుఁగుచుండిన నైన ముదమందితుదను.
ననికారి గాకున్న నఘవంతుఁడైన। నధిక మోహాంధకారాంధతఁగన్న* యేజనుఁ
డైనను నీదివ్యశిలను। బూజచేసినవాఁడె పూజ్యతముండు* రుచిరసాలగ్రామరూ
ఢమందిరము। వచియింపఁబ్రత్యక్షవైకుంఠపదము * దెలియసాలగ్రామదేవతో
త్సవము। సలలితత్రిభువనసామ్రాజ్యకరము* పొరయుసాలగ్రామపూజనానిష్ఠ।
నిరవధికబ్రహ్మనిర్వాణసుఖము* దివ్యసాలగ్రామతీర్థంబు సకల। సేవ్యంబు కిల్బి
షశ్రేణిహరంబు * ఇదియెఱింగియుఁ జువ్వెయెప్పుఁడు తత్పూజ। ముద మొప్పఁ జే
యనొప్పమరు పాషండ* కుమతశూద్రమ్లేచ్ఛకులజులు దక్క। సమధికకులజులో
సజ్జనప్రవర* యరయనేయన్వాయము వారలైన। హరినామకీర్తనకర్హులే సు
మ్మ* పూజసేయక తనుఁ బొగడిననైన। నాజనార్దనుఁడిచ్చు నఖిలసంపదలు* అ
చ్యుతస్తోత్రనౌకారూఢులైన। రుచ్యాత్ములసుఁగాక రోగభూయిష్ఠ * దుస్తరసం
సారమహాభృతాంభోధి। నిస్తరింపఁగఁ గూడు నేయన్యులకును * గలుషసంసారచ
క్రము విష్ణుమాయ। గలిగినదినిజంబుగాదనికనుము* హరిమహామాయాపరాయ
త్తవృత్తిఁ। బొరయుధర్మంబల్పభోగప్రదంబు * మఱచి నట్లఖిలధర్మంబులు మాని।
హరినాశ్రయించుట యపవర్గకరము * ఈయర్థ మెదనుంచి యెల్లకాలంబు। సే
యుము హరిపూజ శ్రేయమబ్బెడిని* యనుచు ననేకరహస్యమార్గములు। వినుపిం
చియాధర్మవిదుని వీడుకొని* యేగెనీతనయుఁడెందేనియు వేడ్క। నాగుణనిధి తద
నంతరంబునను * జిత్తాబ్జమునదయాశ్రీదళుకొత్త। నత్తపోధనచంద్రుఁడాడిన
యట్టి* మాటలు వేదప్రమాణంబులనుచుఁ। బాటించి మదిమనుపటికంబెభక్తి* ది
నదినము ప్రవర్థిలఁ దత్పరత్వ। మునను సాలగ్రామపూజ సేయుచును* హరిమం
త్రపరతంత్రుఁడై జపించుచును। హరి నేస్మరించుచు ననుకూలశీల* కులపాలికామ
ణిఁగూడి లౌకికము। దెలిసి కులోచితస్థితియు నేమఱక* యనుపమధర్మముల్ హరికి
ర్పణముగ। నొనరించికొనుచు లోకోత్తరవృత్తిఁ* దక్క కమెలఁగుచుఁదనచర్యవి
డక। వొక్క నాఁడాత్మలో నూహించె నిటుల* నారదసంయమినాథుఁడచ్యుతుని।
దారపూజారీతిఁ దద్గుణస్తవము * నతనిసంస్మరణచర్యయును దన్మంత్ర। తతజప
క్రియయు విద్యారహస్యములు* మొదలైనయవి ప్రియంబున నాకుఁ దెల్పి। హృద

యరంజనమాచరించెదఁ దత్కారణ* నతికృతార్థతఁ గంటి నాత్మీయజన్మ। శతపుణ్య
సంస్కారసంపదలింక। వర్ణనకెక్కఁబో వసుధాస్థలమునఁ* గర్ణోత్సవంబులౌఘ
నునివాక్యములు* యిస్సిరో సంసారమిది హేయకరము। లెస్సయదీనఁ జలింపదేమ
నము* కోరినముక్తి సేకూరు నేతుదను। సారమైతోఁచును సంకల్పగతుల* హాని
యుఁగాక యింతైన మేల్గలదె। గాన పెద్దలుదీనిఁ గైకొన రెపుడు* ఆముని సైతమీ
యఖిలప్రపంచ। మేమియు సతముగాదింతయు విష్ణు* మాయామయంబ నేమదిఁ
జూడఁ జూడ। నాయన చెప్పిన యటుల నయ్యోడిని* దబ్బరమమత చేఁదగిలి నిక్కము
ని। యుబ్బి పదార్థంబు లూహించుఁడలఁ(ఫు)* విడువఁ జాలమి గదా వెకిలియైబుద్ధి। చె
డు విషయాగ్నులఁ జీకాకుఁ బొందె* యని కొంత పరమార్థ మాత్మఁ దగ్గించి। యను
వేది విష్ణుమాయా విభ్రమమున* నలవిచారము నిశ్చయముగ నెమ్మదిని। నిలుపుకో
లేక సందేహించి మఱల* బలువైన దృశ్యప్రపంచమంతయును। గలయ విలోకించి
కడు నిక్కముగను* ఆలుబిడ్డలు నింట్లు నర్థముల్లులవి। శౌలధర్మాశ్రమాచారపద్ధతు
లు* కమలసంభవుని చేఁగలిగి నానావిధముల కాలముకర్మతంత్రంబులిటుల* న
డువఁగా దీని వైష్ణవమాయవలనఁ। బొడమినదని యెట్లు బొంకుగా నెంతు* నంమల
కొక్కదృష్టాంతంబు వలదె। డెందంబున కుసంఘటిలవికాసంబు* యీమహీయీ
తోయమీవీతిహోత్ర। మీమరుత్తీ చదలీ చంద్ర రవులు* ఈజంతుసంతానమీ
కాలగతులు। నీజాడ తథ్యమైయింత యొప్పఁగను* ఇన్ని దృష్టాంతంబులేను జ్జగించి।
వెన్నని మాయఁగా వీక్షింతు నెటుల* నీతథ్యమిథ్యాద్వయినిఁ జూచి యొకటి। యే
తెఱంగున నిశ్చయింపఁగా నేర్తు* నయిన నానాదికి దృష్టాంతమాదాఁక। గీనిఖిలము
పంకజేక్షణు మాయ* నన జాల భావింతు నబ్జజుసృష్టి। యని వేయుమాఁటలనాడుకో
నేల* ఈయాలు నీయిండ్లు నీపుత్రనిచయ। మీయర్థ మీకులమీకర్మగతులు* నీరీతి
నుండఁగా నిది గాక యొకటి। వేరె సంసారంబు విస్తరిల్లినను* ఇంతయు హరిమా
య యేయన వచ్చు। నంతరంగంబునననివితర్కించి* ధీనిధియతఁడు సందేహడోలా
య। మానమానసుఁడయి మఱలనారదముని* సారసత్త్యోపదేశమున విశ్వంబు। శౌ
రిమాయాసముజ్జాతమటంచు* విని నచందంబున వీక్షింపదలఁచి। యనుదినంబును
మాదిహరి వాసుదేవ* నారాయణముకుందనలినపత్రాక్ష। శ్రీరమారమణనీ సే
వకునన్ను* మన్నించి భవదీయమాయఁ గాన్పించి। యున్న సందేహంబులుడుప
వేయనుచుఁ* దగుభక్తి వేఁడుచుఁ దననిత్యవిధులు। దిగవిడువక ప్రవర్తిలుచుండి

——— పుండరీకుండు విష్ణుమాయం దగిలిపోయ దానిఁ జూచి మోహించుట. ———

యంతఁ* బితృదినంబే తేరఁ బ్రియముతో ద్విజుల। తతనయాఢ్యుల నిమంత్రణ
ముఁగావించి* తన పత్ని సావిత్రి తానంబుసేసి। తనరుచుఁ బాకయత్నము సేయు
చుండ* వలయు పదార్థముల్వడిఁ దెచ్చియుద్ది। యలయక మధ్యాహ్నమగు సమయ
మున* నదికేగి స్నానమొనర్చి నేమమునఁ। బదిలుఁడై భాస్కరోపాస్తిఁ గావిం

చి* సముచితకృత్యముల్సమరొప్పఁదీర్చి। విమలసైకతభూమి వేడ్కవహించి* యావిష్ణునామమంత్రయంబుజపించి। భావవీథిమధాబ్ధిపర్యంకమందు * చందన మందారసదృశశరీరు।మందస్మితోదారుమాయావిహారుఁ*గందర్పకోటిశృంగారవిస్ఫూర్తి।నిందిరాలంకారు నెలమినూహించి * మఱలసందేహంబుమాన్పెడుకోఱకు। స్మరియించుచున్నయాసమయంబునందు*హరిమాయకలవోలియతనిలోఁజెంది। పరవశుఁగావించెఁబద్మజవింటె* అన్నవట్టినగతినటనిద్రభోవు।నున్నకై వడిమూర్ఛయొదవినపగిదిఁ* గన్నులుముకుళించిగాటమౌనిష్ఠ। నన్నియింద్రియవృత్తులాత్మతోనడఁచి*యలరియుఁబరవశుండయ్యెనమ్మాయ। యలవుఁబ్రస్తుతిసేయనలవియోనానకుఁ*బ్రాణివుట్టఁగదొంటిభవముజ్ఞానంబు।మానిచివిపరీతమతిఁగల్గఁజేయు*నహితోయిమాయయియాయనువునసితని।సహజప్రకృతివేరెచందంబుసేసె* విగతవిజ్ఞానుఁడై విప్రుఁడీదారి।నగధారిమాయమిన్నకయున్నయఘుడు * అలపిల్లుని మోహనాంధకారంబు। కలికిరూపమువూనికదిసెనోయనఁగ * సరిలేనిసునుసింధుచాయలపెళుకు।నురునినీలోత్పలమార్గణంబనఁగ*భవ్యవిలాససంపదమించునతను।దివ్యశృంగారాధిదేవతయనఁగ*భువనంబుభ్రమయింపఁబుష్పాస్త్రిడిడిన। ప్రవిమలహరినీలపాంచాలియనఁగఁ* దళుకుకన్నులదిశిత్తరపుచన్నులది। మొలకపాయముదిడాల్మించుకాయముది* తళుకుచెక్కులదిచొక్కటపుబెక్కులది। చిలుకపల్కులది మేల్చిలుకుపుక్కులది*బోయగుబ్బెతయోగ్రుభోరననెమట।నాయుత్తమునిచిత్తములరఁగాన్పించె* గానుపించినదానిగబ్బిపాలిండ్లు।దానిముద్దుమొగంబుదానిలేనగవు* దానియొయ్యారంబుదానిపెన్దొడలు।దానిగొప్పపిఱుందుదానినెన్నడలు* కళపళపాటుతోఁగనుఁగొనసాఁగెఁ। దెలివితేకమ్మహిదేవతాకులుఁడు* కరముమీటగుపచ్చగాజులనొప్పు।కరములసంకుటుంగరములు మెఱయ * గురువిందపరుములుకులుకుసిబ్బెంపు।మెఱుఁగుచన్గుబ్బలమీఁదరాణింప* ధవళతాళపలాశతాటంకరుచులఁ।దవులుచెక్కులనవ్వుతళతళలీన*గొనబుకురుల్గొప్పుఁగూడకకప్పు। కొనినవెన్నుదుటజేగురుబొట్టువెలయ*సన్నంపుటొల్లియసగమొప్పగట్టి। యున్నదిముసుగిడియొయ్యారముననుఁ*గంచుమెట్టెలు మ్రోయఁగావచ్చుదానిఁ। గాంచినఁగరఁగఁడేకాయఙుండైన *నావిలాసినిమోహనాకారలలిత। హావభావవిలాసయానోన్నతులు*గదిసితాలిమిమానికనుఁగొన్నవాని।హృదయమాందోళింపకేటకినిలుచు*నటువలె మ్రోలఁబ్రత్యక్షమైయున్న।కుటిలకుంతలభోయగుబ్బెతమిన్న* మానినీమదనసామ్రాజ్యైకలక్ష్మిఁ। బోనిదానిమెఱుంగుబోఁడినీక్షించి*యాజవ్వనపుకల్మికానక్తుఁడయ్యె।నోజమాలిద్విజన్ముఁడోయబ్జగర్భ*కోమిరెప్రాయపుముద్దుగుమ్మనేకాంత।సమయంబుననుగన్నజనుడెవ్వఁడైనఁ*బూనునోక్షులశీలములనులక్షాఖ।మానముల్దలఁచునోమదిధైర్యమిడునో* వలరాజుబారిచేవలనేదిచొక్కి

యలదానికౌఁగిఁటనలముకొన్నాక* యాంబిత్తరపుచూపులాతేటచెక్కు। లాబిగి
చనుగుబ్బలాయారజములు* నామందహాసంబులావిలాసంబు।లామదనోన్ముఖ
వ్యాపారములును*మరు రాజ్యకళలట్లుమార్మలయఁగను।బొరిఁబొరిఁదిలకించిపు
లకించెనతఁడు* అదిచక్రధరునిమాయాకృత్యమనుచు। నెదనెంచలేకపోయినఁ
బోయెఁగాక*తానుపొరుఁడబోయదానిసంయోగ।మానేయేమిటికిదియనియం
చవలదె*మదిభ్రమసినచోటమర్యాదతాల్మి।సదమలజ్ఞానంబుసన్నమాఁగాక*
యారీతిమోహించియలపుండరీక। ధారుణీనిర్జరోత్తముఁడాత్మలోన*నెక్కడ
నుండునోయాటెక్కులాడి।యిక్కడికొంటిగానేలవచ్చినదో*యీమార్గమున
నేడకేనిఁబోఁగలదో।యేమైనఁబనిగలిగియిందువత్తిలునో*యీకుల్కులాడియిం
దేనిల్చెనేని। నాకోర్కులుఫలించునానయింకేల* యెవ్వఁడుభ్రమయఁడీయిభ
రాజగమన।జవ్వనంబువిలాససంపదల్గనిన*దీనిచన్గొండలేదిక్కుఁగాఁజేరి। మాన
సభవుఁడనుమాటుమాయబోయ।కనుబొమదీనిసింగాణిక్రొవ్వాడి*నునుచూపు
తూఁపులునాటాల్లుదొడిగి।తోడిఁబడఁబాంధులఁదూలించకున్నె।యడియాసలే
లయీయలివేణిఁజేరి* మాటాడుదునటంచుమనసునమించు।గాటంపుమమతలఁ
గలఁగుచున్నెడను*అచ్చంచలాక్షియునల్లనఁగదియ। వచ్చియాభూసురవరుపం
చబాణుఁ* జూచిమేలెంచిఁగింపుసొగసుచూపులను। జూచినఁజూపులుసోఁకినమా
త్ర*మదివికారముఁగాంచెమైచెమ్మరించె।గుదిగొనివలపుకోర్కులుసందడించె*
నుమటుజవ్వనమునను బ్బునిబ్బరపు।కొదమగుబ్బలముద్దుగుమ్మయొంటిగను*అగ
పడిపైకొనునాసఁజూపినను।దగవేదియెవ్వఁడుధైర్యంబునిలుపు* నెవ్వనిఁబైకొ
నదేకాంతమైన।జవ్వనప్రాయంబుఁజక్కదనంబు * గలస్త్రీపురుషులొంటిఁగ
దిసినచోట।వలరాయఁడేటికివదలుబింకంబు*మకరాంకశరభిన్నమతులౌటనిట్టు
ల।నొకరొకరితలంపులాదవుమోహములఁ*గామకళాశంకఁగనితత్తరిలఁగ।నా
మోహనాంగియాయనమదిఁదెలిసి * కొననెంచిమునమునఁ గొండొకతాల్మి
యునిచికట్టెమటసిగ్గొలయుకందుదల*సొలపుచూపులనిగుడ్చుచుఁజనుకట్టు ।దె
లియఁబయ్యెదఁగొంతదిగజార్చుకొనుచుఁ * జెనసియున్నదిఁగాళ్లచేతులుగడిగి।
కొనియొక్కకెందమ్మిఁగొబ్బునఁదిగిచి।యందలిపుప్పొడియందందఁజిందు*నందంబు
గాఁగేలనలరిత్రిప్పుచును।అధిగతమధురమోహారథాంగమిథున*నిధువనక్రీడలు
నెమ్మిఁగన్గొనుచు।జలకరీంద్రములుహస్తములెత్తిచాఁచ*బలుసుళ్లఁజొరఁబారు
భావంబుఁజూచి*ముసిముసినగవుతోమోమువంచుచును।మనలుచునాసక్తిమ్మఁ
గఁబెడమఱలి*తిలకించుచున్ననత్తెలిగంటిచూనసుఁ।దెలిసిమనోజాండదివరీక్షపెరిం
ప*జపముసాలించియాచమనంబుసేయు।నెవమున లేచియన్నెలఁతుకదాపుఁపుం
డరీకుఁడుమోహమునుదత్తరంబు।మెండుకొనంగనర్మిలినిట్టులనియె*యెవ్వరిదా
నవేయిగురాకుబోఁడి।యివ్వనంబునకొంటనేలవచ్చితివి*యొక్కడకేఁగెదవేతో

డు లేక।మొక్కఁడ తావునీ కేజాతినీది* పరిణయంబైన దేపడుచయి తేఁచ్చెఁ।దిరిగెద
వేమినీ తెలఁగెలుంగింపు*తనుమాధ్యనీచక్కఁదనముఁగన్గొన్నఁ।గనుపండువయ్యె
నిక్కముతాన్మికటిగె*దలిరాకుబాఁకుకైఁదాల్చివింకమున।వలరాయఁడిదెపరు
వుల్లద్రొక్కెఁడిని* నాతినినానననాననమింతవంచి।యావన్నెలాడిపోయగపులే
నగవు*వాతెఱకొక వింతవన్నెఁబుట్టింపఁ।జేతికందినపంటిచెలువునఁజేరి*పలుకు
పలుక్కనసుఁగప్రపుపలుక్క లొలుక।నెలుఁగురాల్పడనొయ్యనిట్లనిపలికె* ధరణీ
సురోత్తమ తాఁబోయపడుచఁ।బెరిగితిగోమునఁబెండ్లి లేదింక*తలిదండ్రులునా
రుతడవులవార।బలమేటిదరిపళ్లివస్పియింతు మెపుడుఁ* దద్దయుముదిసినతల్లిదం
డ్రులను।బుద్ధిలోఁదయఁబూనిపోషింపఁగలిగి* నన్నులాలనసేయునై ఘృణి నేర్చి।
యున్ననాథునిగానియొల్లనటంచుఁ* దలఁతుజిత్తమున నేఁదలఁచినయట్టి।చెలు
వుండు లేమినచ్చెలువునియాస * దిగఁద్రొవియిటులవర్తిలుచున్నదాన।జగతీసు
రేంద్రయీజవ్వనంబిఁకను * జెనఁటయానరునిపాల్సేయఁగాఁజాల।మానసువ
చ్చనునీవుమగఁడవై తేని* నారూఢియావనంబనఘయిన్నాళ్లు। భారమైతోఁచ
దుభావంబునకును*నీరూపసంపదల్నేఁడుఁగన్గొనఁగ।భారమైతోఁచెదబ్బరమాఁ
టగాము*యొన్నఁడుమున్న నే నెవ్వానిమీఁదఁ।గన్నానకుండుముఁగామఁడు నేఁ
డు* గన్నానఁజేసెనిక్కఁరణినీమీఁద।నెన్నఁగానాభాగ్యమెటులనున్నదియొ*
మగువగోరినయట్టిమగఁడు సేకురుట।మగఁడుగోరినయట్టిమగువ సేకురుట* పర
మభాగ్యముగాదెబ్రాహ్మణప్రవర*మఱుఁగుఁబెట్టక నామనసుఁదెల్పితిని।యె
ట్టిదొనీచిత్తమెఱుఁగలేనయినను* గట్టిగానిదిదక్కెఁగదతనకనుచుఁ। బొలివోనిజవ్వ
నంబునఁగన్నుపండు*గలుపేయుదానిచక్కఁదనంబుటెక్కు *నోరూరఁజేయుచు
నూల్కొన్నచంద్రి।కారసపూరంబుకలువరారాతిఁ*గరఁగించుకరణినొక్కటఁద
నమనముఁ।గఱచిరాగరసంబుఁగడలుకొల్పగను* అనురాగరసమగ్నుఁడై యా
ద్విజుండు।తనలోననిట్లనితలఁచెన వ్వేళఁ * గటకటాయింతచక్కని టెక్కులా
డిఁ।బటుతరకులమునఁబ్రభవింపనీక * వెక్కఁలువిధిసద్వివేకపాకములు।దక్క
మేటికిబోయదానిగాఁజేసెఁ* జక్కదనంబునసరిలేనివారి।కొక్కటఁగల్పించు
నొకకళంకంబు* శృంగారమూర్తియైచెలువొందుమారుని।నంగహీనునిఁజేయఁ
డాఘేరఁదప్పి * వాసనలేనిసువర్ణంబుదీని।యీసోయగముజాతిహీనతఁజేసి*
భాసురచంద్రబింబముకాంతిడంబుఁ। గాసిఁబొందింపదేకందుగాన్పించి*యిన్ని
విచారంబులిఁక నేడకెక్కఁ।గన్నులవిలుకాఁడుగ్రాఁచెదైర్యంబు* నాదరువుడి
గినాయాత్మయీయబల।మీఁదవ్రాలినదిబల్మినిదియరాక* యీచేరికైనప్పుడే
యిష్మిటారి।నేచాయకరుగనీ కెలయించియుచిత* రతితంత్రములఁదేల్చిరతిరాజ
రాజ్యాపతినై సుఖంబునబ్రహ్మమందెదను* అనినిశ్చయించికామాతిరేకమున।
జనియించునున్మాదసరణిఁబ్రాపించు* లజ్జాభిమానకులప్రతిష్ఠాదు।లుజ్జగించిపు.

పుండరీకుఁడు పుళిందస్త్రీని గూడి నందున దుర్భిక్షముఁ గలుగుట.

ళిందయువతికిట్లనియె* నోవన్నెలాఁడి నీయుచితవాక్కులను। నీవిధంబంతయు నే
నెఱింగితిని*నీవిలాసంబులు నీవినయంబు। నీవగల్గనుఁగొన్న నిజధర్మమడఁచి*భా
వజుండనురాగపదమున నిలిపె । నీవంటి సద్గుణనిధిఁ జారురూప* లలితయౌవనక
ళాలక్షణవతిని । గలసి వినోదింపఁ గలిగె నాపూర్వ * జననపుణ్యవిశేషసంపద
యెంత।యనియెంతు నాచిత్తమలర దేనీవు* ప్రేయసివై నఁగిల్బిషదైవఘటన।బో
యకులంబునఁ బుట్టిన నేమి*నీమాటజవదాట నీమదిలోన। నేమెలంగెద నీకు నింపై
నపనులె* గావించువాఁడ నిక్కముగ నిందుముఖ । భావజస్మృతి సాక్షి పద్మాయతా
క్షి*నామాట నెఱనమ్మి నన్ను మన్నించి। మోము మోమునఁ జేర్చి మోవి తేనియల*
బడలికఁ దీర్చి నీబలువుసిబ్బెంపు।గడుసు గుబ్బలురంబుఁ గదియహత్తించి*చనువుతో
వలపు ముచ్చటలెఱింగించి। మనసిజ ప్రాజ్యసామ్రాజ్యమేలించి*రంజిల్లఁ జేయ
వేరవిసుతాతీర। మంజులఘనకుంజవాటినో బోఁటి*యనియనుమానింపక క్షణమా
త్రమధ్య। మనసు రానోడఁ బాటుమాటాడియపుడు * పచ్చవిల్తుని తీవ్రబాణపా
తమున। హెచ్చువేదన సహియింపఁగా లేక*పైత్రుక శ్రద్ధలు పాడుఁగావించి।జా
తిధర్మంబులు చప్పఁగానెంచి* హరికీర్తనాసక్తియడుగుఁ బట్టించి। గురుమంత్ర
జపము గగ్గులకాడుఁ జేసి* తులసీవన ప్రీతి ముదారోనర్చి। పాలుచు సాలగ్రామ
పూజవోకార్చి * విధినిషేధంబులు విడిచి సాత్వికము। వృథవుచ్చి శాంతి వివేకము
ల్జార్చి*తనుపురుషుమ్మనబోయతను బిట్టుగదిసి। కనుకనితమకించి కౌఁగిటఁ జేర్చి*
వనితజవ్వనమెంచి నంశంబు మఱచె।తన పేరు మఱచె బిత్తరిఁ గౌఁగలించె*దరహా
సరతి కేళిఁ దగిలిన నేమి। మఱచునో తెలియఁడమ్మహీసురోత్తముఁడు*ఇదియేమి
యాశ్చర్యమిలను సామాన్య।మదిఁ గ్రోలియే మేను మఱచు మానవుఁడు*మది రేక్ష
ణానూనమహితవిలాస।మదిరారసముఁ గ్రోలి మఱువఁడే తన్ను. నిటుల మోహిం
చియయ్యలనాగ నతఁడు।దటుకునఁ గౌఁగిటఁ దమి నప్పళింపఁ* బులకలు మొలకలై
పొడమె నెమ్మేన।గలితరాగములోనఁ గాల్వలై పారెఁ*గౌఁగిలి వదలకఁ గడు ప్ర
యత్నమున।సవిధపుష్పిత నికుంజ క్రోడమునకు*దానిఁ దారిచి సురతక్రీడఁ దేల్చి।
యానందవార్ధినోలాడుచు జోడు* బాయకఁ గవఁ గూడి బలియు ముచ్చటలు। నా
యింతి గృహమునకరిగి తదీయ*జననీజనకులను సమ్మతి గాంచి।యనురక్తి జనియింప
నత్తమామలను*నల్లుండ వచ్చితినని పేరుఁ జెప్పి।యుల్లాసమున జోహారొనరించి వా
రి * దీవనఁ బడసి యంతో కృతకృత్య। భావంబు వహియించి బ్రాహ్మ్యంబుడించి*
యాయింటి కెల్లఁ దానధిపతియగుచు। బోయకాఁపురము సల్పుచు వేరు లేక*యల్ల
పల్లవపాణియౌవనంబెల్లఁ గొల్లలాఁడుచు నంతఁ గొన్నినాళ్లకును*గోడుకనా
క్షని నొక్క కూఁతురిఁ గనియెఁ।గడువశక్యమెరమాకమాను నిమాయ*నాయాలు నా
బిడ్డలా భవనంబు।లా యర్థమా కులంబా జీవనంబు. వే రెసంస్కారమై వెలసె మన్న

తఁ దుఃఖోద్విగ్నయట్టిలాగున సౌజమగుచు * నల్పసంసృతివిషయసుఖాసుఖభోగ। మ
ల్పుఁడు గాంక్షించి హైన్యంబు నొందు * వైరాగ్యమహిమఁ గేవలచిదానంద। వా
రాశిఁ దేలుచు వరలు సజ్జనుఁడు * దుర్విషయవికారదోషముయార్ణ। చౌర్యాగ్నిత
ప్తఖలకల్పము ముక్తి * సర్వోన్నతజ్ఞానసౌధాగ్రవాస। నిర్వాహకులకుఁ గానియథా
ర్థమనఘ * యీరీతిమాయాసమిద్ధసంసార। భారంబు దాల్చి యాబ్రాహ్మణుండ
ల్పు * భోగంబులనుభవించుచు సద్వివేక। మూగడంబుగనున్న నద్దేశమునను * పవలా
ర్ద్రి ఖూనెఁ బ్రాక్పశ్చిమములను। గవిగురుల్పస సప్తకమున వర్తిలిరి * ధూమకేతువు
వోఁ గాఁ గార్పునశుక్ర। సోముపుత్రు లనడిచో సూర్యుఁడుండె * మునుకొని శని మీ
నమున వక్రవృత్తిఁ। గనెభాను భార్గవాగ్రసుఁడయ్యెఁ గుజుఁడు * అతిచారగతిఁ జెం
దెన మరలోకాధి। పతిమంత్రి శశిరక్తపరివేషమొందెఁ * జంచలల్పాంద్రికాఛాయ
లమిరచె। ముంచి ప్రాతఃకాలముల మంచు గురిసె * రాత్రిరినభము తారలఁ బ్రకాశిం
చె। నాతతిమర్త్యకు మాపిర్భవింప * హరుని చిచ్చరకంటి హరుపు నచండ। కిరుఁడుని
ష్పాలుభయంకరలీలఁ గురిసె * నాఁడాఁడను గ్రదవాగ్నులవలన। మాడిసీ జయ్యోసము
స్ఫోటవులును * గండభేరుండాదిఘనపక్షిశ్రేణు। లుండెమెండుకొని గ్రామోప
కంఠములఁ * బలు తెవుళ్లులు జీవపటలి వేధించె ఖలనృపాలురతుల్లక క్రియల్మించెఁ *
గలవారిఁ గని దండుగలు వెట్టె నృపుఁడు। బలువయ్యె సీమ లోబంమపట్టులును * గోల
ఁకులు బావులుఁ గూపమ్ములింకెఁ జలములతడియుఁ దీసెను దరంగిణులు * నయ్యనావృ
ష్టికెయ్యవి చెప్పనేల। అయ్యవార్ధియుఁ జింకునన్నట్టులుండెఁ గోఁ బగాక వేరెండి కొ
నమాడి సొరిగి। వరలు పెంధూళిరాజై వసుమతిఁ గలసె * నదనునఁ బడనేడియావనా
శంబు। మొనలైన సస్యముల్మొదలంటఁ జెడియె * ఫలపుష్పకిసలయప్రచయంబులు
డిగెఁ। జెలువేది నీరింకి చెట్లు నశించె * మాడిబీఁటలు వారిమహారసంబఱిగెఁ। మూడిం
దుపలు గ్రాఁగి తూలితీలయ్యెఁ * గావిరిపొగలు దిక్తటి నిండె నెండ। మావులతో
మింటమంటలు గ్రమ్మె * ధనికులగృహములఁ దాఁచిన మూలఁ। ధనమెత్తు కెత్తును
ధాన్యముల్గానఁగ * సమసి వారును పేదసాదలఁ గలసి। రమితధాన్యగృహాచ్ఛా
యముశూన్యనయ్యె * మరితమలీమసదుష్టదేహంబు। భరితరోషకఠోరపటుదం
ష్ట్రికలును * పరిభయజిహ్వాయుబంధురవదన। రవమహాసింహనాదంబులునవమ
దు * పరనిశాతకృపాణిఁ దాల్చి దారిద్ర్య। ఖరనిశాచరిజనౌఘముఁ గసిమసఁగె *
వెండియు నయ్యనావృష్టిదోషంబ। కాండకాండాత్యయకాలంబుఁ బోల * జనము
గలంగె రాజనముమలంగె। దినసరిపరియయ్యెఁ దీరెసంభావ * పొలుపుగై కొనకక
ష్టరబోగి వ్రేఁగె। బలుగుత్తికడు మెత్తఁబడి మొత్తముడిఁగె * బాగుజెందక నెల్లి
ప్రాసంకుక్రుంగె। టీఁగెకాంబోదివావిరివంకెడొంకె * మెట్టజీలుఁగు మేలు మెట్ట
పొలయ్యెఁ। గట్టెఁడ కావరకావరంబుడఁగె * సత్తైనంగ బెడంగ సత్తయ్యె బుడమ।
నేత్రిమిత్తిని మాడు జొన్న గో మెడసె * వెతపడఁ బుడిపోయె వెరగయ్యె వరగ। యు

లువచెల్వొందఁబెసరుసురువెల్విరిసె*యవలచెల్వొమ్ముమ్రుందెనసుమనువాతికైన
విన్నపెల్లవిసెసువ్వందంబుడిందె*మినుములుమిన్నుమునింగెమేల్గ్గందెకంది। ప్రతి*
సొంపుజుణింగెసమసెబొబ్బరలు*నిగుడుగోధూమంబునిర్ధూమమయ్యెగగనసూ
నములయ్యెఁగందమూలములు*చెఱకులుగిఱకలైచెడెనాఁకుతోఁటలోఁదిగెదబూ
గితరుయూథములణ్ణిగిలె*బదరికాహింతాళపనసరసాల।కదళితాలకపిత్థఖర్జూ
రముఖ్య*ఫలపాదపంబులేపట్ల లేవయ్యెఁ।మలకింపఁగలదోసతోఁటలుమ్రగ్గె*గు
మ్మడిసొట్లచిక్కుడుబీరపెండ్లి।గుమ్మడిమొదలైనకూరగాయలును*మాయమగు
సుగనఁబడవయ్యెనెందుఁ।గంపచాములపేళ్లుగల్లలైపోయెఁ*బుచ్చలెచ్చెనువంగ
పొంగెల్లమ్రుంగె।బచ్చలిచెడినుల్లివసపల్లటిల్లె* దధిపయోరసఘృతతైలాదిక
ములుమధుశర్కరాపలుమాటచినట్లయ్యె*నాలీఢజఠరక్షుధాగ్నిసంతప్త। బా
లవృద్ధస్త్రీ।పరిదేవనములు*నీరుగడ్డియుఁగానరాకగృశ్సి। నీరసతరుగుల్మనివ
హావల్లికల* నమలెడుపశువితానములయంభార । వములుదిక్కులనెల్లవ్రక్క
లొనర్చె*స్వచ్ఛేహామాంబభిక్షాందేహినాస్తి।గచ్ఛగచ్ఛేతి వాక్యములెచ్చెనిం
స్ల*తగదరిద్రస్యమృతస్యచయసుచు।వగచునారుపఠించువచనముల్మించె* కొత
మొంతటివక్రగతిఁగాంచెనసుభ । యాఁగోలమతులదైన్యమువిస్తరిల్లె* కారణ
మెంచువిరక్తసాంఖ్యలజాతస్య।మరణధ్రువంబనుమాటలువెలసెఁ* గానరక్షుంతి
పుణ్యానిపురాణి।తానియద్ధ్యాత్మికితతిదైర్యమానురె*భయపయారౌద్రభీకశ్మా
న్మశానము।లైనరిసంబులకిదినానసుయ్యె*గ్రామాంతికములుకీకసమాంసచర్మ।
ధానంబులయ్యెఁగేదారంబులెల్ల*ఘూరజఃపాళికాపూర్ణంబులయ్యెఁ। బౌరా
పణంబులుప్రాణస్మృత్త* కరిహయోష్ట్రశ్వానగార్దభమహిష। నరకళేబర
ఘోషణప్రారగృధ్ర*కంకసాలావృకకాకాదిజంతు। సంతులకలకలస్వనమయంబ
య్యె*సన్నుణాంగణశ్రేణిసమయంబయ్యె।నదయమైనాసుష్యమన్యోన్యవస్తు*
పరిహరణారంభపాటవోజ్జృంభ।తరితర్జనచపేటతాడనప్రముఖ * మాసరము
మార్గమయమయ్యెమత్త। వాసనలెనసెదిగ్వలయంబుతెల్లఁ*బవలుసంధ్యలుకే
లుబహుళపిశాచ।నివహకోలాహలనిబిడంబులయ్యె* సీమాంతిమేలెల్లనివిరిబిధగ
ణి। సారస్యమంతయుఁజప్పఁగాఁబీర్చి* బోదలెడపురుషార్థములఁగాపుఁబట్టి।మ
దముమాత్సర్యంబుమట్టిమల్లాడి*వానగల్గుటకునైవారుణప్రీతి । గానొనరించు
పుష్కలమంత్రతంత్ర * జపతపోహోమనిష్ఠలువమ్మఁజేసి।నిపుణత్వయుత
శాకునికభాషణములు*కల్లలుగావించికలువర్తనల। కెల్లమదాచారమిగురించు
కొమ్మ*అజ్ఞానమునకిమ్ముగైన్యంపునెలవు । ప్రజ్ఞావిహీనతఁబచరించుతావు*వ
ర్ణసంకరతకావాసంబులోభ।దుర్నీతులకుఁబ్రాపుదుర్గతికునికి*ప్రాణినాశము
నకాస్పదమునైమించు।నాసీచకాలంబునందంతఁగన్నె*పెట్టినకలుషులుపెట్టిన
ట్లుండె।గట్టిదేవాన్నసాక్షాత్యోత్సవములు*సోహసోహం [illegible]।

రాహుత్తసుభటగర్వము వీటివోయె* రాజసౌధాంగణరమ్యతల్పీరెఁ। దేజంబుఁ జె
డిప్రవర్తిలెశిఖాభుజులు* అంగళ్లక్రయవిక్రయంబులుమానె। వెంగలితనమొ
దవెవిశేషులకును *ఆలినిమగఁడన్నయను దెసవచ్చె। బాళిగన్ని నతల్లిపగతురాల
య్యె* గురుబాంధవామలకూటమ్ముల్గాఁజీగెఁ। గలుకటివోడమె నాఁకటనింటనింట.
గ్రతువేదశాస్త్రపురాణసాహిత్య। గతులు సంగీతముల్లకపికలయ్యె * వడుఁగులు
పెండ్లిండ్లువరయాగవిధులు। గడిచెరలిక్రీడకనరయ్యెఁ బ్రజకు* హీనతఁదలఁపకె
న్గాడలమానిసి। మానిసిదినునట్టిమాలకాలమునఁ* గడుపుచిచ్చులవెచ్చికమి కెఁడ
న్నంబుఁ బడయఁజాలక దైన్యపడుచు వాచరించు* మలమలమాడిచర్మమె కానికం
డగలుగని మేనులఁ గడుసొమ్మసిలుచుఁ* బెనఁకువఁ జెడి కుండబీదలైగ్రాస। మునకుఁ బా
యము లేక మొత్తంబు గూడి* హతశేషజనులు పాడగునూళ్లు విడిచి। హితమతితోఁ చి
నయెడలకేఁగఁగను* అట్టిముట్టడితనయత్రయమును। పుట్టినకుమారుఁ రుపొడవడంగి

పుండరీకుఁడు బోయతనుఁ జూచి దుఃఖించుట.

వను* అలపిరించికులేంద్రుఁ డార్తుఁడై శబర। కులకంఠిఁ గనుఁగొని కన్నీరునించి* ప
ద్గము దైన్యంబునఁ బలికె నోయింతి। యిరువది యేండ్లయ్యె నేనిన్నుఁ గూడి* యీవర
కునుమనమిరువురమేక। భావంబుతో నెడఁబాయకుండితిమి * చెలి యింక విధియే
మి సేయనున్నదియొ। తెలియము వృద్ధులు దెగిరి గారాబు* కూఁతురు బోయె నిగ్గురు
శోకవహ్ని। చేతఁ దపింపహెచ్చెను లేమి యొకటి * యేదరి దాపు లేదిత్తాపవారి।
యేదారి నింకమీఁద నీఁదఁగాఁగల మొ* తోయి జేత్రుణ నేఁటితో నీకు నాకు। దాయ దై
వము విభేదము సేయఁదలఁచెఁ * గాఁబోలు లేకున్నఁ గడఁది దుఃఖంబు । చేబన్న
మొందిఁగృశింతుమె యింత* తరుణిరుణానుబంధముగలనాళ్లె। పఁరులదితప్పినను
ఱిమేటిమరులు* అనివిమోహాతిశయమున వాత్సల్య। మును దైన్యరసమును మును
కొనఁబలికి* ఆఁకటఁదప్పి చేనసురుసురనుచు। జీఁకాకుఁబడియున్న శిశువును జూచి*
పురపురఁ బొక్కి వాపోవునాఁడన్న। విఱుతని నెటులరక్షింతు నివ్వేళ * నేయుపా
యంబున నిల్లాలిఁ బ్రోది। సేయుదు నిచ్చోటి స్థితి యింకఁ డగదు* దీనసంబున నొం
డు దేశంబుఁ జేరు* క్షేమంబిపనియని యొదనిశ్చయించి * మఱలనబ్బోయకోమలి
మోముఁ జూచి। దెరవడక్షీణపూర్వదేశంబు లెల్ల* కఱవుకాలము లెఱుంగకయు
న్నవంద్రు। మఱియు విబహునదీమాతృకల్గాని* దివిఁజూచు దేవమాతృకలు దేవల
యము విహరింతుని నొక్క విధమాలకింపు* రమణీయతుంగభద్రాప్రవాహముల। ర
మణీకర్ణాటరాష్ట్రము చాలఁ బండు* ద్రావిడదేశముతరళోర్మిరమ్య। కావేరివారి
ముక్కారు నుబండుఁ* దైత్రిలింగమధ్యభూస్థలి కృష్ణచేత। మేలిగౌతమిచేతమిక్కిలి
పండుఁ* గాలింగమాత్స్యాదిఖండముల్భూరి। దాలసచ్ఛాల్యాలతలుచు గాఁబండు*
వెండియు నీ పినాకవృష్టి వాటలిన। దండిగా గౌతమీదరి వారిమురపుఁ* బడి వేలయా
స్యెసబండుఁ బార్శ్వములనదిగొని నభోనభస్యద్వయంబునను* పత్త్రోవఁ జూచిన నే

ప్రోద్గసలిల। సత్రజాలాజనసంభ్రమాస్పదము* పయూఁ జూచిన నెల్లభాగ్య
ములు। పోయివాటించుఁ బ్రజాళిసమ్మదమె * యేవీడుఁ జూచిన నిందిరాదేవి। తా

శ్రీపుండరీకుఁడు కళత్రపుత్రసహితంబుగ గోదావరీతీరంబున కరుగుట.

పుగా వెలయునుత్సవపరంపరలు* ఎవ్వరిఁ జూచిన హితదయామూర్తి। నివ్వటిల్లె
డుదీననిచయపోషకులె* యేసని చెప్పమ నిందుబింబాస్య। యేమేరఁ గనుఁగొన్న
నేలాలవంగ* నారికేళామ్ర పున్నాగఖర్జూర। పారిభద్రమధూకపాటలీప్ర
ముఖ* వరతరుశృంగారవనసమూహములె। కరము వేడుకగా దె గౌతమీభూమి*
యా గౌతమీతటయతనవాసంబు। భోగమోక్షములిచ్చు భూజనంబులకు* మానిని
నీపూర్వజన్మములపుణ్యముల। గానిలభింపదక్కడి నివాసంబు* ఇది మున్ను బుధుల
చే నే విన్నవాఁడ। నదియె రాయటుఁ బోదమని నిశ్చయించి* కొడుకుఁ జంకిటనిడుకొ
నిమూర్తిబోయ। పడఁతి వీఁపునఁ దడఁబడక నెక్కించి * తగ్గనిగంజిచిత్తడికగలడర।
నుగ్గంపుకుండ చే నొక్కటఁ బూని * యెక్కుడించిన విల్లు హెచ్చు పిడెంబు। పెక్కు
తూపులు నొక్కపిడికిటఁ బట్టి* యిటియఁ జుట్టినచింపి యీఁతాకుచాప। పిగిలి త్రాట
మడిచి యోపిక నెత్తి సునిచి* శవములఁ గొనుచు నిజస్థానమునకు। జవమొప్పఁ బో
శుష్కపిశాచమునఁగ* మైలయామైచాయమ్రాఁగుపడంగ। నాలోన తూధకునా
కలములఁ దినుచుఁ* గతిపయదినముల గౌతమీభూమి। కతఁ డేఁగెఁ గలుషంబులన్ని
యునడఁగ* నేఁగి నానామ్ర సమృద్ధోరుతీర। భాగతపఃక్రియాపరపుణ్యయోగి*
జాతతనుస్వేదజలహృతిప్రవణ। పూతశీతలవాతపోతవిధూత* జలజసంగకుడుం
గసంగచక్రాంగ। చలితఛటఛటచ్ఛాయావిశేష* ఘటితసద్ధామ గౌతమిఁ జూచి। ప
టుభక్తికరములు ఫాలంబుఁ జేర్చి* రంగదుత్తుంగతరంగసంఘాత। రంగపద్మకుడుం
గరమణీయమత్త* భృంగకంగజభంగపృథుకపద్దాను। షంగకాశాంగణోచ్చలకం
కణప్ర* సంగకు గౌతమీసముదారనామ। గంగకు మ్రొక్కియగ్రస్థలినిలిచి* తర
గల మొత్తముల్దళుకొత్తఁ గ్రొత్త। సురువుల తండమెంతో మెండుకొనఁగ* విలసిత
జలకణవిరళతవెలయ। బలుసుళ్లను మొసళ్లు బలసి క్రేళ్లుఁ బుక* లహరిపరంపరలకు
శకులములు। రహినెమరెక్కఁ దోరపు తెక్కలడిఁచి* కొనిలకుముకులు పైకొనిచౌ
కళింపఁ బెనుఘోషము జనింపఁ బెంపెసలారఁ* గొండలఁ దెగఁ గోసి కూలముల్ద్రో
సి। చండవేగంబునఁ జదలుతోరాసి * చను దెంచునీధాటి జగముల జనులు। గనుఁ
గొందు రెడఁబొంగ గౌతమీగంగ* యని కొనియాడుచు నప్పుణ్యనదిని। తనయజా
యాసహితముగ నాఘునుండు* తానంబుఁ గావించి పావమున్‌ క్తికిని। బాత్రమై తెడ
ల్లితత్పరిషరభవ్య* ధాత్రీసుధాధరాధరకుచంబునకు। నగ్రహారము ల్బోలియుంద
మానొక్క। యగ్రహారముఁ గాంచి యవ్వలఁ గొంత* దవ్వేఁగి యందొక్క తోరపు
క్రేనీడ। నవ్వనితామణి నాత్మజాతోడ* నెట్టిదో న్నెధరింభక్షితుఁ దేఁబూని దాని చెట్టె
నిల్పక నేఁ గెనట్టి శ్రీమగతిని* బ్రాహ్మణుండొక ధర్మపత్నిఁ జేఁబట్టి। బ్రహ్మబోధంబ

పుండరీకుడు భిక్షుఁ డైఁ బోవుట.

నుపట్టిగనరఁగ * గలఁడిందునునకుండఁగాఁదగదనుచు । నలమాయసతియుమాయా
కుమారుఁడును * అక్షణంబునమాయమైపోయిరంబు । జాతునియాజ్ఞభోషాధీశవి
ష్ణుము * మాయయ న్నైజసాలమానిచిక్కి । బోయతయనుబంధమునువీడఁగట్టి *
పుండరీకాక్షుఁడుబోధంబొనర్చ । పుండరీకునికనిపొగడిరిబుధులు * ఖండితసర్మో
హఘనలతాచయుఁడు । పుండరీకుఁడుజగత్పూజ్యవర్తనుఁడు * హరిమాయచేతను
రాచారుఁడగుచుఁ । దిరిగెఁగాకనతండుదెలియనివాఁడె * ఒకవేళమాయాప
హారాసిముంచు । నొకవేళజ్ఞానావృతోదధిఁదేల్చు * నెప్పుడెవ్వారలనెటుసే
యఁదలఁచు । నప్పుడేవారలనటువలెఁజేయు * పరమస్వతంత్రుఁడౌపద్మాకళత్రుఁ ।
డౌరులకుస్వాతంత్ర్యమున్నదే తెలియ * నుభయకర్మఫలంబులొందఁగాఁజేయు ।
నుభయకర్మవిముక్తియొసఁగింపహరియె * కర్తయటంచునేఘనుఁడెంచునాతఁ ।
డార్తిలేకముకుందునంఘ్రిఁబ్రాపించుఁ * దపసినినేనువిద్యాశాలినేను । జపితనునే
ననిచనుమగర్వింప * నెవ్వనిమహిమంబులేడకునెకుఁ । నవ్విభుమాయబిట్టడఁగిం
చుచుండ * వినుముపిన్నటికథవిష్ణుఁడవ్వేళ । ననితరాత్మీయమాయాపటలంబు *
దాపునతనికిదర్శనంబొసఁగు । కైపునిలిచెసత్కారుణ్యమొసఁగ * యవనికవెలు
వడియుందఱుమెచ్చ । నవనీలనిలనున్నసటునిచందమున * జలధరచ్ఛన్ననక్షత్రసం
ఘంబు । చెలువునమాయతో శ్రీహరిఁగొలిచి * నారదాదిమునుల్బృందారకుల్నిలిచి ।
రారూఢగతిఁదద్దయాశ్రీలువొగడ * వారలవలెనెయవ్వలనచ్చరులును । దారవి
మానసమారూఢులగుచు * హరియాజ్ఞనతనిపైనలరులుగురియఁ । దటివేచియుండి
రెంతయుసంతసమునఁ * దదనంతరమునవేదగ్రామసీమ । సదమలహరిమంత్రప
దనంబుసొచ్చి * యరిదిసంసారంపుటాఁకలిమాన్పు । కొఱకువైరాగ్యమస్సురుపా
త్రమూని * యుపనిషద్వాక్యసంయుక్తికైవల్య । చపలాక్షిబ్రహ్మైక్యసౌఖ్యాన్న
తాఖ్య * భిక్షుయర్థించిప్రాపింపఁగానున్న । యతియజ్ఞానయోగారూఢుఁడచట *
నప్పుండరీకమహాయోగిచంద్రుఁ । డప్పుడచ్చటియగ్రహారంబుసొచ్చి * యొకకఁ
పుణ్యనివాసమొయ్యనఁజేరి । యకఁడలోనిగృహంబుననున్న * జలజాక్షిఁగార్చి
భిక్షాందేహియనిన । నలసాధ్వియిప్పుడయ్యావేళగాదు * తిరిగిరమ్మనిననొత్తిలి
దైన్యమెసఁగ । మఱలనాసతియుఁగుమారుఁడాఁకటను * అల్లివృక్షముక్రిందనడ
లుచున్నారు । తల్లిలేడననేలదయసేయుభిక్షు * అనియదితనగేహమునియునయ్యేం
తి । తనపత్నియుననియునాతఁడెఱుంగలేక * పలుమారువేఁడఁగొబతిమాటలగుటఁ ।
దెలిసియేమొకొభర్తతీర్థమాడుటకు * నదికేఁగిరాకనెంతయుజాగుసేసె । నది
గాకవిదిగొమధ్యాహ్నంబుదిటిగె * గురుభక్తిద్విజులనుగుతుపకాలమునాసరగన
ర్చించుటశ్రాద్ధయోగ్యంబు * అలుబిడ్డలుచాలనాఁకొన్నవారు । వేళగాదనకిడవే
భిక్షయనుచుఁ * దనమననరయనీతఁడుకపటమునను । ననుచున్నవాఁడనియాసా

ధ్యానస్థుఁడు* దానుస్నింపక నెక్కతామ్రపాత్రంబుఁ। దోఁచుచు గేహమెంతో నే
గ వెడలి * వచ్చి ముంగిటనున్న వల్లభుఁ జూచి। యచ్చెరువడి మీరు యమునకుఁ బో
యి* తడవాయె వేగఁ దీర్థంబాడి రాక। తడసితి రేమి వింతగ భీతి యనుచు*నడుగఁ
గావలెనె బ్రాహ్మణులు శీఘ్రమున। నొడి తెంపు వంటాయె దోసఁగుల కేమి* వేళ
దప్పక యుండ ద్విజుల నర్చింప। రాలయస్థిత దేవతార్చన లేదు*అగ్ని హోత్రము
లు సేయరి దేటి నగవు। భగ్నత భ్రమసిన పోల్కి నున్నారు* చాలు బెండువడి దుష్టు స
ముదోఁపఁ బలుక। నాలేవు మాటలకైన నుత్తరము* ఈ నేరక విమూఢ హృదయుఁ
డై భ్రమసి। యానయాఘ్యుఁడు పట్టెడన్నంబు వెట్టు* ప్రొద్దువోయెపుఁడన్లిపోవ
లెననుచు। నద్దైన్యము ననుస్పటల్లఁ బలుకఁగను * ఆయమ భీతిల్లి యకటయి దేమి।
మాయమో పతి తనుమఱచి పలుకఁడిని* భూతంబు సోఁకఁగాఁ బోలు లేకున్న। నీతఁ
డిట్లుండు నెయిఁక నేమి సేతుఁ* దరళత ధాతువుల్ దప్పెనో కన్ను। లరయ విభ్రమ
మొందదదియునుఁ గాదు* పొఁగుచున క్రంబు వెుమవభీతి లెను। యంగకంపంబు లే
దదియును గాదు * కార్యాంతరాసక్తి గలవిలక్షతయొ। యార్య భావము సెడదది
యును గాదు* జ్ఞానైక భావనాచలన గుణంబొ। యానందలహరి లేదదియును గా
దు*నది కేఁగి యేటస్నానము సేసి రాఁగ। మదపత్తభూతంబు మైసోఁకినదియొ*వి
క్కమేదియుఁ గాదు నెటఁ బ్రతిచింత। యొక్కటింపుల కేమియూహించు దాన*న
నిశంబు ప్రత్యక్షహరిదివ్యమూర్తి। యనుచు సాలగ్రామ మర్చించు భక్తి* హరి
యె పరబ్రహ్మమని యేకదృష్టి। నరసి భావించు యోగావిధానంబు*మృగతృష్ణ జల
మట్లు మిథ్యా సంసార। మగణితార్తిప్రదం బని చూచుఁ దెలివి * శౌరి మాయ యె ప్ర
పంచంబని తలఁచు। నారదాదుల బోధనంబు నమ్మికయుఁ* గలయిట్టి పరమభాగవ
తశేఖరున। కలఘు సాత్త్వికమూర్తికతిశుద్ధమతికి* సత్యసంధునకుఁ బ్రసన్నాననున
కుఁ। బ్రత్యక్షహరిలీలఁ బ్రబలు పుణ్యునకుఁ* గటకటయిటువంటి ఘనునకీయవస్థ।
యెటువలె ఘటియించితే విధి నేఁడు * ఈ దురవస్థమాయించి యనంతుఁ। డాదినా
రాయణుం డాద్యుఁడచ్యుతుఁడు* దామోదరుఁడు విధాతకుఁ దాత భక్త। కామిత
దాత యక్షయుఁ డధోక్షజుఁడు* సర్వైకహితుఁ డార్తజనరక్షకుండు। నిర్వాణప
దభర్త నేఁడు నా పతిని * గాచుఁ గావుత ధ్రువుఁ గరినిఁ బ్రహ్లాదుఁ। గాచిన చందా
నఁ గర్మణాబ్ధియగుచు* భూతాలికాధారభూతమౌ విష్ణుఁ। డీతనిఁ బ్రోచినయీ
భూతవికృతి*మానుచుఁ గాత నా మగఁడు సత్పురుషుఁ। డేనిఁ బతివ్రత నేనౌదు నేని*
ననియన్య మంత్ర తంత్రౌషధ విధులు। తనమదిఁ బ్రాకృతత్వమునఁ గైకొనక * ఆ
యుత్తమ పతివ్రతాభరణంబు ధీయుతాత్మీయ పాతివ్రత్య మహిమ* జనియింపు
విజ్ఞాన సంపదపకలు। మునకు విష్ణుం డెప్రభుండని యెంచి* తిలకించి విశ్వరయు క్షితిఁ బు
ట్టు భక్తి। పులకించి యయ్యార్తపోషుఁ బ్రార్థింపఁ* గురిసె పువ్వుల వాన కుంభినిని
డు। మ్రోసె దివ్యమృదంగములు మింటనంటి * బెరసె దేవాంగనా నృత్యలాస్యగతు

లు। వీరి సేవిష్ణునిమాయద్విజుముంచకపుము* సానఁబట్టినయట్టిజాతిరత్నంబుతో
నుద్దితమైద్విజేంద్రుని మానసంబు* పరిశుద్ధమాయ్యె నావట్ల నాథుసుఁడు। హరిమా
యచేఁబడినట్టిపాటెల్ల * నింద్రజాలంబుగ నెడదనూహించి। సాంద్రబోధం
బునస్మరియించెహరిని* నంతలో శతకోటిహరిదశ్వవిభలు। వింతయైదిక్కులవెసఁ
బిక్కటిల్ల* ఘుమ్మునఘనదివ్యగంధమాల్యములఁ। గ్రమ్మనెత్తావులుగగనంబు నె
రయఁ* బ్రవిమలమౌక్తికోపలకిరీటమునఁ। దవులుకాంతులుగన్నుదలుకులఁబెర
య*వరవజ్రకుండలోజ్జ్వలగల్లరుచులు। దరహాసలక్ష్మితోఁదచ్చనలాడ*హారువై
నకౌస్తుభహారదీధితులు। నెరసివత్సస్థితేందిరదీప్తిముంపఁ* గనకపీతాంబరాక్రాం
తనుప్రభలు। తనకాంచికాదామధామంబునొఱయఁ* గరచతుష్టయలగ్నకమలా
సిశార। దరసుదర్శనగదాత్తద్యుతుల్మెఱయఁ* దేజములకునెల్లఁదేజమై వెలయు।
నాజగదీశుఁడాయన మ్రోలనిలిచె* డెందంబునకుఁ బ్రకటించువాకులకు। నం
దఁగారానిచిదానందమూర్తి* యాదినారాయణుఁడటులఁ బ్రత్యక్షు। మైదివ్యసు
హాసతోనలరనద్దేవు* శ్రుతివధూసీమంతరుచిరసింధూర। వితతరజఃప్రభావ్యాప్తప
దాబ్జముల* వలనవ్యాపించుదేవకిరీటఘటాట। సలలితనవపారిజాతప్రసూన*పావ
నపరిమళప్రబలవైభవము। శ్రీవత్సలాంఛనాంచితమంగుసుగము* వలనఁగాన్పించు
కేవలమోహభావ। కలితగాఢాలింగఘటనాప్రసక్త* సారసగేహినీస్తనసిక్త
గంధ। సారకుంకుమపంకసాంకవప్రముఖ* పరిమళద్రవ్యసంపాదితదివ్య। సురభి
పరంపరాసురుచిరత్వంబు * బంధురకుంతలప్రచురధమ్మిల్ల। బంధపుష్పంధయప్ర
మదసంబంధ * మహితతులస్యగ్రమంజరీగంధ। లహరియునాసికోల్లాసంబొసం
గ* హరినీలనీలమోహనదివ్యదేహ। సరసమనోహరచాకచక్యములు* అల్లకాం
తులకెల్లనల్లిబిల్లియగు। ప్రోల్లసద్దరచక్రభూషణాంశువులు* ఆరంగుమెఱయదీ
వ్యన్మందహాస। జారువిలోచనాంచలచంద్రికలును * గప్పారియొప్పుఁజక్కనిజ
వ్వనంపు। టొప్పునసుప్పొంగునురువిలాసములు* సమధికత్రైలోక్యసామ్రాజ్యల
క్షణమహాప్రసాదపూర్ణప్రభావములు * కనుఁగవకగుమవేక సపాటుముద
ము ఘనువండువు నొనర్పఁ బ్రేమదర్శించి* కరములు మొగిచియాకారుణ్యనిధికి। స్థి
రభక్తితోఁ బ్రదక్షిణమాచరించి* తనువునఁబులకలుతలుచుజనింప। ననుపమఫణితి

పుండరీకుఁడు దనకుఁ బ్రత్యక్షంబైన శ్రీవిష్ణుదేవుని నుతించుట.

నిట్లని ప్రస్తుతించె* జయజలనిధిగేహ జయహుతగ్రాహ। జయసహస్రదినేశసంకా
శ యీశ* జయదీనజనరక్ష జయసారసాక్ష। జయశార్ఙ్గదరహస్త జయదయాశ్వస్త*
జయసచ్చిదానంద జయజగత్కంద। జయనిరీహాధార జయశాస్త్రసార* జయధా
రణాధ్యానజయహరివాస। జయకలిస్థితినాశ జయహృషీకేశ* సనకాదియతితతి
సాదెకీర్తింపఁ। దనరినసీశక్తితగనెంచగలనె* వనజజముఖ్యదేవతలతో నాకుఁ। గ
నిపించితివి చెలికానిఖండమున* నీదయయెంతని నేఁ బ్రస్తుతింతు। నాదినారాయణ

యచ్యుతకృష్ణ* మరి తావళికిఁ బ్రాపు దుఃఖమూలంబు। కరణంబునకు తావు ఘనప్ర
త్యాహారము* పుత్రమిత్రకళత్రపోషణవ్యసన। పాత్రమాధివ్యాధిపటలికాస్పద
ము* జడతకాశ్రయము సంసారంబు దీనఁ। బడఁ జాలఁ గడఁ జేర్చి పాలింపుమయ్య*
ఓయార్తరక్షక రమా దేవదేవ। మాయఖిలాధార మావిశ్వరూప* యీదుస్తమో
హాబ్ధి నీదఁ గాఁదరమె। నీదయయను తేప నేఁడు లేకున్న* గనుక నివిషపరిత్తుమొన
ర్పఁ బూను। చెనఁటి చందంబునఁ జెడుబుద్ధిఁ బూని* నీమాయఁ గూర్చి సందేహించి వె
జ్జి। నైమూఢగతిఁ జాలనలఁతఁ జెందితిని। గల వెగీ మాయకు ఘనవిరళములు। ప్రళయా
బ్ధికి నిమిత్తపల్లములు గ్లలవె* యని పుండరీక మహాభాగవతుఁడు। తనుఁ బ్రస్తుతించిన వ
నుజారి మెచ్చి* గండమండలము పైఁ గడు మెండుకొనుచు। నుండు మందస్మితజ్యో
త్స్నాంకురములఁ జారుకటాక్షపీయూషసుధాసార। ధారలనతనికిఁ దను సేవనంబుఁ
గావించి మాయావికారసంసార। దావాగ్నికీలికాదందహ్యమాన* మానసుండై
నయమ్మాని తాపంబు। మాన్చి మన్నించి మధురోక్తిఁ బలికె* నీవు నసరయంగ నేన చే
సితిని। నామాయ సుమ్మది నారదమౌని* ఆనాఁడె తెలుపఁ డెయనఘ నామాయ। గా
ని వేఱొక్కఁటి గాము విశ్వంబు* మాయ లోకులను గర్మపుత్రాళ్ళఁ గట్టి। మాయా జగ
ముల వేమారుఁ ద్రిప్పఁగను। మాయి సంసారంబు మఱి మోహంపు। తోయరాశి ము
నింగి తూలుచుండు మఱి* రాజసతామసారంభములు ల్మోహ। బీజంబులను మాయ
పెంపొనరించు* నమల సాత్త్వికమత వ్యాసక్తి సకల। ముముక్షులఁ ద్రోసి సన్మార్గంబుఁ
జూపు* కానరజస్తమోగతులు ఝగించి। మానిత సాత్త్వికమతమావహించి* మొన
సి సాలగ్రామమూర్తి నౌ నన్ను। దినమును బూజించి దీపించు నన్ను* మోహితుఁ జే
యుసొంపున దేవమౌని। చేసి తార్థము బోధ సేయించి యదియు* బాలక నీమన
స్సంశయంబడఁచు। హాళి మై భూరిమాయావిలాసమున* వేడ్కతపఃలోకఁ దోధవిం
చి మోహంబుఁ। బొడమించి ప్రాగ్జన్మములఁ జేసినట్టి* కర్మశేషముఁ బాపి కపటనీ
కు। నిర్మలపరమిచ్చు నెనరుతో నింత* ఆయాసపెట్టితి నార్తిఁ జెందకుము। హోయిఁ
బొందెదవు కనదియును గాక* యులఁతిపల్వలములయడుసులోఁ గూడి। యుల రేఁడు
మహిమపాళి నరయుగొల్లవలె* నోడలెఱుంగక నిద్ర యొలసినవారి। క్రిదనుండి చూ
చు జాగరికుఁ జంధమున* మదిరారసముఁ గ్రోలి మత్తిల్లి తలుచు। వదరువారలనవ్వు
వరబుద్ధి పగిది* మాయావి మోహాబ్ధి మగ్గి పాపములు। సేయు మూఢుల నిరీక్షించు
చు నీవు* అన్నింట నేఁ గలనని తెలియుచున్న। నన్నుఁ జింతించుచు నా భక్తులకును* బో
ధంబుఁ దెల్పుచు భూమిఁ గొన్నాళ్లు। సాధుశేఖరుఁడును శాంతవర్తనుఁడు* పరమ
పూరుషుఁడు వాఁ ప్రఖ్యాతిఁ గాంచి। ముక్తిఁ దఁ జెందెదవు మద్దేహమును* నానతి
యిచ్చి సమస్త దేవతలు। తోన దృశ్యుండయ్యెఁ నోయజేత్రుఁడు* హరి పల్కినట్టి
వాక్యప్రమాణమున। బిరుభూమి వేకిమై పుండరీకుండు* దహిం బ్రహ్మాది నారద
పరాశరులు। వహిఁ జెంది తొకఁడై వారిలోఁ దాను* గొండొక కాలంబు కోలితు

త్మేచ్ఛ। నిందుబోధంబున నెగడుచు హరిని * బూజసేయుచుఁ గర్మములు రెండు విడి
చి। భూజనస్తవనీయ భూరివివేక * శాలి నిర్గుణించు సావిత్రిఁ గూడి। జ్ఞానభాష
ణన్వాలాంచత్ప్రదీపంబు * కరణి సాలగ్రామునకర్ఘ్యగ బ్రహ్మ। పరమసాయుజ్యసం
పదఁ గాంచెనుదను * ఇది జగద్విఖ్యాత మిప్పుండరీక। సదమలచరితంబుఁ జదివినవి
న్న * దారుణమాయాంధతమసంబులడఁగుఁ। ఘోరంపు తెల్విఁ బొందును దివ్యవో
లె * ననుచు మార్కండేయుఁ డమరులు మునులు। వినఁ జెప్పి విధిఁ జూచి వెండియుఁ బలి
కెఁ * బుండరీకుఁడు పూర్ణబోధాఢ్యుఁడగుచు। నుండియు హరిమాయ నూహింపలే
క * పలుపోల్చఁబడెనంత బ్రహ్మవేత్తకును। నిలుపశక్యమె దైర్యనియమంబుల చట *
నతనికృపాలక్ష్మి కాశ్రితుండైన। చతురుఁ డొకఁడు గెల్వఁ జాలుఁ దన్మాయఁ *
జేరువ సేయు హెచ్చిన దూరపథము। దూరంబు సేయు నెంతో నింత చోటు *. క్షణ
కాలము సహస్రకల్పము ల్సేయు। గణన మీఱిన మహాకల్పాంతరములు * క్షణముఁ
గావించు నజ్జగదీశు మాయ। యణువు మేరువు మేరువణువును జేయు * గరుడ గాల
వులసత్కథలీవు వినవె। యరవిందభవ మరహంకార మేల * యని ప్రబోధించిన
యతని వాక్యంబు। లినుమారు మువ్మారు లెదఁ దలంచియును * నెఱి మీఱి జ్ఞాని గా

బ్రహ్మమార్కండేయమహర్షి నిదూరుట.

నేరకా బ్రహ్మ। హరిమాయ ద్రిప్పనిట్లనియెఁ బ్రహ్మ యను * అక్కటా యిదియేమి
యతిచంద్ర నీవు। పెక్కేండ్లు బ్రహ్మకు కృపిన్న పాపఁడవు * ముదిమది తప్పెనో
మహాధాత్మకుఁడవు। త్రిపథులు మునితతుల్ దిక్పతుల్ వినఁగ * నొకన రాధము నిమా
యోపాధిముంచి। వికలాత్ముఁ గావించె విష్ణుఁడటంచు * మిగులఁ బ్రతిష్ఠ గా మీఱిప
ల్కెదవు। జగము మెచ్చ నెనిన్ను సద్బుద్ధియనుచు * సన్నికత్ఫల్వచియింపఁగా నేల।
నన్ని నరముల మాయలఁ బెట్టినటుల * నన్ను భ్రాంతుని జేయ నామీఁద మాయఁ। బ
న్నింపుమా వెన్నుఁ బనిచి చూచెదను * ఆతఁడక్కరణి సేయఁగ నోపఁడేని। నీతపో
బలమున నీవు నామదికి * భ్రాంతిఁ గల్పింపుమీ బ్రహ్మాండవాసు। లెంతురె క్లైన నీకి
విఖ్యాతి గాదె * తనమాయఁ బన్నియుఁ దఱను వెల్గులుగ। నొనరించినటులఁ బరమో
జలోచనుఁడు * అమ్మాయఁ గెలువశక్యము గాదటంచు। నిమ్ము నలీసురులీవును బా
గడఁ * దన్ను నుభ్రమయింపఁ జితనపెంపు మాన్పి। యెన్నికగని విశ్వమేలుగాకింక *
బ్రహ్మనై తగునన్ను భ్రమయించె నేని। బ్రహ్మంబు తానె మైపరఁగఁ డెయతఁడు *
అహహ స్వయంభుండనై మించు నేను। అహా శౌరి కుటిలమాయాచక్రమునకు *
నగపడి తిరుగుదునట దీనవృత్తిఁ। దగని యీ నీచ వార్తలు వింటిమిపుడు * ఈసురలీ
మౌనులీవును గూడి। యీ సరోజాక్షు మాయాప్రభావంబు * నా సమర్థతయుఁ గా
నకయె యుండెదరె। ఆసన్నమగు వేళ నదితొంటులుండె * నిదిగో నేనీ వేళ నీ సృష్టిమా
నిపెదనాల్గుజగములఁ బాలింతుఁడికి * ఉనుతులనిరంతరాయ బ్రహ్మ దేహాంగ। రత
పోతినగుచు నిర్వాణతత్త్వంబు * ఊరీకరించి వేల్లోక ప్రదేశమున। సార నిష్ఠ తపంబు స

ల్పి చుండెదను✱పం బాసిపోయిన నెల్లలోకములు। ప్రాబల్యముడిగి తోరంపు చీఁకటు
ల✱పాలయి చీఁకాకుపడి దిక్కుఁ లేక। జాలిఁ జెందఁగఁ బ్రోవఁ జాలక వెగడి✱లాగిన
యింద్రజాలములమీ బోఁటి। యోగుల భ్రమయించుచున్న వెన్నుఁడును✱ నీవును
దేవముని శ్రేణి గలసి। వేవచ్చిననుఁ జేరి వేఁడుచున్నపుడు ✱ మందలించెదఁ గాక
మాటికిఁ బ్రతిన। లిందు సేయఁగఁ బనియేమున్న దనుచు✱ క్రోధంబు మించ దిగ్గనఁ
గొల్వు విడ్చి। యాధాత యొకరుఁడ యభ్రమార్గమునఁ✱ దారునసుంధా
త్రీధరంబుఁ। జేరఁగాఁ జనియె నచ్చెరువంద జగము✱ బ్రహ్మపోయిన సృష్టిపనిమాని
తోడి। బ్రహ్మలు తమపాంమవల్లకుఁ జనిరి✱ కలయనల్వాది నాల్గుకళలను మ్రింగి। పలు
కుల చెలి లక్ష్మి పాలికి నేఁగె✱ నరదంబు పాడై ననటపూనిక్ఁడప్పి। సరగ నంచలు మా
నసమునకు జరిగెఁ✱ బ్రహ్మ తేజస్స్ఫూర్తి వాసినకతన। బ్రహ్మలోకము తమఃపరిపూ
ర్ణమయ్యెఁ✱ గమలసింహాసనాగ్రము చిన్నవోయె। సమధికజపదానసత్యసుజ్ఞా
న✱ ధర్మగుల్ బ్రహ్మపదస్థులు మిగులఁ। బేర్మిఁ దొరంగి తపించి రాత్మలను ✱ భాను
బింబంబునఁ బ్రభమాసె శీత। భానుని చంద్రికాపటలంబు వాసె✱ దహనుని దా
హకత్వము దీఱెను ఫులల। గ్రహముల గలిగిన కాంతులు సులఁగె✱ సారంబు చెడియె
నోషధులయందెల్ల। వారాశి తరగలవన్నియు ల్దడిగె✱ నేరులు వడిఁ దీసియివిరె వా
యువులు। పారక నొకచోట బద్ధంబులయ్యెఁ✱ గాలమార్గము వక్రగతి నొందె ధర్మ।
జాలంబు గడతేఱె సత్యంబు దారె✱ జపములు తపములు సవనతంత్రములు। విపులతం
త్రంబులు వికలంబులయ్యె✱ జననము ల్మృతిలేక జంతుతతు యంబె। గనిపించె ముని దై
త్య గరుడ గంధర్వ✱ దేవదానవకోటి దిగ్భ్రమను మొందె। కావిరి చీఁకటుల్గవిసె లోక
ములఁ✱ గొలువులో వారెల్ల గుమిగూడి బ్రహ్మ। తలఁగుటకులికి యథాయధ వైరి✱ క
నియదియెల్ల మార్కొండేయమౌని। మానమునఁ బరమేష్ఠి మండబుద్ధికిని✱ వగచియ
య్యెడఁ జంతువర్గంబు మడియు। జగము పాడౌటకుఁ జాలఁ జింతించి✱ కమలావిహా
రిలోకభయాపహారి। యమరవైరి విదారి హరి నాత్మను నిచి ✱ కన్నులు మొగిచి
యోగముఁ దాల్చి జగము। మన్నింప వేవిశ్వమయ కృష్ణ యనుచు✱ స్మరియించుచు
న్నయాతుణమునఁ గోటి। తరణి తేజము సముండటఁ దోఁచె శౌరి✱ ప్రావృడంభోధర
ప్రబల గంభీర। రావంబుతో సుధారసధారజారు✱ పగిది నిట్లని యెనో పరమయో
గీంద్ర। సుగుఁడవౌ నీ సూర్తిఁ జొనుప కేచెవిని✱ అజుఁడ హంకారపథాయణత్వము
న। గజిబిజిఁ జెందిక న్గానకపదరి✱ నన్ను ధూకరణంబొనర్చి లోకముల। నన్నిటిని తులల
శూన్యము చేసెననుచు ✱ దలఁక నేటికి లోకతతులు నా మాయఁ। గలిగినవని యెఱు
ఁగక మత్తుఁడయ్యె✱ నవుగాక నతని చేపోని యెట్లొ నవు। నీ వెలోకములుండు
మెప్పటియట్ల✱ వెలుఁగుచున్నదటంచు వెసదివ్యదృష్టి। గలుగఁ జేసిన దేవ యగన్ను
లు దెఱచి✱ సకల చరాచర జంతుసంగతుల। సకలంక చంద్ర సూర్యాగ్ని జ్యోతులు✱
మును పటికంబు సొంపుననున్న జగముఁ। గని ప్రహర్షించి మార్కండేయమౌని✱ ని

వ్యక్తుఁడయ్యు సార్యధ్యానమహితు। సువ్యక్తమూర్తియై చూపట్టువాని* బ్రహ్మ
తేజోరూపభాసియౌవాని। బ్రహ్మణ్యదేవుఁడై పరఁగెడువాని* నమలదివ్యజ్యోతి
రానందమయుని। గమలాక్షు శంఖచక్రగదాదిహస్తు* మనమునఁదోఁచినమా
డ్కి మందరను। గనుఁగొని హర్షాశ్రుకణములు దొరుఁగఁ* బులకాంకురంబులు
పొడమ నెమ్మేన। బలుభక్తి నంజలిబంధంబొనర్చి* తడయక సాష్టాంగదండముల్పె
క్కులిడి లేచి తన్నుదా నెఱుఁగక చొక్కి* గద్గదస్వరమున ఘనవేదవాక్య। సద్గు
ప్రౌఢిమించఁగ నెంచె నిట్టుల* దేవనారాయణ దేవతారాధ్య। భావనాగోచర
భక్తప్రసన్న* మాయావధూనాథ మాధవ యప్ర। మేయ విద్యాపద్మమిహిర ప్ర
కాశ* నీపరతత్త్వంబు నిజముగాఁ దెలియ। నోపుము నే కరుణోదధివగుటఁ* గానుపిం
చితివి గాక త్రిలోకవంద్య। నేనెంతవాఁడ నిన్నెఱిఁగి భావింపఁ* దోయజగర్భుండు
దుర్నీతిఁ దొలఁగి। పోయిన జగములు పొగులుటఁ జూచి* ప్రాణినాశమునకు భయప
డి మిమ్ము। ప్రానిరెంచితి మీరు పాడకట్టినంత* యప్పటియట్ల రచించె లోకంబు। లి
ప్పుడు వేతదీశు నెంతని యెంతు* భవదీయమాయాప్రభావ మటంచు। వివిధభంగు
ల నెంచి వేడుక మీఱియు* నభివందనసహస్రమాచరించుటయు। నభినవప్రేమ మన
య్యనఘు మన్నించి* నామాయ యఖిలంబునకు హేతువనుచుఁ। దామదిఁ దెలి
యక తానె ప్రపంచ* పతి నిబ్రహ్మనటంచుఁ బరమేష్ఠి గర్వ। గతిఁ జెందెన క్రొవ్వ
క్రమమున మాన్పి* సంతోషమొనరింతు జగములు నీవుఁ। గొంత కాలము కనుంగొను
చుండుమనుచు* దనుజారి క్రమ్మఱ దయ నానతిచ్చి। తనువూని చూడ నంతర్హితుండ

బ్రహ్మ తపంబు చేయుటకు మందరపర్వతంబున కరుగుట.

య్యె* రాజేంద్ర వినుమత్తెఱఁగు క్రోధించి। రాజీవజని మందరమునఁ దపంబు* యో
గపూర్వకము గా నొనరింపఁ బూని యేగంగ నడుమ ననేకవిఘ్నములు* గానుపించి
ననవి గైకొనక యిందిరానాథు మాయాపరంపర గడవఁ* దరముగాదనుచు భూతవ్రజం
బనిన। సరకు సేయక వృథా సంవాదములని* మదిమదినుండి బ్రహ్మపదంబుఁ బాయు।
టిది మేరగాదని హెచ్చు ఘోషమున* గగనభారతి వలుకంగఁ జెవినిడక। మిగిడిపోవ
క చేరె మందరాచలము* తలఁపనట్టిదకా దెకం ద్రిదైవమును। దలఁపక వారిన ధిక్కృ
తి సేయు* హీనబుద్ధికభీష్టమెటులబ్బు నేటి। జ్ఞానమేటి తపంబు జననాథచంద్ర* స
తత రాజసతామసవిలోలమతులు। వితతమోగానందవిభవ మందుటకుఁ* జాలు
దు రే శుద్ధసాత్త్వికజనుల। పోలిక బహువాక్యముల నేమిఫలము* ఆవల వినుమిట్టులబ్జ
గర్భుండు కావరంబున నభోగతిఁ బోయిపోయి* మందరఁ గనియె నంబుజరాగరాగ
కందళదైరిక కాంతిసుందరము* ద్వివిధవిద్యాధరద్విరసనద్వంద్వ। నవనీయరత్న
కందరము మందరము* కనిసంతసించి క్రక్కున మీఁదికేఁగి। పనసాదిబహుపాదప
ఛాయలందు* విస్మితులు వహించి చిత్తములు వ్రాంచి। తన్మయులై యాత్మధ్యానించు
మునుల* పంచాగ్నిమధ్యతప్తశరీరులగుచు। మించి సానువులందు మెలుపొందు

మునులఁ * బరమాత్మరూపంబు భావించుమునులఁ। గాంచెలఁజొచ్చి తటములనన్యగ్ర
మునఁ* గాంచనగర్భుఁడు కందమ్ములలర। నవలేందు భానుసాహస్ర ప్రదీప్తు* డగు
సరికైకొనుక చోటనోదవినకరణి* వావిరి తపమున్న వారితపః ప్ర। భావప్రభావళి
పర్వనంమలకుఁ* జిత్తంబు విస్మయశ్రీవహియింప। నత్తఱి వారలనటఁ జేరఁబో

ఈ మందరపర్వతవాసులగు ఋషులకు బ్రహ్మ వరములిచ్చెదననుట.

యి* యిట్టి ప్రయాసంబులెనసి యీ తపము। లెట్టికోర్కెకు ఘటియించుచున్నా
రో* గట్టిగా యుక్తపాడఁ గట్టిపేరడుగు। నట్టికోరిక లిత్తుననివితరించి* తనదేహ
కాంతినద్ధరము సోమాద్రి। కెనఁగాఁగ వారలయెదుటఁ గాన్పించి* పలికె విధాత
యో బ్రహ్మర్షులార। పలుమ తపింప నేవరదుండ మీకు* మెచ్చితి నడుగుఁడు మేలైన
వరము। లిచ్చెదననినవారెలమితో మ్రొక్కి * యొలనవ్వులొలయఁగా నిట్టులని
మారు। పలికిరో భారతీప్రాణేశ నీకుఁ। దరము గాదు మదీప్సితములు మన్నింప* నెటుఁ
గకంటివి కోర్కెలిచ్చెదననుచు* నీకె కాదల వునీకెకుక్కడైన। శ్రీకంఠునకునైనఁ
జేకూర్పనరిది* యదియేమి వరమ నియడిగితి వేని। సదమలజ్ఞానంబు సత్యంబుదమ
ము* దానంబు ధర్మంబుఁ దపము యజ్ఞంబు। మానంబు శమము నేమంబును గలిగి* వి
లసిల్లు శుద్ధసాత్వికులే మహాత్ము। కలితకృపాకటాక్షవిశేషమునను* అలరుచునుం
డుదురచ్యుతుమాయఁ। గెలిచితి మోహముక్తి వహింతుమనుచుఁ * గావించె
దము మహోగ్రతపంబులిట్టుల। నీవిడి యొనగూర్ప నేర్తువే చెపుమ* మాధుకైట
భారియే మాతపంబునకు। నధినాయకుఁడు గాని యన్యుఁడుగాఁడు* నినుఁగూర్చి సే
యునీనిష్ఠురతపము। లనఘ సమగ్రుండవై తేని నీవు* మాతపఃఫలములి మ్మోస్వీకరించి।
యీతటి మా కోర్కెలిమ్ము శ్రీఘ్రముగ* నీవాంఛితార్థంబులీ జాలవేని। నీవువచ్చి
నత్రోవ నెమ్మదిఁ బొమ్ము* అనినఁ బితామహుండలుక రెట్టింప। మునులఁ గన్గొని బో
మముడిపెట్టిపలికె * నోడాంతినిధులార యూహింపమీరు। వేదవేదాంత ప్రవీణు
లుగారె* ప్రాజ్ఞులయ్యును దపఃపరులయ్యు నేమి। యజ్ఞులవలె మాటలాడఁజొచ్చి
తిరి* సచరాచరములైన జగములన్నియును। రచియించి సకలకారణకర్తనైన* నను
బ్రహ్మదేవున నాథశరణ్యుఁ। గని వేడునర్థమేక పటము కుంద* వికటమాయాజయ
విభ్రాంతియకట। ప్రకటజరావ్యాధిభయమృత్యుజయమె* యతని మాయ జయిం
చుట వివేకులార। హితమతి బ్రహ్మరుద్రేంద్రచంద్రార్క* పదవులఁ గోరక బడు
గు వరంబు। కోదుకకయే మునికోరితిరిపుడు * కాకుదనానవమార్కండేయమహా
ప్రాకృతోక్తులమిమ్ము భ్రమియింపఁబోలు* లేకున్న హరిమాయ లెక్క సేయరావు
రె। యాకంజనయనుఁ డెట్లగును బ్రహ్మరబు* మిమ్ము బోధించిన మేరగాకొందలికి నా
మ్మదవిరతి జనింపబోధించి* యే కాతులుగఁ జేసి యిట్టులనటువాపి। ఈకాతరులాం
దించెఁ జెడుగాఁ దపస్వి* నానిందుకొల్వులోనను నేఁడు దేశఘోమానులు హరిభూస
మస్తోలు వినఁగ* హరియొపరబ్రహ్మనాయుఁ డన్మాయు। నిరవద్యుయనియు నెంతే

ప్రతిష్ఠించె* దానికాతని శౌపదగ్ధంగావింపఁ। బూనిపోరుమహానిపోయనివిడిచి*
యవినీతిసకలంబుహరిమాయయనిన।నవివేకముడిగించియాపలనతని* జేసినయ
ట్లచేసెడననితలఁచి। యాసృష్టిమాయించియిట నేకతమునఁ* దపము సేసెడ
నవుతమువచ్చినాఁడ।నిపుడుమీఁదటిపనులేలవాత్రువ్వ* నాకంటెశౌరియంతస
మర్థుఁడేఁడు। నైకొందునతములకుఁ డనె ప్రార్థించి* పనిమాలిమిమ్మెలబలిమిసే
యంగ।నని వారిఁబెడఁబాసియవ్వలఁబోయి* నింగితోనొరయునన్నిగరంపుగట్టు।
శృంగంబుపై నెక్కి స్థిరమహావజ్ర* కీటరూపమునఁబై గిరిగొన్నయుపల।ఘటం
బుఁదొలిచితచ్చారురంధ్రంబు* లోఁజొచ్చియటబయలుగపదియాఱు।యోజనం
బులమేరయొకగుహఁజేసి తనపూర్వరూపంబుఁదాల్చియందొక్కవనముఁగొలం
కువరుసనిర్మించి* తిమిరమంతయుబ్రహ్మతేజంబె నెగడి।సమయింపఁదత్సరస్థస
లమునసిఖిడ* తనుముఁగల్పించుమహాంబారంబునీడ।విమలచంద్రోపలవేదిమధ్యము
నఁ* బంకజాసనబంధబంధురుండై య।హంకారముడుగకసచలభావమున* నంత
ర్నిరీక్షణమాచరించుచుని। రంతరబ్రహ్మనిర్వాణ తేజంబు* తనమదిఁజింతించు
తఱిలోకసృష్టి।యునులోకమునులోకులునుగర్మములును* బలుమారుతోఁచుచు
భావమెంతయును। నిలుకడఁదప్పిననివ్వెఱగందె* నష్టాంగయోగాప్తినాత్మసు
జ్ఞాన।దృష్టిఁగనుంగొనిదీపితానంద* రససుధాంబుధిశీకరములలోఁదృప్తియొసఁ
గింపఁగూడు నేహినాత్మకునకు * విరతియొటుంగకవిషయాతురత్వ। భూరిడుఁడై
యోగమభ్యాసంబు సేయఁ* బనిఁబూనుజడునకుబ్రహ్మభావంబు। మొనయదు నెమ
మ్మఁర్మము లెదోఁచుఁగాక* పరమంబుధ్యేయంబుబ్రహ్మంబుఫలము।హరియాజ్ఞ
నెఱిఁగియునతనిఁగాఁడనుచుఁ* బెరత్రోవఁజింతించి సెను భ్రాంతినొందె।బరమేష్ఠి
గర్వికిఁబ్రజ్ఞయెట్లొదవు* ఈవిధంబునబ్రహ్మయిందిరావిభుని। ధ్యానవీధినిజొను

మాయాసరస్వతి బ్రహ్మతపంబుఁ జెరుపఁదలంచుట.

పకయోగసరణిఁ* బెరసి యొంటిననన్యభేద్యమంధాన।గిరిగర్భమునసుండి కేవల
నిష్ఠ* కన్నులుదెరువకుగ్రసమాధిఁబూని।తిన్నఁగాఁబదివేలదివ్యవర్షములు* తప
ముగావించెనంతటనొక్కనాఁడు।విపులయాహరిమాయవిధిసమీపమున* బహు
శాతకుంభరంభాతరుస్తంభ।మహితమైవిద్రుమమాణిక్యశకల* వలభులశోభిల్లి
వలపొందుకుంద।కలికలవిమలముక్తాఫలశ్రేణి* కడుపొంకమగువిటంకములఁజూప
ట్టి।యొడనెడఁజొక్కమైయింపువహించు* సలలితమాలతీజాలకజాల।ములవింతనై
పొలుపొందుమొగలిఱేకులను* బలుకలుదాపినపనులరాణించి।తులలేనికప్పారతోర
ణావలులఁ* గమనీయమైమల్లికావితానములఁ। గొమరారునియరవిందకోరకకన
క* కలశవిలాసమై ఖరిమిటారించి। యొలయావితీవెల నెనసినరీతి* మొనయుచతు
ర్ద్వారములవిరాజిల్లి।ఘనబహువిధదివ్యగంధసంపదల* హరువగుమొక మేడయా
విర్భవించె। పెంటుఁగారుణవస్త్రాళ్ళ మేదలోపలను * చెలివొందుచంద్రాధి దేవత

యనఁగ। నలరువిల్తునికిఁ బ్రియాకారమనఁగ* మాయావచోవధూనిశోయరౌద్యాభి
ష్ణు।మాయయ వ్వేళభూమండలాధీశ* తరుణారుణప్రభాతీనిరసించు।శిరముమా
ణిక్యంబుశెలువంబు నెఱపఁ* దారలవిభవంబుఁదడఁబడఁ జేయు। తారహారమ్ముతు
ల్దద్దయు మెరయ* మదనధనుర్గుణమధుపరావంబు।పదహేమనూపురార్భటి లేట
పరుపఁ* గడవన్నెగిరిచెన్నుకడవన్నె యనుచుఁ। గడఁ ద్రోయఁజాలు ద్రేకపుపి
ఱుందమర* తమ్మిమొగ్గలగలతళుకులు రెమ్మి। గ్రమ్మియొప్పెడు చన్నుగవచెన్ను
గులుక* నెత్తమ్మితేకులనించుపాదములు। క్రొత్తలత్తుకనీరుగురియుచునుండ* ని
గనిగన్నిగలను నెగడు పెందొడలు।జిగిబిగియఁటులసిరిఁగొల్లలాడ* వరునాత
సంబులమాఢ్కిఁ జూపట్టి। కొరచందమగు వాఁడికొనగోళ్లు మెఱయఁ* దరుచసుధా
రసధారలుజారు।హాసువునకెమ్మోవి నలఁతినవ్వోలయ* వెడఁదకన్నులమదవిభ్ర
మంబడర। నెడఁదపాయపుగర్వమెంతయు నరయ* వెలిఁబర్వ్వనను రాగవిలసనం
బనఁగఁ। గులుకుగుబ్బలనుగుంకుమగందమెసఁగఁ* గనుఁగొన్నవలపు చీఁకటిఁ
ద్రోయఁజాలు।గొనబుకస్తురిరేఖకొమరొందనుదుట* మొగులలోమించులమాం
చుమించులన। తగుకొప్పులోన గేదఁగి తేకులొప్ప* వెలయుపిఱుందుపై వెలిపట్టువ
లువ। జిలుగువన్నెలతేకుసింగారమొలుకఁ* దాటంకదీప్తులు తారహారములు
మేటినిగ్గులుకటిమేఖలాద్యుతులు* కంకణాభలు నాసికారత్నరుచులు। కింకిణీ
కాంతులుగిరిగొనినిగుడి* వరతనుశ్రీకినివాళిఁ యొసంగ। సురతార్హాభూషణస్ఫు
రణలమెరసె* యావనోదయమదంబాభిరామ్యంబు। భావమోహనసురూ
పవిలాసములును* ప్ప్రమలోక్తులును దరస్మితచంద్రికలును। మదనరాజ్యరమాస
మానవిభ్రమము* గలిగివర్తిల్లునకిఁ పటవాగ్దేవి। లలితాంగరేఖాకళాపరంప
రలు* అమృతాంశుకిరణసాహస్రంబులటుల। గుమిగూడియచటమిక్కుటము
గా నెఱసి* దీపించునా బ్రహ్మతేజంబు క్రింగె। నేపట్లగనుఁగొననే తేజమైన* ఘ
నజగన్మోహనాంగజదివ్య తేజ।మునకడ్డమగు నెయోంభూపాలతిలక* అమ్మాయ
లాఁడియొయ్యారంబుగనిన।నమ్మాయకధిపతియగు వెన్నుఁడైన* నెమ్మదిధైర్యం
బునిలుప లేఁడనిన।నమ్మెయిజపలాత్మునకుఁ జెప్ప నేల* ఆయింతిరసభావహావలీల
లను। గాయజన్ముఁడనేక కాయమూల్దాల్చి* నిబిడపుష్పాస్త్రతూణీరసంయు
క్తి।ప్రబలుఁడై యడరించెఁబటుగుణధ్వనులు* వెన్నెలతేకుఠీవినివన్నెగులుకఁ।
బన్నినవెలితమ్మిపరపు చేనలరు* అలఘుడోలాతల్పమాపెఁ బెంగటను।చెలువొందె
రతికాంతుఁ జెలఁగఁ జేయుచును* ఉల్లసన్మదనపయోరాశిఖోదము। నుల్లోలకల్లో
లమోయిదియనఁగ* నలఁతిగాడ్పునఁ దూఁగునలదివ్యడోల। అల రేఁదతోఁ గూడియుని
హాంసిక్తతోడ* నిఖిలత్రిలోకిమోహత్వంబుఁగన్న।పటుతరరతివధూపతి తేజము
నకు* వన్నెవెట్టుచుఁగన్గవకుఁ ద్రేఁగొనన్పు। చెన్నువహించియాశ్రీపతిం యాజ్ఞ*
దనశిరంబునఁ దాల్చితద్దయుఁ బ్రేమ। నమపమధామమాయావచోభామ* వాసి

నాయాతమర్వారమత్తాళి|వాసమై కేళినీశ్వర కేళిసమర * ఖురళియై యొప్పున
త్కుహూమసౌధమున|సరినీటునొక్క పుష్పమయాసనమున* నాసీనయైతనయు
గ్రభాగమున । భాసుర వాహనప్రబలహంసంబు * సరస నేవ జ్రపంజరములో
శుకియు। నిరవృందనియమించి హేమకుంభముల* ప్రతిద్వైనకులుకుగుబ్బలఘీణఁ
జేర్చి। చతురతఁబయ్యెదజారుసొంపునను* శ్రవణావతంస కేసరసువామోద|ని
వహాచరణ్మృంగనిబిడఝుంకృతులు * శ్రుతులుగాఁగొట్టఁదంత్రులుమీటినాథు
ఘగతిబ్రహ్మనాదంబుఁగలయంగఁగూర్చి * శ్రీచిల్కుబ్రహ్మవశీకారకామ। రాజ
మంత్రోదారరమ్యశృంగార* భరితగీతంబులువాడుచునుండె|హరిగోపబాలుఁ
డై యాభీరసతుల* మరులునమ్ముంపెడువతమూనిమున్ను। మురళివాయించిన
మురువునవధిప* వెండియునొక్క కొన్ని వెడమాయలూని। నిండు వేడుకలనన్నీరే
జగంధి* కన్నీరునించుతొంగలితెప్పలార్చు। మన్నించుపతిరాకమనలెనేఁడన
చుఁ* గంపించునొకమాటుకొందిఁగెచెమ్మ|రింపఁగొఁగిటను జేరిచెనాథుఁడనుచు*
నవ్వులఁదేల్చునానన మొక్కమాటుమవ్వంపుముచ్చటల్మగఁడాఁడెననుచుఁ*బుల
కించునొకమాటుభూరిమోహమునఁ|జెలువుని చెలువంబు చింతించికొనుచుఁ* గ
ళలూరధైర్యవై ఖరికడతేరఁ। గలఁగునొక్కొక మాటు కాయజుండెంచ* నీరీ వీణె
వాయించుచుబ్రహ్మ|ప్రేరేచుకొనుచునబ్బిత్తరియున్న* తావిగ్రమ్ముచుపుష్ప
తావులుదాని|మేనిసౌరభ్యంబు మెప్పుతోఁబూని * కమ్మలేఁగాడ్పు పైఁగ్రమ్మిన

బ్రహ్మమాయాసరస్వతినిఁజూచి మోహించుట.

యంత| తమ్మిచూలినునంబుతడఁబాటుఁజెందెఁ* జైగాలితనిమీఁదఁబాటినమా
త్ర| యోగంబుమానెఁబయోజసంభవుఁడు * ఆగబ్బిగుబ్బెత ననురాగమూని|
కౌఁగిలించిన నేమికాఁగలవాఁడొ* పురుషులతలఁపులెప్పుఁడుచంచలములు|తరు
ణులఁగూర్చితత్తరమొందుటరుదె * తనదీర్ఘయోగవిద్యాప్రభావంబు|కొనసా
గకింద్రియగుణములఁగూడి* మనసుచలించినమటిఁదాల్మినిల్పు| కొనలేక మోహ
మున్నుండమ్యైనతఁడు*ఒకకొంతతడవిట్టులూరకయుండి| వికలుఁడై యిట్టివి వేక
దేశమున* మదిరేఁ జెదిరెనోమదనవికార|ముదయించుటకు నేమియో హేతు
వనుచుఁ*గన్నులువిచ్చియొక్కడనెల్లపండు| వెన్నెలవన్నెలువెదచల్లితనదు* దే
హకాంతిహరించిదివ్యసుధాప్ర|వాహంబువలెకన్గవకు వేడ్కయగుచు * నక్క
జంబొదవించునమ్మించుబోఁడి|చక్కనిసైచాయసారెకుఁజూచి* వెలుగందియా
కాంతివింతలై యున్న|దరసివచ్చెడఁగాకయని వేగ లేచి* సుందరభువనైక మో
హనస్త్రీలఁగ|గందర్పునపుష్పకంబునుబోని*పూమేడఁగని ప్రియంబునడాయఁ
బోయి|యామీఁదికెక్కియయ్యభ్యంతరమునఁ* జెవిసందిఁజేరివినదిన్నారినల్ల|
తోవతేనులావిన్కైదూరెడుతేటి*కదుపుపాటలుశ్రుతుల్గాతంగురుక్షు|లాషమ
వీణియమీటుచుండెడుదాని*నమృతధారామనోహరగానలహరి| తమిఁబులక

ఖుమేనఁదాల్చినదానిఁ* దలిరువిల్తునినైనఁ దనవిలాసములఁ। గామొప్ప నేల్గా-
ల్చఁజాలినదాని* శృంగారమెల్లరాశిగ నిల్చినట్టి। భంగిఁ బాగద్దియపైని నున్నదాని*
గురుకుచగరిమంబు కొంత గాన్పింప। నలజారుపయ్యెదనల్లదానిఁ* బంకజభ
వుఁ డెనా ప్రాణేశుఁ డనుచు। నంకించి తనుఁ బాడి హస్తించుదానిఁ* బట్టినజంత్రం
పుపాటలర్తి। మట్టునిగాఁగ మేను నప్పళించినదాని* నిండుపాయంబు నీటైన
దానిఁ। బండువెన్నెలసోగవలె మించుదానిఁ* గన్నుదమ్ములకు వేఁకసపాట్టాన
ర్ప। వెన్నెలవన్నెఁ జెలువొందుదాని* నేకాంతమున వసియించినదాని। నాక్షాం
తిఁ గను [illegible] గొనె నంభోజభవుఁడు* కినుఁగొన్నయతని ప్రేఁకపుదైర్యము వెడు। ఘన
రాశికన్నువవెల నోజాత* పరవశాకారవిభ్రమ [illegible] సైక। పరిణతిమంథాన
పర్వతంబయ్యె* నిపిధంబున మోహమినుమడింపంగ। నావిశ్వనిర్మాతయంతరం
గమునఁ* బరవశుండై యల్లపల్లవపరిణ। చరణ [illegible] మాసవసరంభోరు* గీరా
గుచాగుత్మ [illegible] పులిన। గౌరవోజ్జ్వలకటీకటపటిమంబు* నానిమ్ననాభి
లోఁ [illegible] నాభిసాంక। మానభోమధ్యమిథ్యాసమధ్యగలియు* నాలలితాంగిశుభాం
గమాంగల్య। మాలికుచకుచసుచాలఘుత్వంబు* నానమ్రవిసహస్తహస్తలావ
ణ్య। మానంబుకి [illegible] రాళిరామస్యంబు* నాపద్మముఖముఖవారిప్రసాద। మాప
క్వబింబోష్ఠియధరోష్ఠసుధయు* నానుంజులకపోలయచ్ఛకపోల। ధామమాసు
[illegible] *వయము [illegible] సనాసావిలాస। శయమాచకోర్ణలో
చనలోచనములు* నలువామనోజ్ఞకర్ణాంచితకర్ణ। విలసితశ్రీకారవిభవమా
నహిత* [illegible] ఫాలఫాలస్ఫాభాగ్య। లీలయాంఘునకచాళికచాలిరుచిరి*
తరచాకచక్యమాతరుణీతారుణ్య। సరణియాసుకుమారసౌకుమార్యంబు* నాస్థుం
దరీమణియు [illegible] సౌందర్య। మాసయుసంతసంబాశ్చర్యమెసఁగ* నేకాగ్రదృష్టి
నట్టేపిలోకించి। యాంబుజభవుఁడు మహానురాగమున* నీలోకమోహనా [illegible]
చ్చుకొంగిలియె। చాలదేతన్మయిసౌఖ్యంబులొసఁగఁ* జాలితపోనంజ్వాలికావ
ళుల। నేలాపింతురో యెటుఁగకమునులు* సరిలేనిదీనిలేజవ్వనంబనేడు। శరధి
నోలాడకచటులయోగాగ్నిఁ* గ్రాఁగిన నామేని కాఁకయొల్లదుగు। జాగ్రసురె
యింద్రియజయమింకఁ జాలు* నిదినాతపఃఫలమిది యెనా ప్రాణ। మిదియొక్కపూ
క్రియాధీశ్వరిగాక* కేవలకాంతకీ క్రియ నింతఁ జేరఁ। గావచ్చు వట్టిశంకలేల
నుచుఁ* దన ప్రతిజ్ఞయు క్రియతన్నంబును మఱచి। పనిఁ బూనియయ్యింతిఁ బట్టికోఁ
దలఁచి* కదియంగఁ జని యొక్క కడను రాయంచ। కోదమయొక్కెడ [illegible]
లు [illegible] దిలకయు* గేలుదమ్మి నివఱ్ఱికియ సముండజూచి। యీలేమఖారతీయే [illegible]
లేకున్నఁ* బండువెన్నెలసోగ బాగున నేల। యుంచు [illegible]
ము* యనిచింత సేయుచున్నంతనక్కాంత। తనముఖాంబుజమున [illegible] విలాసంబు*
గోరి కత్తోఁ గస్తుంగొను చున్నవాని। మానురాయడిఁ [illegible] * బల

కలుషమైపట్టముగనున్నవాని। వలపుచూపులమేలువాఁ ద్రుచ్చువాని* బల్మిఁ దన్నాఁగి
లింపఁగడంగువాని। గలఁకఁ దపోవృత్తిఁ గడచినవానిఁ* బరమచంచలుఁ బద్మభవుని
లోకించి। చిఱునవ్వుతో విపంచిక నేలడించి* పువుగద్దె డిగ్గి నూపురఝుళంఝుళలు। న
వమేఖలా కంకణధ్వనులు జెలఁగఁ * బయ్యెదసుబ్బల పైజారఁ దూఁగు। టుయ్యెల
యువ్వలి యొక్క కంబంపు* మఱుఁగున కేఁగు నమ్మదిగాత్రి శుసుము। విరులుఁ జల్లిన
రాలె వెసవింటిజోదు* అత్తఱి యబాణంబుల జునివతుంబు। లక్షించియేసినలాగునన
పుడు* అంబునన నాఁడోలి తాత్మఁ డై యతఁడు। ముందరనిలువక మ్మదితకంబంపు*
మాటున కేఁగ వెంబడి నేఁగి తొట్రు। పాటుతోన అజారుపయ్యదఁ బట్టెఁ* బట్టినలజ్జ
యుభయము వాటిలఁగ। నొట్టనపులకలుతోరమై నెఱయ * నట్టున నటఁ బెనఁగొ
నుచుఁ గయ్యాంటఁ బట్టనీయక తడఁబడినఁ బోనీక * దిట్టయై భావంబుఁ దెలియనూ
హించి। యుట్టలంబను కూర్మినిట్లనిపలికె* జాలనీ వెవ్వరిపనుచవిచ్చోటికి। కేలాగువ
చ్చితి తేమినీపేరు* ఈ కేళికాగృహమెట్టులనీకు గొదవె। నీకలిగినదెల్ల నిజముగా నా
కుఁ* బలుకులఁగపురంపుపలుకులుఁగులుకఁ దెలుపు మేటికిఁ దరితీపుఁ జేసెదవు* తరు
ణి నీవచనసుధాధార చేత। స్మరఘనుస్థణసముజ్జాతనిర్హ్రాద* పరుషనిర్ఘాత తాపముఁ
బావకున్న। భరియింపఁగూడు నె ప్రాణంబులనుచుఁ * బలుమారు దైన్యమేర్పడ

మాయాసరస్వతి చతుర్ముఖునితో సంభాషించుట.

వేఁడుచున్న। నలువ నీక్షించి యన్నళినాక్షి పలికె* దేవజగజ్జీవ దేవతాగాధ్య। భా
వనాగోచరపరమప్రభావ* దేవరలాలించు దేవినై నీకు। సేవ సేయుట నఱచి
తిరె చిత్తమునఁ* గలఁగ కానాఁడు మారుఁ డేయమాని। పనిగినఁ గోపించి బ్రహ్మం
డమెల్లఁ* బాడుఁగావించియీపర్వతంబునకుఁ। దోడెవ్వరును లేకతోఁ గతోఁ దమి
రు* పిచ్చియునవుడెమి వెంబడి నేను। వచ్చియీగుహఁ జొచ్చి వరబుద్ధి హెచ్చి* పగ
మయోగనిరూఢి బ్రహ్మవలోక। పరతనాపై దృష్టిపాఁగకయున్న* మీపయోగం
బునమిక్కిలి స్రుక్కి। యీవిరిమేడపై నేకాగ్రనిష్ఠఁ* దపముఁ జేసెద భవత్పద సే
వవలచి। యపుడె నిర్మించితి నధిపయీమేడ * మరు బాగిఁ బడి జాలపడు కితపడఁగ।
నరుదెంచితిరి నేఁటికల రెనా మనసు* నీమంజువాణి వాణీదేవిగాదె। యేమిటికిఁ జా
లియుంపైన బాళిఁ* గలసి రమింపఁ డిక్కలికి పాయంబు। చెలువంబు వింతలె చిత్తే
శ నీకు* ననియొవ్వరెఱుగని యట్టియే కాంత। మునఁ బరకీయ యన్బుద్ధి పోనీఁటి* బా
లిగల్గిన కులపాలిక ననుచు। మాలిమిమాటల మనఁ తెఁ బుట్టించి* అలమఱలేని నెయ్యా
ముగానుపింపఁ। బరమేష్ఠియానందభరితుఁ డై యపుడు * ఇతరసామాన్యయు
నిదిగాక యాత్మసతియయ్యె భళియనిసమధికానంగ* జలధితుంగతరంగచయము
లమునిఁగి। తలదూకకత్నెరోధమునన మ్మెలఁత* పరిరంభ మొనరించి పసిఁడియయ్యా
లనరసత నెక్కించి సురతక్రీడఁ* జెక్కువేలేండ్ల సంప్రీతి బోధించె। నొకక్ష
ణంబుగానుర్వి తలెంచు* ధృతయోగమున నూర్ధ్వరేతస్కుఁడనుచు। వితతతపో

జ్వాలఁ బ్రేఁగుచునుండు*తపసికి నైనఁ జిత్తంబు చలించుఁ। జపలాక్షిఁ గన్నఁ నెంచక్క
నేల మెరుఁగుల*నతిసూక్ష్మయోగశాస్త్రార్థముల్గాంచి। ప్రతి లేనిజ్ఞానసంపదవిస్తరించి
చి*కడుఁ బ్రపంచము మిథ్యగాఁ బితర్కించి। యెడనెడద్వంద్వంబులెల్ల వర్జించి*నెమ్మె
కాంతిరాగిమయింద్రియేచ్ఛఁ జాలించి। యేకడఁ బోనీక యెదనిగ్రహించి* యానంద
మూర్తి బ్రహ్మము సుధ్యానించి। మేను రోమాంచము లొల్కంచ హర్షించి*తానె చిద్రూ
పమై తనలోనఁ జొక్కు। నానిది నియమంబు వానిది తపమ్ము*వానిది యోగంబు వాని
దిశాంతి। యానిష్ఠ యేల బ్రహ్మకుఁ గల్గ నేర్చు*నరుచియర్థములల్లయుందడరినధ్యాన
జరుపఁగా వలయు సంసారంబు విడక* అరుదివ్యబ్రువధీయుఁడగు చుస్వంతారు। విధవిత
భోగములెవ్వడనాడవలయు * నల్ల బ్రహ్మామీఁక్షింపవిన్నంత తపంబు। టల్లతేఁ జాలిం
చి సౌఖ్యముఁ జెందవలయు*నీ మేర లెఱుఁగక యేమి బ్రహ్మానుస్ఫుఁ। దాను సతపమ్ము
నిధాత బేలయ్యె*నవియోగరీతిని యస్యునసంచనునకు। విసిపించిమ్మిలిలనవ్విప్రసృష్ట
ట్లనియెఁ* దనివి లేకనుది నూర్ధ్వతరతిస్థితుల। మనను మేకొల్పు చుమన్మథోన్మాద*
యోగంబుచే బ్రహ్మయోగంబు సంటిచె। వాగీశ్వరుఁడదియంతవచియింతునధిప*
అంతకెంతకుల తాంతాయుధకేళి। పంతువహించియప్పద్మజుండతివ*మెయిమపల్లు
నాఁటిన మోపియుబ్బోటి। కొనగోటఁ జెనకులఁ గోమరోమంబుతనువు*కొలుపులాఁ
డిమెఱుంగుసుబ్బపాలిండ్ల। తెలుపుకుంకుమపు గందము సోఁకు సురమ్ము*వలిపవాల్గ
న్నులకాటుకరేకె। లాలసినసును చెనకులు మటు ప్రోయాలి* యనుంగులకుసుమ
స్తుహస్తినసుమరుఁ। పడతికిల్లడవాట్లపాలైన వీఁపు*ఉవిదబంగరుగాజుల్లో లిర్దుము
సందిళ్లు। చిపురాకు బోఁడి మేల్సెక్కుటద్దముల* పసపుచెమ్మటచాయ వారినవల్లు
వ। కొసరు మాటలము ద్దుగుమ్మవేఁడుకొన* బడిబడిబహువిధబంధము లెర్రువఁ పడ
లును గపటవాక్పద్మాక్షికమ్మ*వీడెంపురసము పర్వినగళంబోలపు। లాఁడిగళ ధ్వను
లాలించు మేన*నావహిల్లెడుపులకలనిశంబుగల్గి। భావజముద్రలాభరణంబుల
గుచు* నవయవంబులు దోఁపనర మోడ్పుకన్ను। లవిరళఘర్మంబులారజంబెన
యు* పిలుపులు సోలపులు బిత్తరంబులును। వలపులు మెలపులు వంతులుహాను*ద
న్నెలువన్నెలు సీత్కారములును। సన్నలు చెన్నుగా సామరస్యమున*ధర్మములు
పతపోధ్యానసంధ్యాది। కర్మము లెనకుఁ దత్కామినితోడి*రతిరసైకాంధుఁడై తీరని
భ్రాంతిఁ గవియు। నతని గాఢరతిక్రియాజృంభణంబు*నొక్కరుఁ డాలపున నొర్వనోప
కకపట। వాఁకి కాంతశతరూపవతియయ్యెనపుడు*తారహారముల ఛేదగు వెలిపట్టు।
చీరచే నొక్కమూర్తి చెన్నగ్గలించె*నలినరాగవిభూషణములు చెందాని। పలువన్నియ
నొకమూర్తి వన్నెవాటించె*నవరత్నభూషణోన్నతిచిత్రపటముఁ। దవిలి వేఱొ
కమూర్తి తద్దయు మెఱసె*విరులసొమ్ములుతమ్మివిరిమాలి జిలుగు। జరిధరించి యొ
కమూర్తి బాగువహించె* మృగమదశ్రీ మెకల్మేను రాణింప జిగికుంకుమము వా
ఛాసి లె నొక్కతనువు*తళుకుగంధపుపూఁతగ నెనొక్కతనువు। పఱుసుసొమ్ముల

పరిపరివగల్యాని* యారీతినన బ్రహ్మనెనలేనికళల। నాలుగురూపులనెలంతుక
గానుపింప* నన్నిరూపులుగలయాయింతిఁగూడి, యన్నలినజుఁడుశతానందుఁ
డయ్యె* బహురూపవిలసన బ్రహ్మలెన్న। మహిళాలలామఁ బ్రేమంబునఁజో
క్కి* లెలివిజాంకనేకదివ్యవర్షములు। గలసిమనోవింపఁగడపటకపట* కాంత
యాబహువిధాకారములన్నని। యెంతయువింతగానెప్పటియట్ల* యేకమూర్తి
వహించియింపొనరింప। నాకవిలాసనుండలరిలాలించి* ధీరతఁజెడియొక్కరిది
నమునమోహ। పారవశ్యంబునఁబట్టఁబోవుటయు * నదిపట్టువడక మాయఁగో
లంకుకెలన। నొదిగియుఁబోకరించ్ఛనొలసిమారియుసు* యోలంబులనుడాఁగియు
నునుహవెడలి। శైలుదేరినదాఁకఁబాయంగలేక * వెనుకొనియా బ్రహ్మ వెలికినే
తెంచి। తనపురోవిధినంతకమున్న ధేచ్ఛ* వచ్చి మార్కండేయవాచంయమీం
ద్రుఁడుచ్చటవిష్ణుమాయాజయంబునకుఁ* దపమునశ్వేతపోధనులకుఁదత్త్వము
పదేశమొనరించుచుండుటఁజేసి* సభగూడియున్నయజ్ఞుబిలురఁజూచి। సభయఁ
డైలక్ష్మిందిశంకతోనున్న* యతనిఁగనుంగొనియమ్మునీశ్వరుఁడు। యతులతోలేచి
హస్తములమోడ్చి* దననంతరంబునఁదనుఁబట్టిగొనఁగఁ। గదిసియేతెంచున
కమలసంభవుని* నారొమడఁగికరించియమ్మునుల్జూడు। మాయాసరస్వతిమాయ
మైపోవు* మెలుపుతళుకున్న మెరసికన్పడని। తెలుఁగుననఁదెరవయిస్పృశ్యమై
చనిన* వెలవెలఁబోవువివేకవిహీను। నలువనప్పుడుచూచినవ్విరంచియును* దిగు
లునుగంపంబువీనభావంబు। వగపునాశ్చర్యంబుపంతయుసిగ్గు* గనఁబడమోహ
సాగరమునమునిఁగె। వనజసంభవునంతవాఁడుభావింగె* యను ఖ్యాతినపెనుపెనొ
ల్లహరిమాయయనుచు। దనలోపలన్యాకంపుతెనయుండెటెంగి* శ్రీహరిఁదలంచి
స్తుతించియపార। మోహసాగరమునమునిఁగినయజుని * బోధింపఁదలఁచియునిబు
ద్ధమాహించి। సాధుమునీశ్వరసంఘంబుఁగూడి* చనియతనికినమస్కారంబుచే

॥ మార్కండేయుఁడునలువకుహితబోధంబొనర్చుట. ॥

సిఘనవచోవైచిత్రిగనుపింపఁబలికె* దేవమహాత్మనీదివ్యావతార। మీవిశ్వము
నఃబూజ్యునిగావధికుఁడవు* సృష్టికికర్తవు సేవ్యుఁడవఖిల। శిష్టవర్తనలకుజీవభూ
తుఁడవు* వేదవేదాంతాదివిద్యారహస్య। వేదివినీకింతవిభ్రాంతియేల* అమర
సంయమికోటికారాధ్యుఁడజితుఁ। డన్యుతప్రముఁడువిష్ణుఁడద్దేవునాజ్ఞ* సేయుట
నీకునువితమెతద్దివ్య। మాయనెఱుంగనానికితపడితి* తెలియుమింకిటనైనఁదే
టగానతని। బలుమాయతెఱఁగునికిఁగంపువెలంది* గావ సరస్వతికపటవాగ్దేవి।
యాదైన్యమడఁచియూహింపుముల్లమున* విడుమువహంకారవృత్తిచిత్తమునఁ।
దెడుపుమునీలోనఁదత్త్వభావంబు* నుడువుముభక్తివిష్ణునిగుణస్తుతులు। నడుపుము
సాత్త్వికుల్నడచుమార్గమునఁ* బరగనాసాత్త్వికగుణాస్పదమునుజ్ఞానాకరమునాద
వుబోధసహల్లదాస్యంబు* లదిసిరిషాంకారులందిమోక్షంబు। తుపెంగి కూ

రంబు మదహంక్రియులకు* వినుమహంయులకు సాత్వికులన్ల శుభము। గనఁగూడ
దటుగానఁగనుము సాత్వికత*హరిమాయ జగములు హరిమాయ నభము। హరిమా
య సురుదనలాదిభూతములు*హరిమాయ బ్రహ్మలు హరిమాయ సురలు। హరిమా
య చంద్రుండు హరిమాయ యినుఁడు* హరిమాయఁ దారాగ్రహములు వెలుఁగు।
హరిమాయఁ దమము నుహరిమాయ సువ్వె* ప్రాభవోత్సాహవీర్య జయాదికము
లు। లాభలోభములు కళల్ రక్షణములు* కామరోషాదులంగజవికారములు। శో
మర్థ్య దౌర్బల్య శౌర్యములర్మ* పరిణామములు ధర్మపక్షములు కలు। హరిమా
య గానితదన్యముల్గావు* బ్రహ్మంబు హరియని భావింపు మాత్మ। బ్రహ్మండనాథు
గా భజియింపు మతని * సత్యుండు నిత్యుండు శాంతుండు పరమ। గత్యధిభర్తలు
కాంతుఁగాఁ దలఁపు* ప్రభవవర్ధనలయోత్పాదకుండనుచు। విభుసదానంద మగో
చింమ భజింపు* వేద వేదాంతాదివిద్యార్థతత్వ। వేదినిరంజను వెన్నువర్ణింపు* వి
నులబోధపుదివ్వె వెలిఁగించి ప్రజ్ఞ। మమతాభిమానతమంబు నూయించి* యా
త్మనాయకుని శ్రీహరి నాత్మనునిచి। యాత్మవైభవశాలివై యుండుమనుచు* బు
ద్ధాత్ముఁడు నుసమబుద్ధియునైన। వృద్ధతపోధనవృద్ధశ్రవుండు* ఉపదేశమిచ్చిన యు
చితవాక్యముల। సుపశాంతి బొందిప యోజసంభవుఁడు * బహుమదహంకార
పంకింబున్నాన। సంహాతసుధాధారమఁటఁబోవఁగడిగి * పరిశుద్ధమగు మానసపద్మం
బుసంమ। హరినిల్పి కోరి భక్తిశ్రుతుల్లోగుఁగ* బరమదీనత నూర్ధ్వబాహుఁడై

బ్రహ్మ శ్రీవిష్ణుదేవుని ధ్యానించుట.

కరుణ। కేరివచ్చిన ద్దేవుని న్లనిపాగడె* నోయనాథ శరణ్య యోదయాజలధి। యోయ
ఖిలాధార యోమహాపురుష* యోభక్తవత్సల యోసదానంద। నాభయంబుహ
రించినసుఁగావుమయ్య* అపరాధినౌ మదురాత్ముండనౌదుఁ। గపటశీలుఁడనౌమఁ
గడుఁగర్వినౌమ* నెఱుకమాలినయట్టిహీనుండనౌద। శరణంటి రక్షింపు జగదేక
నాథ* శరణన్నవారెంత జడులైన బ్రోచు। బిరుదుగదా నీది పృథుదివ్యరూప* యె
న్నకు నా నేరమెన్నఁ జేసినను। కన్నతండ్రి కుమారుఁగా పాడకున్నె* నీమాయఁ గ
నుఁగొన నేనెంతవాఁడ। నీమాయ గణియింప నేనెంతవాఁడ * నీమాయలోనమ
నింగేతద్విశ్వ। తామసబుద్ధినైతఁ జైవంబు* దాతవు నగు నీసున్నఁ దరమిపలి—
తిని। నాతప్పుఁ దలఁచిన నాకు సిగ్గౌద వె* నాయహంకృతి నెన్నమనఁ దలంపకో
యయ్య సకలలోకోన్నతంబైన* నీమూర్తి నేఁడు గాన్పించి నాకలఁక। దీనసంబు
నమాన్ని దేవరక్షింపు* మోశతకోటిభానూజ్వలతేజ। యోశరణార్థిదేవోత్త
మభూజ* పరితాపము మాపవే పద్మపత్రాక్షు। కరుణ జూడవె రమాకళితోత్సవత*
దీనతమాన్పవే త్రిభువనాధీశ। హీనుండ నభయమీవే సుత్రకాశ* ఆమకోవేనన్ను
నాగమహాస్య। వేదనఁ బాపవే వేదాంతవేద్య* దండగా వేసముద్దండ ప్రతాప।
దండంబుఁ బేకో పత్ర...రూప* పకలతివారింపవే భక్తపాల। సుకృతిఁ జేయవే

మదాసురతరుద్వారద * ఘోరనాలకింపవేము_క్తనిధాన । మరువ వేనాతప్పుమా
యావధాన * అని బ్రహ్మ మ్మొరసేయునవసరంబునను । వనజలోచనుఁడు శ్రీవత్స

శ్రీ విష్ణుదేవుఁడు బ్రహ్మకుఁ బ్రత్యక్షమగుట.

లాంఛనుఁడుఁ * బాలభాను ప్రభాస్ఫదపద్మరాగ । జాలకీలితసముంచత్కిరీటాగ్ర * ప
రిలంబమానకల్పకదివ్యమాల్య । భరితభవ్యాపారపరిమళాసార * సారసౌభాగ్య
నిస్తంద్రతాధార । చారుసహస్రమస్తకములతోడ * శరదిందుచంద్రికాసాంద్ర
విలాస । పరిహాసపరదరత్పాండురాఖండ * పుండరీకదళప్రభూతవైశాల్య । మం
దస్మితనేత్రమండలితోడ * తతమంత్రవిద్యాధిదైవతభ్రమర । శతసహస్రా
న్వితఛందోలికాయ * మంజులమంజీరమంజరీపుంజ । రంజితపదసహస్రకమల
తోడ * వరచక్రశార్ఙ్గగదానందకాది । పరమదివ్యాయుధప్రచురమయూఖ * రే
ఖారమాసమాశ్రితదీర్ఘబాహు । శాఖాసహస్రరాజల్లీలతోడఁ * బ్రకటకాంచన
మణిప్రకరసంఘటిత । మకరకుండలహారమహితకేయూర * కంకణముద్రికా
కాంచికాస్ఫురిత । కింకిణీభూషణాంకితమూర్తితోడ * వక్షస్స్థలస్థితవైజయం
తిస్ర । గాత్రరావర్ణమధ్యద్యోతమాన * మానితకౌస్తుభమాణిక్యడోలి । కంధరం
తరకేళీకాలోలవనధి * బాలికాధరహాసభాసురగండ । పాళికాముకురబింబప్ర
తిబింబ * భావోజ్జ్వలాననపద్మంబుతోడ । భావజకోటిరూపశ్రీలతోడ * నవ్యపీ
తాంబరోన్నతకటితోడ । దివ్యగంధానులేపదీప్తులతోడఁ * జరణసముద్భూతసారా
పగాంబు । ఖురసదృక్షనఖాంశుచంద్రికతోడఁ * గాంతమాణిక్యశృంగములతో
మూర్తిమంతమైతోఁచినస్వర్ణాద్రియనఁగ * నమితతేజోరాశియైనదయారసము ।
రమణీయశృంగారరసమొక్కటగుచుఁ * గానుపించినలీలగనినిత్యముక్త । లైన
సనకాదులా నారదుఁడును * శుకవామదేవాదిశుద్ధమానసులు । కరమొప్పఁగఁ
జామరలుగొడుగులును * ఆలవట్టములుధ్వజాదులిర్వంకఁ । దాలిచి సేవింపదైవ
తాంగనలు * సుమవృష్టిదివినుండిజోరునఁగురియ । నప్పుడారూపమునఁ బ్రత్యక్షమై
నిలిచె * నిలిచిననద్దయానిధిమాళిగగన । తలము ప్రాణములగంధవహుండుముఖ
ము * వలన బ్రహ్మానలవాసవులు స్వేద । జలములన నదనదీసాగరములును * బదముల
ధరణిదిక్పటలిసూర్యుఁడును । మదిచంద్రుఁ చెవులదిఙ్మండలంబులును * పలుకుల శ్రు
తులు నైంబరఁ గురోమములు । వలనరుద్రాదిత్యవసుసాధ్యముఖులు * సకలచరాచర
జంతుసంతతులు । నెకటఁ గాన్పింపనయ్యుగ్రతేజంబుఁ * గనుఁగొనలేక మార్కం
డేయముఖ్యమునులు బ్రహ్మయుభయంబునఁ దత్తరిలఁగఁ * దిలకించుటకు దివ్యదృ
ష్టి వారలకు । నెలమితోనద్దేవుఁడిచ్చెనవ్వేళ * నామృకండుకుమారుఁడామునీశ్వ
రులుఁ । దామరచూలియుఁ దడఁబాటుభయముఁ * బ్రేమయుభక్తియుఁ బెరయఁ
పోడ్తోడ । భూమి వ్రాలి ప్రణామములు పెక్కువేలు * గావించిరట లేచి కమలసం
భవుఁడు । సేవాంజలి యొనర్చి శ్రీహరిదివ్య * తేజస్స్వరూపంబుఁ దిలకించి మిము

ఉలు। నోజసాష్టాంగంబులొకకొన్నిసేసి * కన్నులహర్షాశ్రుకణములుదొ రుఁగ।మున్నుగాఁబులకలుమొనయుదేహమున* భక్తినోంకారమేర్పడఁబలిక పురుషు।సూక్తంబునారాయణోపనిషత్తుc*జదివిశ్రుతిస్మృతిశాస్త్రార్థసరణిc బొదలువాక్కులనిట్లుపొగడఁదొడంగె* జయదేవభయదావచయదావకేలి। జ

——— ॥ బ్రహ్మశ్రీవిష్ణుదేవునిఁగొనియాడుట. ॥ ———

యశౌరిజయహరిజయదారిశిక్ష* పరమేశసర్వరథీశపరనాశనిపుణc। నిరవద్యహా రిహృద్యనిరతాద్యరూప* అవికల్పకవికల్పయవికల్పనాహ। భవదూరనవనీరభ వసారచరణ* అతిశాంతధృతదాంతయతిచింతనార్హ। హృతశోకనతలోకహి తనాకవర్య* అనపాయఘనమాయయనుమేయవిశ్వ। వననేత్రనునుజాతవన జాతచైత్ర*కనదత్తవనజాక్షకనకాక్షదమన। ఘనభృంగవనితాంగకనకాంగద కర* వేదాంతములునీవవేదముల్నీవ। వేదవాచులెఱుంగు వెలుఁగునునీవ* ధ్యా నయోగమునీవధ్యాతయునీవ। ధ్యానగమ్యానందతత్వంబునీవ* ధ్యానాంతలబ్ధ తత్ఫలమునునీవ * బ్రహ్మాండములునీవప్రభుఁడవునీవ। బ్రహ్మాండములొనర్చు బ్రహ్మవునీవ* జీవాత్మమునునీవజీవాత్మలందు। భావింపనొకటైనపరమాత్మ వీవ*పూజకుండవునీవపూజ్యంబునీవ। పూజవిధానవిభూతియునీవ* పంచతత్వ మునీవపరుఁడవునీవ। పంచతత్వాశ్రయప్రకృతియునీవ*ఇట్టిబ్రహ్మాండంబులెన్ని కోట్లైనc।బుట్టించుచుండు నెప్పుడునునీమాయ*ఆయండములకు మేమధిపులమను చుc। బాయకుండెడుపద్మభవులసంఖ్యములు * అలబ్రహ్మలకుసాటియగుసృష్టి సాహిమ। నలయునుపబ్రహ్మసనుముఖుల్దరుచు*మఱియునాబ్రహ్మేంద్రము నువులనింత।సరకుసేయనియోగిజనులుపెక్కుండ్రు*వారిలోనొడగర్వవిమూ ఢనుతిని। నేరుతునేనేనునీమాయఁదెలియ* నీపాదసేవకనికరంబులోన। నేప ట్ల నొకనిగానేలుమునన్ను* చాలుబ్రహ్మత్వంబుసర్వేశగర్వ। మూలంబుదీని చేమొనయమతెలివి* ఘనతత్వవేదిమార్గుండేయమహాని। మునువచించినమా టమూఢభావమున* సరకుసేయకపట్టిచలముచేసితిని।మరువవేనాతప్పుమదిలో నcదంద్రి* నీతత్వమిదియనినిశ్చయింపంగc। జేతcగాదెట్టివిశిష్టులకైన* నాత రమేయోయనాథశరణ్య। చేతోభయముమాన్పిచేపట్టుమనుచు * వివిధభంగు లనెంచువిధినాదరించి। భవనాధిపత్యంబుభూరివిజ్ఞాన* గరిమయునెప్పటికరణి మన్నించి।హరిజగంబులకుసొంపడరించియచటc * దనుcగూర్చియత్యుగ్రతపము లొనర్చు। మునులకుసాయుజ్యముక్తినొసంగి* యలరుమార్కండేయునటవీడు కొల్పి।నలువపూజింపనంతర్హితుండయ్యె * బ్రహ్మయునెప్పటిబ్రహ్మతేజమున। బ్రహ్మాండమేలుచుcబ్రఖ్యాతినొందె* సృష్టిమాయలసామియనఘనీమహిమ।ఇ ట్టివాcడనిచెప్పనెవ్వరితరము * లక్షభాస్కరమండలములొక్కటైన। వీక్షింప నసుcగానివిపులతేజమున * నావిధికిcబ్రసన్నమైనతమ్మూర్తి। భావింపcగూడము

పాండవోత్తంస * యమ్మహాతేజంబెయంతరంగములు। నెమ్మి ధ్యానింతురు నిర్జ
రాత్మకులు * ఈకథ విను వారికిహపరసుఖము। లేకాలమును గృష్ణుఁ డప్పనటంచు *
సనయుఁడా గోవిందశర్మ ధర్మాత్మ। జనకుఁ డెప్పనటంచు శుకుఁ డాలింగింపఁ * గ
వ్వడి మానసమున సుగమునఁ సంతసించె। యప్పలికథ లెప్పుడు యనఁ యుసుగుఁడయు * నని రఘు
కులసరోహంసుని పేర। ననుపమావ్రతపఙ్క్తిహంసుని పేర * దారుణారిగణపథూత
సుబాహు పేర। హారకంకణహారిపృథుబాహు పేర * మారజిత్సామినిమాతివా
సు పేర। జారుకటీరకాంచనవాసు పేరఁ * ధరణిజానాయకుని భనుత్పలచంద్రు పేర।
శరణార్థిహితరామచంద్రుని పేర * నంకితంబుగఁ జేసి భూతసంప్రాప్తసంక
లితకవిత్వసారస్యరాశి * ఘనతేజుఁ డప్పనామాత్యనూజుండు। ననుజపశ్రీలోలు
మదనగోపాలు * మనసున నిడి విష్ణుమాయావిలాస। మనుమహాస్తోత్రకాండ
మ్మును గృతుల్ సేసి * రాజిల్లు శ్రీపాపరాజసోదరుఁడు। రాజీవలోచనారతిరా
జమూర్తి * నరసమాగర్భాబ్ధిచంద్రకల్పకము। సరసవిద్వత్కవిజనశరణ్యుండు * ప్రి
యమొప్పన గ్రజాశ్రితకీర్తిరంభోచుసయశాలి కంకంటి నారసింహుఁడు * సహజ
మాధుర్యంబు సత్కవుల్ మెచ్చ। మహితమై తగి హరిమాయావిలాస * కృతి దివ్య
పదమొనర్చెనీప్రబంధమున। నతులితంబుగఁ దృతీయాశ్వాసమయ్యె * శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

విష్ణుమాయావిలాసము.

పూర్వభాగము.

సమాప్తము.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః.

విష్ణుమాయావిలాసము.

ఉత్తరభాగము.— చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీమహితోద్యోగ క్షితిజానుగాగ। కామనీయకభోగ కలనాభియోగ✱ భవ
పన్నగఖగేంద్ర భాగ్యనిస్తంద్ర। రవికోటినుతిసాంద్ర రఘురామచంద్ర✱అవధ
రింపుము దేవ యతివరేణ్యుండు।వివిధవేదాంతార్థ విద్యాధికుండు✱శుకయోగిచం
ద్రుఁడగ్గునపౌత్రుఁజూచి। ప్రకటవచోవిజృంభణమొప్పఁబలికె✱జననాథగోవిం
దశర్మయాచందమున బ్రహ్మహరిమాయ మోసపోయినది✱యాధర్మపుత్రుఁ డకా
నతియిచ్చి। మాధవుమాయలు నన్మథాంతకుండు✱భ్రమసినచందమేర్పాటుగాఁ
దెలుప।సకలకోటివిశ్వవిశ్వంభరాధీశ✱మకుటకీలితనీలమణిప్రభానఘుప।నికరసేవి
తపాదనీరజయుగళ✱ రాజబిడౌజధర్మతనూజవినుత। రాజమదాంధకారభిదా
ర్క తేజ✱ నీవునిమాయలు నేఁ దెల్పుకథలు।సావధానంబుగా నాలింపుఁడనుచుఁ✱
గొలువునందడిమాన్కి గోవిందవేణు । కలితగానరసైకగరిమనిట్లనియె॥ ✱

——✱ గోవిందశర్మధర్మరాజునకునమృతమథనకథఁదెలుపుట. ✱——

ఆదికాలమున మాయానిధియైన।యాదినారాయణునమతంబునను✱అమృ
తంబుపడయుటకసురులుసురలు। నమితవారిధిమందరాద్రిసంధాన✱ దండంబు
గాఁబెంచి తరితాడుగాఁగ।కుండలీంద్రుని మొనఁగూర్చి తర్వఁగను✱ అతిభీమధూ
మకీలాభీలకీలి।గతిఁదోఁచును పయించె గాలకూటంబు✱ నా కాలకూటమహోద్ధాటి
కోర్వ। లేక దేవాసురుల్ నిర్గూయిడఁగ✱ హరికిఁబ్రియంబుగానమ్మహావిషము।
హరియించివారలహరుఁడురక్షించె✱ గరళకంధరుఁడనఁగాఖ్యాతిగాంచి।కరము
వేడుకనేఁగెఁ గైలాసమునకు✱ మఱియుదేవాసురుల్ మసలకయ్యుదధిఁ।దరువఁగాఁ
గల్పకతరుపంచకంబుఁ।దలఁపుమిన్నయుఁగామితములిచ్చు మొదవు✱ వెలిగొరున
లసిమించీనులజక్కి।యచ్చరచెలిగుంపులావిర్భవింపఁ✱ జెచ్చెఱగ్రహియించె జే
జేలరాజు।వెండియునప్పాలవెల్లిమథింపు। చుండఁగా లక్ష్మిపయోజలోచనయుఁ।
దులసియుదివ్యకౌస్తుభముద్భవింప।నెలమిశేషాహిశాయిపరిగ్రహించెఁ✱దడయ
కఁగ్రమ్మఱిఁదరువనమ్మేటి।కడలినుండియుసుధాకలశంబుతోడ✱ నపుడుధన్వంత
రియనమహావైద్యుఁ।డపరిమితోత్సాహుఁడై యేగుదెంచెఁ✱ గుముదాంతరంబు
నఁగొమరొప్పఁదోఁచు। హిమకరబింబమోయిదియనమించి ✱ ప్రవిమలస్ఫటిక
కుంభంబులోనమృత।మువిరళస్ఫూర్తులచేసటుగానుపింప✱నయ్యమృతముఁజూచి
యమరులాసురులు।నన్యోన్యమానిరయ్యబ్ధిఁ జిల్కుటలు✱ బలిశాసనమునసుపర్వ

కంటకులు।బలిమినయ్యమృతకుంభమునాచుకొనిరి* భూరిసుధాఘటిపోయెఁబో
యెననిరి।బాహుశక్తిఁ గొంపలపడుచు దేవతలు* వెలవెలఁబోయిరి విపులార్థమొకటి।బ
లియుతుగా నెగ్గుటకు బలహీనులట్లు* పాలుసమంబుగాఁ బంచియీయలేక।నాలిలన
సురులయ్యమృతంబుగొనిన * వేలుపుల్ నెగ్గుపఁగావించి కైకొనఁగఁ।జాలకపటు
యుద్ధసన్నద్ధులైరి*యావేళఁ గాలాత్ముఁడగు హరిభూతభావిభవత్కాలపద్ధతు లె
ఱిఁగి।యిన్నిసేయనిది నయముగాదటంచుఁ।గనుసన్ననమరసంఘముని వారించె
నాపన్నవేళలనిన్నుత్రాసురభేది।యాసన్నవర్తినైయుబ్బునిఁబొగడి* మీరును నే
మునెమ్మినిలువఁగూడ।నాగధిఁ ద్రచ్చినవారమీఫలము* పాలువెంబడిభుజింపక వే
ఱుసేయు।నేఁ జూపుసు భాగమిప్పింపుఁ గనుఁడు* వినరమోక్తినయమొప్ప వేఁడును

——* నారాయణుండు మోహినీరూపంబుఁ దాల్చుట. *——

న్నన్న।దనుజులభ్రమియింపఁదలఁచి మాధవుండు* అమానుషకౌశలమ్మునసగుణాంశు
లహరిఁ బుడమికిఁగుంకుమపూఁతఁగప్పింప* నలసయానాపేక్షఁ దగువెంచునంచ।
బలగంబుపైనెక్కు త్రుళ్ళుసుంపుఁజిల్ల* నాంజిగరింజానపూజలకుసుములు।కంజనాయు
తానికస్తానాన మొబ్బియ*వలరాజుజాగరంపు వాకిలివనిని।కలనీలవస్త్రమేలోరుకాం
డముత్తేజరింప*నలగుపిల్లాని క్రీడాచలంబనఁగ।బలుచైనితంబబింబముడంబుగులు
కఁగ।కలకోలసోయనుకాఁదీఁగెయునిగి।మొలనూలుఘంటలు మ్రోఁతఁ జేఁదెలుప*
సరిగంచువలువలోఁ జలువపావడగ।దీటుతోఁ బలుమెఱుంగు చెంగావిఁగార్ప*బలు
నాభికపిలోర్చు డినసోపానముల తెఱంగునవళుల్లగున్న వాటింప* స్తనమధ్యక
స్తూరికాంకుర గ్రోంచ జెసఁట।నఁదగిసొగసునూఁగారుగాశింప। గుగుకు వంబులుప
క్ష్మోత్సంబులగుబఁబోరసిబిసశ్రీలభుజయుగంబసురఁ * గంబుసౌందర్యాధిక౦
బుత్రిరేఖకంబమై గళముపొంకంబుగా వెలయ*రతినామోభవులన త్రంపుటద్ద
ము।ప్రతిబింబిసుకపోలపాళిఁదనర్పఁ* దరిరుగెల్చినకీర్తిసుకొత్తెననఁగ।మొ
లకనవ్వులకెంపు మోవిసొంపాసఁగఁ* జిన్నికెంపులచాలుఁజెక్కుంపజాలు।వన్ని
యఁగనిపలువరుసశోభిలఁగ*శ్రీవర్ణనియ్యానఁజెలఁగుటఁదోలుత।శ్రీవర్ణమహి
మహెచ్చినపీనులలరఁ* గలుకునీలంపుముంగరతేఁటితోడఁ। గలసినాసాచంపక
మువింతపెనుప*శ్రీగాథకు దిదెంచు చెవులపొందొలసి।సోగకందమ్ములుసోలపుఁ
గాన్పింపఁ* గనుబొమమరుని సింగాణివిల్లుగుట। సునిశితాస్త్రములట్లు చూపులు
మెఱయఁ* బదివేలచంద్రబింబములసోయగముఁ।గదిసిముద్దుమొగంబుకళలావ
హింప*నలకదీప్తులమించునలికంబునీల।జలదాంతరగతార్ధచంద్రునిఁబోల*లా
లితపదకమలములాను తేఁటి।చాలునానిడువాలుజడపిక్కలెనయఁ * త్రిభువన
మోహనదివ్యసౌందర్య।సఃభినవంబుగనొక్కయంగనయగుచు * సొలపువాలు
మెఱుంగుసోగకన్నులకు।వెలిదమ్మితేకులు వెదఁజల్లికొనుచుఁ।జిఱునవ్వు మోము
నఁజెలువగ్గలింప।గుబ్బతారహారముల్ కుచములమించ* నలసయానమున దేవా

సురసైన్యములనట్టె సమసొంపున వచ్చి నిలిచె* నిలిచిన యమ్మోహినీతనూవలి
త|లలితశృంగారవిలాసవిలాసములు*కనుఁగొన్న మోహాంధకారంబుముంచుతో
నియె దేవాసురకోటులకధిప* వెండియునప్పాలవెల్లిగర్భమునను౦డివచ్చినలక్ష్మి
యొ నెట్టుకొనిన * తొలుకరిమించొకటతనిమాయవలనఁ| గలిగెనమణిపుత్రిక
యొ లేక జగతిఁ* గలచెలువలకింతకాంతియుఁ జెలువుఁ| గలదెయంచువిమోహాకం
ధిలోమునిఁగి*మదనార్తిఁ బొందునమ్మునిదానవులను|సుపిఁచూపువెంటఁగనసో
నలముంచెఁ* దరళతచూపులఁ బవులుకొనంగఁ| దలమైనయాతురత్వము చిత్తము
లను* గలయనిదాఘమంగములఁ గాన్పింపఁ| గలఁగిరిపుకుచమ్మాంతఁ గన్నంతఁ*
దరుణారుణాంఘ్రిపద్మద్వయాలాతు|గురుతరమ్యతులిం గ్రోగోపముల్గా*నవర
త్నమయభూషణప్రతానములు|సవరైనజిగియింద్రచాపంబుగాఁగఁ* గుచకుం
భ చిత్రితకుంకుమపత్ర|సుచిరకాంతులు కాత్మలుంగులుగాఁగ* ఘనసకీలోచ్చ
లత్కచభారపిచ్ఛికిలములనాల్గోపలంబులుగాఁగఁ* గాంచిఘంటాఘణంఘణ
గర్జగాఁగఁ|బ్రాంచితమదనపట్టన్యలక్ష్మియనఁ* గొమరువహించియిమ్ముహానాల
తాంగి|అమరదానవచాతకానందనముగఁ* గలికివాలుపిసాళిగరువంపుసొలపుత
ళుకుచూపులనమృతమువానఁగురిసె* నెడదలఁ బొడమునహీనరోషాగ్ని| లడరె
డువిరహతాపాగ్ని పైకనలె* వైరిబాణోన్ముఖత్వముతత్కటాక్ష| పారంపరిశి
తాంబకములఁ దొడరె*సితరేఖర శ్రీ గ్రహింపనాప్తి|చతురయౌవనవిలాసశ్రీ
లనెసఁగె*సమరభూజయసముజ్జ్వలయశఃప్రాప్తి|సముదారదరహాసచంద్రిక
గలిగె* నవ్వతికుంభలంబుపైవలవకాంతు|కోమరెసఁబ్బెపుగబ్బిగుబ్బలనిలిచె*
నేమంనునింద్రాసురేంద్రముఖ్యులకు|నామోహనాంగిప్రత్యక్షమైనపుడు* ల
లితమన్మథకల్పలతయనుబోలె| చిలుకరౌతుప్రతాపశిఖికీలఁ బోలి * యటులన
మ్మోహినియాలోకితకటా|క్షుటియించెబలువేషకయనుదాపంబు* మాయచేజగ
ములమరులొందఁజేయు|కాయజగురుఁడుపకరనికిలిరూపు*ధరియించిమెలఁ
గినదైవశాస్త్రములు|సురవైరులేయొలసొగయురేమిసుబు* అఖిలమోహనకళా
హంకారరేఖ|ముఖమున వెలయనమ్మోహినీకాంత*యమితభూషణభూషితాం
గిన్మైసొలపు|లసరనయ్యసురవైత్యావలినడుమ * మేలంబుల్గాడుచుమెఱుఁగు
సోయగపు|వాలారుచూపులవలపు రేఁచుచును * నగుచుఁ జెలంగుచునటియించు
చున్న|వగఁజూచిబలిదైత్యవాసవుల్ల్గసి*యలక్ష్మయిగమపిద్యమ జెందుకర
ణిఁ| జెలిడాయఁబోయియాచిగురాకుబోఁడి * ఉలుకకతనయిచ్చసుండెడినది
యొ|యెలమినేపురుషునకేనియధీన*యియ్యొన్నదియెయు తెలియమవిలాసమునఁ|
దియ్యవిల్తుసిధాన దేవతతోడ*మారుద్దిమైనదిమ్మగువచేకురెన|నీరేడులోకంబులే
లుటకాదె *బలిమినైననుదీనిపట్టిభోగింపవలయుఁ గాకిఁకపాఁపవశగాదమము
త* నేనెవల్లభుఁడని నెలఁతకిచ్చెలికి| నేనెనాథుఁడనని నేనరూసతలఁప*నారాజుల

నుబోలియాయిరువాఁగు। వారునుడలఁచిరవ్వాలతేసికులికి* యామోహనాంగి
యునలఁతినవ్వులను। కాముతూపులఁదూపుకలికిచూపులను* వానికివానికివలచిన
యట్టి। దానిచంద్రాననందఱను మేకొల్పె*దొరలుడగ్గరినసందుఘటిల్లెనసుచు। నిరు
దళంబులవారలెల్లడవిసిరి* యక్షజంబుగఁజెలియలికట్టదాఁటి। యుక్కెపెట్టునవ
చ్చును గ్రసంవర్త* సమయాబ్ధితరగలచాడ్పునసిగిడి। భ్రమఁగొన్నపైఁబైలఁబడు
చుఁజుట్టుకొని* దానిశరీరసౌందర్యామృతాబ్ధి। నానందమున నోలలాడుచూపు
లను*వానిమున్నాఁడియవ్వగలాఁడిమోవి। పానకంబానఁగాఁబడురునాల్కలును.
వానికిఁగడచియవ్వనజాయితాక్షి। మేనితావికిసంభ్రమించునాసలును* వానిఁ
ద్రోచితదీయవచనామృతంబు। చేనింపువహింపఁజెలఁగువీనులును* వానిఁగ్ర
మించియవ్వనితతోరంబు। లైనగుబ్బలువట్టనడరుచేతులును* గలిగిపంచేంద్రియ
గతులేకవృత్తి। లాలయనాత్మలఁగోరుచుండిరవ్వేళ*బలియును దేవతాపతియును

బలీంద్రులు మోహినీదేవితో భాషించుట.

మోహ। ములుగానుపింపన మ్మోహినికనిరి* యేమిమిటారిని వెవ్వరిదాన। వేమిటి
కిచ్చోటికేఁగుదెంచితివి* యొక్కడనుండుదు వేమినీపేరు। సికరంబుదాఁపకునీవు
నీయిచ్చ* మెలఁగుదొ యొక్కని మెలఁతవో నిన్ను। పలెమించుచక్కనివగలాఁడి
మిన్న*గరుడకిన్నరయక్షగంధర్వసిద్ధ। నరసురాసురముఖ్యనలినాక్షులందు*
గనుఁగొనమెన్నఁడెక్కడనిన్ను మేము। కనుఁగొన్నయది లేమకంజాయతాక్షి*
మాయంతరంగముల్మరుబారికొగ్గి। నీయెడననురక్తినెఱయనిల్చినవి* తెలుపుము
నీకైన తెఱఁగెల్లననినఁ। గలువతేకులవానకలికిచూపులను* మూఁగినమాయిఱు
మూఁకలమీఁద। సాగించిమందహాసముల మోసులరఁ* దిన్నసిపలుకులఁదేనియ
ల్వాడియ। నన్నటనలమాయలాఁడియిట్లనియె*సరసాత్ములారయిచ్ఛావతినగుచుఁ
జరియింతుఁబతిలేఁడుజగమున నాకుఁ* గామించినామీఁదఁగనుదృష్టినిడిన। యా
మేటికేఁబరమానందమిత్తు*వేతెఱఁగొక్కఁడుఁగాంక్షపిడువకనిలుపు। వారినేఁజే
కొనవడినుల్లనిడుదు* నానెఱిఁజూచిననను పారిమాను। లైనయొంటడహృదయ
ములొందనీరు*నానామవర్ణసంతతిచెవిఁబడియె। నేనిరంజిల్లుజితేంద్రియుండై
న*నాదృష్టిసోఁకిననన్నుఁబాసిపోవ। రాదనితోఁచునిర్వాణికైననఁ* బొందుగా
నామైత్రిఁబొరసినయోగి। బృందంబుచలియించునింతవాసినను* గసియునుగసరు
నాఘనతపస్సుతులు। కినియక మేలుగల్గినచోటనిలుతు* నెవ్వరేజాడనన్నెనయఁ
గాంక్షింతు। రవ్వగవారిఁబాయకఁగూడియుందు*నిదినాప్రవర్తనంబిరువాగుమీ
ర। లుదధిమథించిన సొబూపాయమునను* నమృతంబుసాధించియుదిపంచికొనఁ
గ। సమబుద్ధిలేకరోషమునఁబోరాడఁ*దలఁచినారనివియద్వాణినాతోడఁ। దెలిపె
నమీయిరు తెగలవారికిని* పోరుఁదీరిచిసమబుద్ధినయ్యమృత। మేరుపాటుగఁబం
చియిచ్చెదననుచు*వచ్చితిమీకుఁగావలసినపంచి। యిచ్చెదపలడంటిరేనిఁబోయెద

సు* అనుమానపడక చయ్యనఁ దెలుపుఁడనుచు । ననురాగమెనయ నయప్రకారము
నఁ* గనిపింపఁ బలుకుననకు - పటవధూటి । యనితరోక్తులు సుధయటులఁ జిందఁగ*
నాకర్ణనము సేసి యసురాసురేంద్రు* లేక వాక్యంబుగా నిట్లు నిరవుగ* చెవుల
కుఁ జెలువయ్యెఁ జెలువ నీపలుకు* లవలికిఁ బోక నీయమృతమందఁ జికి* నీవుపంచుట
యె మాకెల్ల సమ్మతము । ప్రావీణ్యవతివి నీప్రతిసతుల్గలరె* యెవ్వరికున్న విహా
లావిశేష । మెవ్వరు నేర్తురి హితసూక్తిసరణి* మన్మథార్తులమైన మమ్ముఁ గారు
ణ్య । సన్మసీంతకటాక్షసరణి రక్షింపు* మమృతంబు మాకేల నమృతంబు కంటె ।
నమితమాధురి మించునట్టి నీతేట* మాటలే చాలు నీవు మతము మీఁద । బాటించి విని
లుపుట భాగ్యంబు గాదె* నీయాజ్ఞ శిరములఁ నిలిపి వర్తిలెద । మే మొడ నీమాఁట కేము
రాసి మేము* ఇవి సేయునటులైనయిపుడు నీదివ్యాపవస్త్రములు ముట్టఁ బోసనే సేదము*
అనిసమయము చేసియాడిన మాఁట । పనిమొగంబరి వాంఛివింతసిగ్గలర* నామా
యలాఁడి యొయ్యారంబు జూసి । నేమిటకి మృతమింకేల రాజ్యములు* నేటికి ప్రా
ణంబులితర కామినుల । సౌఖ్యము సుఖమేల గోరింగ మనకు* నీనవలామిన్న యెలమి
కెమ్మోవి । పానకంబిచ్చినపది వేలటంచు* నమృతకుంభమొసఁగి రసుర శేఖరులు । క
మనులకీ రాసి ఘనవస్తువెట్టి* యారీతిఁ దనుచేతికబ్బినఫలము । హోరిభుజింపక కుటి
లరాక్షసులు* మాయాంగనైన రమాపతికిచ్చి । యాయింతికి సుసన్నన భిషేచనము
లు* గావించి ధౌతాంశుకములు ధరించి । పూవులు ముడిచి యొప్పుగ గంధములఁ ది*
ఘనభూషణములలంకారము ల్సేసి । కొనివచ్చి యపరదిఙ్ముఖముగా బంతి* సాగిర

మోహినీదేవి యమృతము వడ్డించుట.

కౄరణి నిర్జరులును వచ్చి । ప్రాగభిముఖముగా బంతిగా నున్న* యమృతకుంభ
ము వామహస్తంబున నిడఁ । గామరూపమణి దర్వి కుడి చేలఁ బూని* జిగిసబ్బులప
యిటలు చెఱఁగింత జారఁ । నగుచు మోహాని బంతినడిమికి వచ్చి* హరిభావమును రుల
కాడురూపంబు । సురవిరోధులకును జూపుచు మెఱసి* గోనబు హెచ్చు జేలరంగు
లు చిగుళ్లుగను । ఘనభూషలు ప్రసూనకళికలుగాఁగ* బాయింపుహోమికఫలము
గానటఁ । బాయకి మదన కల్పకవల్లిఁ బోలి* మురువెప్పను స్త్రీరసుఖముగా నిలిచి ।
యిరు దెసబంతుల నేర్పడఁ జూచి* యలతొలిబంతిలోనగ్రభాగమున । నెలకొన్న
గురునకు నెమ్మిమైఁ దొలుత* నమృతంబు వడ్డించి యంచదంతరాంత । రములు విచారిం
చి క్రతువులం దెల్ల* మొదటిహవిర్భాగమునకర్హుఁడైన । త్రిదశేంద్రునకు వహ్ని
దేవునకఖిల* ధర్మాధర్మముల కాధారభూతుఁడగు । ధర్మునకును బుణ్యాతముఁడు వెం
పునను* అమరత్వమొందిన యానైరుతునకు । నమృతైకగురుఁడగు నబ్ధినేతకును*
పవమానునకు ధనప్రభునకీశాన్య । ధవునకు వసురుద్రదస్రాదికులకుఁ* దక్షిన
యాదిత్యతతులకయ్యమృత । మెక్కువ తక్కువ లేక యిగిపంచుచును* అప్పటప్పటికి
నొయ్యారంపు చూపు । లొప్పఁగా నెమ్మొగంబోరఁ జేయుచును* అమృతకుంభము

దర్వియటనొక్కకేల। సమకొల్పిపయ్యెదజక్కఁజేర్చుచును * అందందనిలిచి
యొయ్యనమేనిచెమట।మందానిలునకువేమరుసొంపలిడుచు* నలికాగ్రమునఁ
జెరలాడుముంగురులు। కొలఁదిగాఁగొనగోళ్లఁగోడదువ్వుచును* బంతిలోఁదిరి
గెడుపటురభసమున।రంతుగానందెలరవళిఁజూపుచును* పిఱుఁదుభారంబునబె
ళుకునెన్నడల।గరువంపుటలసటఁగానుపించుచును*సహచరుండైసూనశరుఁడు
ను మెలఁగ।రహిసుథవడ్డించెరవణివేల్పులకు* నత్తయాదలచేతులంగడికన్ను।ల
త్తినవనుమాఁటయటయథార్థముగ* నసురకోటికినించునమృతంబుదితిజ।సమితి
పైనిడినిరీక్షణములబ్బోఁటి*తులుసుగుబ్బలుకనుంగొనఁగోరువాని। కెలమిపయ్యెద
చెఱంగించుకజార్చఁ* దనప్రేమోక్తులువినఁదలఁచినవానిఁ।గనిజాణతనమునఁ
గదిసిమాఁటాడుఁ*దనభావమెఱిఁగెడుతమిఁబూనువానిఁ।కనురాగగతిదరహాసం
బుఁజూపుఁ* దనరతోత్సుకతకెంతయుఁజొక్కువాని। కనుసన్ననియ్యకోల్గలుగ
మేకొల్పు* నమృతధారకంటెనమితమాధుర్య।రమమించుశృంగారరసలీలలూ
ని* ఆఁడువారలబూమెలటక్కొన్నఁజూపి। యాడెనక్కలిమిత్తొయ్యలివన్నెకాఁ
డు * మాయావిలాసపంపన్నమోహసిక। నాయసురులుసొక్కుటదియెంతదో
డ్డు* సహజకాంతలవిలాసములకుఁజిక్కి। సుహృబురుషులుబుద్ధిమాలివర్తిలరే*
మెలఁతమఁచిపిస్మితామృతధారఁజ్వణ్ణ। నెఎమిఁగ్రోలెడుదానవేంద్రులఁదృప్తి*
అమృతధారాపూరమావారిఁగ్రోలు। నసురకోటులకులేదయ్యెనయ్యెడను*అడ్డి
సేయకనిష్టులమరులబంతి। వడ్డించుచునువచ్చివచ్చియచ్చెలువ * తనమహోక్తి
ప్రతాపసంపదల।యనువున వెలుఁగుచునక్కడబంతి*గూర్చున్నశశధరాగ్రుల
కమృతంబు।మార్గికానిబరాక్షసస లెనటుచుఁ*దొరపడుచున్నదైత్యులకుమో
హములు।బెరయనేరుపులుఁజూపెడుపరాకునను* అమరులఁగలసమాయాదేవ
భావ।రమణీయుఁడైమించురాహువుఁజూచి * బంతిఁవెంబడిఁదొడిఁబడసుథయొ
సఁగ।సంతసించియతఁడుచవిఁగొను వేళ* నసురపీఁడనుచుఁజంద్రార్కులుదెలు
ప। వెసపహస్రారమువ్వేళిఁదలంచి * వానిమస్తముఁద్రుంచివైచెనాథుఁడు।
దానవుతలయుసుథాస్పర్శనమున* నమృతమైయమృతకరార్కులతోడ। నమిత
వైరమొనర్చెనానాఁటనుండి* మాయచేనైననేమాతమునసైన।దాయలధర్మవి
ధ్వంసనాపరుల * మాయించిబుధులకుమానికిఁగల్పించు । శేయుత్తమముసుమీ
యిలఁబ్రభువులకు* నలివేణియిదెవచ్చునదెవచ్చుమనసు। గలమలేమనమీఁదకా
లు లేలనుచు* నడియాసలనుదైత్యులమృతమిమ్మనుచు।నడుగకమోహాంధులై
యూరకున్న* యమరముఖ్యులకెల్లనవ్వారిగాఁగ।నమృతంబువడ్డించియటమిగి

శ్రీనారాయణుఁడుమోహినీరూపమువిడిచివైకుంఠమునకరుగుట.

లినది* కలశంబుతోశచీకాంతునకొసఁగి।కలికిరూపముమానికమలీయశంఖ* చ
క్రగదామలుశయముల వెలుఁగఁ।జక్రాష్టకోటితేజముప్రకాశింప* వలిపెబంగ

రుచేలవలెవాటునీటు। గలయు పేరురమునఁ గౌస్తుభంబమర * నాచారుమణిబింబ
మని చేరుకలికి। రాచిలుకలయనరమారమణిరాజిలఁగ * వనమాలికానవ్యవాసనద్ది
వ్య। తనుసౌరభములురోదసిఁ బిక్కటిలఁగఁ * గ్రొందళుకు బెత్తంబు గొనిముందు
గాఁగ। సంకడిమార్చి విష్వక్సేనుఁ డేసఁగ * నీలనీలాంగుఁడై నిజరూపమూని। యా
లోకపతిచక్రియాత్రిశూల్గాలువ * గరుడవాహనమెక్కి ఘనవైభవంబు। మురు
వొందవైకుంఠమునకు వేంచేసె * నంతయుఁ గని వేలుగందిలోఁ గుంది। పింతవై ఖరి
నేఁడు వెన్నుఁడయ్యారె * యెన్నితకుకులు తక్కె నెన్నెన్ని సేఁతలు। ఎన్నెనింతే
లనీపట్టు వనశని * మొచ్చ వచ్చునటంచు మిగులరోషములు। హెచ్చఁగా బలిముఖ్యు
లీసునలేచి * తాఁగిరిశస్త్రాస్త్రధారులై వేల్పు। మూఁకలనవ్వేల్పుమూఁకలాసోఁ
కు * మూఁకలన్నాక్రొన్న మోదిరిగదలు। యేకడనట్టిపోరెంబుఁ గమ్ముర్వీశ * ప్రళయకా
లోదధిభంగినయ్యుభయ। బలజాతఘోషము భ్రమునుప్రక్కలించె * నన్నూతపా
నము చేసినట్టిపట్ల్వమున। నమరేంద్రశిఖియమనైరృత్యదిక్పతులు * బలియురై వసురు
ద్రభాస్వరాదిత్య। కలితులై శూలముద్గరభిండివాల * పరశుతోమరగదాప్రము
ఖాయుధములు। ధరియించియద్దైత్యబలమునొప్పించి * తరిమినజడిసియథాయుధ
లగుచుఁ। బరచిరిపులెదుర్పడిపోరలేక * బలిముఖాసురులనిప్పగిదిఁ బోదరిమి। బల
భేదిదేవతాప్రకరంబు గొలువఁ * జవుదంతిపైనెక్కి స్వర్గంబుఁ జేరి। వివిధసౌఖ్య
ములతో వెలయుచునుండె * నలఘుదుర్వాసోమహర్షి శాపమున। జలధిబద్ధసురేం
ద్రసామ్రాజ్యలక్ష్మి * మాఱలనేర్పునఁ గొనిమనుజాశనులకు। దొరికినసుధయును
దోద్ర్గ్రహించి * తనునమ్మియున్నబృందారకశ్రేణి। కసురాగమునొనిచ్చియసు
రులఁ జెఱిచి * తనరెడుహరిఁ బోలుదైవముల్గలరె। యనులోకులప్రశంసలడరె

నారదుఁడు తుంబురుసహితముగఁ గైలాసమునకరుగుట.

లోకముల * నాకాలమునఁ గలహాశి నారదుఁడు। శ్రీకంఠునకు హరిచిత్రకర్మములు
వినిపించి తద్భక్తవితతికి నెల్ల। కనలువుట్టించెదఁ గాకనితలఁచి * తుంబురుఁడను వే
డ్కతో వెంటరాఁగ। నంబరఘంటాపథాయత్తుఁడగుచుఁ * జనిచని ముందర శార
దాహీర। ఘనసారనీహారకలితభాసంబు * దివ్యమణీమయాధిత్యకాభాగ। భవ్యవి
హారతత్పరసిద్ధమిథున * కృపపదన్యాసంబు కేళికోద్యాన। వితతకాలసుగంధవిటపి
ప్రభూత * నవనీరదభ్రాంతినానటత్కేకి। నివహసత్ప్రింకారనినదవాసంబు * సా
నుస్థలాధరోజ్జ్వలగారుడోపలానీకరుచిక్లప్తహరిణమాసంబు * నానావిధానూన
నర్తనవాద్య। గానమానితరుద్రకన్యకానన్య * లావణ్యరసదేహలసమానచంచ।
లావిలాసంబు కైలాసంబుఁ గాంచె * గాంచితుంబురుఁ బోడఁ గాంచియీకొండఁ
గాంచితే కాంచనాగము జోడుకోడె * గిరిజాగిరీశులు క్రీడించుమేడ। హరునిభ
క్తులయిచ్చకగురచ్చపట్టు * సురసిద్ధదంపతుల్సొంపొందుచోటు। ధరణీవధూటి
యాదలము త్రియంబు * తగనజాండగృహంబుఁ దాల్పుకంబంబు। గగనగంగా కే

తుషారితదండంబు* వ్యోమలక్ష్మివసించునునువజ్రపీఠి। పౌలస్త్యపతి కేలఁబరగు
ప్రాబంతి* వందింపఁదగదె పార్శ్వవివర్తమాన।మందమారుతకంపమానాళిగా
న* వినుతకల్పవితానవికచప్రసూన।ఘనవాసనలనీనగలదెంతయైన* నారాయణు
నిబాహువులనఁగా వ్రయ్యఁ।బారినరాల్ దళప్రతతులుగాఁగఁ* దటచారిదైవత
స్త్రైణసౌవర్ణ। పటరుచుల్ కేసరపటలముల్ గాఁగ * నందాలకానదీనవ్యప్ర
వాహ।సందోహము మరందఝరపాళిగాఁగ* ఘనతుంగశృంగసంగతరంగవసిత
ఘనములు మధుకరోత్కరములుగాఁగ * బ్రతిమీఱయి యాతారపర్వతంబమరె।
శ్రీనిసతద్ధృతకేళిసితపద్మమనఁగ* దారుణశౌర్యమెంతయుమించుహరులు।క్రూ
రతనిగ్గిరికూటంబులందుఁ* గరులఁబట్టఁగనవిగండశైలముల। సగవిభీతిలిజారిచరు
లలోఁబడఁగఁ* బడ్డనీకవడిశరభములులాగించి। యుమపీథిఁబరచుచునున్నవిక్రం
టెం* కటకాగ్రములమత్తకరులకేసరులు।పటుశక్తిఁబట్టుచోఁ బ్రబలుతఘ్నోర* గ
ర్జలుదిక్కుడుంగంబులుబమలు।గర్జింపనిష్మహోగ్రాననంబుభూరి * రావాప్తనిగా
తెనుగ్రన్నృసింహదేవుఁ।డావిర్భవింపఁగానమ్మహామహుని* యశనిఘోషము
లచేనమరుహిరణ్యాక్షశిపుసభామధ్యగస్తంభమనఁగ* నలకాస్రవంతికుల్యలుచం
మరాలు।గలచోట్లఁబడఁబెల్లైగయుతత్కణములు * ఉడుపీథిమెఱసెఁబేరోలగం
బున్న।మృడునిపైముత్తెంపుమేలుకట్టనఁగ* నల్లనాఁడుపులింగమగుచుమిన్నొనెఱ
యు। తెల్లవేలుపుమహాదీప్తిపుంజంబొ * ప్రతికృష్ణపక్షవిభ్రష్టచంద్రకళల।చతు
రాననుండొకసరినిడ్డప్రోగొ* యసమాక్షులావణ్యమునందంబుజారి।వసుధనేకము
గఁబర్వతమైనయదియొ* యనఁగోటిచంద్రచంద్రాతపద్యుతుల।గొనబుతేటు
లుతళుకుక్కనదికుల్లొయయఁ* జూడనొప్పగునీక్షీరంబుఁ।జూడుమాచెలి
కాఁడసొంపొందదృష్టు * లసిరజతాద్రిసోయగమువర్ణించి। కొనుచుదేవర్షియ
క్కొండపైనెక్కి* దానిముంగలవిచిత్రధ్వజతోర।ణానీకమణిమంటపాదులఁదన
రు* ధనరాజుపురిమెచ్చితటియంగఁజొచ్చి। చనియవ్వలనువర్ణసాలజాలముల*
డాలొందుమరకతాట్టాలకములను।నీలగోపురములసిగరంపుకెంపు * చాయల
మేలైనసౌధయూధముల।నాయతస్ఫటికకుడ్యములఁజిరత్న* వైడూర్యవిరచిత
వాతాయనముల।నీడలుగనవచ్చునెలరాతిపనులఁ* బొలుపైనజగతులఁబుష్యరా
గంపు।వలభులమౌక్తికవరతోరణముల * నతిధౌతకలధౌతహరికేతువులఁ।బ్రతి
లేనినులిపచ్చపగడంపుమినుకు* కడపలగోమేధికపుకవాటములఁ।గడునొప్పుపిప
ణిమార్గసహస్రములును* సురతరుప్రముఖభాసురతరుప్రసవ।పరిమళసంభార
పవనకిశోర*సహచరమధుకరసంగీతనాద।లహరివిశాలలీలావనాళులును* బ్రతి
గృహోన్నతవృషభపతాకికలను।వితతకాంచనదండవిద్యోతమాన* మాణిక్య
దీపికామాలికాద్యుతిధు।రీణభవ్యాంతరగృహసమూహముల * ననితరబలిసమ
యాందోళితైక।కనకఘంటాఘణంఘణఘణధ్వనులఁ* బంచాక్షరీముఖ్యజహ

మంత్రజపతపఃస్వాంచిత ధ్యానపారాయణ ప్రముఖ* ననసీయముల్ స్ఫుటమంటపవితాన
ములుభవదర్శనాగతబలభేదివహ్ని*శమనాదిదిక్పాలసహాసమాయాత।శమథన
మునిసిద్ధసాధ్యగంధర్వ* గరుడోరగాదికకలకలములను।గిరిముఖషణ్ముఖఘనవై
భవముల* భరితవేత్రద్వారపాలకవిర।వరపాలితప్రతిద్వారదేశముల* భువ
నైకపూజ్యమైపుణ్యమై వెలయు।శివమందిరము ప్రవేశించియచ్చోటి*మహనీయ
మగునభామంటపంబునను।మహినపర్వతరాజదుహితతోఁగూడి* సిరులుమించి
నయోగసింహాసనమునఁ।గరమర్థిఁబేరోలగంబున్నవాని * వినువాఁడతుంబురు
లెన్నఁడఁజల్లువాళి।ఘనతపుష్పితకల్పకముఁబోలువాని* మెండైననగరిళంబుమెడ
కప్పతోడఁ।జుండుకున్నను చంద్రునిరసించువాని* సురుచిరాభరణాహీంద్రాజ్ఞ
రాంగ।సరి కాంతిపాళంపులు పసింఁ జెల్లువానిఁ*గరుణారసోద్రిక్తగాంభీర్యముల
ను।సదనిశ్శేషగుణితోసగన్వైనవాని * గిరిమఁడాపలకామకళయనుగుడిని। సరళ
మహాబ్రహ్మతేజముఁజూపువాని*శివునినాశ్రితకల్పశివునినతాబ్జ। భవునిసమగ్ర
వైభవునిఁ వర్ణించి * యమ్మునిజయజయయనుచుఁ బ్రస్తుతి।నమ్ములుబహువందన
మ్ములొనర్చి*విపథాగమోత్తలవినుతులుసేయ।నవసరోచితరీతినతనిమన్నించి*

⟹ శివుఁడునారదునియుపదేశపృత్తముఁ బలికినవృత్తాంతముదుగుట. ⟸

నెంగలంగూర్చుండజేసెలవిచ్చినసన్న।మంజులాగిపుఁడునపస్తుతిస్వబలసియో*నోయినా
రదయమృతోపలబ్ధిఁబలుకు।నామొదసీవుంటివా కాలకూట* మిమనుష్ణవించిననెను
కథతేమి।విషరాశిఁబొడమెనపట్టంతవస్తువుల* సెవ్వరేమెమిగ్రహించిరితెలు
పు।మావ్వలవినఁగ లేనియమాసుటయుఁ*దానుపిలంబినతలఁపయ్యొసనుచు।నానం
దమందియయ్యోగ్రవంద్రుఁడసిరాంఁ * బాగలచేదిమక్కలంబాగయించి నెగలఁగగ
నంబుమాన్పియు గ్రుపుజాడబాగ్న* కీలలదిగంద్రొక్క క్రిందలోకములఁ।బైలో
కములనిండభస్మంబు సేయు* కాలకూటమువిూరుగబలిం చి క్రమ్రింగి।యాలోకము
లనెల్లనెల్లమిరక్షించి* వచ్చినపిమ్మటవారిధిలోన।స్వర్వపలంబులునై రావణం
బు* నిక్కపీసులగబ్బినీలంబునిండు।చుక్కలదొరయుసురభియునీవి*మాఱుకు
లుదేవతామణియుఁగౌస్తుభము।శ్రీకామినియుఁమలసియుసుధారసము * మొద
లైనవిజనింపమొదటఁజెప్పినవి।త్రిజగములకొసంగివారిజలోచనుండు * ఆవెనక
నేఁజెప్పనవిడాగ్రహించెఁ।గావరంబునదేవగణములమెఱఁగి * యసురులునై
కొనిరమృతగసంబు।పసచెడివారిగోపక వేల్పులెల్ల* విన్ననై యుండిరివింటవేయి
పుడు। వెన్నుండుసేసినవింతగానిశ*కలకలనగునెమ్మొగంబుతోబటువు।వలుపపా
లిండ్లతో వాల్గన్నుదోయి * బెళుకులతోగొప్పపిఱుఁదుతోనడల।పలుకుతోఁగా
త్మ్యంబులురంగులీనఁ * గలమేసతోనిండుకలికిపాయంపు।చెలువంబుతోగబ్బి
సింగంపుసొంపు*కడిమి. జేకోను చిన్నికౌనుతోఁదళుకు।తొడలతోఁడానొక్కతొ
య్యలియగుచు * దనుజుల చేతిసుధాకలశంబుఁ।గొనియెఁగ్రమ్మఱసన్నగొన్నది

గాక * శ్రీభువనమోహనస్త్రీవిలాసములు। యభినవవైఖరిఁ దులమేకొల్పి * వార
లకిడక దేవతలకే యమృత। ధారలు వర్షించె ధవళాంగ వింటె * యాహరిదివ్యమా
యామోహినీత్వ। మోహరకనుఁగొనుచున్న దేవతలు * మోహించి రేకదా
మూఁడులోకములు। మోహించె దనుజులు మోహించుటెంత * యిచ్చలఁ దనమాయ
మ్మె లేపాటియనుచు। నచ్చరు లీవ్రీడాభరానతలైరి * యాయెల్లకార్యములనందఱుఁ
గలఁచు। కాయజుండును వెఱ్ఱిగంతులువైచెఁ * దమిరించియూర్ధ్వరేతస్కులైయు
న్న। సమిచంద్రులకును రేతస్స్కందమయ్యెఁ * దను వెత్తి పంచభూతములు సైతము
ను। ఘనతరవిరహాగ్నిఁ గాఁక వహించెఁ * బరమేష్ఠిముఖులు విభ్రాంతిఁ జేకొనిరి।
మొఱకులు నత్యంతమూఢమానసులు * దానవులు పిమోహదశఁ జిక్కిరనుచు। శ్రీనీ
లగళ చాలఁ జెప్పఁగా నేల * చెన్నొందు మనవిలాసిని విలాసమ్ము। లెన్నఁ డుఃఖనికనియె
ఱుఁగ నే నభవ * పన్నగేంద్రునకైన బ్రహ్మకునైన। నెన్నరాదా విన్నెలిట్టునట్టను
చు * ననిసర్వమోహనంబైన శ్రీవిభుని। వనితావిలాసమవ్వారమా నిపొగడ * నెమ్మ
ది వెఱఁగందినీలలోహితుఁడు। క్రమ్మఱ నతని మొగంబు కట్టి చూచి * విఱునవ్వు నవ్వి
నా సెక ద్రేలు నిల్పి। శిరమూఁచి యాహారయాసిలుఁగులతపసి * యెంతటి బ్బరవశ్యైని
చనిసవచ్చి। యింతగా ననితన వలఁదికిట్లని యె * నగుణి వేషముఁ బూని దామోదరుం
డు। సరిసవిష్ణుణవిలాసములు లోకముల * నగులొందఁ జేసెనమ్మాట గూవమానిఁ
యొడిఁగించె నేఁ జూడ కిదనమ్మఁ జాల * వైకుంఠమునకు సస్వాగమున నేఁగి। యాకం
జనాభుమాయావధూత్వంబు * స్థిరబుద్ధిఁ జూచి యమే తెంచె నేఁ జూడు। మరవిందలో

శివుని పలుకులకుఁ బార్వతి ప్రత్యుత్తరంబిచ్చుట.

చనయన గౌరి వలికె * నవధారు దేవరయంతరంగంబు। నవనీతరీతి నెంతయు మంజు
లంబు * మరుఁడును బగవాఁడు మటుమాయ బాఁడు। హరి నీరలాత నియ్యాఁడు
రూపంబు * చవ్వ సేయకఁ గన్న జగములలోన। నివ్వగు నవ్వగు నా డెమ హెంపు * జ
గములన్నియుఁ దన్వశమునవర్తిలెడు। జగతి బ్రథాసులొసంయముల్సురలు * కను
లాసనామలాఘునునిమాయలను। భ్రమఁ గొనియున్నారు ప్రాజ్ఞలుడిగి * పమొ
యెట్టిలాయిదియెటి పరీక్ష। స్వామియీపయనంబు చాలింపుమయ్య * తలఁపులో
దృఢంబు తఱుచను వేని। బాలతిఁ గన్నవికారములఁ జెందవేనిఁ * గట్టడి మరునకుఁ
...బొమ్మఁ। గట్టిత వేని నీగరిమ నీమదికె * నమ్మికై యున్న మిన్నక యటసాగి।
...సనంముఁ బో నేలనిలుము * అనినవ్వు చందాననగకన్యయనిన। విని వెడ
...హేశుఁడనియెఁ * దొలుత నే మోహాబ్ధిఁ దొరఁగిన జగముఁ। గలఁచు వె
...గలఁగునే బుధుఁడు * బాలుర భ్రమియించు బలుబూమె మాట। లా
లి విభ్ర... నేయాస్యఁడెంతైన * నిదియేమి నా చిత్తమెఱిఁగియు నీవు। పదరియె
ఱుఁగని పగిదిఁ బల్కెదవు * మానసాదులు దలంపఁగ నావశంబు। లే నెఱుంగక యుం
డనెటుల విభ్రమము * జగములు భ్రమియించు జలజాక్షుమాయ। జగదీశునను

ముంపఁజాలునె చెప్పుమా* మఱుకాఁకకతె నేనుమగువమీబోఁటి। తరుణుఁ*గవయు
టింతయులీలగాక*మైనవిం కేలవాదడవనీతోడ।మానిని నేవిష్ణుమాయవీక్షించి*
వలనెప్పభ్రమయకవచ్చితి నేనిఁ। దెలిసెమనావిరక్తిప్రభావములు* అనుభింక
ములువల్కి హరునకుఁజలము।జనియింపవలసెయాజగడాలతపసి* యావిలాసిని
మనోహరవిలాసములు। దేవరవోక యింతతిలకించి తేని*మఱులు వెఱ్ఱెత్తి వేమఱుచి
నవృత్తిఁ।దిరుగకుందువెవేయుదెలుప నేలనినఁ* గనలియమ్మాటకుఁగంటగించుచు
ను।మునిధిక్కరించియమ్ముకుఁ యంటిమాటియుఁ* దనమహామహిమ మెంతయుఁబ్రక
టించి।కొనిప్రమథులఁగనుంగొనియిట్టులనియె* నెడపకేంద్రియములనెల్లనిగ్రహించి।
కడలేనివిషయసాగరమునుగడచి * యలరువిలుతునిభువనాధికుఁ గెలిచి।కలఁగక
మృత్యువుకావరంబడఁచి*పరమతపోవృద్ధభావవీక్షలను।బరమాత్మమూర్తినై భా
సిల్లునేను* వెడఁగుచందమున నవ్విష్ణుమాయలను।బడితిరుగుమనఁట భ్రాంతునివగి
ది*యితనిమాటలువింటిరేయన్న బ్రహ్మ। సుతుఁగోపప్రస్ఫుటుఁజూచివారెల్ల*
సందడిపడుచువిశ్వాసంబులేసఁగ।నిందుజూటుమహాత్త్వ మెంచుచునసిరి* కపటధీ
యుతుఁడైనకంజాతనేత్రు।విపులమాయోద్భూతవిక్రుతులుదివిజ* పలలాశనుల
యందుప్రసరించునట్లు। వెలయునేని మ్రోలవిజ్ఞానలోల*భూవలయమునుసభో
వీథిదిశలు। నావరించునుమహోత్కటాంధకారంబు* భానునిముందరఁ బ్రబలఁ
గాఁగలదె।యీ నూరికొలఁదిలింకేలపాటింపఁ* బదివేలకునుమిమ్ము భ్రమియిం
పలేఁడె।కదభవదీయకింకరులపుమ్మైన* భ్రమియింపఁగలఁడెయాపద్మలోచనుఁ
డు।స్వమహితకపటరోషావేషకలన* నెంతలేదా హమాయలెదు తెలిమీకనిన।దంతి
చర్మాంబరధరుఁడులేనగవు* మొగమునకొకవింతమురిపెంబు నెఱప।నగజయుపి
నవారినందఱుఁజూచి* యిప్పుడిప్పంతంబులేఁటికిమనకుఁ।గప్పవన్నియ వేల్పుకలికి

శివుఁడు వైకుంఠపురమునకేఁగుట.

రూపంబు* తప్పకకని మోహదశకులోఁబడని।యప్పుడుగదచూతమఱుగుదెండను
చు* గొబ్బునలేచినఁగొల్చువారెల్ల। నబ్బురపాటుతోనాయత్తపడిరి*హరుప్ర
యాణముకలహాశికి వ్వేళఁ।బరమాసురాగసంపదసంఘటించె* దేవతాదుందుభు
ల్లివిబెట్టుమ్రోసె।నావిటఁబయనంపుటలబలంబెసఁగె* భవ్యకాంచనసూత్రభా
సియౌకటినినవ్యార్ద్రనాగాజినముబిగియించి * అలఘుమంత్రపవిత్రమునుత
ళ్లుభూతిఁ।గలయఁగాసర్వాంగకములనలంది*తరలజిహ్వాభీలదర్వీకరేంద్రము
లుతమేల్సరముగానలవోకవైచి * సులలితపటుజటాజూటభాగమునఁ।బొలుచు
క్రొన్నెలవెడపువ్వుగాఁజెక్కి * మఱుఁదిన్నబలుకంటిమంటలుతెప్ప। లిరియఁగ
ప్పినకనిల్పకెడనెడనిగుడఁ* దనదివ్యతేజంబుదశదిశలఁ బొలసి।కొనిచూడ్కులకుఁజూ
డఁగూడక వెలుఁగ*నాపాదఘాంభస్మావలేపంబె। యాపూర్ణయోగవిద్యాశక్తిఁ
దెలుపఁ * బంచాక్షరీమంత్రబలమునుద్దీనయా।చంచదింద్రియభోగసఖితివాక

ట్టెఁ*గాముకి గెల్వఁగాఁగలబిరుసందె। వామపాదంబునవన్నియఁజూపఁ* జిత్తా
బ్జముత్తమస్థిరరాజయోగ। వృత్తిహత్తినశాంభవినెగిలుకొనఁగ* గమనీయమ
ణిఘంటికాఘణంఘణల। నమరఁగిబ్బపటాణినగజతో నెక్కి * నలుగడలానినానా
భూతతతులు। గొలువఁజండీశముఖ్యులు వెంటనంట* గుంచెవీఁచుచుపీఠెఁగొనఁగో
ళ్లమీఁటు। కొంచుముందరణాశిగనుకుపర్వెత్తఁ* బణవవీణాశంఖపటహాదివాద్య
రణనముల్ ప్రోవ దొంతరాళంబు నెఱయ* సవినయస్థితి జేగిష వ్యాదిమునులు। వివిధా
గమోక్తులవినుతులొనర్ప * సనకాదిదేవమస్కరులును బ్రహ్మమునులు బ్రహ్మ
యమునింద్రముఖ్యదిక్పతులుఁ * దక్కవేల్పులురమాధవుఘనమాయ। పెక్కువ
యనుశివాప్రియవిరక్తియును* గనుఁగొంచుమనుచుఁ డెక్కంతతోఁ గుములు। గొని
మంతనములాడుకొనుచునేతేరఁ * బరమవైభవమునఫాలలోచనుఁడపు। మురు
వొందివైకుంఠమునకు వేంచేసె* నపుడుకొండటుదివ్యలక్ష్మహోమహాంశ। విపులతే
జస్సత్వవిభవముల్ప్రాచి* దంటమైపెనుగంటఁడనుచు నెంతయుఁ ...। వింటివయొంటరిఁ
ద్రావివిడిచినాఁడితఁడు * అన్నియునన్నిమైయటునిటుజరుగు। మన్నియింద్రియ
వృత్తులూడ్చినాఁడితఁడు* పురములమూఁటెనిబోరిఁగొనియవలి। గురిని గెంటకనా
త్మఁగూర్చినాఁడితఁడు * ఆయతయోగవిద్యావిరక్తులకు। మాయకునెడయఁడై
మనినాఁడితండు* ఇట్టిశంభుని భ్రమియించె నేఁడియును। గట్టిగాఁజక్రికెక్కుడిద
సాధ్యంబు * ఎవ్వరిభ్రమియింపఁడెదురెద్దియను ము। నవ్వులనివ్వలనాడఁగాపిను
చు*గొనబులేసగవు చెక్కులదీఁటుకొనఁగఁ। జనిచనిముందరఁజంద్రాతపంబు* తె
ఱఁగుననవలోకిస్త్రుక్కముదముల। కురుతరంపువికాసమొసఁగూర్చుదాని* సురుచి
నుత్తమపురుషునకీర్తిఁబోలి। తరలకాక్రాంతదిక్తటమైనదాని* దిరమైనతనదివ్య
దేహంబులీలఁ। బరమహంసైకసంభావ్యమౌదాని* శారదాతనువిలాసంబుచంద
మునఁ। జారుశబ్దస్ఫూర్తిసవరొందుదాని* యోగిభావమురీతిసుప్పొంగిగగన* భా
గమంతయునిండిభాసిల్లుదాని* క్షీరాంబురాశిదర్శించియుస్తరిని। మీఱెడుతెలిదివి
మెచ్చుచుఁజొచ్చి* గరుడకేతనరుచుల్లన్నదోయికిని। మురజవాదిత్రగోముఖము
ఖార్భటులు * వీనులకొకవింతవిందుసాగింప। నానందమునసూలిహరిప్రోలుఁజూ

శివుఁడు పార్వతీదేవికి వైకుంఠమునుజూపివర్ణించుట.

చి* తనశ్రమోలవిలసిల్లుధరరాజపుత్రిఁ। గనుఁగొనిమధురవాగ్వైఖరిఁబలికెఁ* దో
రమాణసాంద్రాణిధూపధూమములు। సేరినమధుకరశ్రేణులఁబోలఁ* గలుకుసౌధం
పుబంగరుటెక్కియములు। దళములచెలువంబుదళముకొనంగ* మెఱుఁగుతీవులు
గుల్కుమెట్టకెందమ్మి। వలెమించెఁజూచితె వైకుంఠనగరి * తెలిదీపపాళినేరది
వ్యామృతైక। ఫలమిచ్చువిరజయేపరిఘయిప్పరికి* నలచతుర్విధపురుషార్థనిధాన।
ములుమిన్నుముట్టినపోల్కి నొప్పెడిని* వైడూర్యమణిమయవైజయంతికలఁ। గూ
డిచతుర్ద్వారగోపురావళులు * కనకమయంబులుకంజాతరాగ। కనమరుశృంగ

సంగతములునైన* మేలిమేడలమించు మెఱుంగులుకోటి। బాలార్క దీప్తులప్రకా
శించెఁజూడుఁ * స్ఫటికగోపురశృంగపటలాదిశిల్ప। ఘటితవప్రము లేమగాక వే
ఱొక్క* కోటనీటునఁజుట్టుకొనిపీటిచుట్టు। బోటిపాల్గొనుసుధాంబుధియూర్మిల
విగొ* వలయితమాణిక్యవప్రమ్మై హైమ। కలితశిరోగృహోత్కరమైసుధాబ్ధి*
సహమఁజూపట్టెనిన్నగరీమతల్లి। సుడిగొనురుచులఁగన్గొనపశగాక* పరివేషయు
క్తమౌ భానుమండలము। తెఱఁగునఁజూచితే తెలిగంటిమిన్న* దనుజవైరిదశావ
తారచిత్రములఁ। గనుపించుప్రాసాదకలితకుడ్యములు* పరిభూయతాబ్ధిలోఁ బ్ర
తిఫలించినసు। హరిమూర్తిఁగనిత్రెళ్లైన వెజలేభములు * జలరాశితరగలచాలున
నెగయు। బలుతుంపురులుసౌధపటలాగ్రకేతు* జాతవాతాహతిచామనిమీఁది। కే
తెంచెఁబురలక్ష్మియిడుసేసలనఁగ * హరిబ్రమోలగృహలక్ష్ములనుసటాంగనలు।
కరమొప్పశిరములఁగనకదండాగ్ర * పరిణద్ధపూర్ణకుంభములుంచినట్లు। మురు
వొందెప్రతిసౌధములహొయిసన్నగంట్లు* హరినీలచంద్రోపలాబద్ధమగుచు। హొయ
వైనయొక మేడయగ్రమాణిక్య* కలశ కేతనపటుల్లలిగిడాచక్కి। నలుపునుదాల్రు
వర్గంపుజాటంబు* భోగింద్రహారంబుఁబూనిచెన్నొందు। నాగతినున్నదినాళిక
న్గొంటె* కలధౌతసౌధాగ్రగామినులైన। చెలులలాతూరసాంచితపదద్యుతులు*
వగలాఁడియిూసుధావార్ధిలో వెలయు। పగడంపుఁదీఁగెలబాగున మెఱసె* జవరాం
డ్రుమందహాసములచేఁదొరుగు। ప్రవిమలవిధుశిలాఫలకాంబుఝురులు* అమరా
పగాప్రవాహములచందమున। నమరఁగాఁ బ్రవహించునతివయిచ్చోట* జలజా
క్షుసౌధాగ్రచక్రారయుక్తిఁ। బలువన్నియలఁ గేరుపటముల్రేలుచును* దగెనాఁడు
రాహుమూర్ధముఁద్రెంచివైనఁ। దెగిపోకయుండెహత్తినభోగమునఁగ* రమణీయ
మణికేతురాజమార్గములు। రమణీయచిత్రతోరణపరంపరలు* రమణీయమౌక్తిక
రంగవల్లికలు। రమణీయహేమభానురత్నవేదికలు* రమణీయకుసుమసౌరభవితాన
ములు। రమణీయమైయాపురమ్ముసంతతము * శ్రీనివాసునకును శ్రీకిన్నింపొసఁగి*
శ్రీనివాసంబనఁ జెన్నగ్గలించెఁ* కేళిసౌధంబును కేళిడోలికయుఁ। కేళివనంబును
కేళిశైలంబుఁ* కేళిదీర్ఘికయును కేళీమరాళ। పాళిలేనిగృహంబుబాల లేదిందు*
హరిమూర్తులిచటపుణ్యాత్మకులెల్ల। సిరిఁబోలువారిందుఁజెలఁగుస్త్రీలెల్ల* నిదివి
ముక్త్యాశ్రయంబిదిభక్తిగమ్య। మిదిజగత్పావనంబిందీవరాక్షి* సురరాజమణిబద్ధ
సోపానములను। సురకతకంపరమందిరములను * మందారసౌరభమహిత సాను
వులు। నందమాక్రీడాద్రులందుఁ గ్రీడించు* యువతులు మేఘవియుక్తచంచలలు।
సవతులనున్నారుసఖియచూచితివె * యేకధనుర్ధరుండించువిల్కాఁడు। రాకొమ
రుఁడుగానరాజసంబునను* ఎమ్మెలుసూపుచునిప్పట్టణమునఁ। దుమ్మెదబలునారి
తోరంపునానఁ* సతతంబువెలయింపజడిసికాఁబోలుఁ। బతులతోసతులెడఁబాయ
కున్నారు* నారాయణగభీరనాభిసరోజ। ధారాశమకరందధారలుగ్రోలి* కమ

నీయతద్దివ్యకర్పూరసౌధ।సుమనోగవాక్షభాసురతరద్వార* వీథులగాఁ దప్పతో
విహరించుఁగాన।మాధుర్యధుర్యముల్మధుపవర్యములు*కలశాబ్ధిజానుదఘ్నంబు
గాఁదిరుగుఁ।గులశైలశిఖరముల్ కొమ్ములఁ ద్రోయు* గురుఘీంకృతినజాండకుహ
రంబుఁగలఁచుఁ।గరములుసాఁచిదిక్కరిణులనిమురు।సమదనిశాటవక్షఃపాటనము
నఁ।గొవ్వఁ రొంచునిచ్చోటకుంభియూథంబు*అరిదిరూపులమించునిలంబులనఁగ।
గరుదనీకములేనిఖగపక్షులనఁగ*ప్రచురశౌర్యాబ్ధితరంగంబులనఁగ।నిచటఁదు
రంగంబులెంతయుఁబొలుచు*హేమాక్షముఖరాక్షసేంద్రులనోర్చి।యూపుహి
మనువిరుదందియలాంది*కరములశంఖచక్రగదాసిముఖ్య।పరమసాధనములుభ
రియించిపోర* వెలుపునెఱుంగనివీరరత్నములు। మెఱయుమరీప్రోలమృగరాజమ
ధ్య*చిగురులతేనియల్ సింధువువ్వలను।మిగులపక్వముపైనమేల్ ఫలావళుల*
పికములనళిశుకబృందంబుఁ బ్రోచి।సకలర్తుసంపదల్ సార్వకాలంబు*వహియిం
చియుద్యానవనములిచ్చోట।వహికేకినేత్రపర్వము సేయుచుఁ దివ*మణిభూష
ణంబులుమానిపుష్పాభ।రణములువూనిపరస్పరాకార * విలసనేత్రుఁడఘులపంత
మోహములు।బలియఁగాఁ దంపతుల్భావజకేళిఁ*గలసియుశ్రీరమాకమనునిమీఁది
తలఁపులువాయరిస్థలముననెపుడు * నమృతప్రదాతయాహరియిప్పపమునఁ। గ
మలతోఁగూడిలోకమునేలుననుచు * నగజతోవైకుంఠనగరంబుమహిమఁ।బొగ
డుచువిరజాఖ్యపుణ్యాభేయంబుఁ*గ్రమియించిమహిణిగోపురముఁజొచ్చి।యమల। ర
మణీయరత్నతోరణసహస్రములఁ * గరమొప్పురాజమార్గంబునసరిగ।నెదుగన
ప్పుడుతోరణాబ్జమరంద*ధారనర్ఘ్యమొసంగితద్గతమధుప। వారపిరావోక్తివల
నమేలడిగి*పురలక్ష్మిపార్వతీభూతేశ్వరులకుఁ।బరమబంధుత్వసంభావనల్సేసె।
హరదేహకాంతిచంద్రాతపశ్రీలు। నెఱయమేడలమించునెలరాలుగరఁగి* జల
ములుగురియఁగాంచననూపురములు।ఘలుఘల్లుమనఁగేకిగణముననర్తించె * నా
లోనఁగస్తూరినలికినతిన్నె। మూలభాగంబునుఁగొమ్మసఁజిమ్ము* మరకతసౌధకో
మలరుచులప్పుచి।గరికియాననిమూఁతిఁగ్రుక్కనసాఁచు * నాపణరత్నదివ్యచ్ఛా
యఝరము।కైపుఁజూపఁగఁజివుక్కనదాఁటుననుఁక * తననీడమణిభిత్తిఁదనగఁజే
రగిబ్బ।చెనకవచ్చెనటంచుజిఱ్ఱునఁదిరుగుఁ* గలధౌతసౌధంబుకైలాసమనుచు।న
లనేదిపసిఁడిమువ్వలపేర్లతోడ*నందియల్మొరయదేహద్యుతుల్మెఱయ।నందికే
శ్వరుఁడుతాండవమాచరించు * గొనబుమిత్తైపుచెఱుంగులచొప్పుసున్నపలువ।మి
నుకుకుచ్చెలచాలుమీఁగాళ్లజారఁ*బసపుకుంకుమచాయఁబరఁగుపాలిండ్లు।లసిత
మందారమాల్యంబులుప్రేల* నెలవంకతరుణమునీటొనుసళ్లఁ। బొలుచుకెంపుల
చుక్కబొట్టురాణింపఁ*తాటంకవజ్రాంశుధాళధళ్యములు। తేటచెక్కులమీఁదఁ
దిపురుగట్టఁగను* శంఖచక్రాంకభుజాలతల్మదన।కంఖాణవాణులక్కటకంబుస
తులు*తళుకొత్తునీలచత్వరవేదులందు। నిలిచికన్గొనిరుమానీలలోహితుల*శుక

ముఖోదితసూక్తిఁ జొక్కనఘనులు। సకలోపనిషదర్థసారసంగ్రహులు * తనవి
శిష్టాద్వైతతత్త్వశోధకులు। చతురవైష్ణవమతాచారతత్పరులు * సావర్ణ్యముక్తిల
క్షణవిచక్షణులు। పావనగీతానుభవసుధార్ణవులు. పరమభాగవతులుసుభవనాం
గణము। లనరంగువెనసినయగ్రాసనముల * పైనుండి లేచిసద్భక్తిఁ బూజింప। నా
నందమొందుచునటువలెఁ గొంత * దూరంబుచనిచనిధూర్జటియవల। నారాజధా
నిమధ్యప్రదేశమున * బహుకోటిసూర్యబింబప్రతిబింబ। మహితపంకజరాగ
మణిశకలములు * ఎడనెడ డాపిన హెచ్చుడాలెనసి। కడవన్నెచికిలిబంగరుచకచ్చ
కలఁ * గలసిసెంతాళంపుకలికిరాయంచ। బలగంపునడిచక్క బలియుకెందమ్మి *
మొగ్గలనిగ్గుల మొనయుశృంగముల। నగ్గలంబై గగనాంతరంబొఱసి * కొలఁదిమీ
ఱినరాజుకోటతోఁ గూడి। దళమైనవిద్రుమద్వారబంధముల * ఫలకవజ్రపు మేలిప
నితలుపులను। ఝళఝళలీను ముక్తాతోరణముల * వెలిలోన వెలుఁగు తేవెలుఁగురాతి
న్నె। యలద్వారపాలసహస్రసంగతుల * మరవలోకితమగుతొలిగోపురంబు। పర
మప్రియంబునఁ బరికించిచొచ్చి * పద్మినకుంకుమపంకావలేప। నమ్ములనిగుడెడు వై
గనగ్యముల * నసమయమసృణసంధ్యారాగరక్తి। యొసఁగఁ జేయుచుఁ దావులీనె
డువివిధ * సంగత్ప్రసూనకోరకములఁ దీర్చు। రంగవల్లికలచేరంగువహించి * కొమ
రొంబహుద్వారగోపురప్రాంగణములఁ జూచుచువందనంబులాయాయి * వాకిళ్ల
నున్నదౌవారికులసేయఁ గైకొని తద్వివేకములు మెచ్చుచును * సతితోడనవ్వలఁ
జనిచనియెదుట। శతధనుర్విస్తారచత్వరస్ఫురిత * మణిబద్ధభూమినిర్మలకాంతులీన।
గణనకెక్కువదైనకల్పప్రసూనమాలికాపాలికమ్మనితావిఁ గ్రోలి * సోలిభృంగాలి
మెచ్చులపాటఁ బాడ। బహుపద్మరాగకుంభములు బాలార్క-మహితశోణాంశుసం
పదఁ గొల్లలాడఁ * జిరతరనవరత్నచిత్రదీధితులు। వరుసదిక్కులఁ బెక్కువన్నియల్గూ
ర్పఁ * బసిమిహెచ్చినవేయుపసిఁడికంబముల। నసమానమైగారుడాశ్మసంఘటిత.
సోపానమార్గముల్బాగనుగావెలయు * నాపెద్దమొగసాలహర్మ్యంబుఁ గాంచి।
వాహనంబచలసత్వరమునడిగ్గె * నాహరుండచలకన్యకయునుదాను। ప్రమథు
లతోనజప్రముఖులతోడ। హిమగిరిపుత్రితోనీలాగువచ్చి * యాసదాశివుఁడు మ

శ్రీవిష్ణుదేవుఁడు శివుని నెదుర్కొనితోడ్కొనిపోవుట.

హావైభవమున। మోసలదిగియునిక్కమునుగల్గఁ బోయి * వేత్రపాణులు విన్నవింపఁ
గా నెఱిఁగి। చిత్రకర్ముఁడు హరి చిత్తంబునందుఁ * దనకపటాంగనాతనువిలాసముల।
వినిచూడవచ్చినవిధమనియెంచి * యెలనవ్వులయశూలి నెదురుకొనంగఁ। దలఁ
చినసన్నయంతటిలో నెఱింగి * పాదుకలై యహిపతియంఘ్రులానె। కైదండయి
చ్చెభూకాంత నెయ్యమున * జారుముంగొంగు శ్రీసతిచక్కవైచెఁ। జేరియిచ్చెను
నీళ చేయూకుమడుపు * అంతఃపురమువాసియల్లననివలి। యంతస్తునకువచ్చునంత
టిలోనఁ * గుముదుండుముత్యాలగొడుగుధరించెఁ। గుముదాక్షుఁడపంబుఁ గొని

వెంబడినేఁగె*గౌళాంజీవహియించిఖగరాజునడిచె। జాలువాగిండియుంచెలఁదా
ళ్వేశుకుఁడు*వాసుదేవుండాలవట్టంబువట్టె। నామాలిఁబొగడెసనత్కుమారుం
డు* పానదభరియించిపరతెంచెజయుఁడు। వీవనవిసరుచువిజయుఁడేతెంచె*నం
దకాయుధమునునంమందుమోఁచె । సందడిమాన్చెవిష్వక్సేనుఁడెనసి * కరము
శోకంకిణ కిణ్ణనంబులెసఁగ । విరిబోఁడిమిన్నలువీచోపులిడిరి * యిరువంకలను
బొల్చెనిందుభాస్కరులు। సగవిమూర్తులువ్రానిశంఖచక్రములు* గ్రొడుసుపావ
లగిలుకులకుఁదోడుసుమ । నడుగులశ్రుతినూపురార్భటుల్ పెరసె * నీభంగిగణి
యింపనీక్షింపరాని। వైభవంబునపెకుఁవాకిఁ్లఁగడిచి* నైజసుఖసయానము
మొహానముగ। నాజంపతులఁజేరనల్లనవచ్చి* పంకేజవాసినిభవ్యపతాంకెజ। కుం
కుమపంకసంకులమైతనర్చు* యురముగౌరీశుపేరుగముతోనొఅయఁ।గరిరాజవ
రమండుకౌఁగిటఁజేర్చె * నిటులఁగౌఁగిటఁజేర్చియెదకింపొనర్చి। పటుతరసుధా
రసంభాషణములను* అద్రినందనిసేమమడిగిసుధాస। ముగ్రజచేనామెబూజ
సేయించి*కొనలేనిప్రేమనయ్యిరువురఁబోడు। కొనిపోయితనపెద్దకొలువుకూ
టమున*నవరత్నఖచితాసనంబులనుసవి।శివుసయానతినెక్కసింహాసనమునఁ*
దానునుగూర్చుండెతదనంతరమున। నానలినోద్భవుంబిలదిక్పాల* గరుడాఘ్న
రసిద్ధగంధర్వమౌని । పరివృతుఁడైవచ్చిభక్తిసేవించి * హరిహరులయనుజ్ఞ న
గ్రాస్థలమున। నిరవొందెనవ్వేళనెల్లదిక్పతులు * ఎల్లశైవగణంబులెల్లమౌనీం
ద్రు। లెల్లగంధర్వులునెల్లయచ్చరలు * నెల్లదేవతలురహింపనకొలువు। తో
న్లిటికంటెనెంతొప్రకాశించె*శ్రీకంఠసతియును శ్రీరమాసతియు।నేకాసనంబు
ననిరవొందిరపుడు* నారదమౌనివీణావాదనమున। శౌరిమాయాప్రసంచముతె
ల్లఁగూర్చి* గీతానుసారిగాఁగీర్తించెనతని। జాతకౌతుకమునసభవారుగరఁగ*
మటియునచ్చోటఁగ్రమక్రమంబునను।గరుడకిన్నరయక్షగంధర్వసిద్ధ* విద్యాధ
రులుతమవిద్యలఁజూపి। హృద్యవైశారద్యమెంచవర్తిలిరి* రంభఘృతాచియూ
ర్వశిమొదలైన।యంభోజముఖులాడిరలఘువైఖరుల* నిభవర్ధనులచిత్తమెఱిఁగి
యాలోన।సభయూరకయయుండెసందడిమాని*సమయోచితములైనసరసనసం
భాషణములఁగొన్ని వవించినాగభూషణుఁడు*తనగాకహరికినింతటఁదెల్పవల
యు।ననుభావముచటముఖావలోకముల*ప్రముఖులకెఱిఁగించిపద్మాక్షునెమ్మొ
గముఁజూచిమెలనవ్వుగ్రమ్మనిట్లనియె*నడగిదేవాసురులచలంబునైచి। కడలిమ
థింపఁగాఁగలయమృతంబు* అసురులుబలవంతులైహరించినను। మసలకనీవేక
మాయావధూటి* వాలకంబువహించివారిపంచించి । వేలుపులకుసుధవిందుసే
సినది* వీనులవిందుగావింటినికపట। మానినీత్వముఁజూడమనసయ్యెనేఁడు* నా
రదుండెఱిఁగించినాఁడునీమోహి।నీరూపకలనలెంతేయద్భుతముగ* నింటివేషం
బునీవెటులఁదాల్చితివొ।యెంతవిభ్రమముననించుపిల్లాని * యాక్రమించితో

శివుఁడు విష్ణుదేవుని మోహినీరూపంబుఁ జూపుమనుట.

యేమహావిలాసమున। శక్రాదులను నిశాచరుల సంయుగముల* వలపించితివో యట్టి
వలయు నవ్వేష। మెలమిఁ గ్రమ్మఱఁ బూనుమిందిరారమణ* హరివక్షోవిలసన్న
ఖిలలోకములు। సురలు నముంచెనమ్మాడ్కి నినీవు* గనుఁగొన్న వళ రాజశాక్రశేఁ
గ్రాఁగు। వనుచు నాతోఁ బంతమాడె నారదుఁడు* దేవాసురాదులతీరున భ్రమసి।
నీవు త్రివిక్రముఁడ వన్న నీచోక్తులకును* గనలి వచ్చితి నీవు గావించు మాయఁ। గని విమో
హింతు నొకొ కైతవ్యమున * ననుచుఁ గన్గొంము నొనాపిరక్తియును। ఖగవాహన
దైనకపటనాటకముఁ* దెలియఁగావలయు నిద్దేవతలెల్లఁ। బలుకు లేటికి లెమ్ము పదఁ
తివైరమ్ము* అనిమహాయోగీశుఁడగు నాస్మరారి। తన యుద్గమును నారదమహర్షి
యన్న* పలుకులు ములుకుల భాతిక ర్ణముల। నొలసిననప్పటి కోర్చియుక్కినాక* గ
సుపంపహరినాకఁ గాదను స్తుతు। ననుగుణంబుగఁ బలికె రలభృంగిముఖులు*
నూఁటిలోవమనుఁగుననుండు కంబురీతి। నీతుచ్ఛమాయ నెంతేతా మునింగి* అఖిలలో
కమహిమాఖ్యునభవుఁ బోనాడె। నితరులఁ బల్కు నల్లెఱుక లేకితఁడు* నినైనమా
యాబ్ధినిర్మగ్నుఁ జేయ। వెన్నుఁడాతని మ్రోల వేల్పువ్వఁగనుచుఁ * గాయజాం
తకుఁ బల్కెఁ గొంబస్తిపస్లి। ప్రేయఁ బూనితమిగియా వెన్నురువట్టి * యప్పుడువ
లదనియుఁ బవుఁడు మాస్వ। దప్పిపోయిన వెన్కదర్పోక్తులెల* యితనిదిట్టఁగ నేమి
యూతంపు వలునా। గణినీవు వలికినికపటకృత్యములు * చూపఁబూనితి వేని చూచితత
త్కిఁజెచి। మాపద్మభవముఖ్యులెల్ల నెఱుంగ* ననుఁబోల్ల వుచ్చిమానితక్తి త్రిహెచ్చి।
చనుట కార్యము గాక సంతోషమునను * నీమాయ గోలఁదిఁగను నీమహత్వంబు। నీ
మన్నినోమాత్ర మెఱిఁగిన వాఁడొ* యెఱుఁగనినా శైవసంఘులపంతంబు। మెఱిసి
వాదించు నేమున్న కొన్నాడల* మొదట నేడనుజులు మూఢమానసులు। మఱి నాస్త్రు
లుపంకిలసందబుద్ధులను * మాయలఁ బెట్టుట మాటి చెప్పనేల। నాయొడ సిద్ధసంయ
ములు దేవతలు * భ్రమలఁ జిక్కిరటంచుఁ బలికెదని గ్రపసి। కమలాక్ష తెలియుము
శ్లయోనిజము* నీవెపమాయకు నికఁ బుభ్రమసి। చేవదక్కి నయ్యత్రిసిన్నదె
వాఁడు* పీఁడశ జుట్టన ప్రేలను జాపు మాఁదు వారికిఁ జిక్కనతఁడో కమ్ముని యో*
[illegible]పతిహితభాషలాడు శైవులను। గనలు నవచ్చిన కాయజాంతకుని* [illegible]
హరునిచిత్తము సంచలించు। ననునిశ్చయమునఁ జెన్నారు నారదముని* [illegible]
దరహాసకలితాస్యుఁడగుచు। వనజనేత్రుఁడు తలవాంచి యొక్కింత * తలపు దిం
తించెయుక్తంబె మెయనుచుఁ। తొడిఁబడ నెవ్వరితోడఁ బల్కక యొ * మాయాస్త్రిత
ను లేక మాధవుండున్న। తీరేసుకోయని తిలకించు వారు * సునబోంస్ల గాక[illegible]
యలీయస్త। తనునిసోఁకు నెయంచుఁ దలపోయు వారు * ఇరువురి నేర్పులు నిదెంబా
ఉనామున। నెఱుఁగనయ్యోడు వింతలేలను వారు * హరియొత్తులైన మాయలఁ జెప్పు
నేఁడు। హరున నిమదినిశ్చయము సేయువారు * [illegible]

వారు। నైరశ్రీహరిమాటలాడపన్నపుడు* నామప్రతిజ్ఞచెన్ననిబ్బోటియకె। కా
దెయాపితపుంచుకలహాశిదెలిసె* నెవ్వరిహృదయంబు తెటువలెనుండు। నవ్విధి
వారువారాడుచున్నెడను* సర్వాంతరస్థుండు సర్వేశ్వరుండైన। నిర్వాణపతితనవె
న్మదిలోన* నవ్వుటంబుకొలతుగానసురాదిజనుల। భ్రమియింపఁబూమనాపదుఁ
తిరూపంబు* ధూర్తవర్తనములుదొరఁకొనిచూచి। వార్తాహరుఁడుగానవల్లకీమా
ని* సకలలోకములకుఁజనియాడునాడఁ। బ్రకటించుచునుదనపాలికివచ్చి* పూనివి
నోదార్థముగఁ బ్రసంగింపఁ। దానును బ్రమథులాతఁడె నేమియనిరో* దానకథాను
కథనముగమీట। లైనఁజూచినమోహమంచమగనుచు* నసక్రజంబుగఁగొనియా
శీనఁడన్నఁ। దక్కవసి సెనిత్తపసియటంచు* నభిమానమువహించిధ్యులుకి తోవ
చ్చి। సభయెల్లవిననన్నుఁజౌకగానాడి* నామోహినీ నేమనటసలఁజూచి। కామిం
చకరొంనిర్వికారభావమునఁ* గడలేదనను చుసంకల్పించినాఁడు। మదనారితిన్నని
మాటలఁబోవు* వాఁడుగాఁడేమనువాఁడునూరక యె। నేఁడీమహాత్ముని నిర్మల
బుద్ధి* కలఁగింపవలసెనీఘనుతమకంబు। కొలఁదిగాదెంతయుఁగ్రోధించిమించి*
ప్రమథులుపీరములు పలుకుచున్నారు। శమమునని మ్మాటజాల్చియిప్పటికి * నను
పఁజూచిన నేనినాదలయెత్తు। కొననీరుసిగవహానిపుంజరుగన్నఁ* గావున నేటికే క్ర
మమున నైన। భావజాంతకు మోహపరవశుఁజేసి* ప్రమథకోటులసిగ్గుపరచెదన
నుచుఁ। దెనులకాలోచనదృఢముగావించి* మాయాదరస్మితమధురాస్యమెత్తి।
తోయజనాభుఁడాధూర్జటికనియె* దనుజులభ్రమియింపఁదలఁచినేకపట। వని
తనైయొక్కకొన్నివగలఁజూపితిని* యావికారములను హాయోగివైన। యీవు
గనుంగొననెన్నటుచూపుమను* అదిగాక నీవుసుమహాసుభావుఁడవు। సధములానందగ
సుస్వరూపుఁడవు* ఉత్తమనియమాదియోగనిరూఢ। చిత్తప్రత్తసుప్రసిద్ధతేజుఁడ
వు* [illegible]దాకారసాక్షివి వేదవినుత। పదపద్ముఁడవుసుప్రభావసద్ముఁడవు* చే
తోజవిక్రుతులఁ జేరు వేనిన్న। నాతులఁగనుఁగొన్ననాగకేయూర * మంచిస
త్యంబున[illegible]పచ్చి। యించుకపనికిగానేలకోపింప* బ్రమథులు కెరలిను
[illegible]గడ। బ్రమథుబుతోపినఁబాతియేసీకు * వేడుకన్వేబూను వెలఁదివే
[illegible]నఁజూచెదొ[illegible]పుడు* నిపుడేలపదరెదవింద్రియక్షోభ[illegible]
[illegible]కలఁక* యూరకమిమువంటియోగీశ్వరులవి। కారమొం
[illegible]గలదె ప్రతిష్ఠ* యీసుజనశ్రేణియొడదలఁచాల్మిఁ। ద్రోసిననను గణింతురె
భవాదృశులు* మునర్చినపూజలెలమిఁజేకొనుము। చానతోనూరకచనుముభూ
తేశ* అనియంతచెప్పినహరిమాటకియ్యకొవక వెండియు వెండికొండరాజనియె॥
నారదుఁపంబ్ఠరిబునలువొంపుటొండెను దీరకనాలిరక్తిరహించుటొండెఁ* గాక
[illegible]తకనేనుగదల్లిపోవుచునె। యీకపటోక్తులకేమిలక్ష్మీశ* యిదియపోతనువే
[illegible]దప్పింతి। నాదటీత్వ మెప్పుడుచూపెదుమాకు * మొగముగ్రద్దఁగ[illegible]

ముంగోపమెవ్వ। డగుధారిణికి నాయానయేమునిన* లేలెమ్ము మాయలలేమ స్వైర
మ్ము। బాలిగల్పింపు వర్ణాపద్మాక్షుయనుచుఁ* వసునొత్తిపలికినధవళాంభుజాక్షి
వనజాక్షామలుపివవర వాలి నటికె* మాటమాటికి నీవుమాన్యుఁడవనుచుఁ। భాటించి
నీకివ్విభ్రమధులువలుకు* శ్రవణతటోరభాషలునుసహించి। సవినాశాస్త్రాలవెంత
తసం[illegible]ను* నమగోంచమునన్నెంచి నాయాఁడుకరూపె। కనఁగో దేవవ్రతా
చికార్యమేమాయ* [illegible]ఫింటదొరసతాడువీడఁగానిదిగో। పడఁతినవ్యోదజాతు
ఫాలాక్షయనుచుఁ* బలికినారదమానిపంతంబునిలుపఁ। వలఁచియాతనిమోమువ
యవిలోకించి* ఎలనవ్వుమొగముననిగురుకొల్పుచును। పలనొప్పనాభ స్త్రీపత్న
లుండనిరొ* ఫాలనేత్రాఖిలపావకజ్వాలఁ। గాలిచినాఁడుపిల్కసటాసిదొరదు*
గాలునిగర్వంబుగడతేర్చినాఁడు। హాలిమైనర్వజ్ఞుఁడనఁబేర్చినాఁడు* శూలాయుధ
ధుండిట్టిసురవంద్యమౌళి। వేలపంతములాడితెటులనీడేరు* నీసూక్ష్మబుద్ధికినీ తె
లివికిని। మోసమాసూతదాముని నాథయనిన* గరములుమోడ్చియుక్కపటనాట
కునికరుణనెఱంగియక్కలహాశి పలికె* దేవరక్షితదేవదేవాదిదేవ। దేవరమోహ
నీయదివ్యతత్వంబుఁ* దెలియఁజాలరుమహాదివ్యమానులును। దలియుదురే మొ
సాత్వికులునీనతులు* ఈయర్థమెఱుఁగరెయాపార్వతీశుఁ। డీయబ్జగర్భాదు
లిందిరానాథ* డెందంబునకుఁబ్రకటించునాపల్కులకు। సంది రాకున్నసిద్ధవ్యాకృతి
నీవ* పరమాత్మమూర్తినై భాసిల్లునీవు। పురుషోత్తమఖ్యాతిభువనమయత్వస* భూరి
మాయాబలంబునచరాచరము। లీరీతిరక్షింతువిది ప్రసిద్ధంబు* ఇవివేదభాషితమి
టువంటినీవు। పొదలుచుమాయనేర్పులుపచరింప* భ్రమయకతాలిమిఁబట్టువారె
వ్వ। రసురులలోనసంయమికోటిలోన* వేల్పులీమాను తెఱుఁగరెనాఁడు। నీవు
మోహినివైననీబాలఁజిక్కి* మరునిరాయడి స్రుక్కి మానముల్ డక్క। విరహా
ర్తిఁబలుమారు వేఁడుచునిన్ను* మెక్కొన్నవారుస్వామిపీరెకారె। యాకథవినవె
అఁగాయనేయుపుడు* ఏనేమియైనయిాయాశుతోఁడప్పు। గానాడినది లేమకరా
శాగ్ధివినవె* అమృతంబుఁజేకొన్నయసురులనటుల। భ్రమలఁబెట్టఁగనీవు భామిని
వైన* కతనేనుసకలలోకములఁదెల్పుచును। హితమతిరక్షతాద్రినెసఁగునీఘనుని
సన్నిధానమునకుఁజనియత్తెఱంగు। విన్నవించితిమిమ్ము వినుతి సేయుచును* [illegible]
ర్దైత్యులదైవతాగ్రణులు। మునులమోహాంబుధిముంచినాఁడంటి* నేడికన్నియ
రవిగురుహాస్యంబు సేయ। మదినల్కవోడమియమ్మాయావధూటి* శూలాయుధు
శనివేచూచితివే। నిజారిఁజిక్కు మవనిపంతగించితిని* యిది నేరమనితోఁచె నేనిదం
డింపు। మదికిసమ్మతమేనిమన్నింపుమన్న* వనజలోచనభక్తవరదమిాదిత్తాకము

నారాయణుండు శివునకు మోహినీరూపంబుఁ జూపుట.

కునింపనుపనిఁబూనవేయనుచు* నానారదుఁడుదెల్పనాద్యంతమరసి। మాన పోష
పద శ్రీనందహాసమున* సభవారినష్టారిపాములనీశ్వరుని। నఖిలవాలిశౌమోహ

నదృష్టిఁ జూచెఁ * జూచినప్పుడె యేమి చోద్యమో కాని । యాణిబలు నగవు నాచూ
డ్కి-వెలన * నంగజారికి నంగజానందకళ లొసంగి వెన్నెలఁ గల్వచందాన మేన * జడ
తఁ గాన్పించె నైశ్వర్యంబు మించెఁ । బోడమె నొక్కట దేహమున శ్రమాంబువులు *
మొగములు వైవర్ణ్యముల వెల్లనయ్యె । గురుపాటలాంగకముల వాటిల్లె * నానం
దబాష్పంబు లావిర్భవించె । మానసంబులు గ్లాంచె మదనోత్సవములు * [illegible]రోఁగ
మాయ దిత్తార్థంబునం దు । స్మరియించినంత నా సభవారి కెల్ల * బుకవైరి మోమున
ఁబొదలెఁ జెలి । సరసహాస్యకళా చంద్రికాలహరి * సుమనతీశ యపూర్వవాస
నమొక్కటి । యొసఁగె నా సభకెల్ల నింపొనస్లు * వెలయు నవ్వాసన వెంట నేపాలి చె
సలలితభృంగీతసంగీతరవము * అలరవంబున నకముం గైధళాంసుచుఁ । దళుకొత్తెనా
కక్-నిర్దపు క్రొమ్మెఱుంగు * అదియె మైవలుపదెయం దెలిపరి । యదియె యంగవ్య
తియగు చారణంపఁ * దళుకుల త్తుకెడాలు తళిసుల మేలు । గలయుపద శ్రీలు గలజవ
రాలు * కలహగర్వాభోగ కాహళీభాగ । లలితజంఘులబాగ లరుసెల నాగ * కనకరం
భలు గన్నకలిమిఁ గైకొన్న । వసి పెందొడల నెన్న నగు కలికి మిన్న * భరితపుష్పకృ
పాణిపాలించు శ్రోణి । కరణిమీటగు శ్రోణిఁ గన నాసుపాణి * గగనంబు పలెజొక్కగ
నరాక నైక । మాగు కానుగల శ్రీకరాంగ విబ్బోక * అలసన్నపరిభాతి నావర్తరీతి । చె
లఁగు పొక్కటఖ్యాతిఁ జెందిన నాతి * ప్రతిలేని నలదీమపరిఁ జేరు శ్యామ । లత నోమగ
లకోమలతమీలు లేమ * జక్కవకవలీలజంభల శ్రీల । నిక్కు గుబ్బల నేల నేర్చిన బాల *
మదను నిబిసధాటమగు పిసో మీటి । మృదుబాహువుల సూటి మెప్పొంమ జోటి * మ
తిత్రిరేఖలఁ గూరి మరుసంకుఁ గేరి । మెరయు కంఠము దారిమించు నెయ్యారి * కమ
లారికళ యెంత గలదంచు కాంత । విమలాననాక్రాంతవిభ నెంచు కాంత * అమృతం
బురుదివంటియలదొండపంటి । కొమరువాతెఱ నంటి కొసుమచ్చకంటి * సరిమీరు
మగరాలసవరాని చాల । మురువొందు మరదజాలముల హెచ్చుగోల * మొలకనవ్వుల
తోడి మురిపెంబుఁ గూడి । యలరులపిడ నాడి యలరు ప్రాబోఁడి * పసిఁడి చెక్కుల మే
టి బాగెల్లమాటి । యొసఁగు చెక్కుల సాటి మొలుఁగ నీజోటి * చెవులఁ దొమ్మిది లెక్క
శ్రీలను ద్రొక్క । హవణించు సలచక్క నయ్యు చేధక్క * లలితచమ్పకసూనలక్ష్మీస
మాన । కలితనాసికమైన గజరాజయాన * బెళుకు చూపుల భంగిఁ బెదయఁ బొసఁగి
పొలుపుఁ జెందు కురంగిఁ బోలు హేమాంగి * వెలయు కాంతుల గల్వవిరులను గెల్వ ।
నొలయుకన్నుల చెల్వ మొలకెడు చెల్వ * వెడవింటి దొరచాపవిభవంబు మాప ।
గడఁగు భ్రూవిక్షేపగతి గన్నరూప * సరవి క్రొన్నెల చెన్ను సవరణఁ బన్ను । చూర
యనదగు నెన్నుమరుగలయన్ను * హరినీలసన్నాహమయము నా ప్రవాహ । హారశి
రోజవ్యూహయగుపరారోహ * కలికి ముద్దులగుమ్మ కస్తూరితమ్మ । కొమ్మపడంగరు
బొమ్మకలకంఠి యొక్కతె * తగుగంధమాల్యవస్త్రవిభూషణములు * సౌగసొందవలె
రాజసురభి సందమున * నంగజశ్రీమంగళాధిదేవత యెఱుంగు నమ్మదనసేరధ్రియా

శ్రీకరణి* పంచబాణశరప్రపంచపస్థాగ। మాంచితచంచలయనువునసించి*విలు
గలుగునన్నివీరలక్ష్మివలెఁ। జిలుకతేజీరౌతుజీవధనంబు* హారువుననతసుకట్టాయ
తంబుగతి। మరునిసమ్మోహనమాయపెంపునను* బ్రతిమీఱుసంకల్పభవకల్ప
లతికః। వితముననతులితవిభ్రమోన్నతియు* నరిదిసోయగముమదాలసత్వంబు।
పరమలజ్జానమ్రభావవైభవము* లలితవిశేషలీలామధురిమము। సొలపుచూపు
పెంపుసొబగులేసగలు* జిలిబిలిచెయ్వులుల్చిన్నిపాయంబు। గలిగిసంసారదు
ఃఖంబులకెల్లఁ * దానెసారంబనదర్పకబ్రహ్మ। జానందమెప్రమాణమనిపింపనే
ర్చి * కనుబొమునిక్కులఁగలుకుచొక్కులను। గొనబులేచెక్కు-టెక్కులమిటా
రించి * వలపుఁజూపెడుసడువాలుచూపులను। దిలకించుప్రజమోహతిమిరంబు
సించి * జిలుగుకాటుకరేఖఁజెనయుచూపులను। విలకించుప్రజవిహారదదిమిరం
బుఁజిలికి * మానినిమైనసమ్మపరసప్రార। మోనాఁగగడలేనియుబ్బువహించి*
కలకలనగునెమ్మొగంబుకాంతులను। వెలయుదిక్కులనిండువెన్నెలల్ నినిచి* స్త
నభారనమ్రమధ్యంబుతోనెయ్యః। జనుదెంచుమురువునసరసతఁజెనిచి * నెల
పంకబొమలనాసినకురుల్ గోళ్లఁ। దలఁగించుహొయలునఁదమియాపహించి*
హావభావనిరూఢినతనునిధాన। దేవతయనుటయెంతేనిర్వహించి* శృంగారవం
తులఁజెనకెడుచూడ్కి। నంగజాకులహృదయముగానుపించి* గండభాగములపై
గంతులువైచు। కుండలద్యుతులచేఁగొమరుదీపించి * బలుకొప్పువిరిదండపై బాలి
ప్రోయు। నళులపాటలువింతయందంబుఁదాల్చి * మురువేదిసిగ్గునమోములు
వాంచి। సిరియునుగిరిజయుచీకాకుపడఁగ* నభినవచంద్రికనజ్జనులటుల। సభలోన
నున్నయచ్చరలుగాసిలఁగ* భవనకృత్రిమరత్నపాంచాలికలును। వివిధదీప్తులు
వాసివెలవెలగాఁగ *బటువిఘ్నశక్తిపైఁబడివచ్చెననుచు। జటిలముఖ్యులవా
గశక్తులుతొలఁగ* జెలుకుసింగిణియుఁగెంజిగురుతూపులును। ధరియించిమెంట
కందర్పుఁడేతెర*వైరాగ్యలక్ష్మివర్గముపీడుకొనఁగ। గౌరవంబురియాడఁగలప్రో
డలెల్ల*వ్యామోహపరవశులైకనుంగొనఁగ। గౌముదికుముదసంఘముఁజొచ్చు
పగిది * ఆసభామంటపం బల్లనఁజొచ్చి । భాసురలీలనా భవుప్రొలనిలిచె*

శివుఁడుమోహినీరూపంబునువర్ణించుట.

నిలిచినఁదలయూచినివ్వెఱగందిచలచిత్తుఁడై గుండెజల్లుమనంగ* దనువుఁగరువ
ముఁబొంది ధాతువుల్పెదరఁ। గనుదోయికన్నెక్కఁగళవళపడుచు * భ్రమసియు
చ్చెలిఁజూచెఁబంచాస్త్రిమున్నె। సమయించివైరాగ్యశాలియాశివుఁడు*బ్రహ్మే
దిసురలుదిక్పాలకవరులుబ్రహ్మయోగులుప్రమాసుపడిరిచూచుచునె* పాయకన
న్యోన్యపరిరంభణములు। సేయుచుఁబ్రమథులుచీకాకుఁబడిరి. * శివునంతదోర
మాయచెలువకువలచిచివురువిల్గానిక్రిందఁజిక్కనసంగ* నెంతటివారికనైన ధైర్య
మూని। కాంతలకన్నభ్రాంతిఁగారుఁగనివారు*అకలంకభవ్యాబ్జపాసురాగంబుగొ

కృపాళికె వెల్లివిరజూచినదాఁక * నేమంబులవలనఁ జెందినతత్తమాగుణము। భూమ
నితంబబింబము దోఁచుదాఁక * నవనీయహారిచింతనా ప్రౌఢిమెల్ల। జవరాలిపదము
ముగోచరమైనదాఁక * కడకు ద్రోయఁగరాని గాంభీర్యమహిమ। పడఁతి పాదాభిని
వృత్తి వారుసంచాక * గురుతరంబగు కులగోత్ర ప్రసక్తి కరియానచను దోయిఁగని
నయుండాఁక * గానినిల్పదరంబె కమలసంభవునకైనఁ గామునిదిన్నయభవునకై
న * నేమని తెల్పుమనిందుకు లేంద్ర। యానుమానీయమాయా ప్రభావంబు * హేల
మైవనమాలి యొప్పటిలీల। నోలగంబునఁ గూరుచుండియుండఁగనె * కనఁబడేఁగా
ననెక్కడనుండియిటకుఁ। జనుదెంచెనోయని సభవిమోహించి * నీవిధంబునఁ
గొలువెల్లనచ్చెలువ। యావనశ్రీఁ గాంచి హర్షమొందఁగను * అమృతాబ్ధిచంద్రి
కనలరియాప్పాంగు। క్రమమునను బ్బుచు గరళకంధరుఁడు * తెలివియాజిగిఁ జంద్ర
దేవతఁ బోని। యలదాని జూచియిట్లని యెంచెమదిని * భళి రేలె ప్రాయంబు బాపు
రే చెలువ। మెలనాగ యైన చోనిట్టులుండవలదె * కనుఁగొనుమగలనీగతి భ్రమియిం
చెను సేమములఁ గరఁగించుమగువలుగలరె * వినతుఁడై ప్రార్థించువిభుని నెన్నుచుటి।
కనుపమాలంకారమైమిటారింప * సొగసులత్తుకజొత్తు సోఁకఁ జేయుచును। పగిదిని
యడుగులు తలితులఁ దెగడి * కనక కాంతులఁ బేర్చి కమలజుఁ గూర్చి। యనఁటు తేత
ము సేయఁగ లభించినదో * వారుఁడోలనున్న హేమ స్తంభయుగము। నెకయునె
చ్చెలియూరుయుగళి సామ్యంబు * బంగరునిగ్గులఁ బరఁగి కాఁగిఁటబో। సంగఁ జేర్చిన
వెక్కసంబులై పొదలి * నునుజిగి కొనగోఁట నెక్కులకోర్చు। నసఁబగిబిగియారియు
తితుంగకమల * కోరకస్ఫురణలకోనవాడులైన। యీరామకుచములకెన సేయఁ
దగునె * పరమకర్కశములై స్పర్శసుఖంబు। కరములకియ లేని కరటికుంభముల * ధ
వళాంశుబింబమే తపము సేసినదో। తవిలి పద్మము లే వ్రతములు సల్పిన వె * శలమీ
ఋను నెమ్మ గ్రతయ సౌరభము। కలితవికాసంబుగలయిమ్మిటారి * యాననంబునకు
జోడై యున్న వేళ। నైనఁ బోల్పఁగఁ దగినవిభువిలోన * నమృతంపుచల్లుపోరాట
యుఁబూర్ణ। కుముదాప్తరుచులఁగైకొనునల్లిబిల్లి * మెఱుఁగుముత్తెపుఁ రాలమిం
చు చార। మరవిందదళములనందినఁ గుంచెము * గ్రొవ్వాఱు నును మెఱుఁగుల వారాగ
సారి। యిక్కలికి నుదోయి నేనయుపాల్సాపు * అసమాయుధుకు మోహనా
స్త్రంబుపగిది। మసలకమూర్ఛముంచదె లోకములను * వేయుమాన్మథులేయువిశి
ఖంబులైన। నీయింతిచూపులకెన సేయఁదగునె * కనకాంబుజాతలతులుగుంపుగొ
నిన। ముసుకొనిదీని మోమునకుదీటగునె * కోటిచంద్రులకళల్గామిగొన్నదీని। నీకై
న వెన్నెలనిగ్గుతో సరిరావె * శతకోటిరతులోకశ్రీ జతయైనదీని। సుతనులావణ్యంబు
లోకళ జెందుదురె * పదునాల్గుజగములపడఁతులు దీని। పదములందొక రేఖ పోలిక సే
యుమురె * దండిపెద్దలమనోధైర్యంపులతకు। గండకత్తెరదీనికలికివాలుఁజూపు * స
ర్వజ్ఞులగు సిద్ధజనుల మోహాబ్ధి। కార్యాగ్నికీలయీయతివ లేనగవు * సొబగోనిను

నులతపోగ్రావములకుఁ। గులిశాయుధముదీనికొసురేపాయంబు*సరిలేనిజ్ఞానుల
జ్ఞానచంద్రికల।నరుణోదయముదీనిదగుపరిచయము* అవిరళవ్రతనిష్ఠలన్ని
డిని। కన్నుఁగింటఁజేర్చుదాఁకవెగ్గాఁగఁదలఁప* నామీఁదనిలుచునేయనివితర్కిం
చెఁ। గామాంధువలెమాయఁగనలేకశివుఁడు*అప్పుడుకొలువెల్లనరుచందితన్ము
దప్పకచూడనర్థవళాంబుజాక్షి * సరసకటాక్షవీక్షణములతమియుఁ।బొలుపొప్ప
సొలపునుసిగ్గునుబెరయఁ* గనుఁగొనెనిందుశేఖరునివెంబడిగ। ననవింటిదునెత్తా
రిననతూపులేయ * నసితోత్పలదళాళియంచులుముంచు। నసమానచంద్రికాలు
హారులతోడ*సాటియైయపూర్ణచంద్రబింబాస్య। కాటుకజిగిదేఱుకడకంటిచూ
డ్కి *పరగులేనగవునప్పాలాక్షునునసుఁ। గరఁచెఁబావకకీలికలువెన్నకరణిఁ*ద
నచూపుకంటెముందఱనిల్పుదాని। నునుచూపులమ్ములైనూటాఱుమార్లు *వెడఁ

శివుఁడుమోహినినాలింగనంబుసేయఁదలంచుట. ౧౮౫

దఱొమ్మునాఁటిపేఁపునదూయ।జడిసినారదుప్రతిజ్ఞయుమదినిడకఁ* గమలాస
నాదులుగ్గింతురనకయ। బ్రమథులపూనికిభగ్నమౌననక * గిరిజయూరసమునఁ
గెరలునోయనక। హరిమాయయాయిదియనిశంకపడకఁ* దనవృథారోషగర్వత్త
నమూఁదికోనక। మొనయుసర్వజ్ఞత్వమునిల్పఁబడకఁ* జిత్తసంక్షోభంబుచెం
దుటఁగనక। మత్తునిచందానమమతవాటించి* యాలలితాంగిమాయావిలాసా
బ్ధి। లోలకల్లోలమాలులనోలలాడె* వెలఁదిచక్కఁదనపువెండియుఁజూచుచులో
ఒఁతుకతనుఁజూడఁబులకలుదాల్చు* లేచిపట్టఁగనగ్గలించుఁబల్లుదినిజూచులజ్జిందు
నీసుదతిఁజేకొనఁగ* దటిగాదుగాయనిదనలోఁగలంగు* దరుణిపన్నలానర్చఁ
ధాళుకొమ్మనుచు* నందతెప్పదుబోదురనివెచ్చనూర్చు। నెందుపైఁడమ్మిచేతనే
కాంతమరయు*, చెలినవ్వుగనివహించినగంగమఱచె। వెలఁదిఫాలముఁజూచితొడ
పూపుమఱచె। వింతిపేరలిఁగాంచియిల్లాలిమఱచెఁ* గాంతపయ్యెదగుబ్బగనియు
ల్లుమఱచె* నమ్మోహినీప్రేమనన్నియుమఱచెఁ। గామాంధులకుసర్వగారవా
దెద్ది* యీలీలవిభ్రాంతినెనసియునెట్టి। కేలకించుకధృతిగలిగించిమదిని*వేఁడగా
మిఁకఁగొంతవేగంబుడించి। మోలగంబుడిగియియ్యవిదనుబలిమి* నెత్తుకపోదొడ
నీకననితలఁచి।హత్తినతెగువనయ్యతివచెయ్యులను * దగిలి[illegible]లుతగుప్ర
యత్నమున। మగిడించిశౌరియంపకముగాంచుటకుఁ* గొలువుఁగన్గొప్పునకొ
లఁగ్రుంగోపలను।గలిమిఁచెల్వునజక్రకరుఁగానఁడయ్యె* వనమాలిఁగానకిర్వంక
జూడ। వనజాసనాదిదేవతలులేరైరి*యాలిఁగానండయ్యెనచ్చోటఁబ్రమథ[illegible]
లిఁగానఁడయ్యెబాలేందుధరుఁడు* ఎవ్వరిఁగాననిచేమి[illegible]
విస్మితుఁడైసలుగడలు* కలయనాలోకింపఁగానాత్మకమున్న। గొలువు[illegible]
తోఁగొమరొందునచటి* యింద్రమణిస్తంభహేమకవాటు। చంద్రకాంత[illegible]
సౌధయూథములు* ప్రాకారగోపురప్రాసాదములుని[illegible]

క్రముకఖర్జూర* పనసజంబీరనింబకదంబవకుళ। కనకార్జునమధూకకదళీబంధూక* కగ
మీరకుటజవకకర్ణికారాది। తరువులహరువూని ద్రాక్షతీఁగెలును* మిరియంపుఁపొదలు
ను జాజులై నమల్లె। విరులతీవెలుగురువిందపందిళ్లు* మొల్లలేలకితీఁగె మొత్తంబుఁగల
[illegible] నల్లిబిల్లివహింపనందంబుఁగాంచి * మాధవీతకోరకులమల్లికాలుఁగ। యూ
థికాశృంఖలచ్ఛాయాఘంబుచేత * ననుపందికములకల్హారషండముల। నెనయుకో
లంకులహెచ్చుదీర్ఘికల* రాణించివిధుశిలారచిత వేదికల। మాణిక్యమయపరీమం
చిరద్వార* కమనీయకేళీనగములఁజూపట్టి। సుమతరుశాఖలసొగసుగా గ్రేలు* గ
నకకల్పితహోలికాతల్పములను। ఘనపుష్పఫలరసాగమ్యవాహినుల* మలయమ
ల్లనిమందమరుదంకురములఁ। గలకంఠశుకశారికావిరావముల* హాళిఁగల్పించు
మత్తాళిగానముల। లీలాకురంగపాళీవిహారముల * నీలకంఠద్వంద్వనృత్తవైఖ
రుల। మేలియంచలతాళమిళితయానములఁ* జెలువొందియొకదివ్యశృంగారవ
నము। వలెమున్నసహజమూవనమునితలఁచి * తరలలోచనయును దానును దక్క। ప
రులులేకదియొంటిపాటొటకలరి * తనరాకయునురమాధవుఁడోలగమున। మునికి
యునాస్థానముద్యానమగుటఁ॥ గనియు నెఱుంగక కాంతుఁ డీడేరె। ననివంచనాకాం
చవాంగిఁగాంచఁగను* జిక్కై గాయనుచుఁదేజీడిగ్గనుటికి। చక్కరవిలుజోమసం
పెగచాయ* చికటారుకొందిక చిక్కనఁబొడిచె। శుకపికార్భటులతోసొంపొంది
యార్చె* నందన మెచ్చినయచ్చిరంతనుని। మందానిలుఁడుడాసెమధుపముల్
మ్రోసెఁ* జెవులు చిందరఁజేసెఁ జేరిరాయంచ। కపలుమయూరముల్ కళవళపఁ

శివుఁడు మోహినీదేవిని పట్టఁబోవుట.

చెఁ* బగవాని బలమిట్లు పైఁబడి యేఁచ। మిగులజాలివహించి మృత్యుంజయుండు*
పకతంబుననున్నదియ్యంతిఁ బలిమిఁ। జేకొని మొదనంచు సింహాసనంబు* చెచ్చెర
డిగి డాని చెంతకుఁ బోవ। నచ్చోట నిలువక య్యాలినీలవేణి* తోఁటపుపైఁజిగిఁబోలు
నొక్కలేఁదీఁగె। మటుగునఁబడికనంబడక బంగారు* బొమ్మచందంబునఁ బొదమె
నవ్వలికి। కొమ్మనవ్వులకు డాఁగుట గాఁదలంచి* యాతీఁగెమాటున కాతఁడుఁబో
యి। నాతిని గానక నలుదిక్కులరసి* తల్లడించుచు మేను తాపంబునొందఁ। జెల్లఁ
బోయిందుండెఁ జవురాకుపోఁడి* యింతలో నెచ్చటికేఁగ నోయనుచుఁ। బొం
తనీటుగుపువ్వుపొదలెల్ల వెదకి* గొనబైనయలదీఁగెసుమిగప్పికొన్న। సునుపొన్న
చెట్టుబంధుననందమైన* చందురాతిన్నెపైఁజారుపయ్యంట। చన్దోయిముఖ్యాల
పరములల్లాడ* జెక్కులుసెమరింపఁజెదరముంగురులు। దిక్కులఁ తనమేనిదివ్య
హాసనలు* పాలసిమారంబునఁబొదలుతుమ్మెదల। కలికిచూపులకు నొక్కటఁ దోడుఁ
విలువఁ* గరములనీలంపు గాజులు మొఱయ। సరగఁ గొప్పననుండి జల్లనరాలు* విరు
లపువ్వాడి చిందవింతపైఖరుల। విరిబంతియాడునవ్విమలాంగిఁగని యో* గవిపెన్ని
ధానంబుఁగన్నపేదవలెఁ। దనలోఁ బ్రహర్షించి దర్పకాహితుఁడు* పలుమారు చెం

ముగొప్పలలాటమొనయు। నలఁతి చెమ్మటఁ గ్రోఁటసటమీఁటు మోము యలు* పంతుమా
ర్గంబునఁ బై పైలనొలయు। బంతి శెంబడి దృష్టిఁ బారించుసాగను* గ్రహణ మోహన
ములుగానరానీక। వశీకంపుకక్రీడ వహించు నేర్పు * భావంబుఁ గరఁగఁజే
బాల నెక్లైన। లేవనీయక కౌఁగిలించెదననుచుఁ* జప్పుడుగాకుండ చరణముల్ భూ
మి। చొప్పుదప్పించియుంచుచు మేనికాంతి* పొదలఁగానీక పూఁబొదలలోఁ గ్రుం
గి। ముదము ప్పొదరుషండములనండఁగొనుచు* నలపొన్నమాటునకరిగి యొక్కెం
త। నిలిచి పంచనఁ జేసి నెలఁతఁ బట్టుటకుఁ* దమకించి యల్లన తరువుచాటుడిగి వి
ముకుఁడంగఁ బోఁడార్వ వెనుకపాటుగను* గడుపడి లంఘించి కవుఁగిటఁ జేర్పఁ బడఁ
తి దేహము బట్టబయలయ్యెనప్పుడు* కలలోనఁ గనుఁగొన్న కలికిఁ గౌఁగింట। నలమిన
ట్లౌటను నాశ్చర్యమందె * హస్తగతంబైన యర్థంబు సనిన। గస్తిఁ బొందెడువాని
గతిఁ జాలిఁ బొంది* యస్తంగత వివేకుఁడై చంద్రధరుఁడు। సుస్తని యిది మొండసుగి
గె నెయ్యిపుడు* కలికి నిజంబుగాఁ గన్నులఁ గంటి। గలగాదు భ్రమగాదు కల్లయే
గాదు* కౌఁగిలించినను జిక్కక పోవుటేమి। వువ్విల్తుఁడేమమాయ బొమ్మరో మా
యనుచు* నొక కొంత పడ వెద్దయును దోఁపఁడి। పికలు దైవశియును వెడయా
సఁ బూని* యిస్సూపునపొలలో నెలనాగ మనుచు। [illegible] వినవాఁడొ చూచెద
ననుచు* విశ్వాసి చూపుల పిపాసంజములఁ। సప్పక [illegible] చుఁ పమిముంచుకొనఁగ*
పొదలోనఁ గేకియుంపుగ నాడె నేని। నది కాంత గాఁబోలునని తొంగిచూచి* కలకం
ఠనాదమెక్రీడనైనపిన్న। చెలువభామణమని చెలఁగియాలించి * వాల తేఁటిత
మమెయ్యెడ ప్రోలఁబడిన। జెలువపెన్నెఱులని చేఁబట్టఁబూని* లీలగాఁ ప్పునప్రా
లు లేఁదీఁగెఁగన్న। బాలనవ్వైనటంచు భ్రమసి మైఁజేర్చి* పిరి తేనె చెదరి మోవిసో
కింతపడినఁ। సరలాక్షియధరామృతంబని గ్రోలి* చేతనాచేతనస్థితులెంచలేక। నా
తఁడు మెలఁగె మిథ్యావనంబునను * శ్రీకంఠుఁడిటుల పరిభ్రమించుచును। వైకుం
ఠుమాయ చేవలనేదియవల* బహుదూరమరిగి యాపజ్జఁ గాంచిం చు। సుహనీయసు
ల్లికాసుంటపంబొకటి* గని దానినడిచక్రి కాంచనస్తంభ। ఘనదివ్యమణిడోలికా
తల్పమునను* గపుసుచన్గుబ్బలఁ గదియుపయ్యెదయుఁ। దొడలపైముంగొంగుతో
లఁగియాడఁగ* ధర మెట్టియూఁగును ద్ధతిఘల్లుమనుచుఁ। జరణనూపురములు సారె
కు మ్రోయఁ * బవడంపులతలూనిపైఁ బైననిసుడు। నివరానమైచాయతీఁగెలుసా
గ* రోకసోకలత్రో పరహితనభోరమను। నాక ప్రసదకాంతులర్వనల్పేయ* నలవన
దేవతలోఁగైకొలువఁ। బలుమరునవకవిరాఁదిపాట పాడుచును* గళకులేచక్కే
తకన్నులువెలుఁగ। మొలకనవ్వులు ముద్దు మోముననేయ* లాలిత ప్రేమడోలా
కేళిఁ [illegible] గృహ్ణలనాం [illegible] భు [illegible] * కాం [illegible] సాగరమున
మునిఁగి। ప్రాంచితనిజభాగ్య [illegible] చుకొని* కడచిపోయిన ప్రాణకళవద్ధిమ
గుడా నెడఁ బ్రాపించినస్లుబ్బుచుదాని* వంచించి విమ [illegible] పటివ లెంబట్టుకొనఁగ।

నెంచిభూరుహములయెడలఁబూపొదల*మరుగుననొదిగిసంభ్రమమురెట్టింప|ను
రుజవంబునఁదూఁగుటుయ్యాలడాసి* పట్టునుంకించినపదటమిఁదెలిసి|గట్టువాచె
లియధికలకలనగుచు* ముండఱిశూఁగి తెంపున నేలకుఱికి| యందియల్ఘల్లనహారు
ని డెందంబు*ఝల్లనఁగబరీలసత్ప్రసూనములు|జల్లుజల్లనరాలఁజకితసారంగి*కై
పునలంఘనక్రమమునబెగడు | చూపులుబెరయనీశునిఁగిక్కురించి * అలయఁ
తూఁగుటుయ్యాలచెంతనిలక|పలుపొదరిండ్లలోఁబడిదాఁగిపోయెఁ* దనునిట్లుప
చించితరుణిపిహంగి|యఘ్నమువున నెగసిచయ్యనఁజిక్కకేఁగఁ*గనుఁగొనిమే నెల్లగ
డగడవడఁక: గనుఁగవబాష్పాంబుకణములుదొరుఁగఁ* గలఁగిచేష్టలుదక్కిగద్గద
భావ| మొలయఁగా వెచ్చనియూర్పునిగుడ్చి* కడఁగి దైవముదూఱికలికియుయ్యా
ల|కడ కేఁగిగాని నైకస్తూరితావి* యొరసితద్విహరణయోగ్యయాడోల|కరము
లదెమలించికౌఁగిటనుంచి* యోపగడపుతీఁగెయువిడనిన్నంట| నేపుణ్యామొనరిం
చితేఫ్లార్వవేళ*బాలవసించెనీపైరత్నడోల|యేబాఁగుతపమువహించితే తొల్లి*
యనియభినందించియయ్యుంతిదుమికి|చనినచోటికిఁబోయిచంద్రశేఖరుఁడు*కచ
బంధగతభంధకమనీయగంధ|విచికిలఁదామంబు వేడ్కతోఁదివిచి*మిక్కిలిప్రియ
మున మేను నెమర్పు|నక్కలిక నమలినస్లకుక్కనఁజేర్చి* దరుణిగుబ్బలనుండిధర
నిండఁబడిన|సరసకుంకుమగంధసారపంకంబు * దళముగా నేగితనకురత్నమయ
ని|యలికంబునధరించియానందమొందె* మఱియునప్పుండవమాయావధూటి|
చరణపంకజములజాడవీక్షించి* మహితశిరీషకోమలములై కమల|మహిమాస్ప
దంబులై మహనీయభాగ్య * కారణరేఖాదికంబులై కుంకు|మారుణారుణములై
యసురునిచ్చెలువ*పదములు రెండునాఘాలభాగమునఁ|గదియుభాగ్యంబిఁకగలు
గు టెన్నటికొ*యనివితర్కించి పొన్నలరులనచటఁ|గనుఁబడుపాదయుగ్మము
(బూజసేసి* నాగతూపుమనెడారితొడఁదట్టికొనఁగ| నెగులునచ్చోటనిలువక
నవలఁ* జనిచనియొకకేళిశైలంబుదండ| కనదంబురుహకుడుంగములభృంగము
ల*సరవిక్రీడించునంచలనుగొంచలను|గొరలేనితొగలపెక్కువలజక్కవల*నవ్య
శైవలవితానములమీనముల|భవ్యవీచికపరంపరలఁదుంపురుల* నలునౌజలేభదా
నముల ఫేనములఁ|గులుకుబెగ్గురులయుక్తులనుశుక్తులను*రవణించుసుకవిచక్రము
లనక్రముల|నవ్యకైరవజమరందములఁజిండములఁ* గరమొప్పుసరసియొక్కటివి
లోకించి|పరిసరంబునకేఁగివరగనన్నింట*నంచలలోఁ రాజహంసియపోలి|కాంచ
నాంబుజవీథిఁగమలయపోలి* గురుతరోన్నతకుచకుంభముల్దాఁకి|విరివియాతరగ
లుపిరిగిపడఁగ * జవమునవీదునుత్సవకేళులరసి| యువిమె నేరిచి వెంటఘంచలువీఁ
డఁ*గమలముల్దూఱఁగియుక్కటవాసనలకు|భ్రమరముల్నెమ్మొముపైఁబైలనా
డఁ*గల్లోలసల్లోలఖగవత్రనిహతి| ఫుల్లాబ్జమధురజఃపుంజంబులెగయ*జలకేళిఁ
వేలుపచ్చవలాక్షిఁజూచి|యలరియాసోకాదొయమ్మాయలాఁడి * యరవింద

ముఖమోము యంబుజాతంబో । హరిమధ్యయలకలో యళికదంబములో*
తరలాక్షిచూపులో తళుకు మీనములో । గురుకుచ కుచములో కోకదంపతు
లో * యనియనుమానించి యటఁజేరఁబోయి । వనధివిభ్రమవల్లి యెలెజలక్రీ
డఁ * గావించుచునుగన్నుఁగవకెంపునింప । నావిభ్రమోష్ఠియౌ నసినిశ్చయిం
చి * పట్టనూహించియీపడఁతినిన్నారు । పట్టఁగాఁబూనినపనివ్యర్థమయ్యె * మ
లసప్పనికెరయేమాడ్కి మేకొంమఁ । గరియానభాగ్యరేఖను గంటినిచటఁ* బలుక
రించినమారువలుకదెంతైనఁ । దలఁకుచుఁగడసున్నదియుఁగానఁబడదు *జలకేళి
యునుత్సవమునన్నోరులఁ । దిలకింపకంచలతెగలలోఁగలసి*యమలాంగితనలోకమై
యున్నదిదియె । సమయంబు గ్రహియింపశంకరయేలనుచుఁ* గనకాంతుఁడా పెకుఁ
గానరాకుండఁ । జరమదేశంబునఁ జనియక్కొలంకుఁ * జొరఁబారెమవనలేబోవ
హిన్నతత్త । వరమూర్తితత్సరోవారిసోఁకినను * భుగభుగ నెగలుసు బొగలును నెగ
యు । మగలమగండౌరమకరకేతనుఁడు*హారజూటగతఫాలిశాంకచంద్రికల । సర
సకైరవిణికిసంతసంబెసఁగె * జలజనిముఖవికాసముఁ దక్కు ప్రాక్కుఁగలఁగెజ
క్కవకవఁబాసియపుడు* కొలనిస్లుచొరఁబడికొంచకతన్ను । బలిమిఁబట్టికొనంగ
బరతెంచుభవుని* కామాతురత్వంబుఁగనినవ్వికొనుచు । నామోహినీకాంతయ
వియెసిగ్గునను* రాకుమరాకుపరాకుమహేశ । కాకుసేయఁగనీకుఁగలదెలాభం
బు*మగువలొంటిగనేడమజ్జనంబాడ । మగవారువత్తురేమర్యాదమాని * మగల
మాత్రమెనీవుమదనాంతకుఁడవు । విగళితేవణుఁడవు విజ్ఞానపతివి*వరకీర్తినిధివిస
ద్విజ్ఞుఁడవీవె । యెఱుఁగకుండినసేవరెఱిఁగించువారు* అదిగాకిదెవివస్త్రనై యు
న్నదానఁ । బదరకనప్పాదపజ్జనుండుమని *కనుసన్నసేసినఁగాఁబోలుననుచు । వె
నకొననక్కొండవీటిజంగంబు॥యువిదవంచినరీతినొకపాదచెంత । నివసించియున్న
సన్నెలతయునంతఁ* గొలనువెల్వడివేగఁగూలంబుడాసి । లలితకాంచనదుకూలం
బుగట్టుకొని*మురువైప్పపువ్వుసొమ్ములుకొన్నితొడిగి । విరితమ్మిపుప్పొడివింతగా
నలఁది* వేలొకపాదరింట వెలయుపూసెజ్జఁ । జేరి నెత్తావులుచిందుమకరంద * పూ
రంబుసుమనాళములఁజాలనించి । సారెకుఁగ్రోలుచుఁజలువపైతాణి * జలుగుప
య్యెదకొంగుసిబ్బెంపుగబ్బి । కులుకుగుబ్బలజారఁగొదమపాయంపు* మదమునగ
నుకించిమనసిజరాజ్య । పదపాలనోన్ముఖభావమైయుండె* జోటింగుడునుమా
యజోటిమోమోట । మాటఁదలంచి నెమ్మదిసంతసించి * పలికఁదేనియలొల్కు
బాళితోనన్నుఁ । దలకించెఁబులకించెఁదెగపలాలించెఁ* గనుసన్నఁగావించెఁగా
మార్తుఁడనుచుఁ । గనికరంబువహించెఁగలదనామీఁద*నాపాలంటికి మోహామణి
భ్రాంతిఁగొంత । సేవుచింతించియచ్చెలువయల్లపుడె*జలకేళిఁజాలించిచనుదెం
చుననుచుఁగొలనిచెంగటికేఁగికొలఁకులోఁదాని* గానకభీతిల్లికలఁగిధైర్యంబు ।
పోనాడిపురపురఁబొక్కుచున్రుక్కి * కన్నీరుకొనగోటఁగడకుమీటుచును । గొ

న్నన్నెయ్యంబు చెల్లె నెఁకఁ గన్యాస్యమున* వెల్లివట్టినవాని విధమున భ్రమసి* యత్తెత్తఁగస
దైనసత్కైక స్థానుచు* సర్వసైకతభూమిఁ జదికిల న్రాలి। శిరిహమోహాప్తి మోహ
పివశుఁడై పలికె* నకట చేతికిఁ జిక్కినటుల మాటాడ। యొకసక్కమెయొనర్చియు
చట్టునిల్వక మె* యిపుడో గిఁ జనియెనయ్యిందీవరాక్షి। కపటాత్మురాలని కానలేనై
తి* మోసపోయితివట్టి మోహంబువూని। యాసరేఁ దినని జంబనుచు నమ్మితిని* వెగ
తవస్త్రరమెకాక విషయలోలునకు। నగునె సవస్త్రయంచరయక జడసి* కోకలేఁ
న్న గ్రకుక్కనమఁ జలితెసి। జేమాయ నెశుభంబు క్షితిని భాగ్యలకు* నామహాగంభీర
యానమాయురి పె। మామేసి క్రొమ్మించు లాంబిల్పి ఱుంచు* లాగవ్బిపాలిండ్లయం
దమూసొగసు। సోగమెఱుంగు వాల్జ్యాపులా దిగుచు* మోవిచెంగావియామొద్ద
నెవెమ్మాము। తీపియామాటలు పుట్టించు లేనగవు* తళుకుపలాకికిలుదాఁటుపెన్నె
ఱుల। చెలువమాస్వచ్ఛాపిజృంభణప్రవృత్తిఁ* దలఁచిన సలరాదు తాళ్మియు లేదు। క
లకంఠికన్నులఁ గట్టినయట్లు। నాటికిఁ దోఁచిన మరుపమమన సి। దేఁటి మోహముప్రు
స్టైనిఁక నేమి సేతు * నామాయలాఁడియేయనువునదొరుకు। నీమనోభవతాపమె
న్నటికడఁగు* నలయించవచ్చినయటులుండెఁ గాని। వలచివచ్చినదానివలెనుండ లే
దు* అలరువిల్తునిమాయామృగంబితుల। చెలువయై భ్రమయించి చేరకతుదను*
మొఱఁగిపోయెడుచందమో కాకసహజ। తరుణులకిటువంటితెరితీపుగలదె* మెఱుఁ
గుతీఁగెవిధాన మెఱయుచుఁదోఁచి। వరలెడునృగతృష్ణవలెఁ బట్టరాక* కలవలెఁ భ్ర
మియించి కనదింద్రజాల। కలననసత్యమై కళుకుటద్దంబు* ఛాయవై శరిగ్రహిం
పఁదరంబు గాక। పోయెడుఁదమి వీడిపోఁజాలమగిడి* పయుపాయమున గ్రహింపు
దుననుచు। నాయనవికలుఁడై యందుండమనసు * గొలుపకనక్కొలంకుకెలంకు
లందుఁ। బులినదేశములందుఁ బూపొదలందుఁ * జలువలొలుకుతరుచ్ఛాయా
యందు। నెలతోఁటగములందుఁ గృతకాద్రులందు* వెదకుచునయ్యింతి వి[illegible]
న్న। పొదరింటికేఁగి యప్పొదరింటిలోన * నొంటిగాఁ బవళించియుండెడుదాని
దుంటవిల్తుని మాయఁ దోలఁకెడుదాని* నొడలితావులదిక్కులొలయించుదానిఁ।
గడలేనికళ చూడఁగల మోముదాని* నాచారుదరహాసనామోహనాంగి। నాచకో
రేక్షణ నామంజువాణిఁ* గన్గొని మిగుల నాఁకలిఁగొన్న జనుఁడు। ఘనసుధారస
ధారఁ గన్నయట్లలరి * తనుఁ జూచి సిగ్గునుదమియు గౌరవముఁ। బెనఁగొనఁ బూపా
న్పుఁ బ్రియముతో డిగ్గి * యొలనవ్వు దులకింప నెడగల్గియున్న। యలమాయలాఁడి
కట్లన్నియు దైన్యమున* పానుపుడిగ నేలపద్మాయతాక్షి। సూనృతవతి వౌదు చూచితి
మునెన్నె* విరహతాపంబున వేఁగెడునన్నుఁ। గరియానననీవిగి కౌఁగింటఁ జేర్చి* ఘన
సారశీతలగాఢవక్షోజ। ఘనసారచందనాకలితాంగుఁ జేసి* రతులయిక్కువ నదె
ల్పిరక్షింపరాదె। వెతలఁ బెట్టఁగనేల వెఱపింటివాని* బారికిలోనైతిఁ బరమపిమో
గ। వాతాశితుఁ [illegible]

వనిహస్తములుముకుళించి*కనుఁగవఁబ్రఫుల్లడలుకొనంగ।మనసిజోన్మాదనిర్భగ్నాత్మఁడగుచుఁ*జయ్యనడాసియాశాంబరీతరుణి।పయ్యెదజార్చిగుబ్బలుముట్టినపుడె*గోట్లుసేయఁగదొరఁకొంటివేయనుచుఁ।బట్టనీకదిపాణిపద్మంబుఁదట్టెఁ దట్టినఁబోనీకతమివెంబడించి।గట్టిగాఁజెలిఁబట్టికౌఁగింటఁజేర్చెఁ*గవుఁగిలించినయంతఁగలయిక లేక। శివునకురేతంబుచెచ్చెరజారి* గంగాప్రవాహంబుగతిఁ బ్రవహించి।బంగారువెండియై బాగొందెనదియె * హరిమాయయును తెరదంతఁ టదివియ। హరునకుసుజ్ఞానమావిర్భవించె * హరులుదీరిననల్లమాయావనంబు। హరువుగా నెప్పటియాస్థానమయ్యెఁ*దరుణివేషముమానిదామోదరుండు। పరమేష్ఠిముఖులుదిక్పతులుసుయతులు * సేవింపనవరత్నసింహాసనమున।శ్రీవధూమణితోవసించెనప్పుడును* గురిసెఁబువ్వులవానగోవిందకృష్ణ। హరరమాధవయంచునాడెనారదుఁడు*తనమోడ్పుచేతులుతలలఁగీలించి।యమరులుమ్రొక్కిరయ్యబ్జనేత్రునకుఁ * దగుబిరుదప్రబంధనిబంధనోక్తిఁ। బొగడిరిశేషాదిభుజగాధిపతులు*వీనులకింపుగాఁ వీణియల్ పూని। గానముల్ సేసిరిగంధర్వవరులు*అభినవవివిధనృత్యముల వైఖరుల। నభినయించుచువేడ్కనాడిరచ్చరలు*బ్రహ్మాఘాలాంచితప్రాంజలియగుచు। బ్రహ్మణ్యపతి వేదఫణితిఁగీర్తించెఁ*బ్రమథులుఁదానునుభర్గుఁడావేళఁ।గమలాక్షునుమాయాప్రకల్పనల్వొగడి*యతఁడుకౌఁగిటఁజేర్చియుపరించిపనుప। సతితోడఁగైలాసశైలంబుసేరె* హరిమాయఁదరియింపనలవిగాదనుచు। నెఱఁగియేఁగిరి వేల్పులిరువుపట్లకును* ఈకథవినువారికిహవరోన్నతులు। సేకూరుహరిమాయ సెందదువారి * ననిధర్మసూనునకాసభనున్న।జనులెన్నగోవిందశర్మదెల్పెనని* పటుసూక్తిశుకులుదెల్పఁగఁబరీక్షిత్తుఁగటుమీఁదికథయేమియనియడుగుటయు*ననితరశీతరవ్యాహారుపేర।ననితరదీప్తిహవ్యాహారుపేర*శరధిమర్మదలనసాయకుపేర।శరధిపూర్ణోదీర్ణసాయకుపేర* సాతపజయవిలాసద్యుశునిపేర* శంబరతాడివశంకరుపేర।శంబరదనుజేభశంకరుపేర*రాజితండసమించురాముని పేర।రాజితపట్టాభిరాముని పేర* సంకేతంబుగఁదత్కటాక్షసంప్రాప్త।సంకలితకవిత్వసారస్యరాశి*ఘనతేజుఁడప్పనాగ్రణితనూజుండు।మనుజపశ్రీలోలుమగనగోపాలు*మనసునవిడివిష్ణుమాయావిలాస।మనుమహోత్తరకాండమునుగృతుల్సేసి* రాజిల్లుశ్రీపాపరాజుసోదరుఁడు।రాజీవలోచనారతిరాజమూర్తి* నరసమాగర్భాబ్ధినవ్యకల్పకము।సరసవిద్వత్కవిజనశరణ్యుండు*ప్రియమొప్పనగ్రజాశ్రితకీర్తిఁబ్రోచు। సయి[illegible] కంకంటినారసింహారిడు* సహజమాధుర్యంబుసత్కవుల్ మెచ్చ।మహిమా[illegible]రిహరిమాయావిలాస*కృతిద్విపదమైనర్చెనీప్రబంధమున।నతులితంబగుచటిద్గాశ్వాసమయ్యె*.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీలలితాకారసింధుగంభీర। కైలాసహారహీరఘనకీర్తిసార*సౌలభ్యగు
ణధామసౌజన్యసీమ। పాలితార్యలలామపట్టాభిరామ*యవధరింపుము దేవయ
తివరేణ్యుండు। వివిధవేదాంతార్థవిద్యాధికుండు* శుకమహాయోగియర్జునపౌ
త్త్రుఁజూచి। ప్రకటవచోవిజృంభణమొప్పఁబలికె*నాయభవుండట్లుహరిమాయ
మోస। పోయినకథపాండుపుత్త్రాగ్రజునకు* గోవిందశర్మయెక్కుడుసూక్తిఁదె
లిపి। యావెన్కసురమానిహరిమాయవలనఁ* జీకాకుపడినవిచిత్త్రచరిత్త్ర।మాక
ర్ణనముసేయుఁడని చెప్పఁదొడఁగెఁ * బరమాత్మకుఁడుపరబ్రహ్మైకమూర్తి। ప
రమేశ్వరేశుఁడుప్రకృతిదూరుండు* దేజంబులకుమహాతేజమైనతానె। యీజగ
త్తుమువాయించుభానువలె *దాసులమోహాంధతమసంబుఁజెఱుచు। భాను
రాసంపుఁడప్పద్మలోచనుఁడు* బహుతరబ్రహ్మాండభాండనిర్మాణ। మహనీయ
సంకల్పమహిమాఢ్యుఁడగుచు* నొకనాఁడుసనకాదియోగీంద్రచంద్రు। లకును
బోరానివేళసుధాంబురాశి* దరిమించుపారిజాతద్రుమచ్ఛాయ। సిరులీనుసౌవ
ర్ణసింహాసనమున* నివసించిశ్రీధరానీళలఁగూడి। దివిజకాంతలుపెక్కుతెఱఁగు

॥ నారాయణునికడకు నారీరూపంబునమాయవచ్చుట. ॥

లఁగొలువఁ* గొలువున్నయద్దేవుకొలువునకపుడు। బలువౌప్రధానంబుప్రకృతి
యవిద్య* యనునామములుగలహరిమహామాయ। కనరానిశృంగారఘనవిలాస
ముల*నరుణాబ్జములలీలనమరుపాదముల।మరకతమంజీరమధుపముల్మ్రోయఁ*
గాటుకందువసిరిగలమేనఁగుంకు। మోరుప్రకాశవిద్యుత్తతుల్మెఱయఁ* గలికిజ
క్కవదోయిఁగల్గుచన్దోయిఁ।గలితమౌక్తికబిసఖండాళినెఱయ* నెఱచందుసి
రిబింమునెమ్మొగంబునను। సరిలేనిదరహాసచంద్రికలెసఁగఁ* ద్రిభువనమోహ
నస్త్రీమూర్తిదాల్చి।యభినవగతివచ్చిహరిమ్రోలనిలిచి* కంకణక్రేంకృతుల్క
డుహెచ్చహస్త। పంకజంబులుమోడ్చఁబద్మనేత్రునకు* హరికినంజలిచేసియట
నిలుచున్న।పరమశోభావతిఁబ్రకృతిసీక్షించి*యిందిరమొదలైనయిందీవరాక్షు।
లందఱుగొనియాడిహర్షించిరెలమిఁ * గరుణాప్రసన్నవీక్షలవిలోకించి। హరి
యమ్మహామాయనప్డాదరించి* నామాయపైఁగలయనురక్తిహరికిఁ। దామ
రయింటిసుందరియంపుఁగలదె * తనుఁబెద్దమన్నించి దయదయివారఁ। గనుఁ
గొనుహరికిఁదత్కామినీతతికి * నబ్బుసుఁబుచ్చదలంచియొకవింతమాయ। సొ
బగుమీఱవహించి చూపఁదొడంగు * నమయంబునఁద్రిలోకసంచారశీలుఁ।

॥ నారదుఁడువిష్ణుదేవునికడకేతెంచుట. ॥

డమరర్షిశేఖరుం డయ్యథోక్షజుని * సేవకశ్రేణిలో శ్రేష్ఠుండుగాన। సే
వార్థముకొల్వుసేయుచునున్న * పుండరీకాక్షునిఁ బొడగఁగఁజేరి। దండప్ర

శ్రావణసంతతులాచరించి * నారాయణోచ్చారణపురస్సరముగఁ। జారువీణారీ
తిసంగీతమెసఁగ * హస్తాబ్జములుమోడ్చియాదలఁజేర్చి। ప్రస్తుతులొనరించిబ
హుమానసరణి* నానలినదళాక్షుఁడాదృతి సేయఁ। దానునచ్చెలిమాయదర్శిం

మాయావిష్ణ్వాదులకుఁదనవిచిత్రశక్తిఁజూపుట.

చుచుండెఁ* దరుణిమాయయునంతరమునఁబ్రకృతి। పురుషజగత్కాలభూతా
త్మఁడైన* హరికిఁదేజోరాశికభినతి సేసి; యరుదందిసభ వారలౌననిచూడ * నీ
టబుగ్గలలీల నెఱయనజాండ। కోటిఁబుట్టించునుగ్గులొనర్చునొకట* ఘననిదాఘ
మరీచికలరీతినింద్ర। మనుమునిముఖుల వేమారుఁదోపించు * ముంచిసుప్తియస్వ
ప్నములునించుకరణిఁ। బంచభూతాదులఁబ్రకటించుఁబెంచుఁ* గాలానుసరణిఁ
జక్రయుగంబుదిరుగు। పోలికసుఖదుఃఖములసమకూర్చుఁ* బ్రౌఢిమైబహుమతప్ర
తతులొనర్చి। మూఢవాదంబులు మొనయఁగాఁజేయు* వేల్పులఁబెక్కండ్రవిల
సిల్లఁజేసి। యల్పులఁదచ్ఛేవకలవడఁగూర్చు * వర్ణాశ్రమాదులవ్వారిగాఁబన్ని
పూర్ణకర్మానుగబుద్ధిగల్పించు* ధనవయోరూపవిద్యలుసంఘటించి। కనదహం
కృతికోపకలనలు పెనుచుఁ* గరిహయభటవధూగణమునిర్మించి। నరుదుగారా
జ్యభోగాపేక్షనినుచు* రాజసతామసప్రకృతులొనర్చి। సాజమౌమోహంపు
జడతసృజించుఁ* గేళీసరోవనగిరిసరిద్వనధి। నాళీకకుముదసౌందర్యములూన్పు*
జలధరతటదింద్రచాపముల్మింట। నలరించుఁజంద్రతారార్కులతోడ* నరిషడ్వ
పరిపీడితాత్ములై తెలివిమఱచిమర్త్యులు పెక్కుమతములఁజిక్కి* వివిధకర్మములఁ
గావించియంతలను। భవమృతులొంది చేద్పడనాచరించు* నరనాథులగుచుఁగొం
దఱుకొందఱంతఁ। బరిజనులై చరింపఁగనియమించు * నయమార్గరహితులనర
కాబ్ధిఁగూల్చుఁ। బ్రియముగానిడునందఱికిస్త్రీధనములఁ * బరమసాత్వికయో
గభావితభక్తిఁ। బరఁగుభాగవతులుప్రాంజలుల్సేసి * జయజయయనిప్రశంస
లొనర్పఁజక్ర। శయునిమన్ననఁగాంచిసంతోషమొందు* నీచందమునఁదనహే
లావిశాల। వైచిత్రిఁజూపియవ్వనితాలలామ * హరిచేతలక్ష్మీముఖానేకదివ్య
తరుణీమణులచేతఁబారహారములు * హితభూషణమ్ములనేకముల్వడసి। వారి
సంస్తుతిఁగాంచివరలుచుండఁగను * ఈనారదుండదియెల్లనీక్షించి। యీనాతి
వెడమాయలెంతలేదనుచు* నిరసనంబొనరించునిజధైర్యపటిమ। యెఱుకపడంగఁ
దానెలనవ్వునవ్వి* దనతపోవిద్యామతంబుప్రేరేపఁ। జనువుతోహరికినంజలిచే
సిపలికె * నీమాయనీమఱుపింతకమున్న। నీమాయలెఱుఁగరెనీరేరుహాక్ష* తె
లియకమిగులభ్రాంతినిజూడఁదొడఁగి। రలివేణులిలముగ్ధలనుమాటనిజము* పలు
చోట్లమునుచూడఁబడినయీప్రకృతి। కలనలువింతలేకడుభ్రమఁగొనఁగ* నీదే
వులకువింత నేనొక్కరుండ। నీమమాయకుఁదప్పి వెగడెడువాఁడ* నఖిలంబునీమ
మాయావార్ధిలోన। నఖలేశముగఁగినయట్టివెకావె * బ్రహ్మాణ్యదేవనీప్రేక్ష

మోహనీవు। బ్రహ్మను ద్రాముల భ్రమియించునపుడు * కడనుండి భ్రమయకకనుఁ
గొంటఁగాని। జడతఁజెందితి నెగాంచ తెనావిరక్తి * నాను మోక్షైశ్వర్యంబునాజ్ఞా
ననుపొమ। మేమిటికే చెల్ల నెఱుఁగ లేనీవు * అనియట్లు మహాత్మమాయయసేయ
యజిత। యనవద్యయశ్చేద్యయనిగాన లేక * మన్ననఁదనుఁ బ్రోచుమందె మేల
మనఁ। దన్నెఱుంగక చాలదర్పించి పలుక * సతనిబుద్ధికిఁదనయాత్మలోరోసి। యితఁ
నికింకిటఁబురాకృతకర్మఫలము * బలువుగానసుభవింపఁగారణంబు । గలదని
యూహించి నికపటభావమున * మాయాసమంచితముండవహసంవు । చాయలుముఖ
పంకజమునరాణింప * నయ్యరవిందాక్షుఁడతనిలాలించి। నెయ్యంబుగాష్ఫింపని
జమునీవట్టి * వాఁడవేయాదువివ్యార్తనే నెల్ల। నాఁడుఁడలంపుమునాలోనసను
చుఁ * వసుమాటలగణించి తలఁచివేచియతని। నగడు సేయుఁడుంచియని చెనప్పటికి *
నారీతినానమునని చియూ వెనుక। నారాయణుఁడు యోగపారాయణుండు * అం
తర్ధినొందిననచ్చోటువాసి। యంతరంగమునహంకార మెసఁగ * సకలలోకే
శ్వరుఁడున్న। లోకంబునకుఁబోయిలోకాధినాథ * నాపంటివిరతిజ్ఞానసంప
న్నుఁ। డీవిశ్వమునఁగల్గఁడే నెంతరుఁడనే * హరిమాయఁగడచి యట్టివాఁడనని।
హరియొద్దనడచినయవ్వార్తలెల్లఁ * బచరించియతనిసంభాషనపడసి। యచట
నుండకరజతాద్రికి నేఁగి * హరునిసమ్ముఖమునసంతోషించి నఁగ। హరిమాయతనునో
కడనివచియించి * చంద్రశేఖరు ప్రశంసకుఁబాత్రుసగుచు। నింద్రాగ్నియమరాక్ష
సేశ్వరవరుణ * పవనాదిదిక్పాలభవనము ల్సేరి। భువనాద్భుతంబైనపుండరీకాక్షు
మాయావిలాసంబుమదిఁదానుసరకు। సేయుచుబ్రహ్మాదిసిద్ధగంధర్వ * గరు
డకింపురుషయక్షమునీంద్రసాధ్య। నరకిన్నరాదినానాపదంబులకుఁ * జనితానదై
నవైష్ణవమాయగెలుపుఁ। గొనియాడివారి మ్రొక్కులనుకొన్నఁ జెంది * హరిమాయ
వీణలోననురవాయించి। హరిమాయతనుసోకదనియుత్సహించి * హరిమాయ
బడువారినటఁజూచి తెగడి। హరిమాయయనివిశ్వమంతయుఁగాంచి * కృతకృత్య
తవహించిగీర్వాణులెల్ల। నితఁడొకరుండె లక్ష్మీశుమాయాబ్ధిఁ * దనబోధమును తె
ప్పదాఁటినపుణ్యుఁ। డనియెంచ మెలఁగెసమస్తలోకముల * జననాథయిటులవై
ష్ణవమహామాయ। మునిఁగినసీలోకములలోననితఁడు * పరమవైరాగ్యసంప్రా
ప్తిఁబొంకంబుఁ। బొరయక సుమ్మరపురుపుచందమునఁ * గొంతకాలముఁదిరుగుచు
జేడ్పనుండి। యంతసనంతమాయాప్రేరణమున * మహిమాంబుద్ధలమ్మనసుపునలక
సౌచ్చు। బహుతపోవనములుబహుపర్వతములు * బహునదీవనములుబహుతీర్థములు
నం। బహుపుణ్యదేశముల్బహుమతిఁగనుచుఁ * జరియించుచున్న తత్సమయంబు
నందుఁ। బరమేశ్వరుఁడుబహుబ్రహ్మాండకర్త * ధాతృశివాదిమహాత్ములనొందియు
తఁడు। రీతివేత్యైప్రవర్తిలుమహామహుఁడు * అణువుమహాత్ముతానైతోఁచు మేటి
గుణవిమలక్షుద్ధమమ్ముక్తులకాత్రయంబు * నత్తాభిధానుండు సోత్త్వెక బ్రహ్మ। వే

స్థలమునిముల వెలుఁగొందు వెలుఁగు* ప్రకృతిపూరుషులకుఁ బ్రభుఁడు ముకుందుఁ।
డకలంకుఁ డితనియహంకృతితోడఁ* గర్మశేషముఁ దీర్పఁగోరెఁ బూర్వమున। గర్వ
లుఁడగుచు ఫణిప్రవరుండు* స్థిరబుద్ధిఁ దపము సేసినయట్టి సర్ప।వరమునకునొక క్షేత్ర

✱ నారాయణుఁడు కృత్రిమఋషివేషము ధరించుట. ✱

వరమునఁ దాను* గపటతాపసమూర్తిఁ గైకొనినిలిచి।యపుడు దేవతలకు నత్యద్భుతంబు
గను* గల్పవృక్షాదివృక్షములనేకములు। గల్పింపన విప్రాచికాచి ఫలించి* నందన
వనముచందమునఁ జెన్నొందు।నందొక్క-కొలఁకుఫుల్లాబ్జకల్హార* సరసపరాగభా
స్వరచిత్రవర్ణ।భరితోర్మిడోలికాస్పదరాజహంస* గనుకనిలోకఖ్యాతఘనవాత
ఘాత।పరిసరసంచరద్భ్రమరంబుగాఁగ* నిర్మించియచట ననేకశిష్యులును।గర్మం
ఠిగణము చెంగటఁ గొల్వసుండె* మలయాద్రిచరమానసరుదంకురంబు। లలక్ష్మ
పాఋషిశ్రమంబ వ్వేళమాన్పెఁ* బరిసరప్రాంచితప్రాచీనలవణ।శరధితుంగత
రంగసంఘసంఘాత* ఘుమఘుమంఘుంఘుమంఘుమనాదమునకు।సమున్నైనసవ
నదీతూవిరతంత్ర* మునికులోత్తమమంత్రములుపీసుపోయి। దనరింపనచటమి
ధ్యావాతానిదనరె* సలలితాతిశ్యామజలధరస్తోమ।తులితహేమాభజఘోషగసో
మములైలజిసి* గగనమాచ్ఛాదించెఁ గనుఁగొనిసురలు।పొగడంగనెమలిగుంపుల
కుసొంపెసఁగఁ* గాశిగయాప్రయాగంబులకంటె।నాశుభకరనైమిశాటవికం
టె * సరయూనదిప్రభాసంబులకంటెఁ। గరమొప్పుపాండురంగంబునకంటె*
ద్వారవతీభృగుద్వారసింహాద్రి।చారుబృందావనస్థలములకంటె* శ్రీపురుషోత్త
మక్షేత్రంబుకంటెఁ।బాపమాఁపెడునహోబలగిరికంటెఁ *బరమపుణ్యాంబ
నఁబ్రఖ్యాతికెక్కె-! సూరియోగిన్నైరియున్కి-నలసర్పవరము* ఈవిధంబున శౌరి
ఋషివేషమూని।యావనంబునఁ దపోవ్యాసక్తినుండి* యొకనాఁడు ప్రొద్దునను
చితకృత్యములు।సకలంబు నెరవేర్చి స్వకృతోరుసరసి* తటినొప్పునశ్వత్థతరువేదిన
దుమ।పటుమృగచర్మంబుపైఁ గూరుచుండి* బుద్ధిమంతులసుప్రబుద్ధులమాని।వృద్ధు
లఁ గూడి వారికి హృద్యముగను* బోలుసొంపు బ్రహ్మైవబోధరహస్య।ములు గ్రంథము
ఖమునబోధించునపుడు* ఈ బ్రహ్మనందనుఁడిత్తపోరాశి।యాబ్రహ్మగురుని మా
యకునగ్గమగుచు* నెల్లదిక్కు-లఁజరియించుచువచ్చి । యెల్లపుణ్యాశ్రమంబరసి
యచ్చోటఁ* దరియంగఁజొచ్చి ముందలఁ గాంచె తీర।ధరణీరుహలతాప్రతానప్ర
సూన* గళదంచితరజోభిగతరంగవల్లి।కలకాకరంబగు కమలాకరంబు* సురతశ్ర
మాక్రాంతసుదతీనితాంత।చరణమంజీరసంజాతసింజానం* యాత్రమనోజరాజి
త్తమహాత్మ।మాత్తికరవ్యాహర్మ్యములచందమున* ఋషికన్యలకెలపోరెం
చె।గోరకస్తబకముల్గొమ్మలమలయ* భృంగీలసంగీతరీతినెం[illegible]నప్పు
న్నాగరాజీయచ్చోట* నకలంకమతినిమ్మహాయతిసరసి।నికట[illegible]
నొఱయు* చూతజాతంబులను దిరఘణితిఁ। జేతోజవిరుదములై లగికిత్రించు*

శుకమిథునములయస్తోకసాంగత్య।సుకరవినోదముల్చూచిహర్షించె* సరసీతటర
సాలసాలములశ్సేరి।నకరసపుంస్కోకిలజాలముల్మెచ్చి* చంచూపుటములనంచత్పల్లవ
ములు।బంబి నెయ్యముమించి చెలులతో మెక్కఁ* కలకుహూకారముల్గావించి తే
ఱ్ఱఁ।గలిగించెనీతనికన్నద్వయికిని*వంజులమంజులవల్లిమతల్లి।కుంజరీసంగతిమం
దానిలమునఁ*జరియించుచురహించెజవ్వనియగుచు।బలుగుబ్బలమరనీభ్రష్టవం
దనుఁడు*ఇంకమీఁదటనిట్లనింపొందున నేడు।పొంకంబుతోనత్తపోవనంబునను*గు
టిలలతాయుక్తిఁగోమలచూత।పటులతాంత మొకింత బై టికిసాగి*యొకవింతయై
చూడ నొప్పెనిమ్మాని।సకియయైనప్పుడుజలచరాంకుండు*తూల నేయుటకుఁబొం
దుగవింటఁగూర్చ్చ।మేలిబాణ మొనాఁగ మెఱయుచాయలను* నారముపుంస్త్వము
న్నలినాకరమున।నూరంబుగావించితొయ్యలిరూపు*సవరించుటకుమాయసమక
ట్టినట్టివివిధవస్తువులానావెలసెనక్కొలన।జలజసైకతభంగచక్రోత్పలాళి।కులము
లునానాంగకురువిలాసముల* నితనిసాత్త్వికబోధ మెంతయుఁగప్పి।ప్రతిమీఱిరాజ
సప్రతిమరయాయనఁగ* నాసరోవరవిమలాంబువుల్యాదివి।భాసిల్లెశైవలప్రచు
రవల్లికలు* భ్రమరసంపతులుసారసములమీఁద। నమితమరందాసవాసక్తినా
లయు* క్రముముచూడఁగనొప్పెకలహంసియితఁడు।కోమి రేపాయపుముద్దుగుమ్మ
యైమీఁదఁ* బతిఁగూడిరతికేళిఁబడలిపైవ్రాలు। గతిఁజూపుకరణినక్రములాకర
మున* నలినజసుతునిమానసమునఁబొదువఁ। గలభావిమోహాంధకారంబుతీవి*
గండుతుమ్మెదపిండుగడుమెండుకొనినఁ। బుండరీకచయంబువాలిచెనకొక్రలన*
విసరసాస్వాదనప్రీతిమైఁజొక్కఁ। యొసఁగెజక్కవమీఁదసీధాతసుతుఁడు* భా
వజకేళికాపరవశభావ। మావహించువిలాసమభినయించుగతిఁ* దతసరోవరసై
కతములఁగ్రీడించు। శతధృతితురగాళిచాలఁజూపట్టె * భావివేళవిధాతపట్టిభూ
విభుని।దేవియైశశికాంతదీప్రసౌధములఁ*గేళిసల్పుటలెఱింగించుచందమున।నా
ళీకగర్భనందనునిడెందంబు* కాలుపనడరుతత్కపటసంసార। కాలానలస్ఫులిం
గంబులోయనఁగ*గాలిచేవెలిఁగ్రమ్ముకంజకింజల్క।జాలంబులమ్మహాసరసిపై
నొలసెఁ * జతురాననకుమారుజాలివారించి।యతిదయాళుతనభయమొసంగు
శౌరి*కరుణాకటాక్షవీక్షాసుధాబిందు। నిరతిశయస్ఫూర్తివిగుడించులీల* శ్రీక
రమౌక్తికశ్రేణులఁబోలు। శీకరనికరంబు చెచ్చెర నెగయఁ* జేయుచులోలోనఁ
జెలఁగిత్రుంచాంటి।బాయనిజలచరప్రతతియందమరె* నాసరోవరలక్ష్మిహం
సనినాద।భాసురోక్తులశుభప్రశ్నంబొనర్చి * యాదరంబెఱఁగించెనాత్మజయ
గుణు।మీఁదనిమ్మాన్నినిర్మించునన్గయము* ఆకొలంకువిభూతికాశ్మరంబలుచుఁ।
జైకొనిపఱిన్నుల్లపద్మగంధములు* క్రోలిమత్తిలిమ్రోయుకొదమతుమ్మెదల। మే

శ్రీ నారదుఁడు కపటమున నీ సేమం బుంబాని నవిష్ణునికడకు వచ్చుట. శ్రీ

లినాదములుతత్సమీరకుమార*విచలితతంత్రియావీణకుశ్రుతుల।యుచితవైఖరిఁ

బూనమెయ్యున నేఁగి*తన నేత్రములకు డెందమునకు వేడ్కఁ బొనరించు తేజంబుఁ బూనినదాని* శాంతమాకృతిఁ గన్నచందానఁ బరమ శాంతినందు వసించు జలజపత్త్రాక్షుఁ*గపటతపోధనాకారు నీక్షించి యపరిమితానందమాశ్చర్యమెసఁగ* గ్రహగణమధ్యభాస్కరుఁడును బోలి మహనీయరుచి బ్రహ్మమానిమధ్యమున* బ్రహ్మతత్వాకృతి భాసిల్లెనితఁడు బ్రహ్మర్షి యొండు మండిపరతెంచినాఁడొ*యెన్నఁడుఁ గనుఁగొనమీ మునీశ్వరుని నిన్నియద్భుతరూపయీ యావిరక్తియును* యీజ్ఞానమహిమయు నీక్షించి రేని బ్రహ్మర్షచ్ఛఁ గొల్వఁ రే బ్రహ్మాదిసురలు* లీలఁబద్మాక్షుమాలికలూని నాఁడు ఫాలచందనపుంద్రభాసియైనాఁడు * శౌరిమూర్త్యంతరఛాయసున్నాఁడు వేరిడ నేల శ్రీవిభుఁడె కాఁబోలు* యీ విష్ణుపనభూమియే మోక్షపదవి యీదివ్యహానిం ద్రుఁడే మాధవుండు* నామది ఖేదంబొనర్పక యున్న దేమి యోయనితనయిచ్ఛ లోఁదలఁచి* యాదంభముని రాజు సటఁ జేరఁ బోయె నీ దేవమునిచంద్రుఁడెడనెడ నచటి* మునులు ప్రత్యుత్థానములు సేసిరపుడు దనుజారియుయథోచితప్రకారమునఁ*జిత్తాబ్జములరంగ శిష్యులచేత నత్తజినాసనార్ఘ్యములిప్పించి* బడలికదీర్చి సంభావించి కుశలమడిగి ప్రీతునిఁ జేసియెనియె వెండియును*అతిపవిత్రంబయ్యె నస్మద్వనంబు యతిచంద్ర భవదీయమగు తేజమెనసి*యేతదీయతపస్యయిపుడు ఫలించె ధాతృకుమార నీదర్శనంబునను* అంచితంబగు మా సమాధిమూర్తిభావించెఁ దావకరూపవీక్షామిషమున* మాసుకోత్కృష్టాభిమతముసిద్ధించెఁ గామింపఁదగు తత్పదాగమనమాత్రమున* నరివర్గమడఁచి మోహముని స్తరించి మరితసంసారార్తి దూరంబొనర్చి* బ్రహ్మానుభవమోక్షపదము నండియున్న బ్రహ్మణ్యుఁడవు నీకుఁ బ్రతినాపుగలరె* మాయాపి మోహంబు మాయుంప నేర్చి శ్రేయస్సుఖాబ్ధికి శిశిరాంశుఁ బోలి* వెలయు నీరూపంబు వీక్షించిన నంతఁ బొలియు నజ్ఞతనిన్నుఁ బొగడ శక్యంబె*యీ తపస్యాయాసమెల్ల నుడి తీఱె నీతోడ మాటాడ నేడు గల్గుటను*ఇక మాయభీష్టంబు లెల్ల ఫలించుట కు సంశయంబె

కపటఋషి నారదుని విష్ణుమాయకు లోఁబడ నిదానిఁ జెప్పుమనుట.

గాఢతపోనిధాన*హరపద్మగర్భేంద్రులాదిగాఁ గలుగు సురలలోకములుండు చోటులు నీకు* నాయా స్థలముల వృత్తాంతంబు లెల్ల ధీయుక్తుండవు గాన దెలియఁగా పచ్చు*వ్యామోహాకరమైన వైష్ణవమాయ చే మేధ చెడక యే శిష్టాత్ముఁడైన*నిత్యవిముక్తుఁడై నెగడుటగలదె సత్యంబుగా వాని సర్వజ్ఞ చెపుమ* యనిక పటతపస్వియ గురమాధిపుఁడు తను వేఁడుటయు బ్రహ్మతనయుఁడుప్పొంగి*అనుపమ బ్రహ్మవిద్యాగర్వమహిమ మనమున దొనఁగొన మహోత్కీర్తి ననియె * నోమునినాథ నీయుల్లంబునందు నేమి యెంచుంగ వేయెల్ల వేదములు*స్మృతులఁ బురాణశాస్త్రసంగు నర్థ తతరహస్యములలో దాఁచిన యేలు *వర్తమానామరవరమునీశ్వరులవర్తనంబులు శంభువాణీశవిష్ణు * వాసవాదులపేర్ల వార్తలన్నియును నా

సిగల్లు నైతమ్ము వార్తలవలన * ఘనశీలయీయాముజ్జగములనుగలుగు । మునిదే
వదానవమ్ముఖ్యులలోన * హరిమాయఁబడక చిదానందలహరిఁ । బొరసియు
దృఢమ్మనై ప్పుడుసంచరించు * నతఁడెవ్వఁడనిమీర లడిగితిరట్టి । కృతకృత్యుఁ
డను నేనెయిదినిశ్చయంబు * అదియెట్టులనిన నేనల్ల వైకుంఠ । పదమునకొకనాఁ
డుభక్తితోనేఁగి * యచట శ్రీధరు శ్రీధరాదికయువతి నిచయసంసేవితుని దేవుఁ
గంటిఁ * గని గొల్చియున్న నక్కడి కిశృంగార । ఖని లీల హరిమాయ కాంతయై వచ్చి *
తనయింద్రజాలవిద్యలుపచరించి । కనకగర్భాండసంఘచరాచరాది * సృష్టిమా
ర్గములు దృశింపఁగాఁ జేయ । దృష్టించి యక్కొల్వు తెఱవ లందఱును * మదివిస్మ
యముఁ జెందనంపరఘరుఁడు । అవికొండఁగా వించియమ్మాయ చేతఁ * దరుణులక
సుబ్రహ్మముతటి నెమ్మొగమునఁ । జెలువమ్ము దోలక నిచ్చగురాకు బోంట్ల * ఇక్కప
టక్రీడ లీక్షించి యేల । యక్కజపడి యొదరనిచక్రధరుని * దిక్కు మొగంబయి దేవ
నీమాయ । కిక్కాంతలు సంమతెంత బ్రహ్మయును * ముక్కంటియును బ్రహ్మ
మోహితుల్గారె । యొక్కండ నే భ్రమయుట లేము గాన * నావిరక్తియు సుజ్ఞాన
ప్రభావంబు । నీ వెఱుంగవె యన్న నీలవర్ణుండు * నా నెమ్మొగముఁ జూచి నా నన నె
క్కొనిన । వానికై వడిఁ గొంత వడి యూరకుండి * మఱలనన్నుఁ గొని మానింద్ర నీవె ।
యెఱుక గల్గినవారికెల్లఁ బూజ్యుఁడవు * నామాయఁ దగులకున్న ఘనుండవౌదు ।
వేమిటికింక నీ యెమటని స్నెంచఁ * బోయిరమ్మని ప్రియంబున వీడుకొల్పె । నా యె
ఱఁబలికిన యట్టు పలె నేను * అల్ల మాయారహస్యము లెల్లఁ దెలిసి । యుల్లమునం
జిక్కుకుంమ సేమించి * గతరజస్తముఁడనై ఘనులు నీవంటి । యతులెంచ మెలఁగె
ద సఖిలలోకముల * ననిన మాయామునియలఁతి నప్పలయఁ । వసరొద్దిమునులసం
గతివిలోకించి * వింటిరేయి యమ్మానివిభుని సత్కీర్తిఁ । గంటిరే యిట్టు పంటఘనుసి
నెందైనఁ * గలరిట్టి బుధులొక్కరు భూమి ననుచుఁ బలికి నారదుఁ జూచి బ్రహ్మ
జ్ఞ నీవు * మాతలంచిన యాక్రమమునఁ దెల్పితివి । యాతత్త్వవిజ్ఞాన మేరికిఁ గలదె *
యాతత విష్ణుమాయావగంపరల । చేతఁ జిక్కక యున్కి చెల్లు నానీకె * యానిద
మ్ము వేళ నత్యాశ్చర్యముగను । విని పల్కెఁ జెలి యొక్క వేడ నవ్వునవ్వి * యందలి జ
టి చంద్రులందఱు వినఁగ । బృందారక మునీంద్రఁ జేరొక్క నిపలికె * నీ వెంతవాఁడ
వై తెగడితి వకటా । యావిష్ణుమాయఁ దీలగువారిలోనఁ * గానాంతకుని కంటెఁగ
నులజుకంటె । నీమహాత్మ్యంబెంత నీ తెల్విదెంత * గరుడశేషాది భాగవతులమ్మా
య నెఱుఁగలేక భ్రాంతి నెనయుచున్నారు * ఏమని పల్కితివింద ఱు వినఁగ । నీ
మహాముని నింత నెగ్గు సిగ్గుడిఁగి * నీ వెట్లు నీ మాట విని సమ్మతించి । రేరీతి హరిమా
య నీవు గెల్చితివి * తర మెతన్మాయాబ్ధి దాఁటనీవంటి । మొఱకులకెక్కడి ముక్తింగ
వీవై * యిది రాజసముగా దెయె పెద్దనుట । మదవృత్తి విడువు తాపసులనిచండ
ముస * నిస్పుఁ బోలరెయాపసిషివరేణ్యులన్న నీవు సైనాఁడ రేపకాగి * పలికెఁ

యతిగాక పలికినయట్లు। నలమాయఁబడకుండ నలవియే నీకుఁ* బ్రమదాత్తిని వాలెఁ

ఆకాశవాణి నారదునకుఁ జండదమునివృత్తాంతముఁ దెలుపుట.

బ్రతినలుపలికి। భ్రమసినమానులు పదివేలుగలరు * ఒకకథఁ జెప్పెదనాఁకొను తొల్లి। ప్రకటతపోరాశి ప్రజ్ఞాధికుండు* తరణితేజుఁడు చండదముఁడన్మౌని। వరుఁడొకఁడు గలండు వాచంయమీంద్ర* అతఁడొకనాఁడయోధ్యాపురికేఁగి। సుతిజితధాతయా మాంధాత చేతఁ* బూజితుఁడై తత్ప్రభుత్వవైఖరియు। నాజనపతి చతురంగవైభవము* ఆతని కనకశయ్యాసనాందోళి। కాతపత్రవ్యజనాదిసంపదలు* ఆయనరత్నమయాభరణాంబ। రాయతపరిమళాద్యఖిలవస్తువులు * ఆరాజునవమోహనాంగవిలాస। చారువిలాసినీజనసహస్రములు* కలయ నాలోకించి కడుఁజోద్యమంది। భళి యింద్రలక్ష్మికిఁ బ్రతియైనదితని* వైభవంబటులుండవలవ దెయిట్టి। ప్రాభవంబు వహించి ప్రాజ్యసామ్రాజ్య* పదపాలనము సేయఁబడయు నివాని। బ్రతుకేలనని నిజాశ్రమదేశమునకుఁ* గ్రమ్మఱవచ్చి గంగాతీరభూమి। సుస్మితి నెలకొని సామ్రాజ్యకాంక్ష * సంకల్పమొనరించి శాంతి వహించి । పంకజాసను మీఁద భావంబు నించి* మసలక పంచాగ్నిమధ్యంబునందు । వసియించి తపము నిల్పక సేయుచుండె* నాతనిజపవహ్నినా విర్భవించె । సతులకీలాకరాళాతి విశాల* ధూమజాలంబుతో ద్యోవిజృంభించి । భూమియు నాకసంబును గప్పుకొనినఁ* గనినిలింపులు భయాక్రాంతులై యతని। ఘనతపంబెన్నఁడు కడముట్టునను చుఁ* దలఁచుచునుండి రంతసనత్కుమారుఁ। డలతపోధనునిడాయఁగవచ్చి యతని* చేతనర్చితుఁడయి చెలిమినిట్లనియె। నో తపోధన యీమహోగ్రతపంబు* పమికాంక్షమొనర్చెదెఱిగింపు మనిన। నామునిపల్కె నయ్యజనందనునకు * మొక్కనాఁడే నాయయోధ్యకుఁబోయి। యక్కడ మాంధాతయైశ్వర్యమహిమ* కనుఁగొన్నులకును వెక్కసపాటుగాఁగ। గనుఁగొంటినదియెంతగణియింతునను* హరిదశ్వహయములనతకరింపఁగల। వరహయంబులఁ గంటి వాహ్యాళిభూమి* నేమదదిగ్గజములజంకించు సామజములను ద్వారదేశములందుఁ గంటిఁ* జామరఛత్రవీజనపీఠికాదు। లామహాస్థానహర్మ్యములను గంటి* బహువిధపరిమళాంబరభూషణములు। రహియించు మణిపేటికలలోనఁ గంటిఁ* బువ్వుపాన్పులయందు బోదలుపాయంపు। పువ్వారుబోండ్లగుంపులఁ జాలఁ గంటిఁ* గంటి మాంధాతచొక్కపు రాజ్యలక్ష్మి। వింటి వేమునినాథ వేయునింకేల* మృగమదకాశ్మీరమిళితంబులైన। బిగిచన్నుఁగవలు బ్రాఁజెలుకుచూపులను * మురువుఁజూపుచు ముద్దుమోముతో [illegible]। చెలువపులోలయంగజీవంబులేసయు* బంగారుప్రతిమలబాగున సతులు। చెంగట సేవలు సేయుచునున్న* కోదండపాయపు ముద్దుగుమ్మలఁ గన్న। [illegible] పకయున్నె మదనారికైన* దండియాతత్సంపదలు గన్నవాఁటు గుండియ [illegible] వైభవములు* ప్రాపింప పలఁచి తపంబు సేసెదను। [illegible]

నియమనియమోఁ* గటకటా యటువంటిఘనమైనతపము । ఘటియించివిషయములఁ గాం
క్షింపకుండె* హరిమహామాయాబ్ధికలలైన రాజ్య।పతిమహీభూషణాంబరమాల్య
యువతి* మోహాంబులమునింగి మోసపోవంగ । నూహసేసితివయ్యమోబుద్ధిలే
దె* భాసురస్థిరధైర్యబాడబశిఖయు। నాసయను జలధి వెల్లఁ బ్రింపలేదు* స్వచ్ఛ
త మెఱయుభాస్కరుని తేజంబు। నిచ్ఛాతమము విరియింపఁగా లేదు* రూఢసమాధి
గారుడమంత్రకళయు। బాధతృష్ణాహిదర్పము మాన్పలేదు* ఘనతరవిజ్ఞానకఠినదం
భోళి। యనుకామనగభేదమొనరింపలేదు* తేమమర్పివయ్యకేళికపైవిరక్తి। యా
దిత్యులకునైన నజునకునైన* శ్రీధరపాదాబ్జసేవాసుధారసాక్షాత్కారబోధాప్తిన
లరకయున్న* వలికోర్చి యెండకు వానకునోర్చి । బలుగాలికోర్చి దిబడలికృశించి*
వాడివతైదేమివాంఛసేసితివి। బూడిదెలో వేల్చిపోలెనీతపము* రచ్చ మెచ్చఁగ
మందిరాగంబుసేసి। పుచ్చపోఁతనిఁ బొలుపాయె బ్రదుకు* చూడ వెనినువం
టిసుప్రసన్నాంతుఁ గూడక నిష్ఠ చేకొని కృశించుటలు * బ్రహ్మాంబుముప్పతపంబుఁ
గావించి । బ్రహ్మసదానందపటిమ వర్తిలక * పాపసంకరనీచపారుష్యహేతు।
భూపరాజ్యము మానిబుద్ధికింపగునె* శమముబూదియొనర్చి సాత్వికంబడంచి। ద
మములీలుగఁ జేసి తత్వంబు నణఁచి* ఈయల్పసుఖమున కేపూనియొగ్గి। తాయలే
నీతపంబాగడంబుగను* ఎఱుఁగవే శాస్త్రంబులీరాజ్యసుఖము। నరకహేతువుగా
కనైకసౌఖ్యదమె* పాపభూయిష్ఠంబు ప్రల్లదములకుఁ। బ్రాపు మదాచారపటలి
కాస్పదము* అనృతమూలముహింసకాలవాలంబు। చెనఁటిచెయ్వులకును జేపట్టు
కొమ్మ* కపటంబునకుతావు గర్వంబు ప్రోవు। చపలత్వమునకిమ్ము జడిమకు నెలవు*
అలుకకుఁ గాణాచిఁ మానకావరువు। పలుజూదములకు నుబాళింపుపట్టు* రాజ్యప
దంబుగోరఁగ యోగ్యమగునె। పుణ్యలోమిము వంటి పుణ్యాత్ములకు* నుల్లంబు
లో కామమెుఱయంగనీక। సల్లలితజ్ఞానసామ్రాజ్యమేలి* యానందవార్ధి సో
లాడుమాని। మానీగాకితరుండుమానినాఁడనునె* యురువైనసాత్త్వికయో
గంబుదక్క। హరిమాయలితరకర్మాపేక్షలెల్ల* నామాయకును వెలియైనదివిరతి।
నీమదివిరతిఁ బూనివిముక్తిఁగనుము* అని ప్రబోధించి బ్రహ్మసుతుండు చనిన। తనమ
దిలో చండదమనుఁ డూహించి* యాతని బ్రహ్మబోధామృతలహరి। చేతఃకళంకం
బు క్షీణంబొనర్చి* భూలోకసామ్రాజ్యభోగముల్దుఃఖ। మూలంబులని రోసి ముక్తి
నిరోధి* దారుణసంసారతాపంబులోనఁగు। శౌరిమాయావిలసనములఁ బడక* య
పవర్గమొందుటయతిశయంబనుచు। నపుడు శ్రీవిష్ణుమాయఁ దిరస్కరించి* మొన

చండదమనునకు బ్రహ్మప్రత్యక్షంబగుట.

యుమముక్షుత్వమున మహాతపముఁ। బొనరింపఁగోన్నెండ్లు పోయినపిదప* వనజ
గర్భుఁడువచ్చి వరమేమియడుగు। మనిననంజలి చేసి యతఁడిట్లులనియె నయ్య మీయ
య్యమాయాకృత్యములకు। నెన్నుడు జిక్కనియ్యకనన్నుఁ* బరమనిశ్రేయ

సపదవి నెక్కొల్పి। చరితార్థుఁ జేయవే సంసారమెల్ల* నని వేఁడిన విశించి యదియుఁ
య్యారామి। మనమున నెఱిఁగి మామా నీం గ్రతోలుత* నీవేమి గాంక్షించి యియాయు
గ్రతపము। గావించితివి దేమి గామించెదివుడు* ప్రకృతంబున ననుసరింపక సప్రకృత
ము। ప్రకృతిదూరపదంబుఁ బడయనీతరమె* శౌరిమాయావిలసనరూప మైన। భూరి
సంసారంబుఁ బొరయు మందులకుఁ* దోడిలా రాజ్యబంధురసౌఖ్య మొందు। వాఁడ
వై కాదె యివ్వనినన్నుఁ గూర్చి* తపము సేసితివది తగని దటంచు। నపవర్గ మడిగితివ
లవియె యొసఁగ* మొదటఁ గోరిన రాజ్యము ననుఖఁ బొందె। తదనంతరంబున ఁదద్వి
షయేచ్ఛ* మాని సాత్త్వికశుద్ధమానసాబ్జమున। జ్ఞానంబు వూని వైష్ణవభక్తి వలన*
పురునాఁడు ముక్తి సంపాదించుకొనెద। వెలుకగల్గిన మోక్ష మెంచఁ బోయెడిని*
ఇపుడు గోరిన రాజ్యమిచ్చెదఁ గొనుము। విపరీతిగతి యేల విమలాత్మ యనిన* నతఁడు
నిర్వేదించి యమృతంబు దక్క। నితరము ర్విషయంబులే నెల్ల ననిన* ధాతయుం మఁ

✱ చండదమనునకు రుద్రభాస్కరులు ప్రత్యక్షంబగుట. ✱

డకంతర్హితుండయ్యె। నాతిఘోరతపానియమునిఁ గురించి* యా చండదమనసంయమి
చండనిష్ఠ। నాచరించెను మహోగ్రమైన తపంబు* హరుఁడును ప్రత్యక్షమై నీకువల
యు। వరమిత్తుఁ జెచ్చెర వాంఛింపు మనిన* హరిమాయలకు వెలియైన మోక్షంబు। క
రుణింపవే యన్న గంగాధరుండు* ఆవరంబొసఁగ రాదాది కాలమున। నీవు గోరిన
రాజ్యమిచ్చెద ననిన* నదియొల్ల కజునితో నాడినట్లాడ। మదనారియైన నీమానసనిచని
రెం* నతఁడు పోయిన వెనక నమ్మహాత్ముఁడి। మతినచ్చలముఁ జెర్చి మార్తాండుఁ గూ
ర్చి* యతిఘోరతపము సేయఁగఁ గర్మసాక్షి। నతపోషణుఁడు సూర్యనారాయణుం
డు* ప్రత్యక్షమైయేవరంబుఁ గోరెదవు। సత్యలోకేశ్వరశంభుల చేతఁ* బడయఁగా
డనిదుర్లభంబులు గలవె। నొడువు మాయన నితండును బెక్క మాస్లె* వందనంబు
లొనర్చి వనజాప్తనేను। మందరగిరిధర మాయఁ గ్రమించి* శ్రేయంబుఁ జెందఁ గాం
క్షించెద నయ్య। వేయన్న నదియేమి వేఁడరు పద్మ* డపమెంత సేసినఁ దనపూర్వశ
ర్మ। మపనయింపఁగ శక్యము గునెయేరికిని* మును నీవు సేసిన ముఖ్యతపంబు। ననుసం
భవించిన నైకసామ్రాజ్య* ధనవైభవమ్ము లెంతయుఁ దరతరమ। నిమఁ జుట్టుకొని
కాఁచి నెఱిఁ దలవేచి* యున్నవియవిమెట్టులు మపఁగా వచ్చు। నన్నా భోగంబుల
న్నియుఁ జెంది* పరితుష్టినొంది శ్రీపతిఁ గూర్చి వెనుక పరిశుద్ధసాత్త్విక ప్రజ్ఞఁ దపంబు.
సలిపినఁ దత్క్షణాత్మంబున నీకుఁ। గలిగెడు మోక్షంబు గైకొను మనినఁ* దరణికిన
చ్చండదమనుఁ డిట్లనియె। హరిదశ్వ యఖిలమెల్ల హరిమాయలవు నె* కావో నాపూ
నికఁ గడిచి నే నేల। యావికారములకు నాస సేసెదను* రతిసుఖంబులు నెల్ల రాజ్యం
బులొల్లఁ। జతురంగములు నొల్లజనరక్షయొల్ల* వినుము నా మప్రతిజ్ఞ విష్ణుని మా
యఁ। గినిసి జక్కించి ముక్తిపదంబు గొందు* నాపూనికఁ దప్పింపనలినాప్తుఁ డైన।
నోపునె యీ బోధలుడిగి పొమ్మనిన* భానుఁడా మునిరాజు ప్రతినఁ దప్పింపఁ। గానె

డగానశాకసముపకేఁగె*నిచ్చమెచ్చర మెచ్చనెల్లరు మెచ్చ।నిచ్చలపాదిసంయ
మిముఖయోగిబృందంపకీ తానేక తానావధాన।క్కలిత మహాగాథీనగాథాస్మృఁడగుచు.
మాయిద్దానయిబడు నిర్వ్యవదంబువడపు।హరిహరబ్రహ్మాదులాత్మసిద్ధాంద* నిరుప
మాగ్రాంబక లధిగవిహారింతు।సరిమేటియుఁక ననిచలమునఁబ్రతిన*నొనరించితపమూ
విన్యస్న దేవతలు।మునులును వెలుఁగంది పోతుఁచెకాని*ప్రాజ్యసామ్రాజ్యసంప
దలాల్లసనము।వాజ్యపర్థితవహ్నాయినువునఁడపము(*గావించుచున్నయాఘను
నేవిధమున।శ్రీవిష్ణుఁడనురాగసింధువునందు* ముంచునోయనితలంచుచుసుండు
నంతఁ।గాంచనాంబరుఁడాత్మగతముననపుడు* నిర్వికల్పబ్రహ్మనిత్యతేజమున।ని
ర్వాణభక్తనై నెగడిననన్నుఁ*దలఁపక ముక్తిఁజెందఁగ నెవ్వఁడోపుఁ।దలఁచెనీతఁ
డొకండువర్ణాంధుఁడగుచుఁ*దానొల్లననన్నుసుపసతపఃఫలము।లైనరాజ్యసుఖం
బులఁడఁగునెయుఁజక*గంధమాల్యాంబరఘనతరాభరణ।గంధేభయానాదిగాఢ

విష్ణుమాయానిర్మితపురవర్ణన.

భోగములఁ*మత్తునిఁగావించి మహనీయరాజ్య।వృత్తి వెట్టినిఁజేసవిషయవారాశిఁ
ముంచియవ్వలనిత్తుముక్తియటంచు।నెంచె నెంచినమాత్ర నేమంచుననఘ* హరి
మహామాయనయ్యాశ్రమభూమి।సురుచిరమాణిక్యశుద్ధసువర్ణ* కల్పితబహుశి
ల్పకల్పనస్వర్గ।కల్పమైయొకపట్టనగరరాజమయ్యెఁ* గంటకిఘీంకరకరిఘటాచటు
లఃఘంటికాఘణఘణాత్కారరావములు* పవనమానసవేగపరిభవప్రవణ।జవ
నోత్తమాశ్వహేషానినాదములు*ప్రథితకేళీలోలబహుభర్మపుష్ప।రథవిభ్ర
మచ్చక్రరాజీరావములు* పటుతరభుజగర్వభారమర్వార।భటవీరబిరుదైకపఠ
నశబ్దములు* పటిమశంఖాదిశుంభద్విరావములు। నటదంగనాకంకణక్వణనము
లు*సౌధవీధీచరస్త్రీజనభవ్యాంగు।ళీధూతవీణావళీసుస్వరములు* వీనులవిందు
గావించునెల్లపుడు। నానగరివిభూతినలపియెపొగడఁ*గేళికావనములు కేళిశైల
ములు।కేళిసరంబులీక్షింపనందలరుఁ* గేళిశైలములందుఁగిన్నరలూని।బాలికల్మీఁ
టెడుబాళికిసోలి* కనుసన్నఁదిరుగునంగజుఁడునువారి।తనువిలాసంబులుతరమె
వర్ణింప * ఘనసారకుంకుమాగరుమృగనాభి । ఘనసంకుమదముఖ్యగంధమేళన
ము* గలిగిఘుమ్మనుతావిఁగ్రమ్ముచుదిశల।నలరులప్పురివీథులందువాసించుఁ*బ్ర
తిలేకయతికంతపాశమన్పేర । నతిశయిల్లినయట్టియప్పురినడుమఁ * గనకసా
లంబులుఁగనకసౌధములుఁ।గనకమంటపములుఁగనకకుడ్యములు*మణికుట్టిమంబు
లుమణితోరణములు। మణిరంగవల్లికల్మానుగావెలయుఁ* గొలఁకులబావులఁగు
ల్యాంతరములఁ।గలహంససారసక్రౌంచాదులలరు* బహిరంతరంబులఁబనసశా
కోట। సహకారముఖతరూజ్వలవనుల్దనరుఁ * గలకంఠశుకశారికామయూరా
దిః కలకలస్వనముల్కఁడఁబికటిల్లు * వరరత్నమయగృహద్వారకవాట।భరి
తదేహళులందుబాహుళ్యమొందు*సామంతభూకాంతసమ్మర్దదుర్గ।మామేయవి

విధకత్తుృంతరములను * గుమిగొన్నదవ్వారికుల హైమ వేత్ర। సమితివిరోధమ్ము
ల్చాలనందెసఁగు* దొరలున్సమస్తులుదుర్గాధిపతులు।వరవీరభటమంత్రిపర్గంబు
హితులు* దండనాయకులునుదగుచుశోభిల్ల। దండిగామెఱయునాస్థానంబులచ
ట* లాలితచిత్రపల్యంకికాహంస।తూలికాతల్పపట్టులునందలములుఁ* దాళవృం
తములుఛత్రములుఁజామరము। లాలవట్టములు సింహాసనములునుఁ * గలితు
రంగశతాంగకలితశాలలును। గురుధనరాసులు కోమరొందనందు * లలితక
ర్పూరశలాకలనొలయు। కలితగవాక్షమార్గములలోనుండి* చలువలువెదజల్లు
చందనానిలము। వలనపుష్పవితాన వాసనల్నిగుడుఁ * దాళగీతైకమర్దళని
నాదములు। చాలనచ్చటనాట్య శాలలింపొసఁగు * ఘనకుచభరములఁగౌను
లల్లాడఁ। దనురుచుల్లంచలా తతులఁబుట్టింపఁ * గసుదోయిబెళుకులఁగలువ
లుమొలువ।గొనబుపాటలకునుగోయిలల్లదియఁ* బరువంపువయసులబాగొందు
చెలుల। మురువులశుద్ధాంతములుమించునందు* నట్టిసోయగములనమరునమ్మేటి।
పట్టణంబునరాజభవనంబులోన* మెఱయుపూమేడపైమెఱుఁగులనీను।మరకత
మంటపమధ్యంబునందు* గనకపీఠివసించికామినీశ్రేణి।తనుఁజేరిపెక్కండ్రు త
గుసేవసేయఁ * గనకభూషణరుచుల్గడలావరింప। మునిరాజుఘనరాజమూర్తి
తోఁబోలిచె* స్థిరబుద్ధినిఁదపంబుసేయుచునున్న। తెఱఁగెల్లనెచటఁ బ్రొందెనొని

—※ చండవముఁడు రాజ్యపరిపాలనంబొనర్చుట. ※—

నేమమున * నాకస్మికంబుగానతఁడురాజయ్యె। శ్రీకాంతుమాయనేక్రియఁ
గాంచవచ్చుఁ*గరకమండలువువల్కలమజినాక్ష।సరములుదండంబుచారులీలా
బ్జ* ఘనపట్టపటరత్నకంబళశుద్ధ। కనకాంగదనిశాతఖడ్గంబులయ్యె* మఱచెబ్ర
హ్మసమాధిమఱచెనేమంబు।మఱచెతామునిననుమాటయొయతఁడు*అదియునుఁ
గాకమాయారాజ్యమోహ। మదిరారసాస్వాదమదమత్తుఁడగుచు* నమృతవి
జ్ఞానాబ్ధినలరుటమఱచి। భ్రమసిసంసారవారాశిలోమునిఁగె * నపవర్గలక్ష్మిపై
నాసక్తిమాని। నృపరాజ్యలక్ష్మిపైనెక్కొల్పెమనము* మునిపలిననుబుద్ధిమొద
లంటఁబోయి। జనపతిననుబుద్ధిసతతంబుదోఁచె* నవధారుదేవచక్రవర్తిపర్యం
త। వివిధరాజకిరీటవిలసితపాద* జయమహారాజయష్టాదశద్వీప। జయకరస్థాపి
తశాసనస్తంభ*విన్నపంబీశగర్వితవైరిహరణ।సన్నద్ధబాహుప్రసక్తకృపాణ*
జేజేసురాజేయశివజటాజూట। రాజితగంగాతరంగాభకీర్తి* యనుచుఁజెంగట
వేత్రహస్తులుప్రెగడ। జనపతుల్పెక్కండ్రు సన్నిధిఁగొలువఁ*గమనీయనవరత్న
ఖచితపీఠమునఁ।సమిఁజండదమనభూధవుఁడుగొల్వుండుఁ* జరణాబ్జనతులగుజన
నాయకులను।గరిహయభూషణకన్యాదికములఁ*గానుకలిచ్చుభూకాంతులఁజూ
చి।మానిరాజతఁడుసన్మానంబుసేయుఁ* గ్రామరోషాదులుగ్రంథుకానంగ।ధామ
స్థరాజసోద్ధతులుపెనంగ* బరమసాత్వికవృత్తిఁబడలిపొల్సెసి। సమున్నతాషలు

నైశ్వర్యాయువులను * గారుణ్యసత్యసంగతులునో నాడి । క్రూరభావంబు
బొంకులు నేర్చెనఁట॥ కొందఱఁగనుఁగొన్నఁగోపంబు సేయుఁ । గొందఱఁగ
నుఁగొన్నఁగాష్ఠ్యము న్మించుఁ॥ గొందఱరక్షింపఁ గొందఱఁ జెఱుచుఁ । బొందుగాఁ
దనయాజ్ఞ భూస్థలి వెలయ॥ దివ్యయానముఁబోలు తేరెక్కి తిరుగు । భవ్యతేజమె
సంగ భానునిపగిది॥ వారణరాజంబువడి నెక్కి మెలఁగు । ధీరుఁడై భూలోకదేవేం
ద్రుఁడనఁగ॥ బసిఁడిపుత్తళ్ల మేల్పల్లకి యెక్కి । వెసవీధులఁ జరించు విత్తేశుకరణి॥
హయరత్నముల నెక్కి యమరనాడించుఁ । బ్రియమందివలరాజు క్రియఁజెలు
లాస్సఁ॥ గేళిశైలంబులఁ గ్రీడించునుపవనాళులవిహరించు నాటకూటముల॥ హరి
ణాలోచనలనాట్యంబులఁ జూచు । హరువొప్పఁ దనకునింపగు రీతి నతఁడు॥ కస్తూరావు
లాగ్రమ్మఁగపురంపుసురటి । కొమ్మయొక్క తె తెచ్చిఁ గొని చెంతవీవఁ॥ జిలుగుపవ్వ
ళోమునఁ జెంగలింపంగఁ । దరళాక్షియొక్క తె తాంబూలమొసఁగఁ॥ జలితకం
కణఝుణంఝుణలింపుఁగులుక । నలివేణియొక్క తె పాదాబ్జములొత్త॥ మదనోన్మ
త్తమునైనమాటలాడుచును । సుదతిరొక్క తె క్రేవస్తుతులుగావింపఁ॥ గేళికాగ్ర
హోమ్మునఁగిసలయాయుధుని । పోలికఁగమనీయపుష్పడోలికను॥ ఒకవేళవసియించి
యుల్లాసమొందు । సకలుమోహవిలాసనగణిఁ జొక్కిం చ॥ సమధికరాజ్యంబు
శాసనప్రస్థిత । రమణీవిమోహసురంపపాశైక॥ పరవశభ్రమరిమై బ్రహ్మర్షి రాజ ।
పరుఁడతండామునిఁ బెవలయుచందాన॥ వలసినతోడవులువరుసతోఁ దొడుగు । వ
లసినగంధములన్నలనొప్పఁబూయు॥ వలసినపువ్వులవ్వారిగాముడుచు । వలయు
స్త్రీలరమించువలసినవేళఁ॥ బాపంబులకునాటపట్టయినయట్టి । భూపత్వమునఁ
జొక్కి పాడలియామీఁద॥ నాకౌనపరవశుండగువానిశనుము । పోఁకొత్తలోఁ
జిక్కి శోకయట్లుండె॥ హరిమాయయ నెడుమహామాతుకమున । స్ఫురియించు
నే బ్రహ్మబోధదీపంబు॥ తచ్చరణాంబుజధ్యానకుంభమున । నిచ్చలునిడలేనినీచ
మానులకుఁ॥ దనసైసపూనిక యుఁదనఘోరతపముఁ । దనమునిత్వంబునుదన
కజాత్మజుఁడు॥ మానుతఁజూపినత్రోవనుఱచినయతని । భ్రమఁజూచి జగముచిత్ర
మునొందెనపుడు॥ హరిమాయఁగడవరాదనిపద్మభవుఁడు । హరుఁడునుదినకరుం
డాశ్చర్యపడిరి॥ నాటియున్నసనత్కుమారుఁడమ్మౌని । తెలుఁగుఁ జాతమటంచు

॥ సనత్కుమారుఁడు చండదమునునికడ కేతెంచుట. ॥

నవినుండివచ్చి॥ ఘనతరరాజ్యసంగతరాజసమునఁ । దనకెదురుగవచ్చితగుపూ
జలిడి॥ గాచబూమెలసున్నరహితెల్లముగను । జూచియాదలనూఁచిచోద్యం
బునొంది॥ శ్రీవిష్ణుమాయవర్ణించి వర్ణించి । యావిమలాత్ముండతనితోననియె॥ నే
మోహమోత్మనిర్మించుకదైన । నీమదినెఱుఁగుదెనీమునుపంటి॥ యొడలిట్టిదనితోఁ
జూచున్నదేవుడమి । కోడయండనసిసౌఖ్యమొందియున్నదవె॥ భవదీయహృదయ
మెట్లాగినున్నయది । విదరింపుమనవిని వెఱఁగందియుతఁడు ॥ పమకొనిన్నునీవె

ఱుఁగఁ జేయుచు। నీమునియడిగెదు నే రాజగానె* నాకు రూపొకటియున్న దెట్లు
దిగాక। యాత్మకమునులకు రాజ్యములింపుగావె* యీమాటకేను నియుక్తుఁడ నెట్ల
ము। ఈమునిమాటలెంతే వింతలగుచుఁ*దోఁచుచున్నవియని తుందుఁడుఁ గొంది। లేచి
బ్రహ్మాఖానంజలియొనర్చిపలికె* దేవమునీంద్ర సుస్థిరచిత్త ధైర్యసాంద్ర। దేవర విష్ణుదే
దివ్యభావమున*నానతిచ్చితిరో నాకద్భుతంబైన। దీనుండు లోభావమెట్టులుఁగు జె
ప్పుడము* ఏరాజనగుటయు నీరూపుఁడకట। వేటాంపు లేమియు విశ్వరాజులకు* వ
లెనే రాజ్యసుఖంబువలసియుండుటయు। దెలియుము మఱి యొంపు దెలియని యూ
న*యమ్మైనఁ గలిగిన నేటిఁగిం చికరుణ। నామనఃకలుషత నాశంబొనర్చు* కరతలా
మలకంబుగాఁ దత్త్వత్రయంబు। వరమునీశ్వర నీకు వందనంబిదిగో* యని వేఁడుకొనిన
వ్విశ్వయవ్వనములుంచు। వినుము నీ తెఱఁగని వినుపింపఁదోఁచెఁగె* ధరణిలోముచ్చుకుంద
డమసుఁడనంగ। గరమొప్పు నాపస గ్రామణి యెవఁ* మాంధాతకలిమికిఁ దులాం
దినాఁడు। బంధురతపమూవుప ద్మజుఁ గూర్చి* సేయఁగా డిగుబోధ సేసి మేల్దలి
పి। పోయి తినుఱచి తేఁబుద్ధిలోనకట* హరిమాయయిటువంటిదని కానలేక। నిరసించి
గర్వించి నీరజభవుని* భవుని పయోరుహబాంధవుఁ గూర్చి। తపిలి మహాఘోరత
పములు సేసి* మురహంకృతిఁ దమ కట్టులుపినవైతి। వెలుకగల్గినతపంబంత సేసిన
ను* హరిభక్తిలేకున్న సదృశ్యవ్యర్థమునఘు। తరమె యవ్విభుమాయ దాఁటనెవ్వరికి*
భోగంబునకు మోక్షమునకు నధిపుఁ। డాగజవరదుఁ డాయన యాజ్ఞ మెలఁగు*
వారు బ్రహ్మాది దేవతలు స్వతంత్రు। లేరి స్వతంత్రుఁ డయ్యిందిరాధిపుఁడె* యత
ని పాదాబ్జంబులాత్మ సల్పి సేని యత్తఁ డొకొలఁదికర్మఁ ననుభవింపంగ* జేసినట్ల
నుభూతి సేయుచునతని। దాసుండనైన నెంతవిమూఢుఁ గాఁగ* జేయునెయ్యెఁ క
నైనస్థిరభక్తినతని। నీయాత్మ నిడుకొనినిఖిలసామ్రాజ్య* జనితవైభవముల
సత్యేశుమాయ। నొనగూడిన వియనియూసించి తెలిసి* హరినిఁ జింతించి కృతా
ర్థుండవగుము। మరితబంధంబులుతొలఁగెడు ననుచు* నావిధాతృతుమారుఁడానతి

శ్రీ చండవసుఁడు శ్రీవిష్ణుదేవుని నుతించుట. శ్రీ

చ్చుటయు। భావవీధిని జ్ఞానభానుండు వొడమ* నతఁడు పశ్చాత్తాపమంది చింతిం
చి। మతిభక్తపరమ సమ్మానవృందలంచి* మ్రొక్కి మైఁబులకల మొలకలొత్తం
గ। నెపుడు భక్తితో నిట్లని పొగడెఁ* గరుణాసముద్ర యోగజరాజవరద। శరణా
గ్తరక్ష యోజలజపత్రాక్ష* యుభయాక్షమవిమూర యోబుధాధార। సభయుఁడ
బ్రోవుమో సర్వేశ నన్ను* నోపురుషోత్తమ యోదేవదేవ। యోపరమాత్మక
యోసదానంద* గతవిమోహులకు ముముక్షుదాసులకు। జితకాములకు నిన్నుఁ
జిత్తంబులందు*నిరతంబు నిలిపి ధ్యానించు ధన్యులకుఁ। బరమపదంబిచ్చి పాలింతు
వీవు* నావంటి దుర్మార్గునకుఁ గానుపించి। శైవల్యమిత్తు వేకమలాధినాథ* నీదు
స్తృ మెఱుఁగఁగ నేనెంతవాఁడ। నీమాయదాఁటఁగ నేనెంతవాఁడ* దెలియక నేను

రహాకృతివహించియిట్టియజడిఁ జెందితినపరాధివగుదు* సంసారమఃకిషముల్స
డలింపవయ్యా। హంసాత్తననుఁగావుమయ్యనీవాఁడ*ననిభక్తిపరవశుండై ముద
శ్రువులు। కనుదామరలనుండికాల్వలై పాఱఁ *దనుఁగొనియాడనందకపాణి
యాశ్మ।ననుకంపజనియింపనాసమయమున* జోరునవర్షించుసుమవృష్టితనదు।
కారుణ్యవృష్టియుఁగడలుకొనంగ * నామరిన్నృత్తవిన్యాసంబుతనదు। శ్యామావి
లాసంబుసంతసంభాసఁగ* ననుకూలగంధవాహాముఁదనకేలి। వనజాతగంధప్ర
వాహంబునెలయ* ననుచరసుతగరళాత్మకత్వంబుఁ। దనభక్తవత్సలత్వమును
రాణింప* గాంధర్వగానంబుఁగలితాత్మదేహ। సంధితభూషణస్వానంబునొఱ
యు*దివ్యమంగళమూర్తితేజరిల్లంగ। భవ్యాత్మకుఁడుహరిప్రత్యక్షమయ్యె*హ
రియిట్లువచ్చిప్రత్యక్షమైనపుడె, యెటుకయుభక్తియునెసఁగెనమ్మునికిఁ * బుధ
మమహేంద్రత్వమునుమహారాజ్య। పరికరంబులుగానఁబడకెప్పటట్ల * వం
మునీంద్రత్వభ వ్యతపంబులయ్యె। నినుఁడుదోఁచినహిమంబెడవాయుకరణిఁ*డ
నన్మోలనిలిచినదైత్యారిపాద।వనజాతములకుఁగేవలభక్తిఁబెక్కు* దండంబుల
డిచండదనునతపస్వి। మండలేశ్వరుఁడువాఙ్మాధురిఁబొగడె * హరియునప్పుడు
మానియజ్ఞానమడఁచి। పరమసాత్వికవృత్తిభావంబుఁజేర్చి* కైవల్యమొదవెడుఁ
గడవటఁదపముఁ। గావింపుమనిపల్కె కరుణాబ్ధియగుచు* నంతప్రతిజ్ఞాసమగ్రు
తౌమానిపంతంబడఁచికర్మఫలమెల్లఁగుడిపి*భవ్యవిజ్ఞానసంపదఁదుదనొసఁగియ
వ్యయుఁడేఁగెఁదన్నమరులుగొలువ* నీకథవినువారికిందిరావిభుఁడు। చేకూర్చు
జ్ఞానంబుసిరులుమోక్షంబు* హరిమాయవారలనంటదటంచు।వరసూక్తినాకా

⟹ నారదుఁడాకాశవాణిపలుకులఁదిరస్కరించుట. ⟸

శవాణిదెల్పుటయు * నచ్చోటిమునులెల్లనచ్చెరుపడిరి। మచ్చరంబునదేవమౌని
నారదుఁడు* కడలేనిమోహాంధకారంబుమదినిఁ।బొడమఁగాబలురోషమునఁదె
ల్పిమౌని * మందునిపగిదివేమరుకేగినవ్వి।యందఱువినఁగనిట్లనిపలికెనపుడు*ప
ట్టినపసలేనిబయటిమాటలకు। నిట్టేలభ్రమసితిరిటమౌనులార* యామునిక్కరణి
నేనాశాపరుఁడనె। కామాంధుఁడనెయెటుంగకపోల్చఁగాక* యెన్నికహరిప్రా
ర్థనలేమెటుంగుదును। వెన్నుండునాధైర్యవిభవంబెఱుంగుఁ*గలదెనాయందుఁ
దుర్కపటతంత్రముల। నెలసిభ్రాంతివహించియున్నచందములు*ఇన్నిదెల్పఁగ
నేలనీకమీఁదమీఁకె। యన్నలారయెటుంగనగునునాతెలివి* యనిహరిమాయ
నింతైనఁగైకొనక। యనిమిషపథవాణియాడినమాట *బొంకనిదూషించిబోధ
వైరాగ్య। సంకలితాత్మతనడినన్నతన్ను* నెఱుఁగుటకీమౌనులెంతవారలని।నిర
సించివీరితోనేఁబెద్దననుచు* ననుకొననేలనీయాత్మప్రశంస।యొనరించికొనిపో
వనుద్యుక్తుఁడైన * యతనితలంపుమాయామౌనిదైన।దితిజారిఁగనిచిన్నితెలిన
వ్వేదోలఁక* ఁబలుదైనవసఁజిక్కపడినమొకంబు। వలెనయ్యెనెఱుఁగోక్షుమాఁడిం

కఁడాను* దానెన్నఁడు నామాయ దాఁటెడువాఁడొ। నే నెచూచెదనంచు నెమ్మది నెంచి* తిన్నగా నతనిచెంది లుపాటు మాన్పి। నిన్నెఱుంగకుంటి బల్కె నేఁడబ్ర వాణి* యలచండదమనసంయమి నీవు సముఁడె। తెలిసిన నిను వంటి ధీరమానసుఁడు* హరి మాయఁ జిక్కనేయది యెటులుండె। మఱువక మము బహుమానంబు సేసి* యీ వేళమా చెంతఁజేర వ్రేందిభిక్షుఁ। గావించి మఱిపోవ గదవయ్య యనుచుఁ* జాలఁ బ్రార్థింప నాసంయమి యెట్ట। కేలకీయకొని యాకృత్రిమ నాని* యనుమతిస రసిలోన వగాహనంబు। బొనరించు పనిఁ బూని భుజము వల్లకియుఁ* గనకకుండిక యును తత్సరంబు కుంచె। యును వేగ నొక రావి నొప్పఁ దవిల్చి* సరసి చెంగటి కేఁగె సారతపంబు। నెఱుకయు విరతియు నెంతగల్గినను* వనజాక్షు కృప దప్పవచ్చిన వేళ। బనికివచ్చునె యవి పార్థివోత్తంస* నారాయణోచ్చారణ శ్రావ్య మోహ। నారావ మాపీణయందె యడఁగె* బ్రవిమలానంద సంపద నాడు నాట్య। మవిరళంబుగ కుంచియ సనియా శ్రయించె* సరళతఁగ నసితత్వసుధార సైక। గురుపూర్వ భావంబు కుండిక సెందె* బీజాంకుర న్యాసస్పృథు విష్ణుమంత్ర। రాజియ యక్షుక సరంబున నిలిచె* మరహంక్రియా సముద్బోధాయమాన। పరమ సుజ్ఞానదీపనుఁ డైనయతని* మనమున సహిగ వాహ మాయావి మోహ। ఘనతర తిమిరంబు గప్పెనప్పుడె*

⟶ విష్ణుమాయచే నారదమహాముని స్త్రీరూపమును దాల్చుట. ⟵

ఇటులనకొలఁకున నెలమి సోపాన। పటలమార్గంబున బలు వేగడిగ్గి* యమ్మకొలను కెలంకుల రసియాచెలువ। మేకొలంకులగల దేయనుకొనుచు* నాచమన మొనర్చియంబువుల్లోఁ జొచ్చి। యాచెంతఁ గృత్తివాస యతిగ నుంగొనఁగ* మొలబంటినీళ్ల లో మునుకొని నిలిచి। ప్రశ్రయనిశాంధకారములో మునుంగు* దిననాథ బింబంబో యనఁ దోఁచి తిర్మండలంబు। గొనబున సన్నుటగొబ్బున మునిఁగె* మునిఁగి క్రమ్మఱ వేగమున లేచునంత। మునిరూపమడఁగి యుద్యమ సశిఖాపాణికి* జనుజారి మాయావిధానంబువలన। గొనబు పెన్నెఱులును గ్రొన్నెలనుదురుఁ* గలికివాల్గన్నులుఁ గలుకుచెక్కులును। మొలక లేనవ్వులు ముద్దుమొగంబుఁ* జిగురుకెమ్మోవియు శ్రీకారగతుల। సొగసొందు వీనులు సొలపు చూపులును* గంబుకంఠంబును గబ్బిపాలిండ్లు నంబుజాభములనడఁచు బాహువులుఁ* గలిపెన్నెమాగారుఁగనె రానికౌను। భరయంత పిఱుఁదు పెంపు నడుము పెంపొడలుఁ* గులుకు పసిఁడిపల్లకిఁ గొప్పయై నిలిచె। నలవి మోహనిమాయ నటన సేయ* శైవాలమధుకర ఛటలు వేణిగను। దావులగులుకు నెత్తమ్మి మోముగను* ఓక సితోత్పలములు వెడదకన్నులుగ। రక్తమైన శంఖము రమ్యకంఠముగ* మురువొందు బిసకాండములు బాహువులుగ। గురుపద్మముకుళములు కుచములు గాఁగ* స్ఫుటతరావర్తంబు పొక్కిలి గాఁగ। బటు సైకతంబు గొప్పపిఱుందుగాఁగ* జలకరిరాజహస్తములూరువులుగ। గల్లహంసికలు బాగతి కేవడుగను* నాపనలకు సరసిఖిన మోహ। నాకారరేఖతో యువతిదయ్యెన్*

నఁగఁ* గమలినిలక్ష్మియాఁగతినిల్చెననఁగఁ । గుముదాప్తిఁదగుమృగాంకునికళ
యనఁగ* శైవలాభ్రసమీపచంచలయనఁగ। నావారిదేవతయానిదియనఁగ*
వలిగివచ్చినవరుణాంగనయనఁగఁ। గలికిరూపైనముక్తామణియనఁగఁ* గమనీయ
గతిఁబొల్చుకలహంసియనఁగఁ। గోమరేపాయపుముద్దుగుమ్మయైయిటులఁ*దన
మునిత్వంబునుదనమహత్వంబుఁ । దనవిష్ణుభక్తియుఁదనవిరక్తియును * మఱ
చినక్రమఁ తానుమగువనటంచు । సరసిలోజలకేళిసలుపుచువేడ్కఁ * గెలఁకు
లఁజూడనకృత్రిమమునియు । నలమునిసహచరులచటలేరైరి * ఇదిగదా
యద్భుతంబిటువంటిఘనుని। మదవతిఁగావించిమఱపొందఁజేసె * నెవ్వారిభ్ర
మయింపదీమాయయనుచు । నవ్వేళలోకంబులాశ్చర్యమొందెఁ * గాంతనై
యొంటినక్రమలాకరమునఁ।గొంతసేపువిరాళిఁగొనిక్రీడసల్పి* కేళిసాలించి
యాకృత్రిమసరసి।కూలంబుఁజేరిమకూలంబులచట * హరిమాయఁదోఁచిననవి
తనవనుచు।మరులుతోగ్రహియించిమంచిసొబుఁబట్టు* శృంగారమలరఁగైసే
సిపాలిండ్లఁ। గంగులరవికెఁబొంకంబుగాఁదొడిగి * యలరుసొమ్ములుప్రానియ
లరుపుప్పొళ్లు। కలపంబుగనలందికమ్మప్రాదేనె* చవులకుబ్బుచుఁగ్రోలిశ్రవణా
వతంస । కువలవాసనలకుఁగొందముతుమ్మెదలు* పయ్యాడమోమోరపాటుసే
యుచును। బయ్యోదజారిగుబ్బలుబయల్పడఁగ * నడలపొంకమునకునలిరేఁగియం
చ । లడరమైనెత్తావులత్తోఁటనెఱయ * వనలక్ష్మిలీలయావనలక్ష్మిహేల। తన
యందుఁబెనుపొందఁదలిరువిలాకనిఁ* బాసివచ్చినరతిభామచందమున। నాసర
స్త్రీరసౌమారామసీమఁ * జరియించునొకమాటుచరణాబ్జరుచులఁ । జరమసం
ధ్యారాగసంపదమెఱయ * విహరించునొకసాగివిమలాంగదీప్తి।మహనీయచం
చలల్మలయనద్దిశల* నొఱపుతోఁగ్రీడించునొకపారితనము । చిఱునవ్వుచంద్రి
కాశ్రీలందునెఱప* సొలపుతోనొకవాలిచూచునచ్చోటఁ। గలికిచూపులఁగల్వగ
ములుప్పతిల్ల* వాళినొక్కొకమఱిబాడుచుమెలఁగు । రోలంబగీతముల్ శ్రుతు
లై మెఱంగఁ*దనజవ్వనమునకెంతయునలంకార। మనఁదగిస్మరవికారావాప్తిఁద
నర*నాకొలంకుకెలంకులందుఁగ్రీడించు।నాకలికిమిన్నపాయపుచెల్వఁగన్న*

* స్త్రీరూపధారియైననారదుఁడుచంద్రకేతునివరించుట. *

బురుషుఁడెవ్వాఁడేనిఁబూవువిల్కానిశరములనెఱిదూలిచలియింపకున్నె* జననా
థయిటులనజ్జలజపత్త్రాక్షి।తనలోకమైవనస్థలిఁగ్రీడసల్ప * నాలోనబిరుదాంక
మనుమహాపురముఁ।బాలించుచుండెడుపటుశౌర్యశాలి* చంద్రకేతనుఁడనుజన
పాలసుతుఁడు।చంద్రునల్లునిఁబోనిచక్కనివాఁడు*వేఁటాడువేడ్కనవ్విపినభూ
ములకు। ఘోటకారూఢుఁడైగొబ్బునవచ్చి * కరికిరికేసరికాసరగవయ। శరభ
గండకఖడ్గశార్దూలముఖ్య*వివిధమృగంబులవిదళించిమించి । జవనాశ్వగజరథస
ద్భటావళులు* నలువంకనేతేరనగరికిఁజనుచు।నలసిమార్గంబునసత్తోఁటఁజూచి*

యటవిశ్రమించుటకై వచ్చివిడిసి। పటుతరాఖేటకభరితవిశ్రాంతి * నొకకొం
తఁ బెడఁబాసియుడిగంపుబుడుతఁ। డొకఁడుకై దండయానురువిలాసమున * గి
ల్కుపావలరవళ్లిలుగిల్కుమనఁగ। నలసరస్తటముడాయఁగవచ్చియచట* నల
రుతీవియఁబోలియలరుచుమెలఁగు।నలరుబోఁడినిజూచియాఁదలనూఁచి*ఆచక్క
ఁదనమునకావిలాసమున।కాచిన్నివయసునకాశ్చర్యమంది * యారచెన్నులచె
న్నయారెకన్గోయి।తీరుభళీ వేణిదీర్ఘభావంబు* దీనిముద్దుమొగంబు తేఁటమఁజ్ఝు
రె। కానున్నదియొ లేదొ కానంగరాదు* కళుకుపెందొడలసింగారంబువొగడ।
నలనిరొయిటువంటియలినీలవేణిఁ* బరగసృజించినబ్రహ్మచేతికిని।బిరుదువేయఁ
గవచ్చుబిత్తరినైన*నిట్టుండవలపదెయీయింతిపిఱుఁదు। నెట్టనఁద్రొక్కుకనిలు
షఁగవచ్చుఁ*గలికిలేనవ్వులుకలికివెన్నెలలు।కలకంఠిపలుకుమేల్కలకంఠిపలుకు*
నుగునిఫ్రాముల్కులీమగువకన్బెళుకు। లరులనుగిరులనుహరువైననిమ్మ* పండ్ల
సుగిండ్లనుబరువంపుఫ్రావు।చెండ్లనుబోలునిచ్చెలువపాలిండ్లు* కేళినీకమనునికే
ళిహంసికయొ। యీలేనుకాదతఁడెక్కగానున్న * చిలుకసామ్రాణితేజియొ
లేకనతఁడు।పొలుచుకుందనమునబొమ్మఁగాఁజేసి * గరువంపువగజీవకళనిల్పని
లిచి।మెఱయుచున్నదొకాక మెలఁతలకిట్టి* మెఱుపులునొఅపులుమెచ్చనౌమేని।
హాదువులుమురువులునవనిపైఁగలవె* గురునితంబభరంబుకుచకుంభభరము।భరి
యించునేదీనిబడుగునెన్నడుము* లవితేంద్రనీలశలాకగానారు। నలువనిల్పఁగ
గాకనలువంపుజోక * నెలమితోనప్పృతాంశుఁడెంతదానంబు। సలిపెనోచెలి
మోముసరిఁబోల్పఁబడిరొ* నళికోటులెట్టిపుణ్యారణ్యములను।మెలఁగెనోప్ర
తియయ్యెమెలఁతకొప్పునకుఁ* దమ్ములెన్నెన్నితీర్థములనోఁగినవొకొమ్మవాల్గ
న్నులకునుసాటియయ్యెఁ* గరులెట్టిక్షేత్రమార్గములవర్తిలెనొ।హరిమధ్యనడ
కుజోడనియెన్నఁదగిరొ* హెచ్చుమేలిపసిండియేధర్మములకు।వచ్చెనోయిచ్చా
మపన్నియఁగనిరొఁ* జిలుకలేసత్యవిశేషవాక్యములు। పలికెనోయీకల్కిప
ల్కుతోడయ్యె*నని పెక్కువిధములనక్కల్వకంటి। యనుపమసౌందర్యయావన
శ్రీలు*కొనియాడికొనియాడికుసుమాస్త్రుచేతి।కొనవాఁడితూపులకునుస్రుక్కి
చిక్కి*దానిచెంగటికేఁగితనచెల్వమునకు। మేనుగగుర్పారమెచ్చుభావంబుఁ*గ
నియనురాగంబుగడలుకొనంగఁ।దనజాణతనమునఁదగుమాటలాడి* యొడఁబా
టుగావించియువిదగ్రహించి।తడయకతనరాజధానికిఁబోయి*యభిమతరతికేళి
సలరించుచున్న।యుభయానకునుగొన్నియేండ్లకునంత* గురుజలాధికులునాళ్లు
రుసుతుల్పుట్టి।పరగిరిమర్వారబాహుగర్వముల*నానందనులువివిధాస్త్రశస్త్రి
సమానకౌశలిఁగాంచిమహీవర్ధిలంగ* సుతులకల్మియుమేలిసొమ్ములసొబగు।పతి
మేలురాజ్యవైభవమునుగలిగి * సతిరైనయాదేవసంయమీపతికిఁ। బ్రతిదినసం
తోషపటిమనాళ్లనియొఁ* గంసారికల్పితకపటవికార।సంసారవారాశిజటిలా

జామునిం గొ* నీ మేనమామ దపట్టిం బసేగు మనోహరా మర చూచియుత్సాహతనూజ* ఆరీ
తినపరిమితైశ్వర్యధుర్య। భూరిసామ్రాజ్యైక భోగభాగ్యములు* మదనావతారుఁ
డౌ మగనికుమారిమియును సుపరిణామనిర్ణయతానుకూలయొప్పిదము* ననుఁగుకోడండ్రు
నెయ్యపుపరిచర్యలనుకూలదాసదాసీజనములు* మణిహేమభూషణాంబర
గంధమాల్య। గణనీయతాంబూలకలనానుభవము* చంద్రశాలాకేళిశయ్యాసన
ములు। నింద్రాణిబోలెడి యొప్పు గలిగి* యేకొదువయు లేక హెచ్చు కాఁపుర

చంద్రకేతుని మీఁదికి యహికేతనుఁడు దండెత్తుట.

ము। జోఁకతోఁ జేయుచు సుఖ మొందిపెద్ద* కాలంబు వర్తిల్లఁ గడపటనంతఁ। జాలఁ
జిత్రంబుగాఁ జంద్రకేతునకు* కలిగిన విభవంబుఁ గని యోర్వలేక। సలిగి యాతని
జ్ఞాతి యహికేతుఁడనెడు* ధరణీశ లేంద్రుండు సంపెత్తి వచ్చె। కరిహరిరథభటో
త్కరముతో నొకట* వచ్చిన ఫణికేతువసుధేశుఁ డిటు। వచ్చిన శశికేతు మేదినీ
శ్వరుఁడు* చతురంగబలముల సంఖ్యలు గొలువ। సుతులు కాలాంతక తుల్యవిక్ర
ములు* ఘనరథారూఢులై గ్రమ్మి పార్శ్వములఁ। జనుదేరి సుబ్బుచు శౌర్యంబు మీ
అయ* పురగరించు ఖాసముద్భూతభూరజము। తరుచుగా సపలదిక్తటముల నెఱయ
విసువాద్యంబులు పెల్లుగా మొఱయ। పురము వెల్వడివచ్చెఁ బోరికి వ్వేళ* బలెని
సేసంబైనఁ బాయనికతన। సతియుఁ దోడనె వచ్చె సమరంబుఁ జూడ* జంద్రబిం
బాననాసహితుఁడై యిటులఁ। జంద్రకేతుఁడు తనశస్త్రమై వచ్చి* యతఁడు దా
నొకసమయంబు సేసికొని। ప్రతిలేనిసన్నపరక్షేత్రమునను* నారదుఁడంబుజా
వనస్థమైన కొలని। చేరువ పిడిసి హెచ్చిన పౌరుషమునఁ* బోరాడిరప్పుడు పృథురథ
తురగ। వారణభటవీరవరవిరావములు* దిక్కులాక్రమింపఁ దేజోవ్రాంశురుమా
లు। క్రమ్మి క్రాంచెఁగ రఖడ్గమహితదీధితులు* ఈరీతిఁ జెలరేఁగి యిరువాగుఁ దోడరి।
భూరివత్సరములఁ బోరుచున్నెడను* గొండలు గూలెడు కోపు సరథి। మండలి చేఁ
గూలె మదసామజములు* జలధిభంగములు రుజవమున దాఁక। బలు పేదయోఁడలు
బగులు చందమున* దారుణమదదంతి దంతఘట్టనలఁ। దేరుల బారులు ద్రెళ్ళి నెల్ల
డల* ఘనహయంబుల పాటు కాల్బలపాటు। మనుజేశ యేమని మఱియెంచవచ్చు
వచ్చు బల్లాండలప లెపుంచు పగిది। విచ్చనయ్యొగు పురవిపుల సైన్యములు* అట్టిసం
కులసమరాంగణంబునను। దిట్టతనంబునఁ దివిరి శాత్రవుల* నెదిరించి నొంచి వా
రేయు శస్త్రములఁ। బ్రదరాహతులఁ గుమారకులు నాల్గురును* బెను పేది భువి నొ
క్కపెట్టనఁబడినఁ। గనుఁగొని పుత్రశోకమునఁ దజ్జనని* యరదంబు పైఁబడియు
వశమై యున్న। గిరిధృతి పతి మొట్టకేలకుఁ దేర్చి* కార్చిచ్చు పేరెండకాలంబునం
దు। చెర్చి కానల నేర్చు పెల్లున నడరి* యలచంద్రకేతుఁడా ఫణికేతు। బల
ములశరవహ్ని భస్మీకరించె* నాఁ డెన్నట్టలు పెక్కులస్త్రంబు నమలు। చూడభీమము
గనచ్చోఁ బ్రవహించె* నార్చె భూతములు వియద్వీథి కెగసి..। గూర్చె బెంజీఁకటి

తోణికేంధాళి* భువనాపసానంబుపోల్కి దర్పణము। విపిజకోటులపనెఱ తేషం
తయవ్యో* గొపుకులందఱు నేలఁగూలినఁగినుక। యడలుసు బెనఁగొననతఁడిన్నిగ
డఁగి* తనసేననెల్లఁద్రుంగఁగఁ జేయఁజూచి। కినుకఁడాసి ఫణీంద్రకేతుఁడుద్వృత్తిఁ.

ఫణికేతుఁడు చంద్రకేతునిఁ జంపుట.

బగమీఱినాతనిబలములనెల్లఁ బగఁదెగఖండించి వసుక్ష్మపైఁ ద్రోల్చె* బలమెల్ల మడిసి
నఫణికేతుఁ బొదివి। యలచంద్రకేతుఁడు గాత్రమున ల్గంపింపక* గురిసి వేనారాచ
కోలలు। మఱి కరము విల్లుఁడించి ఘనబాణతతుల* రథముఁజెక్కాడి సారథి రూపు
మాపి। రథతురంగముల నీసమున నడికి* సరభసంబున నర్ధచంద్రబాణమున। శిరము
ఖండించి మించి జయంబుగాంచె* నచ్చరలాతనిఁ బలరులుగురిసి। విచ్చలవిడి తాం
డవించిరి దివిని * యీచందమున నాఫణీశ్వరకేతుఁ। డాచంద్రకేతు నాహవభూ
మిఁగూల్చి* కడు వేడ్క విజయశంఖంబుపూరించి। కడలనిండి జయానకధ్వను లె
సఁగ* జతురంగబలసహస్రంబులు గొలువ। శతమన్యుగతి మహాసన్నాహమూ
ని* యారాజుపురిఁజొచ్చి యతనిరాజ్యంబు। కోరిక మీఱఁ జేకొని యేలుచుండె। ర
ణమండలాహతరాజన్యవీర। గణదేహరుధిరంబుఁ గడిగికొనంగ* నరిగె నోచర
మాబ్ధికరుణుండనంగ। నరుణాంశుకలితుఁడై యపుడస్తమించె* బతిసుతహీన
యాపడఁతిశోకంబు। గతిమించె గాఢాంధకారంబు దిశలఁ* బ్రోవ్రగ్రుంకక మ
న్నెపురుషుండువడుటఁ। బ్రొక్కగ్రుంకినయప్లపాలఁతికిఁదోఁచె* గలితోత్సవస్వ
గాలకంకగృధ్రాది। కలహపరస్పరకలకలంబులును* బాణతూణకృపాణపట్టిస
కుంత। బాణాసనాదిక ప్రబలచూర్ణములు* ఛత్రచామరకేతుశకలకాండములు।
గాత్రహస్తపదాదిఖండోత్కరములు* దళితశిరఃకబంధముల ప్రోగులును। గళగ
తప్రాణాశ్వగజఘాతకృతులును* గలిగియద్భుతభయంకరభంగిఁ బొలుచు। కల
హరంగమున నక్రమాలాయతాక్షి * కన్నీరుమున్నీరుగ తిజాలు వారఁ। గన్నపు
త్రులమీఁదఁ గాంతునిమీఁదఁ* బడి వడిఁ బొరలు మఁ బలవింపఁ దొడఁగె। నడలుచు
వేల్పులనటఁ దిట్టికొనుచు* నెన్నిపాటులఁ బడెనీనారమండె। యన్నలినాక్షుమా
యఁ దిరస్కరించి* ఘనునిరసించిన ఖలుఁడు దత్కర్మ। మనుభవింపక పోవఁడవ్వల
వినుము * హరిమాయలో నెసమస్తలోకములు। పరిమగ్నమైనట్లు పటుతమిస్ర
మున* నడఁగెసమస్తమయ్యవసరంబునను। గడుమించెను డులజ్జకరుదాసులటు
ల * నారదమానియజ్ఞానమీరీతి। మూరమైసనఁ దెల్వి దూఁకొనునతని* మానమున
నిటులను మాడ్కి చీఁకటులు। ననిరొఁదూర్చునఁ దోఁచెఁ జంద్రమాయను* నా
రదమానికినలినాభుండు। చేరికమైననంచితబోధమనేమ* యమృతంబు వ్రేర
గెషియనువునఁ బొంగెఁ। గమనీయతరచంద్రికాసారలహరి* హరిప్రసాదంబ
నయతికోటిఁ బోలి। గురుహర్షలహరిచకోరికల్దేతె * నలినానేత్రుఁడు కరుణానిధి
యనఁ। నలనాథమానితహోవ్యాప్తి పెడము* నడుమల త్రిఘ్నవర్ష వెమెల్లఁగూ

ర్చి। చెదరకుండఁగఁజూడ నేసి తెచ్చె సన*నలినబంధుఁడుపూర్వనగశిఖరమునఁ।
దొలఁకించె నరుణకాంతులుదిక్కులను* మెప్పుగానిటులసూర్యోదయంబైనను
స్పదుబాలారుణాంశుసంగతులు* నతిరక్తపంకిలంబగురణక్షోణి।యతిశయరక్త
మునతులకైయుండె* వెసనెంతఁదాఁకిన విరవిరనగుచుఁ।బసనెడిపైవాడఁబారు
నెత్తురు* ఎడలేక వడిఁబ్రవహించుకన్నీటఁ। దడిసినచెక్కులు స్తనకోరకము
లు* విరిసెనోయనఁబొది వినపెన్నెఱులును। గరమునిట్టూర్పులఁగందిన మో
వి* దరిలేకకుందు డెందంబునుగలిగి। హరిణలోచన దైన్యమాకృతిగన్న* చం
దానఁబొగులుచు సాహాయ్యమునకు। నందు నెవ్వరిఁగానక లసుటించుచును* నే
మిసేయుదునిఁక నెక్కడఁజొత్తు। నీమహాపదకనిగమెప్పుచుసుండి* గగనమం
డలమధ్యశతుఁడై ఖరాంశుఁ।డగణితశిఖరభావమం పొందఁజూపి* నిప్పులుగురియఁగా
నెత్తిగప్పితరుచు। దప్పియు నాఁకలితనుగాసి సేయఁ* దాళుకోఁజాలక త్తలిరా
కుబోఁడి। నాలుగుదిశలుమిన్నక విలోకించి* యాచెంతవిష్ణుమయామి శేషమునఁ।
గాచినచూతమొక్కటిగానుపింపఁ* జూచి సాన్ర్రా పేక్షనుసతిలోపడక। నాథ
ల్లవమునీడకరిగియందొక్క* చేసునక్కొమ్మనఁ బిఫలంబుఁగాంచి। కోరికనదికోసి
కొని భుజించుటకుఁ* గరము సాఁచిననందగా రాకయున్నఁ। బురపురఁబొక్కు
చుఁబొదలెడియాస* వెండియుఁ జేమొత్తి వేసనునిగుడి। పండుం దుకొనఁబోయి
పాణి కెంతయును* మారమూరంతైనఁదొరఁకొనిదని। దేలీతిఁగోయుము నేనుచె
ట్టెక్కి* కోయ నేరనటంచుఁగొంపలపడుచు। నాయొడమొగమెత్తియట్టెకన్గొను
చుఁ* గదుపులోనడగు నాఁకట విచ్చుమాన్పఁ। గడఁగియాఫలము నక్కసు పాయ
మొకటి* గానక ఫలముశ్రీ కృష్ణ మున నందుటకు। మానసంబున నొక్కమతము జం
తించి* చచ్చినతనయునిసరగుననొకని। తెచ్చియచ్చటనై చిలివిరిపై నెక్కి* ఫల
మందుకొనఁగఁజేఁబడక తత్ఫలము। పొలుపొందవ్రేలెడుపొడవునసున్న* వనిత వెం
డియుమిసుకకయటిరొక్క। తనయునీడ వి తెచ్చితత్సలు నీరాద* వై చియొక్కనఁ
జేసువకుదాకయున్న। నాచందమున్నడనూజాపలి నెల్లఁ* దెట్టువఁగాఁ జేర్చి దీపు
నలువెపఁగ। నటిట్టుజనుఫలంబందుకోలేక* తనయవర్గముని నాంతనభర్తదేహ।
మునిచివక్షము మెట్టియుఁవడినిగిడి* యప్పండుఁగోయఁబోనదిగోయరాక। మొ
ప్పటివ తెనున్నవిదిదేమియొక్కొ* కరమునకందదిక్కపటఫలంబు। వెరవేమియ
నుచువృద్ధభూసురుని*యాకృతిఁగైకొని హరిహారేకృష్ణ! శ్రీకాంతయనుచుఁజె
చ్చెర నేఁగుదెంచి* మేనెల్లచెమరింపమిక్కిలిశ్రాంతుఁడైవవానివిధాననలయు
చువళ్ళ* చెట్టునీడనునిల్చి చీరయంతయును। ద్విజంపునెత్తుటఁదడియఁదీనఁగుల*
తెట్టువపైమృత్యుదేవతఁబోలి। నెట్టనమొంటిగానిల్చున్నదాని*నాఁకట పెల్లునన
ఖిన్నమనమువి।యాకులవదనదానినన్నిలవేఁడి* జూచియాదలనాఁచి చోద్యమం
దుచును। దాచ చెల్వ తెనీవుతాఁ కేందు వదన* యొక్క డిశవము లీ వెక్క డఁగూర్చి।

యుక్కడఁ బ్రోవు గానిడి నావు నీవు* యేమిటి కెక్కితివిందు పైనింక। నేమి సేయఁగ
మది నెంచి నావిపుడు* నినుఁ జూడ భయమును నివ్వెఱయు యయ్యె। ననుచుఁ బల్కు నక
పటావనీసురుని* పలుకులు కపురంపు పలుకుల కరణి। వెలసి వీనుల సోఁక వెలఁదిము
ద్దికి యంత* తన సేసఁ దేఱి యాతని మోముఁ జూచి। వినుఁడని తన దైన వృత్తాంత మెల్లఁ
బూసగ్రుచ్చిన చందమున నెఱిఁగించె। గాసితోఁ గన్నీరు గాల్వలై పార* నామాట
లన్నియు నతఁడాలకించి। నోముసఁ జేయు నెవ్వ వెలుక కేలొత్తంగఁ* గద్గదిక శాంత
రాగతమరందంబు। కొమరునఁ గరుణనా కొనలను నొలయుఁ* బలికె నిట్లనుచు
సోపద్మాయతాక్షి। కలఁక యేమిటికిది కర్మఫలంబు* ప్రారబ్ధమనుభవింపక తీఱ
దెంత। వారికె నొకటి సేవ వియించుపిసుము* పోరిలో వడిసిన పుత్త్రరత్నముల। నీర
మణుని నేఁడు నీకన్నులారఁ* జూచియు నెవ్వారిఁ జూచి ప్రాణములు। దోఁచుకోఁ
దలఁచెదు తగు నె యీ కాంత* యీ పంచమదిన నోటి నెటులనింపగును। బాపంపుపని
సేయ భావ్యమె నీకు* విను పుమిట్టి మరాళ వెలఁది యీ వనము। కొమించు భుజగ శే
ఖరుతపోవనము* శశిముఖి యీ వనస్థలి పుట్టుఫలము। లశుచులౌ వారికినంటఁగా
రాదు* కావున నీ ఫల కాంతుఁ జాలించి। యీ వేళ సద్గతి కేఁగెడు కొడుకు* వీరికి పర
లోకపిథులు గావించి। నీ రాజుతోఁ గూడ నీ దేహమగ్ని* ముఖమున వర్జించి యుజ్జగం
బెంచ। సుఖకరంబగు దివ్యశుభమూర్తిఁ దాల్చి* పరలోక సౌఖ్యసంపదలనుంపిలు
ము। తెరవ యచ్చెరువ దివ్యమహానోక్క* సరసి యున్నది యందు స్నానంబొనర్చి।
యరుదెంతుగా విరక్తినినమ్మ కుప* సమ్మతించి యుదగ్రశవపాళి డిగ్గి। యమ్మేటి
కటమ్రొక్కి యెనియెనిట్లనుచు* ధరణీసురేంద్ర ప్రత్యక్షవిష్ణువలెఁ। గరుణతో నను
బ్రోవఁ గావచ్చినావు* నాపూర్వజన్మపుణ్యములు ఫలించె। నీపల్కుపనినంత నెగు
లెల్లఁ దీఱె* హరిసాక్షియిందులకనృతంబు గాదు। మఱిఁ బోలుచుఁ గఁడు సుమానా
థ్యులైన* సుతులను బొరియఁగాఁ జూచితి నేఁటి। బ్రతుకేది చాలు నప్పుడు ఱేజన్మం
బు* ఏడేడు భవములకే నియ్యుఁనింక। నాఁడు పుట్టినెల్లన వనీసురేంద్ర* సకలసంపద
లరాజ్యంబుఁ జేసితిని। సుకృతి యా పతిఁ గూడి సుఖముఁ జెందితిని* పెక్కండ్రఁ గొడు
కులఁ బెరిమతోఁ గంటి। నుక్కువఁ బెనిచితి మమతఁ గోడండ్రు* కనుసన్నఁ బనిసే
యఁగాఁ జెలంగితిని। దినమును జెలులు భక్తిని సేవ సేయఁ* బలు రాజసంబునఁ బ్రది
కికాఁపురము। సలిపితిన వియొల్లతుణములోఁ బోలి నెఁ* గలఁగన్న గతి యయ్యెఁగట
కటా యిట్టి। కలుషసంసారంబుఁ గావింపరాదు* సత్యమా యిది యింద్రజాలంబె
గాక। ప్రత్యయంబింమనఁ బాపిష్ఠి యనుచు* నీయాజ్ఞ సేసెద నీవు గాన్పించు। నా
యుత్తమ సరంబు శంమగ్రుం కెదను* బతికి దేహంబిచ్చి పడసెద దివ్య। గతి దివ్యరూ
పంబుఁ గైకొందు నింక* దేహంబు పైఁ గాంక్షతీఱె సంసారమోహంబు వాసె నీ
ముఖ్యవాక్యముల* ననిపల్కి ప్రార్థింపన తఁడవ్వధూటి। వసటమ్మానచ్ఛధుఁ గొనివ
చ్చి యందొక్క* కొలనుఁ జూపినఁ గనుఁగొని యెనబ్బోఁటి। జలరుహ కల్హారసంచ

రవ్యక్రి* చక్రాంగసంగతోజ్జ్వలతరంగంబు। శక్రాదిదేవతాస్తవనరంగంబు*
దేవనదీముఖ్యదివ్యనదీప్రభావంబులెల్లనప్పద్మాకరముగఁ* ద్రోవిడిన్నే సెసరోజ
లోచనుఁడు। గాపునవధిగన్నకన్డోయియలరఁ* జల్లనినునుగాడ్పు చలువలు మేనఁ
జల్లఁగానచ్చెల్వసంతసిల్లుచుమ* దనపురాకృతదోషతతులుదొలంగఁ। దనువు
గగుర్పొరదరిఁజేరఁబోయి* జలములోఁజొరఁగనచ్చక్రాయుధుండు। తలఁచెన
చ్చేటఁబ్రత్యక్షమాటకును* భవుఁడునుపద్మసంభవుఁడువాసవుఁడు। దివిజులు
సనకాదిదివ్యమౌనులును* జనుదెంచిపద్మలోచనుభజించుచును। గనిగికామినిన్నై
నకలహోసినచటఁ* గనియమ్మహాత్మునికిపటనాటకముఁ। గొనియాడినాఁడల్ల
లోలఁకులోనితనిఁ* గొమ్మఁగాఁజేసెనికొలఁకులోనేఁడు। బ్రమ్మఅమునిఁజే
యఁగాఁబూనినాఁడు * ఇతనిమాయమునిదియెంత హెచ్చనుచు। మతినుబ్బియా
కాశమార్గంబునందుఁ* గనుఁగొనుచుండిరికలహోసియాఁడు। తనముమానిచిము
నిత్వమునేఁడొసంగి* పరమసుజ్ఞానసంపన్నునిఁజేయు। హరియటకనుఁగొందమ
నిసిద్ధసాధ్య* గరుడవిద్యాధరగంధర్వముఖ్యు। లరుదెంచిశంఖకాహళమృదంగా
ది* తతవాద్యతతులాయతములుసేసికొని। సతులతోనంతరిక్షమునవర్తిలిరి*
యచ్చరల్మింశివిమానారూఢులగుచుఁ। దెచ్చినమందారదివ్యపుష్పములు* సమ
యంబెఱింగిపైఁజల్లెదమనుచుఁ। దమకించికనకపాత్రములనుంచుకొని * పాడగ
నుచుండిరప్పాబోఁడియంత। నడలుదీఱఁగఁగొలంకిల్లనఁజొచ్చి * కనుఁగవనీరుద
కంబునఁగడిగి। కొనికటితటినిబాగుగఁగట్టికొన్న* వలువవదల్చిసత్వరమునసీటఁ।
గలయనద్దుకనదిక్రమ్మఱఁగటిని* ధరియించికొనిసుచద్వంద్వప్రమాణ। శరపూ
రమునసిల్చిజలజాక్షుకృష్ణ* నారాయణాయనునామముల్పాడివి। సారవిశ్వా
సంబుసంధిల్లమునిఁగె* మునిఁగినయంతసమ్మగుదవేషంబు। సనిరెనెప్పటియట్ల
జడదారియయ్యె* సురలునుమునులునుజోద్యంబునొంది। హరిమాయఁగొనియా
డిరాసమయమున * నారదుఁడాకొలనమునిఁగితొల్లి। నారియై వెడలెనన్నారి
యీకొలన* మునిఁగినారదమహామునిలీలవెడలె। దనుజారితనమాయతానెఱ
యింపు* వనితఁజేసెనసరోవరమునమఱల। మునివరుఁజేసినముఖ్యసరంబు* భు
వనాధికంబులై పుణ్యసంపదల। నవగాహనము సేయునలవరించుచును* నలసర్వ
వరమునసలరారెనొకటి। కొలలార్చునారదకుండికయనఁగ * ముత్తీకుండికయ
నముఖ్యమైయొకటి। భక్తవత్సలుకృపఁబ్రఖ్యాతిగనుచు* నీరితిఁజనమాయసెడఁ
బాయఁజేసి। నారదుకృత్రిమనారీత్వముడఁచి* యెప్పటిమునిరూపమొనయించివే

నారదునకునారాయణుండు ప్రత్యక్షమగుట.

ప। లప్పుడుతనుఁగొల్వయతులుగీర్తింప* జలధరముక్తపుష్పరవీధిదోఁచు। పల
కనతుత్రసహితేంద్రుడునఁగ * నారాయణుఁడుసుజనపరాయణుండు। నార
దునిఁబ్రసన్నతఁగానుపించె* గురిసిరిమందారకుసుమములు సురలు। సురజనా

చిత్రగోముఖకాహళములు* మొదలైనబహువాద్యములుదివిమ్రోసె। సదమల
తజ్జలాశయ హైమకమల* గంధబంధుర శైత్యకమనీయలలిత। గంధవాహుఁడు
వీఁచెఁగడుమనోజ్ఞముగఁ* బాడిరిగంధర్వపతులుకోలాట। మాడిరిరంభాముఖా
ప్సరస్త్రీలు * కలహాసిస్త్రీరూపుఁ గడఁద్రోసియప్ప ।టలవుఁగల్పించిన హరి
మ్రోలనపుడు* పరమేష్ఠిశంకరపంకజాప్తాది । సురలుజేజేయంచుసూరెలనిలు
చి* నలికభాగంబునసంజలుల్సేర్చి। పులహాదిమునులుసమ్ముఖమునఁబొగడ* తా
నుతరాంఘ్రికంజమునమరంద। ధారచందమునమందాకినిదొరుఁగ* నిరుపమను
న్యాంగనీలమేఘమున। నిరవొందమెఱుఁగొనానిందిర మెఱయ* ముఖచంద్రు
మండలంబునఁజంద్రికాభ। సఖిలమోహనమంద హాసంబెసంగఁ * బటుశిరః
పూర్వాద్రిపద్మాప్తబింబ ।మకుటలరత్నకిరీట మందమై వెలుఁగ * దరచక్ర
ఖడ్గగదాశార్ఙ్గముఖ్య। పరికరంబులుచతుర్బాహులనెఱయ* భూరిభూషణదీప్తి
పుంజంబులడర। సూరకోటిసహస్రశుభకాంతులొక్క* రాశియైనట్టులగ్రంబు
నఁబన్న। గాశనవాహనుండై యట్టులున్న* హరిఁగాంచిహర్షించియద్దేవమా
ని। శరధి వెల్వడుపూర్ణచంద్రుఁడోయనఁగ* సుగచకోరములకుసొంపుజనింప।
సరసివెల్వడిమేనిచాయలుసొసఁగ* నాగాయతశేటినినాదాప్లుతంబు। జారుచువీ
ణభుజంబుపైనడర* స్థిరచిదానందవీచికఁబోలుచుంచు। వేఱొకరభుజమునమా
న్మలయంగ* మోక్షలక్ష్మీహాగమునుబోనిస్ఫూర్తి। కౌతుమాలికశ్రవణావాప్తిద్రే
లఁ* బరమవిద్యాసుధాభరితకుంభంబు। కరణిఁగుండికకరాగ్రమునరాణింప*
నామాయమెచ్చుచునాశ్చర్యపడుచు। వేసుగుతనదైనవిభ్రాంతిఁదలఁచి * తన
మానసంబునఁదనుదానెనవ్వి। కొనుచు వేడుకయుమిక్కుటపుభక్తియును* భయ
మునుబెనఁగొనభక్తప్రసన్ను। పైనశ్రీహరికిఁబెక్కుభినుతుల్సేసి* పేయువిధం
బులవినుతించివీణ। వాయించినటించి వివరుసతానములు* చెలఁగఁబాటలుపాడి
చేదోయిమోడ్చి। కలయూఁచినగియప్పురసార్ధితునిఁగి* యొనప్పుదొలఁకుల
క్ష్మీశునిమోము। పలువూరుఁదిలకించిభళిభళియనిమెచ్చి* నానందవార్ధినోలాడుచు

❀ నారదుఁడునారాయణునిఁగొనియాడుట. ❀

సాన। ధానుపైబ్రహ్మాదిదైవతాగ్రణులు* వినఁగసమ్మునితనవీణయమ్రోఁత।సౌ
సుమాలముగనిట్టులనియెంచఁదొడఁగె * హరిజనాస్థనఖగవాఘారకృష్ణ। నిరతిశ
యానందనిత్యసరీసా* నినుఁగానసేరకనీచవాదముల। మొనసిపిమూఢులుమో
హాంధులగుచు* విరుగుతెంచఁగనేలతెలిసినరయోగి। పసులుసుశాస్త్రసృగాల్వశ
పాటునయ్యుఁ * గాసరునీమాయఁగానరునిన్ను। గానసాకవమతిగాదునిన్నన
మి* జాతిరూపాహ్వయజననాశములు। కౌతూహలాంత్రిపికారములున్నక* యెరి
మనులేకయేర్పాటైడనిండి। యండలుగలిగినయప్పుడీశ్వరతను* నొలసినిన్సంగతవె
లుఁగుమునొక్కటి। గలయికగలయుమునుఁగొల్లక్ష్మసులమ* నంటుకనెంటెనిన్నగఁదేజరిల్లు

చుంటనీకే చెల్లి నోమహాపురుష* యేతాదృశినిని నిన్ను నెట్టివాఁడను చుఁ। జాతురక్షతలేని శుద్ధమానసులు* హరిహర బ్రహ్మలై యమరులై చంద్ర। తరణులై వార్ధులై ధరణీజలాగ్ని* పవనాంబరంబులై భామినీపురుష। నివహమై గుణములై నిఖిల రూపములు* పరిణామ మొందు నీ ప్రకృతి భజింతుఁ। గరుణింప వేనన్ను గజరాజవరద* సముబుద్ధిగని విరజస్తములగుచు। శమమూని సాత్త్వికాచారులౌ మునులు* సత్యము నంతంబు శాశ్వతజ్ఞాన। నిత్యతత్త్వంబ నిని న్నెఱుంగుదురు* పద్మయుపిథియు నీ ప్రకృతిసంపుష్ప। పద్మరజంబునఁ బడి విక్కినారు* మనసిజమారుఁ గుసిమాయయ న్నేరి। ఘనతమంబునఁ బడి కనుఁగానఁ డయ్యె* జడదారు లెవ్వాని జాలాటవులను। బడిగాన నేరక బడి జాల్ములైరి* వేదవేత్తలు నీయ విద్యాభ్రగతికి। నాదియుఁ గనుఁగాంచక అంధులై నారు* మతవివాదులు మోహమగ్నులు నిన్ను। నుఁగాంచ లేరింక మనసున వెదకి* యెఱుఁగువారెవ్వరో యెఱుఁగ నిన్నార్తి। పఁడెఱుంగు నో యేమొ భక్తైకవరద* యని ప్రస్తుతించిన నద్దేవుఁడతనిఁ। గనుఁగొనఁ గనుఁగొను ఘనపుణ్యవృద్ధి* యప్పటివలెఁ దను నీక్షింప నొసఁగి। యప్పుడు బ్రహ్మేశముఖ్యను తుల్సేయ* సుర కామినీమణులు సురపుష్పవృష్టి। గురియ నిమ్మునివెంటఁ గొలిచి యేతేర* సనకాదియతులతో జయతూర్యరవము। మునుకొన వైకుంఠమునకు వేంచేసె* ననిన నారద మాని యా ధర్మసుతున। కనిరౌని నింతయు నిజంబ వనితలేంద్ర*యి కేశవజగ మెల్ల నెఱుఁగు మాకృష్ణు। కాకృష్ణు మాయ శక్యంబె గాంచఁగను* గోవింద శశ్రీ గోవిందతుల్యుఁ। డావెన్ననకు సఖుండ వియనుఁగాక* సత్యభామాదిరోహిణులక తని। నిత్యంబు భూజించినే పరుఁజూపుమును* వేదాంతవేత్తమోవిదులు నిగృహస్థా। గావలంవిసపర్యగా పింపు ముప్పు*యితనిఁ బూజించు ఎవ్వండి రాధఫు। సతతంబుఁ బూజించి సడిసన్నయట్టు* సరిలేని గోవిందశర్మచే నేఁడు। పరమపావనమయ్యె భవదీయగృహము* అని నారదుఁడు దెల్పసకలసంయములు। యనుమతంబున భూషణామలర్పించి* ధర్మనందనుఁడు సద్భక్తిగోవింద। శర్మను బూజించి సంతుష్టుఁ జేసెఁ* దనుఁ బూజసేసినధర్మనందనుని। జనవంద్యగోవిందశర్మ కీర్తించి* జగదేకనాథుగా జగదాత్ముఁగాఁగ। జగదాశ్రయునిగాఁగఁ జతుర్వర్గ*ఫలదుని గా భక్తపరతంత్రుఁగాఁగఁ। దొలివచ్చపులకుడఁ దోఁచునర్థముగ* నిగ్రహానుగ్రహనిపుణునిఁగాఁగ। జాగ్రత్స్వప్నభావత్ప్రశస్తునిఁగాఁగ* బరమాత్మగా నెడపక కృష్ణుఁ జూచుచు। మఱి దికృష్ణుఁ దలంచి మాయ్యెండవగుము* సగుణరూపమునఁ బ్రసన్నుఁడైనీవు। నగుణభావముఁ జూపియమృతంబొసంగు* గోరికలేక భక్తిఁ బడపగుమ స॥

—❀. ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణుని స్తోత్రము చేయుట. ❀—

చు॥ ధీరత బ్రహ్మోపదేశంబు సేయ* ధర్మతనూజుఁ డాధన్యువాక్యముల। నిర్మలజ్ఞానంబు విస్ఫటిల్లుటయు* నానందరసమయంబమ్మానసమున। నానందసుతు నిమాయలు ప్రశంసించి* రాధికామోహనరసశృంగార। మాధుర్యధుర్యమా

మదనగోపాల* మోహినీవేషంబు బ్రహ్మస్వరూపముగ। సారెకుఁదలఁచి యంజలిబం
ధమూని* పులకితగాత్రుఁడై బుధులెల్ల వినఁగ। విలసితోక్తులనిట్లు వినుతింప, నో
కఁగె* నభవ యనిర్వాచ్యయాద్యంతరహిత। యిభరాజరక్షక యీశానవంద్య*
యుచితనయోదార్యయూరీకృతార్య। రుచిరకోటిమనోజరూపవలుప్తాఘ * లూ
వారియేనిన్నులోనిల్ప నేర। నైన నాహరిదాసుఁడౌనని ప్రోవు* మండజవాహయ
ష్మాంతరగేహ। నిండువేడ్క భజింతు నిను సర్వమయుని*

దండకాదిస్తుతి. కనకాంబరఖగేంద్రగమనఘనాప। ఘనసజ్ఞానగమ్యచక్రచ్ఛా
ప్రకాశ్య* జనకకరధ్రువకేతుజనకకోటాకోట। దయినట్టిశవరవాక్యములకు నీవు*
మాయకాలరోత్కీర్తిభక్తాగ్ర్యటులప। నాయితంబగు నెఫుణ్యాగము నీమహిమ* తల్లి
దిసంద్రిపద్మమొసంగుదాత। వెల్లధర్మములు నీవేచుమ్మనాతుఁ* బాలితయదు
గోత్రఫల్గునమిత్ర। బాలిశుఁడనకనాభవభీతిమాన్పు* మమతఁబ్రోతువు యశోదానం
దవేశ్వరుల। దమణీయలక్ష్మీకరప్రేక్షణములు* వనజాక్షుశతమన్యువంద్యపదస్వర్గ।
జనకసంస్మృతిహారశంఖపక్షక* లసితాక్ష యయశశికలాపడూనాన। కలఁగఁగ మో
చినహాలధరావరగ* గుణశోభము॥ సుగుణాంబునిధిరమాకాముకమర్మ। కిరణశోంప స్పృశ
దైత్యకీనాశరూప* సుపలయకాధివార్ధికూపవకేశి। నవకైతవాభ్రకోదండకౌశల్య
శంకకశాంకినిజనౌకప్రియగారు। చాంకకరధ్వశమల్లహరణప్రచండ* కంసగర్వ
శము॥ శరణార్థిహితనయాసాగరకృష్ణ। శరదనిభాంగ కంసకరిహరీంద్ర* దరచ
క్రముఖ్యసాధనకరభాసి। నరకపలాశిఖండనచతురాసి* సీసగర్భితము॥ శ్రీతులసీ
జపతప్తసితపుష్ప తాప। నారదమునిగతసత్క్రప్రశిష్ట* గోవర్ధనోద్ధారగోపికాజా
ర। పావనగుణహాసభవ్యప్రచార* కేశవగోవింద కేవలానంద। యాశరహిమబ్రహ్మం
దహాంగామునంద * రాధికాకృత మోహగమణీయదేహ। సాధితరిపుగేహసంఘ
గ బాహ* యఖిలసంహారయన్వయాయప్రమేయ। యఖిలరక్షకయక్షరాయంత
చునిన్ను* వదనవెంచెవమూధవావాసుదేవ। కర్షణనేలుముబంటుగాఁగంజనా
భ* అనుష్టుప్ గర్భితము॥ బాలగోపాలరూపాయనవీన। నీలనీరదభాసినేతేనమో
స్తు* జ్ఞానగమ్యాయ కృష్ణాయనిత్యాయ। తేనమోస్తు తమోహ్వా తేనిరీహాయ* ని
రోధము క్తసదగ్రస్తము॥ ఇందిరాలలితపలంకృతదేహకంద। కందదళాసిరక్షక్రి
యానంద* నందనాదిక సాధనఘటాఘనంద। ఘనగశ్మీరస్థానసంక్రాంతచరణ* రణ
రంగనిహతారిరాత్రించరగణ। గణనీయదాక్షిణ్యఘనసద్వైర్యసత్య* సత్యాదినీలకా
న్తా కేళీకృత్య। కృత్యనీకాశనైకకీర్తనాసనయ* సదయరంజననిరంజనకశాసనసదన
సనఘతారచంచత్కీర్తిసార* సారసప్రహారాగ్రజలజసంచార। చారణసిద్ధఖేచర
చయాధార* ధారణాకలితచేతఃకళాకార। కారణకార్యాదికారణకృష్ణ* కృష్ణజ
యాశయాసితశాఖకృష్ణ। కృష్ణార్తిహారణ్యరక్షింపగదయ్య* ఓష్ఠ్యనిరోష్ఠ్యమేళ
నము॥ పరమేశమురపాశపటలిప్రభేద్య। షథశేషసురతోషవనధిభూభూష* ప్రతి

తతిమతిసేవ్యపల్లవీరమణా। మతభేదవ్యూతవాదమహీమాతిదూర* కమలాలయ
మలాపగాభాస్వరపద। సముద్రాస్తశమదీప్తనాభిభాసిమల* వనదాభమునిలా
భవరదాభ విష్ణు। యనుమోదమునమాదరార్తుభీవము(పు* చలజిహ్వా॥ నారదాది
నిధ్యాననాందనిధాన। ధీరనరాధారశ్రుతనరాధార* నందనందనసదానందనందా
తి।నందితనతసనందనసనందనాధ్య। నారాయణయనాథనాథయనంత।నీరదనిలయ
ననీరేజనాభ* ధరణీధరణధ్యానధారిణాధీశ।ధరధారినలినాక్షునా సేరరక్ష* ని
న్నెన్న నేనేర నెనగానవచ్చునె న్నాదరింపుమీనా నల్లనయ్య* యని పెక్కు తెఱంగు
లనాధర్మసుతుండు।వనజలోచనుభక్తవత్సలుంగార్చి* ప్రస్తుతించినతత్సభాసము లె
ల్ల। సస్తోకహర్ష బాష్పాంబుపూర్ణులగు* జయజయయనిహరిసన్నిధిస్థులైన। క్రియ
మత్సహించియామాపృథులవాక్ప్రౌఢిం* గొనియాడిపలుమరుసురనరసమూహములు।జననా
థుభక్తికిసంతసిల్లుచును* గోవిందశర్మయాగుణశాలియనుప।గావేడ్కతోద్వా
రకాపురికేగి* హరిసేయునాలింగనాదులందినరె। సురమునిముఖమునీశులుధర్మ
సుతుని* దీవించియుద్ధరాధిపునసుప్రేమ।గోవిందశర్మసూక్తులందెల్పినట్టి* యపహా
పముసతత్వమంతయుందెలిసి।యుపమతోందమ దొందములయింపుగ లిపి* హరిసం
స్మరించుచునాత్మభూములకు। నరిగిరిబంధుమిత్రానుజయుక్తి* హరినిభజించుచు
నాధర్మరాజు।సిరులొప్పరాజ్యంబు సేయుచునుండె* నీకథవిను వారికిహాపరోన్న
తులు। చేకూరుహరిదయాంచితకటాక్షమున* నని పరీక్షిత్తునకాశుకయోగి।విను
పించినసతండువినిసంతసించె* ననిదక్షరక్షరాజయజ్ఞసత్క్రమ్మ। పనితపుణ్యాఫలైక
పరిణామము పేర* బరుసనిశాచరిప్రాణసమీర।హారణకారణసాయకాంచిత్రము
పేర* గౌతముకామినీకలుషాద్రికులిశ।దాతతచరణవిన్యాసుని పేర* దంభూత
వామాంగతతధనుర్భంగ। సంభూతరవభీతజనలోకు పేర* గలితసీతావధూక
ల్యాణసమయ। లలితచతుర్విధాలంకారు పేర* నంకితంబుగ(దత్కటాక్షసం
ప్రాప్త।సంకలితకవిత్వసారస్యరాశి* ఘనతేజుండప్పనాగ్రణితనూజుండు। మను
జపశ్రీలోలుమదనగోపాలు* మనసుననిడివిష్ణుమాయావిలాస।మునుమనూరా
త్తరకాండమునుగృతు ల్సేసి* రాజిల్లుశ్రీపాపరాజుసోదరుడు।రాజీవలోచనా
రతిరాజమూర్తి* నరసమాగర్వాబ్ధినవ్యకల్పకము।సరసవిద్వత్కవిజనశరణ్యుం
డు* ప్రియమొప్పనగ్రజాశ్రితకీర్తిం బ్రోచు। నయశాలికంకంటినారసింహుం
డు* సహజమాధుర్యంబుసత్కవుల్మెచ్చ। మహితవైఖరిహరిమాయావిలాస* కృ
తిద్విపదమైనర్చెనీప్రబంధమున।నతులితంబగుపంచమాశ్వాసమయ్యె॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఉత్తరభాగము సంపూర్ణము.